

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI



SAMSUNLU ÂŞIK YAVUZ
(HAYATI, SANATI ve ŞİİRLERİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Ü. Ebru ŞENOCAK

HAZIRLAYAN
Gülhanım SAHA ARSLAN

ELAZIĞ – 2018

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

SAMSUNLU ÂŞIK YAVUZ HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Ü. Ebru ŞENOCAK

HAZIRLAYAN

Gülhanım SAHA ARSLAN

Jürimiz,..... tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans tezini oy birliği / oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

1. Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK
2. Prof. Dr. Nedim BAKIRCI
3. Dr. Öğr. Ü. Ebru ŞENOCAK

F. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih vesayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ömer Osman UMAR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****Samsunlu Âşık Yavuz Hayatı, Sanatı ve Şiirleri****Gülhanım SAHA ARSLAN****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı****Elazığ – 2018, Sayfa: XIII+ 363**

Türk milleti, tarihî süreç içerisinde zengin bir kültür mirasına sahip olmuş ve bunu nesiller boyunca yaşatmıştır. Âşıklık geleneği de köklü bir kültürün üretim sürecine bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Kökleri Orta Asya'ya dayanan geleneğin geçmişten günümüze farklı aşamalardan geçtiği görülmektedir. Orta Asya'da kam ve baksı geleneğiyle başlayıp ozanlıkla devam eden gelenek, âşıklıkla son halini almıştır. Âşık edebiyatı raks eşliğinde dans eden ozanlık ile dinî-mistik birlik arayan derviş geleneğinden ayrı, yepyeni bir sentez ürünü olarak ortaya çıkmış ve bugünkü halini almıştır.

Âşık edebiyatı, Anadolu'da 16. yüzyıldan itibaren gelişimini takip edebildiğimiz bir dönemdir. Kültür varlığımızın önemli bir bölümünü oluşturan âşıklık geleneği, günümüzde Kars, Erzurum, Erzincan, Sivas, Tokat, Malatya, Adana, Mersin vb. gibi illerimizde canlılığını devam ettirmektedir. Samsun'da köklü bir âşıklık geleneğinin varlığından bahsetmek mümkün değildir. Ancak Samsun'da da azımsanmayacak kadar bu geleneği günümüzde yaşatmaya çalışan âşıklarımız bulunmaktadır. Âşık Yavuz, Samsun'da âşıklık geleneğinin yaşatılması açısından önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Âşık Yavuz'un hayatı, sanatı ve şiirlerinin tanıtıldığı çalışmada, onun âşıklık geleneği içerisindeki yeri de değerlendirilmiştir.

Rüyasında pir tarafından bir içecek (bâde) içirdikten sonra daha çok şiir yazıp, saz çalmaya başlayan, mahlas kullanan, dedim-dedi ve leb-değmez tarzlarında şiirler söyleyen Âşık Yavuz, geleneğin önemli bir temsilcisidir. Âşıklık geleneğini her yönüyle

sürdüren âşığın şiirleri, Yunus Emre'nin şiirlerini anımsatmakta olup topluma hikmetli sözlerle mesajlarını iletmektedir. Bu anlamda Âşık Yavuz, Samsun'da âşıklık geleneğini yaşatmaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Âşık Yavuz, Halk Şiiri, Kültür, Âşık, Gelenek.



ABSTRACT**Master Degree Thesis****Minstrel Yavuz From Samsun (His Life, Art and Poems)****Gülhanım SAHA ARSLAN****Fırat University****Social Sciences Institute****Department of Turkish Language and Literature****Elazığ-2018, Page: XIII+ 363**

The Turkish nation has had a rich cultural heritage in the historical process and has kept it alive for generations. The tradition of minstrelsy has also emerged based on the production process of an established culture. It seems that the tradition, rooted in the Central Asia, has passed through different stages from past to present. The tradition that started with the kam and baksi tradition in the Central Asia and continued with the poetry has taken its final form with minstrelsy. Minstrel literature has emerged as a brand-new synthesis product apart from dervish tradition seeking religious-mystical unity with the dancing poetry and has taken its present form.

Minstrel literature is a period of which we can follow its development beginning from 16th century in Anatolia. The minstrelsy tradition, which constitutes a significant part of our cultural existence, is nowadays continuing its vitality in our cities such as in Kars, Erzurum, Erzincan, Sivas, Tokat, Malatya, Adana, and Mersin. It is not possible to talk about the existence of an established minstrelsy tradition in Samsun. However, there is a considerable amount of minstrels in Samsun who try to keep this tradition alive today. Âşık Yavuz is an important source for the survival of the minstrelsy tradition in Samsun. In the study, where Âşık Yavuz's life, art and poetry are introduced, his place in the minstrelsy tradition is also assessed.

Âşık Yavuz, who wrote more poems and started to play saz after having had a drink (bade) by Pir (Father) in his dream, used pseudonym, and said poems in *dedim-dedi* and *leb-degmez* styles, is an important representative of the tradition. Poems of the

minstrel, which keeps the minstrelsy tradition in every direction, reminds Yunus Emre's poems and communicates his message to the community with wise words. In this sense Âşık Yavuz is a minstrel tries to keep the minstrelsy tradition alive in Samsun.

Keywords: Âşık Yavuz, Folk Poetry, Culture, Minstrel, Tradition.



İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER	VI
ÖN SÖZ	X
KISALTMALAR	XIII
GİRİŞ	1
I. ÂŞIKLIK GELENEĞİ VE SAMSUNLU ÂŞIKLAR	1
I.I. Türk Kültüründe Âşıklık Geleneği	1
I.II. Samsun'da Âşıklık Geleneği	5
I.III. Samsun'da Yetişen Âşıklar	6
BİRİNCİ BÖLÜM	
1. ÂŞIK YAVUZ'UN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ	8
1.1. Doğum Yeri ve Tarihi	8
1.1.1. Doğum Yeri	8
1.1.2. Doğum Tarihi	8
1.2. Adı Soyadı ve Mahlası	8
1.2.1. Adı Soyadı	8
1.2.2. Mahlası	8
1.2.3. Lakapları	8
1.3. Ailesi	9
1.3.1. Annesi	9
1.3.2. Babası	9
1.3.3. Eşi	9
1.3.4. Çocukları	9
1.3.5. Kardeşleri	9
1.4. Âşık Yavuz'un Çeşitli Cepheleri	9
1.4.1. Tahsili	9
1.4.2. Askerliği	10
1.4.3. Mesleği	10
1.4.4. Şahsiyeti	10
1.4.5. Edebi Kişiliği	13

1.4.6. Gezdiği Yerler ve Katıldığı Şenlikler	14
1.4.7. Türkü Olarak Bestelenen Şiirleri	15
İKİNCİ BÖLÜM	
2. ÂŞIK YAVUZ'UN ÂŞIKLIK GELENEĞİ İÇERİSİNDEKİ YERİ	19
2.1. Saz Çalma.....	20
2.2. Mahlas Alma	20
2.3. Usta-Çırac İlişkisi	21
2.4. Bade İçme (Rüya Sonrası Âşık Olma)	23
2.5. Âşık Karşılaşmaları (Tekellüm)	24
2.6. Lebdeğmez Söyleme	25
2.7. Askı (Muamma) Geleneği	26
2.8. Dedim-Dedi Tarzı Şiir Söyleme.....	27
2.9. Tarih Bildirme	28
2.10. Nazire Söyleme	28
2.11. İrticalen Şiir Söyleme.....	28
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
3. ŞİİRLERİNİN BİÇİM VE İÇERİK ÖZELLİKLERİ	30
3.1. Teknik Özellikler	30
3.1.1. Hane Sayısı	30
3.1.2. Hece Sayısı	30
3.1.3. Kafiye Düzeni.....	32
3.1.4. Kafiye Yapısı	33
3.1.5. Nazım Biçimleri	36
3.1.5.1. Koşma	37
3.1.5.2. Semai	41
3.1.5.3. Varsağı	43
3.2. Edebî Sanatlar	46
3.2.1 Teşbih	46
3.2.2. İstiâre	48
3.2.3. Mübalağa	50
3.2.4. İstifham.....	50
3.2.5. Tenasüp.....	53
3.2.6. Telmih.....	54

3.2.7. Tezat	55
3.2.8. İrsal-ı Mesel.....	56
3.2.9. Mecaz-ı Mürsel.....	57
3.2.10. Nida	57
3.2.11. Tekrir	58
3.2.12. Tevriye.....	59
3.2.13. Teşhis.....	59
3.2.14. Cinas (Tecnis).....	60
3.2.15. Kinaye.....	61
3.2.16. Tariz.....	61
3.2.17. Tedric (derecelendirme)	62
3.2.18. Lebdeğmez	62
3.2.19. Tecrîd.....	63
3.2.20. Kısmî İktibas	63
3.3. Dil ve İfade Özellikleri.....	64
3.3.1. Türkçesi	64
3.3.1.1. Ağız Özellikleri.....	64
3.3.1.2. Mahallî Kelimeler	65
3.3.2. Şiirlerde Kullandığı Atasözleri, Deyimler ve Veciz Sözler	65
3.3.2.1. Atasözleri	65
3.3.2.2. Deyimler	66
3.3.2.3. Veciz Sözler (Özdeyişler).....	68
3.4. Şiirlerinde İşlediği Konular	68
3.4.1. Aşk Konulu Şiirleri.....	69
3.4.2. Doğa Konulu Şiirleri	75
3.4.3. Sevgi Konulu Şiirleri	79
3.4.4. Siyasî Konulu Şiirleri	81
3.4.5. Yiğitlik-Kahramanlık Konulu Şiirleri	86
3.4.6. Ayrılık Konulu Şiirleri	92
3.4.7. Din ve Tasavvuf Konulu Şiirleri	99
3.4.8. Kaderden Şikâyet Konulu Şiirleri	106
3.4.9. Mizahî Konulu Şiirleri.....	110
3.4.10. Millî Konulu Şiirleri	119

3.4.11. Çeşitli Şahıslarla İlgili Şiirleri	125
3.4.12. Öğüt Konulu Şiirleri	127
3.4.13. Ölüm Konulu Şiirleri	130
3.4.14. Diğer Konularda Söylediği Şiirleri.....	132
METİNLER.....	134
SONUÇ	333
KAYNAKÇA.....	354
EKLER	358
Ek 1. Orijinallik Raporu	362
ÖZ GEÇMİŞ	363



ÖN SÖZ

Türkler, tarih sahnesine çıktıkları andan itibaren birçok kültürü bünyelerinde taşımıştır. Âşıklık geleneği Türklerin tarih sahnesine çıktığı andan beri vardır. Türk kültüründe âşıklığın çok değerli bir yeri vardır. Orta Asya Türk kültüründe, kam, baksı, şaman, oyun, ozan gibi değişik adlarla anılan âşıklar, özellikle Anadolu Türk kültürü içerisinde 15. yüzyıla kadar “ozan” diye anılmış, 16. yüzyıla doğru ozanın yerini yavaş yavaş “Âşık” terimi almıştır.

Orta Asya ve Anadolu’da âşıklara çok değer verilmiş ve âşıklara önemli görevler yüklenmiştir. Âşıklar halkın yaşamından seçtikleri konuları halkın anlayacağı bir dille anlatır. Âşıklar, toplumun gözü kulağıdır. Toplumsal gelişmeler karşısında duyarlılıklarını şiirleriyle duyururlar. Toplumu, barış, sevgi, kardeşlik gibi insanlığın ortak değerleri karşısında duyarlı olmaya davet ederler. Âşık edebiyatı, adı bilinen ilk Türk şairi Çuçu’dan beri binlerce âşık yetiştirmeye devam etmektedir.

15. yüzyıla kadar âşık edebiyatının yerini iki gelenek tutmaktaydı. Biri destan geleneği diğeri ise dinî- mistik edebiyat geleneğidir. 15. yüzyılın sonlarına doğru destan geleneği yerini âşık edebiyatına bırakmaya başlamış ve 16. yüzyıl âşıklık geleneğinin hazırlık dönemi olmuştur. Asıl gelişimini âşık edebiyatı 17. yüzyılda sağlayarak gelişmeye devam etmiştir.

Samsun’da âşıklık geleneği çok güçlü değildir. Kentte yaşayan, sayısı bir elin parmaklarını geçmeyen âşıklarımız geleneği yaymak ve yaşatmak için çalışmaktadır.

Samsun’da yetişen güçlü âşıklardan biri olan Âşık Yavuz; âşık, öğretmen ve şair kimlikleriyle karşımıza çıkmaktadır. O, günümüzde âşıklık geleneğini devam ettirip gelecek nesillere aktarmaya çalışan âşıklarımızdan biridir. Bu amacına ulaşmak için, âşık şenliklerine ve yarışmalarına katılmakta ve Samsun’da yapılan programlara konuk olmaktadır. Çalışmamızda bu konuyu seçmemizde Âşık Yavuz’un âşıklık geleneğini yaşatmaya çalışma yolundaki büyük gayreti, çok yönlü kişiliği, şiirlerindeki derinlik ve lirizm etkili olmuştur.

Samsunlu Âşık Yavuz Hayatı, Sanatı ve Şiirleri adını taşıyan çalışmamız; “Ön Söz”, “Giriş”, “Üç Bölüm”, “Metinler”, “Sonuç”, “Şiirlerin Dizini”, “Kaynakça”, “Ekler” ve “Öz Geçmiş” kısımlarından meydana gelmektedir.

Çalışmamızın “Âşıklık Geleneği ve Samsunlu Âşıklar” adlı **Giriş** başlığı altında; Türk kültüründe âşıklık geleneği ele alındıktan sonra Samsun âşıklık geleneği

incelenmiştir. Burada ayrıca daha önceki çalışmalarda yer almayan Samsunlu âşıklar hakkında kısa bilgiler verilmiştir.

Üç ana bölümden oluşan çalışmamızın, **Birinci Bölüm**'ünde "Âşık Yavuz'un Hayatı ve Edebî Kişiliği" adı altında, Âşık Yavuz'un, âşıklığına, Samsun âşıklık geleneği içindeki yerine, şahsiyetine ve çeşitli cephelerine yer verilerek âşığın tanıtımı yapılmıştır. Âşık Yavuz ile Samsun'da ikâmet ettiği için sık sık görüşme fırsatı bulunmuş ve bu görüşmelerde hayatına ve âşıklığına dair pek çok bilgi ve belgelere ulaşılmıştır. Âşık Yavuz'un, hayatı, âşıklığı ve şöhretinin ele alındığı bu bölümde görüşmelerden elde edilen bilgi ve belgelerden yararlanılmıştır. Âşık Yavuz'un âşıklık geleneği içerisindeki yeri tespit edilirken önce gelenek hakkında bilgiler verilmiş ve daha sonra âşığın gelenek içerisindeki yeri tespit edilmiştir.

İkinci Bölüm'de "Âşık Yavuz'un Âşıklık Geleneği İçerisindeki Yeri" başlığı altında, Âşık Yavuz'un, âşıklık geleneği içerisindeki yeri detaylı bir şekilde incelenerek gelenek içerisindeki yerini tespit edilmiştir.

Üçüncü Bölüm'de "Âşık Yavuz'un Şiirlerinin Biçim ve İçerik Özellikleri" adı altında, Âşık Yavuz'un şiirleri, şekil yönünden incelenmiş, hece ve durak yapısı, kafiyeleri, redifleri, diğer ahenk unsurları ve bunların kullanılış şekilleri örneklerle açıklanmıştır. Yine bu bölümde âşığın şiirlerindeki dil ve ifade özellikleri, kullandığı deyimler, özlü sözler, edebî sanatlar ele alınmış, şiirlerinde işlediği konular belirlenmiştir. Hemen her yönden incelenen metinlerden alınan dörtlük ve mısra örneklerinin sonunda; parantez içinde sırasıyla şiirin, dörtlüğün ve mısraının numarası verilmiştir.

Metinler kısmında Âşık Yavuz'un incelenen 180 şiiri, önce kullanılan ölçüye göre; sekizli, on birli, on dörtlü ve on beşli daha sonra da tek dörtlükten oluşan şiirler ve diğer şiirler diye ayrılmıştır. Bu şiirler, ilk hanelerinin son harflerine göre alfabetik bir şekilde sıralanmıştır.

Hazırlanan çalışmanın özü, **Sonuç Bölümü**'nde ifade edilmiş olup kültür mirasımızın taşıyıcılarından Âşık Yavuz'un tanınması, tanıtılması ve âşıklık geleneğinde hak ettiği yeri almasının edebiyatımız için önemli bir kazanç olacağı kanaatine varılmıştır.

Şiirlerin dizinini oluştururken Âşık Yavuz'un incelediğimiz 180 şiiri, önce kullanılan ölçüye göre; sekizli, on birli, on dörtlü ve on beşli daha sonra da tek dörtlükten oluşan şiirler ve diğer şiirler (hanelerindeki mısra sayısı beş veya daha

değişik olanlar) diye tasnif edilmiştir. Bu şiirler, ilk hanelerinin son iki mısralarının harflerine göre alfabetik bir şekilde sıralanmıştır.

Kaynakça, sözlü, yazılı kaynaklar ve internet kaynakları olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Çalışma esnasında faydalanılan yazılı kaynaklar yazar soyadına göre alfabetik olarak verilmiştir. Sözlü kaynaklar ise a.Adı soyadı, b. Doğum yeri, c.Yaşı, ç. Öğrenim durumu sırasına bağlı kalınarak verilmiştir. İnternet kaynakları da yine alfabetik sıraya göre verilmiştir.

Çalışma, Âşık Yavuz'un fotoğraflarını içeren **Ekler ve Öz Geçmiş** bölümüyle sona ermektedir.

Hazırlamış olduğumuz çalışmayla, halk kültüründe önemli bir yere sahip olan âşıklık geleneğine katkıda bulunmayı gaye edindik. Çalışmamızda bazı eksikliklerin olması muhtemeldir. Temennimiz bu çalışmanın daha sonra bu alanda yapılacak çalışmalara yardımcı olmasıdır.

İlk görüşmemizden itibaren çalışmamızın tamamlandığı son görüşmeye kadar güler yüzü ve samimiyetiyle birikimlerini paylaşan Âşık Yavuz'a ve Âşık Yavuz'la tanışmama vesile olan Prof. Dr. Bekir ŞİŞMAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmama başladığım günden bitireceğim günü "tezini bitir artık kızım diyerek" sabırla bekleyen canım anneme, yüksek lisans eğitimime başladığım günden itibaren benden maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme ve tezimi bitirmem için hiçbir yardımını esirgemeyen eşime ve arkadaşım Necla BAYAR'a, lisans eğitimime başladığım günden itibaren hayatım boyunca unutamayacağım, en kıymetli insanlar arasında yer alacak değerli hocalarım Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK'e, Dr. Öğr. Ü. Gülda ÇETİNDAG SÜME'ye ve Dr. Öğr. Ü. Birol AZAR'a desteklerinden dolayı binlerce teşekkür ediyorum.

Tez çalışmamın planlanmasında ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren değerli danışman hocam Dr. Öğr. Ü. Ebru ŞENOCAK'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

KISALTMALAR

C	: Cilt
ÇÜ	: Çukurova Üniversitesi
DTCF	: Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
K. K	: Kaynak Kişi
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfa Sayısı
S.	: Sayı
TDK	: Türk Dil Kurumu
vb.	: Ve benzerleri
vd.	: Ve diğerleri
yy.	: Yüzyıl

GİRİŞ

I. ÂŞIKLIK GELENEĞİ VE SAMSUNLU ÂŞIKLAR

II. Türk Kültüründe Âşıklık Geleneği

Âşıklığın temelleri şamanizme kadar götürülebilir. İslamiyet öncesinde Türkler’de, şölen, sığır ve yuğ denilen törenler vardı. Şölen, totemin yılda bir kurban edildiği dini törendir. Sığır, boyun bütün erkeklerinin katıldığı av törenidir. Yuğ ise, sevilen sayılan bir kimsenin ölümünden sonra yapılan cenaze törenidir. Bu törenleri “şaman, kam, baksı, ozan” denilen kişiler yönetirdi. Törenlerde bu kişiler şiirlerini kopuz eşliğinde icra ederlerdi. “Şamanlık ve kamlık görevi kişinin kendi isteği ve gönül rızasıyla değil büyük tanrı Ülgen’in önceden kişiyi seçmesiyle belirlenmekteydi. Şamanlık hizmetine çağrılma ise bir hastalık nöbeti olan (Epilepsi) ile belli olmaktaydı. Bu durum yani şaman hizmetine seçilme 16-18 yaşları arasında gerçekleşmekteydi.” (Kafesoğlu, 1994: 287) Bu durumla günümüzde âşık olacak kişide meydana gelen değişiklikler arasında benzerlikler görülmektedir.

M. Eliade “Şamanlığı kısaca ‘extase’ (yüksek haz heyecanı ile insanın kendinden geçmesi hali) tekniği diye tarif eder. Eliade’ ye göre şaman, ruhları hükmü altına alarak ölümlerle, şeytanlarla, cin ve perilerle irtibat kurmağa muvaffak olur. Hastalanan kimselere şifa vermesi, ölümlerin isteklerini yerine getirerek zararlarını önlemesi, insanların dert ve dileklerini arz etmek üzere gökteki ve yer altındaki tanrıların yanına giderek aracılık yapabilmesi böyle mümkün olabilmektedir. Bu hususiyetleri ile ilkel topluluk üzerinde korku ve saygı uyandıran şaman ‘insan ruhunun mütehasısı’ olarak halk kitlesinin maneviyatına nezaret eder.” (Akgün, 2008: 67)

Şamanların özel eşyaları vardır. Bunların en önemlisi şaman kıyafetidir. Şaman cübbesi olmadan kötü ruhlara karşı fazla cesaret gösteremez. Bunun için kıyafet çok önemlidir. Kıyafetten sonra davul önemlidir. Şaman kıyafet ve davulu kendi isteğine göre değil hizmetinde bulunduğu ruhun emir ve isteğine göre yaptırır. Cübbe ve davulun özellikleri bu ruh tarafından belirlenir. (İnan, 1986: 90-91) Davulun tokmağı da tıpkı davul gibi özel bir öneme sahiptir ve özel törenle hazırlanır. Tokmak kayın ağacından yahut geyik boynuzundan yapılır (Şener, 1996: 18). Davul gibi kötü ruhları kovmak için kullanılır.

Fuad Köprülü, kam, şaman ve baksıların rollerini şöyle açıklamaktadır: “Semadaki mabutlara kurban sunmak, ölünün ruhunu yerin dibine göndermek, hastaları tedavi eylemek vb. bu ayinlerde istiğrak haline gelerek birtakım şiirler okur ve onları kendi musikî aletiyle çalar; beste ile beraber olan ve sihirli bir mahiyete haiz olan bu güfteler Türk şiirinin en eski şeklini teşkil etmektedir.” (Köprülü, 1989: 58)

XV. Asırdan sonra “ozan” kelimesinin yerine Azerbaycan ve Anadolu sahalarında ‘âşık’ kelimesi kullanılmıştır. Bu sahalarda esas anlam unutulduğundan ‘çok söz söyleyen, herze söz söyleyen’ manalarında kullanılmıştır. (Köprülü 1989:143-144) Doğan Kaya ise “ozan” hakkında şunları söylemektedir: “Destan geleneğinin yegâne icracıları ozanlardır. Bugünkü hikâyeci âşıkların yaptıklarını şaman kültürünün hâkim olduğu devirlerde ozanlar yapıyorlardı. Ozanlar, duyduğu ve bildiği kahramanlık olaylarını, zaferleri, felaketleri ve toplumu yakından ilgilendiren meseleleri derleyip nazmetmek, düzüp koşmakla mükelleftirler, bunu kopuz eşliğinde yaparlardı. Ozanların musannif olma özelliğinin yanı sıra anlatıcılık vasıfları da vardır.” (Kaya, 1994: 35)

Âşıklık geleneği kendinden önceki bütün edebi birikimleri bünyesinde barındıran özgün bir gelenektir. 15. yüzyıldan önce âşık terimi yerine ozan terimi kullanılmaktaydı. “15. yüzyıldan sonra “ozan”ın yerini “âşık”, kopuzun yerini “karadüzen, bağlama, çöğür, tambura, cura vb. almıştır.” (Köprülü, 1989: 57)

Âşık; sazlı, satsız, doğaçlama yoluyla, kalemle veya bu özelliklerin birkaçını birden taşıyan ve âşıklık geleneğine bağlı olarak şiir söyleyen halk sanatçısıdır. Bu söyleme biçimine “âşıklık-âşıklama”, âşıkları yönlendiren kurallar bütününe de “âşıklık geleneği” adı verilir (Dizdaroğlu, 1969: 18).

Âşıklık geleneği başlangıcından günümüze kadar çeşitli değişikliklerle süregelmiştir. “Âşık şiirini, 13. yüzyıldan itibaren Anadolu derviş edebiyatından gelme motifler etkilemeye başlamıştır. Âşığın olağanüstü güçlerle donatılması, onun sanatını hazırlayan dolu içme törenlerinin yapısı, bizi Orta Asya inanç sistemlerine kadar götürür. Âşık tipi, Allah’la mistik birlik arayan tekke âşığından ve dans müzik eşliğinde yarı sihirbaz şaman ozan tipinden ayrılır. Âşık, kutsal olmayan yerlerde, kahvehanelerde, hanlarda, düğün evlerinde halkı eğlendirmekle görevli, bir güzele bağlılık gibi din dışı konuları işleyen bir sanatçı tipi olmuştur.” (Başgöz, 1977: 254)

Âşıklığın belli kurallara ve kabullere göre oluşması, âşık olmanın belli koşullarının bulunması kaçınılmazdır. 17. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar âşıklığın temel ölçüleri ortaya çıkmış, bu ölçülere göre âşık toplantıları düzenlenmiş, fasıllar,

karşılaşmalar yapılmıştır (Günay, 1992: 30). Âşıklar, halkın anlayacağı dille yazar, daha çok hece ölçüsü kullanır ve saz çalarak diyar diyar gezerler. Kalem şairlerinden, divan şairlerinde, farklı ürünler ortaya koyarlar. Âşığı belirlemek için araştırmacılar: âşıkta doğaçlama yeteneği olup olmadığını, saz çalıp çalamadığı, atışma yapıp yapmadığı, bade içip içmediği gibi kriterler ararlar. Gerek şiirlerindeki şekil ve öz, gerek yetiştikleri veya mensup oldukları sosyal çevre, gerekse âşıklık hakkında değer yargıları farklı olan âşıkların ayrı ayrı adlandırılmaları gerekli iken âşıklar için aynı anlama gelen onlarca terim kullanılmaktadır (Sakaoğlu, 1986: 247).

Gelenek içerisinde “Âşıklar, saz çalan, usta-çırak ilişkisi içinde yetişen, bir edebiyat geleneği oluşturan, doğaçlama şiir söyleyen, atışma yapabilen, bade içtiğini belirten veya bu özelliklerin bir bölümünü bünyelerinde toplayan şairlerdir. Hikmet Dizdaroğlu, halk şairiyle saz şairinin aynı olduğunu, halk şiirinin kavramına işaret ettiğini söyleyerek bütün manzum eserleri ve ozanlık geleneği sonrası oluşan âşık veya âşık olmayanların ortaya koydukları ürünleri halk şiiri olarak kabul eder (Dizdaroğlu, 1977: 59). Vasfi Mahir Kocatürk, âşık edebiyatı tarzında oluşan bütün eserleri saz şiiri olarak alır, şiirlerde sazla doğma, sazla çalınma şartını aramaz (Kocatürk, 1963: 6).

Âşık edebiyatı ve âşık şiiri hakkında Köprülü “âşık tarzı” terimini kullanarak âşık edebiyatını belli kurallara, kalıplara, belli ideolojilere bağlı, özel, zengin bir edebiyat olarak niteler (Köprülü, 1962: 30). Boratav, âşık şiiri teriminin içine din ve tarikat konularını işlemiş âşıkların girmemesi gerektiğini belirterek, halk şiiri teriminin anonim ürünler için kullanılmasını ön görmektedir (Boratav, 1982: 25).

Âşık edebiyatı, Türk halk edebiyatının en canlı ve yaygın bölümünü meydana getirmiştir. Belli bir icra töresi, yerleşmiş bir geleneği olan bu edebiyat, bütün Türkiye sahasında güçlü temsilcilerini yetiştirmiş, diğer edebiyat disiplinlerini de etkilemiştir. Özellikle 17. yüzyılda yetiştirdiği âşıklarla Türk insanının şiir anlayışı ve zevkine yön veren bu edebiyat 19. yüzyılda zirveye ulaşmış, klasikleşmiştir (Başgöz, 1977: 254).

20. yüzyıl başına kadar âşıkların özel teşkilatları, kıyafetleri ve gelenekleri vardı. Diyar diyar dolaşmak, âşıkların en önemli özelliklerinden biriydi. Sazını eline alan âşık uğradığı köy, kasaba ve şehirlerde belli bir süre kalır o yörenin âşıklarıyla tanışır, halk huzurunda çalar, söyler, halk hikâyeleri anlatırdı. Rakipleri varsa atışır, gezerek kendini tanıtır, eserlerini yayardı. Âşıkların halk arasında önemli bir yeri vardı. Bazılarının ünü Bağdat’tan Tuna kıyılarına kadar yayılmıştı. Halk, kendi diliyle yazılmış bu şiirleri beğeniyordu. Âşık denilince “Sazı elinde, sözü dilinde” sanatçı tipi akla geliyordu

(Albayrak, 1991: 547). Âşıkların yaşayışlarının Orta Asya ve Anadolu'daki dervişlik geleneğiyle yakından ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Âşıkların yetişmesi geleneklerin belirlediği birtakım kurallara bağlıdır.

Halk arasında büyük rağbet gören âşık, hem yaratıcı bir sanatçı hem de icracıdır. O, düzdüğü şiiri, türküyü çağdaşlarından veya eski âşıklardan aldığı geleneği, söylediği bir türküyü gelecek kuşaklara da aktarma görevini üstlenir. Bu edebiyatta musikinin önemli bir yeri vardır. Her toplumda sanat yaratma çağlarında şiir müzikle birlikte anlatılmıştır. Âşıklar, kendilerinden önce mevcut beste ve musiki üslûplarında bazen yeni makamlar, değişiklikler meydana getirdikleri gibi bazen de eski usul ve gelenekleri aynen sürdürmüşlerdir.

Âşık edebiyatının tarihsel seyrine baktığımızda gerek köylerde, gerek şehirlerde temsilcilerin yetiştiği görülmektedir.

Şehirlerde yetişen âşıklar, çeşitli kültürel ortamların ve kurumların etkisinde kalmışlardır. Bu âşıkların bir kısmı, köklü bir öğrenim görmemekle birlikte medrese çevrelerinden uzak kalmamışlar, klasik edebiyata ve müziğe az çok aşina olmuşlardır. Şehrin ileri gelenlerinin, varlıklı insanların konaklarındaki sohbetlerde bulunmuşlardır. Şehir hayatının sunduğu imkânlar ve kendi yetenekleri ölçüsünde bu kültürel ortamdan yararlanmışlardır. Bir kısmı tekkelerle daha yakın temasa geçerek dini-tasavvufi konulara ağırlık verdikleri şiirler yaratmışlardır. Şehir çevrelerinde yetişen âşıklardan kimileri ise kahvehane eksenli bir sanat atmosferi içinde yoğrularak halkla bire bir ilişkiyi daha canlı tutmaya çalışmışlardır. Köprülü, bu âşıkların küçük esnaf tabakasından, şehir ve kasabada günlük çalışması ile yaşayan fakir halk arasından yahut muhtelif askeri sınıflar arasından yetiştiğine dikkat çeker (Köprülü, 1989: 176).

Köylerde yetişen âşıklar, iki ayrı sosyal yapının içinden gelmektedirler. Bu âşıklardan bazıları göçebe veya yarı göçebe olarak yaşamlarını sürdürürler. Konargöçer olarak da adlandırılan bu gruptaki şairlerin ürünlerinde tabiat, ağırlıklı bir yere sahiptir. Diğerleri ise yerleşik hayatı benimsemiş, öncekilere göre şehir hayatıyla daha yakın bir temas kurmuş olan şairlerdir. Köylerde yetişen âşıklar, geçmişte klasik edebiyat ve aruz ölçüsünün, günümüzde ise modern edebiyatın ve buna bağlı nazım şekillerinin etkisinden oldukça uzaktırlar. Şehir âşıklarının farklı etkiler altında gelişen dil ve üsluplarına karşılık, onların tümüyle içinde yetiştikleri halkın dilini kullanırlar, halkın düşünüş ve yaşayış tarzına daha yakın bir tavır sergilerler. Çoğunlukla aşk ve tabiat konularını terennüm ederler. Köylere kadar uzanan tekke kültürüne ait unsurların

etkisiyle çok yüzeysel de olsa bazen dini-tasavvufî konularda ürünler verirler. Bununla birlikte köyde yetişen âşıklar da bağlı buldukları şehrin olanaklarını belli ölçülerde kullanırlar; il ve ilçelerdeki meslektaşları ile zaman zaman bir araya gelerek karşılıklı etkileşim içine girerler. Özellikle teknolojik olanaklara ve iletişim araçlarına yabancı olmayan günümüz köy hayatı içinde bu etkileşim önceki dönemlerden daha hızlı ve etkili bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

Şehir çevresinde yetişen âşık sayısının küçümsenmeyecek oranlarda olduğu yapılan araştırmalarda görülmüştür. Diğer yandan halk hikâyelerine yansıyan âşıklar ve medreselerin yaygınlaşmasıyla artan okuryazarlık arasındaki ilişki değerlendirildiği zaman da âşıklık sanatını geliştiren ünlü isimlerin şehirlerde sanatlarını icra ettiği görülmüştür. Öcal Oğuz'un Yozgat halk şairleri üzerine yaptığı bir araştırma da âşıklık geleneğinin gelişiminde şehrin rolünü ortaya koymuştur (Oğuz 2000; 107-117).

Türk saz şiiri tarih sahnesine çıktığı dönemden itibaren sözlü kültür ortamında ve bu gelenek içerisinde farklı zamanlarda, farklı mekânlarda, farklı biçimlerde ortaya çıkarak, süreklilik kazanarak devam etmiş ve bugün bazı araştırmacıların endişelenmelerine rağmen kimliğini koruyarak ve gelişerek devam edecektir. Gelenek birdenbire doğmadığı gibi birdenbire de ortadan kalkmaz (Azar, 2007: 127).

İlk ürünlerine 16. yüzyıldan itibaren rastladığımız âşık edebiyatı, zaman içinde değişiklikler yaşayarak günümüze kadar gelmiştir. Kendinden önceki bütün edebi birikimleri bünyesinde barındıran özgün bir gelenek olan âşıklık geleneğinin, zaman içinde yeni değişiklikleri ve gelişmeleri de bünyesine katması kaçınılmazdır.

I.II. Samsun'da Âşıklık Geleneği

Samsun'da âşıklık geleneği, Âşık Erdemli ile başlar. Daha sonra Âşık Kemâli Bülbül, Samsun'da da âşıklık geleneğinin var olduğunu göstermek ve geleneğin yüzyıllarca devam ettirilmesini sağlamak için (HOTEYDER) Halk Ozanlarını Tanıtma ve Eserlerini Yaygınlaştırma Derneğini kurar. Derneğin başkanlığına Âşık Kemâli Bülbül, Âşık Yavuz'u geçirir ve dernek bünyesinde geleneği yaygınlaştırmak için çeşitli programlar düzenlerler. Daha sonra derneğe Âşık Obalı (Mustafa Bilir) ve Âşık Sancak da katılır. İldeki âşıklar eserlerini sevenleriyle buluşturmak için her çarşamba "Samsun Şiir Akşamları" programını düzenlemektedirler. Program 6 Ekim 2013'ten itibaren on beş günde bir pazar günleri yapılmaya başlanmıştır. Bunun dışında Samsun AKS TV'de Âşık Obalı'nın (Mustafa Bilir) yönetmenliğini ve sunuculuğunu yaptığı "Şiirden

Türküye” adlı programda Obalı, kendi eserlerinin yanında usta malı eserleri de paylaşılarak geleneğimizin yaşatılmasına katkı sağlamaktadır.

Âşıklık geleneği Samsun’da yirmi birinci yüzyılın başında başlamıştır. Geleneğimizi Samsun’da yaymaya başlayan ilk Âşık Yavuz Âşık Erdemli’dir. Daha sonra Âşık Kemâlî Bülbül, Âşık Obalı ve Âşık Sancak geleneğimizi yaymaya devam eder. Bugün, ilde yetişen âşıklarımızın sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar olsa da inanıyoruz ki yıllar sonra yüzlere çıkacaktır.

Samsun’da yetişen ve âşıklık geleneğini yaşatmaya çalışan âşıklarımızdan biri de Ramazan Yavuzarslan’dır. (Âşık Yavuz) Samsun’un Atakum ilçesine bağlı Erikli köyünde dünyaya gelir. Daha ortaokul yıllarında öğrendiği sazını sözüyle birleştirerek kendini kanıtlar ve âşık şenliklerinin aranan ismi olur.

Ramazan Yavuzarslan, emekli sınıf öğretmenidir. Yaz mevsimini köyünde, tarlada çalışarak ve çeşitli illerde yapılan âşık şenlik ve yarışmalarına katılarak, kışları ise ilde düzenlenen şiir programlarına ve TV programlarına katılarak geçirir. Ülkemizde yapılan âşık şenliklerinin çoğuna katılan Âşık Yavuz, irticalen şiir söylemede son derece başarılıdır. Hece vezni ile şiir yazmadaki başarısını, Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nde 2013 yılında düzenlenen şiir yarışmasında, hece dalında birinci olarak göstermiştir. Şiirlerini genellikle koşma türünde yazmaktadır. Aşk, sevgi, ayrılık, milî değerler ve ülkenin güncel meseleleri şiirlerinde işlediği başlıca konulardır.

Âşık Yavuz, HOTEYDER’in başkanlığını yaparak eserlerini bu dernek çatısı altında dillendirmeye devam etmektedir. “Yine mi Ayrılık Var?” adında bir şiir kitabı vardır. Şiirlerinin birçoğu yerel sanatçılar tarafından seslendirilmektedir. Şimdiye kadar Âşık Yavuz hakkında, bilimsel herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

I.III. Samsun’da Yetişen Âşıklar

Samsun’da Âşık Yavuz’un dışında yetişen diğer âşıklar şunlardır:

Âşık Kemâlî Bülbül: 1928 yılında Samsun’un Kavak ilçesinin Kozansıkı köyünde dünyaya geldi. Asıl adı Kemal Bülbül’dür. Şiirle küçük yaşlarda ilgilenmeye başladı. Köylerine gelip giden âşıkları dinleyerek zamanla âşıklık geleneğini öğrendi. Böylelikle kendi de oldukça küçük denecek yaşlarda şiir yazmaya başladı. 18 yaşındayken ilk şiir kitabını çıkardı. 1975 yılında Halk Ozanlarını Tanıtma ve Eserlerini Yaşatma Derneği kurucuları arasında yer aldı. (samsunkulturturizm.gov.tr.)

Âşık Obalı: Asıl adı Mustafa Bilir'dir.1958 yılında Artvin ilinin Şavşat ilçesinin Oba köyünde doğmuştur. Samsun'da büyümüş. İlk öğrenimini Merkez Dereköy ilkokulunda, orta öğrenimini Devrim Ortaokulunda ve 19 Mayıs Lisesi'nde tamamladı. 1978-79 yılında TODAİE Sevk ve İdare Yüksek Okulu Lisans bölümünü bitirdi. 1976-77 yıllarında Ankara'da Halkevleri Genel Merkezi Halk Türküleri Örnek Grubunda yer aldı. "Gidelim Artık" adlı bir şiir kitabı vardır. Âşıklık geleneklerini yaymak için çalışmalarına devam etmektedir.

Âşık Sancak: Asıl adı Hasan Sancak'tır. 1951 yılında Samsun'un Tekkeköy ilçesi Çimenli köyünde doğmuştur. İlkokulu Samsun'da bitirdikten sonra Akpınar İlköğretmen Okulu'nu bitirdikten sonra Rize- Kalkandere ilçesi Ünalın köyünde öğretmenliğe başladı. 1994 yılında emekli oldu. Emekli olduktan sonra sazını eline alıp ustam dediği âşık Erdemli ile çeşitli etkinliklere katılır (samsunumut.com). Âşık Sancak geleneği yaymak ve yaşatmak için çalışmalarına devam etmektedir.

Âşık Erdemli: Asıl adı Sebahattin Dülger'dir. 1950 yılında Göle'de doğdu. Altı yaşındayken ailesiyle birlikte Samsun'a göçtü. Âşıklık geleneği ile ilk bilgileri ve bağlama derslerini babası Âşık İnanî'den aldı. Babasından dolayı evlerine gelip giden çeşitli âşıkları dinleme olanağı bulan Âşık Erdemli, küçük yaşlardan itibaren şiir ve türkülerle iç içe büyüdü (www.ozanlar.biz).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÂŞIK YAVUZ'UN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

1.1. Doğum Yeri ve Tarihi

1.1.1. Doğum Yeri

Âşık Yavuz, Samsun ilinin Erikli köyünde doğmuş. Sınıf öğretmeni olmasından dolayı Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde hayatını sürdürmüştür.

1.1.2. Doğum Tarihi

Âşık Yavuz 1955 yılında Samsun ilinin Atakum ilçesinin Erikli köyünde doğmuştur. Doğum tarihini bir şiirinde; ...

Doğum yerim Samsun Erikli köyü

Ay Ramazan Ayı, yıl belli değil.

(37/ 1: 1,2)

mısralarıyla dile getirir.

1.2. Adı Soyadı ve Mahlası

1.2.1. Adı Soyadı

Âşık Yavuz'un asıl adı, Ramazan Yavuzarslan'dır.

1.2.2. Mahlası

Âşık Yavuz'a, Erzurumlu Âşık Yaşar Bayramî, "soyadın mahlas olarak güzel olur. Soyadını kullan" der ve Âşık Yavuz da kullanır. "Âşık Yavuz" mahlasının dışında "Âşık Yavuz," "Kul Yavuz" ve "Yavuz" mahlaslarını da kullanıyor.

1.2.3. Lakapları

Âşık Yavuz'un herhangi bir lakabı yoktur. Babasının soyuna "Yeniçerioğulları" denilmektedir. Bunun Osmanlıdaki yeniçerilerle bağlantısının olup olmadığı hakkında bilgisi yoktur.

1.3. Ailesi

1.3.1. Annesi

Âşık Yavuz'un annesinin adı Hanım'dır. Giresun'da doğmuştur. Ev hanımıdır.

1.3.2. Babası

Âşık Yavuz'un babası Zeynel Abidin Yavuzarslan'dır. Beş erkek, iki kız çocuğu vardır. Çiftçilikle uğraşmıştır.

1.3.3. Eşi

Âşık Yavuz, Giresun'da görev yaparken Ümmî hanım ile tanışıyor ve evleniyor. Eşi ev hanımıdır. İki kız iki de erkek evlat dünyaya getirmiştir. Eşine ve çocuklarına bağlıdır.

1.3.4. Çocukları

Âşık Yavuz'un, iki kızı iki de oğlu vardır. Büyük kızı (Esra), On Dokuz Mayıs Üniversitesi Grafik bölümü mezunudur. Küçük kızı(Kübra), On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olmuş ve Trabzon'da sınıf öğretmenliği yapmaktadır. Büyük oğlu(Kürşat), Mersin de jandarma uzman çavuş olarak görev yapmaktadır. Küçük oğlu(Ümit Şamil) ise Samsun'da özel bir şirkette çalışmaktadır.

1.3.5. Kardeşleri

Âşık Yavuz'un, dört abisi, iki de ablası vardır. Büyükten küçüğe doğru kardeşleri, Süleyman, çiftçilikle uğraşmış ve şehit olmuştur. Yakup, Almanya'dan emeklidir, vefat etmiştir. Zedife, Senem ve Mehmet çiftçilikle uğraşmaktadır. Mustafa, orman mühendisidir.

1.4. Âşık Yavuz'un Çeşitli Cepheleri

1.4.1. Tahsili

Âşık Yavuz, ilkokulu Samsun Erikli köyünde bitirdi. Liseye, Samsun Lâdik İlköğretmen Okulu'nda başladı ve Malatya Akçadağ İlköğretmen Okulu'nda bitirdi.

1.4.2. Askerliği

Âşık Yavuz, askerliğini Gümüşhane (Şiran)'de er öğretmen olarak, dört yıl yapmıştır. Askerliği iki yıldır fakat Âşık Yavuz gönüllü olarak dört yıl yapmıştır.

1.4.3. Mesleği

Âşık Yavuz, sınıf öğretmenliğine ilk görev yeri olan, Mardin Midyat Söğütlü köyünde başlamıştır. Daha sonra sırasıyla, Giresun, Gümüşhane (Şiran), Samsun'un Alaçam ve merkezde çeşitli okullarda yapmıştır. Samsun Canik ilçesinde Kocatepe İlköğretim Okulunda görev yapmış ve buradan emekli olmuştur. Samsun'da Âşık Kemalî Bülbül tarafından kurulan (HOTEY-DER) Halk Ozanlarını Tanıtma ve Eserlerini Yaşatma Derneği'nin ilk kurucu üyelerindendir. Samsun Yazarlar Derneği üyesidir. Hayatını âşık şenliklerine ve yarışmalara katılarak geçirmektedir.

1.4.4. Şahsiyeti

Yavuz, insan sevgisiyle dolu, ülkesini ve milletini seven tam bir vatan âşığıdır. Ülkesinin bütünlüğü için kendisine yapılan şantajlara asla boyun eğmemiştir. Canı pahasına da olsa doğru bildiği şeylerden asla taviz vermeyen bir insandır. Gelenek ve göreneklerimize bağlıdır. Türkülerimize olan bağlılığını Türkülerimiz şiirinde dile getirir;

Özü Türkçe'mizin derinliğinde
Bir ortak lisandır türkülerimiz
Yangınlar buz keser serinliğinde
Dertlere dermandır türkülerimiz. (97/ 1)

Mısralarında Âşık Yavuz, türkülerin milletimizin gözünde ne anlamlara geldiğini sıralamaya başlar. Millet olarak türküler bizim için çok önemlidir. Bizi biz yapan değerlerden biridir. Milletimizin ortak bir dili olarak nitelendirdiği türkülerimizin dertlerimize derman olduğunu söyleyerek türkülerimizin önemini anlatır.

Kimi tattığımız mutluluk demi
Kimi çektiğimiz hasret matemi
Her biri bir başka aşkın gizemi
Sırlara mekândır türkülerimiz. (97/ 2)

Türküler, insanların mutluluklarını, hasretlerini, özlemlerini, aşklarını anlattığı sırlardır. Her bir insan türkülere özel hayatını gizlemiştir.

Bazen Albayrak'a bazen vatana
 Yürektir kışlada tüfek çatana
 Yârinden, askerde nöbet tutana
 Sevdayı ilandır türkülerimiz (97/ 3)

Âşık Yavuz, türkülerin askerde nöbet tutan kahraman askerlerimize, sevdiklerinin sevgilerini ilan edebileceği tek şey olduğunu söyler.

Huzur arayana bir türkü yeter
 Şenlenir ocağı bacası tüter
 Türküler coştukça savaşlar biter.
 Barışa nişandır türkülerimiz (97/ 4)

Mısralarıyla türkülerin insana huzur verip dinlendirdiğini, savaşları bitiren barışı getirenin yine türküler olduğunu söyleyerek türkülerin işlevlerini saymaya devam eder.

Tezene değdikçe sazın döşüne
 Teller nağme okur aşka düşene
 Âşık Yavuz gibi aşk ateşine
 Düşenlere candır türkülerimiz (97/ 5)

Âşık Yavuz şiirinde, türkülerimizi; dertlerimizi kederlerimizi anlattığımız, dinleyince üzüntülerimizi unuttuğumuz ve mutlu olduğumuz bir ortak dil olarak görür. Vatanımıza ve bayrağımıza olan sevgisini ise; İlk Göz Ağrım şiirinde dile getirir.

İlk göz ağrım son sevdamsın
 Al bayrağım sözüm sana
 Asırlardır tek davamsın
 Kurban olsun özüm sana (8/ 1)

Bayrak, bir milletin bağımsızlık sembollerinden biridir. Bu nedenle bayrak bir millet için çok önemlidir. Âşık Yavuz için de bayrak çok önemlidir. Bunun için onun ilk göz ağrısı, son sevdası bayraktır. Milletimizin düşmanlara karşı asırlardır verdiği mücadelenin amacı bayrağımızı yere indirmemek ona sahip çıkmaktır. Âşık Yavuz bu uğurda canını bile vereceğini söyler.

Sen olmazsan bacam tütmez
 Kaygım tasam kavgam bitmez
 İşven nazın bana yetmez
 Gel süreyim yüzüm sana (8/ 2)

Bayrağı olmayan milletler bağımsız olamazlar ve başka milletlerin boyunduruğu altında yaşarlar. Âşık Yavuz bu dörtlükte buna vurgu yaparak bayrağımız olmadığı zaman yok olacağını bacasının tütmeyeceğini kederlerinin bitmeyeceğini ve mutlu bir gün göremeyeceğini belirtir. Bütün bunları söylerken bayrak sevgisi had safhaya çıkar ve bayrağa yüzünü sürüp öpmek ister. Çünkü bu güzel günleri ay yıldızlı al bayrağımıza borçludur.

Salın arşa değsin başın
Yıldızlara Ay'a taşın
Cihana denk hilal kaşın
Doymaz gönlüm gözüm sana (8/ 3)

Mısralarının devamında Âşık Yavuz, bayrağımızın gökyüzünde salınarak dalgalanmasını ister. Bu duruma hiçbir zaman doymayacağını dile getirirken, bayrağımızdaki hilalin bile dünyaya denk olduğunu söyler.

Sar Türk'ümü koyma derde
Düşmanımız kalsın şerde
Kul Yavuz'um teneşirde
Sarılmak son çözüm sana (8/ 4)

Bu şiirinde de Âşık Yavuz, asırlardır bayrağımız için verdiğimiz mücadeleleri, döktüğümüz kanları ve ölümlerini tek isteğimizin ona sarılarak gömülmek olduğunu dile getirir.

Âşık Yavuz, eşine ve çocuklarına bağlı, müspet, çekingen, kendini kolay açamayan, çok sabırlı bir insandır. Eşi Ümmi Hanım'ın, Âşık Yavuz'dan tek şikâyeti, Âşık Yavuz'un katıldığı yarışma ve şenliklerde aldığı plaketleri koyacak yer bulamamaktır. Büyük kızı, babasının kendilerinden çok farklı olduğunu, olayları farklı bir gözle değerlendirdiğini ve duygusal bir yapısının olduğunu söyler. Bu düşüncelerine örnek olarak da Âşık Yavuz'un, karşıdan karşıya geçmeye çalışırken bir arabanın altında kalan kedi için yazdığı Sokak Kedisi adlı şiirini gösterir. Onlar için sıradan olan bir durumu babasının çok farklı değerlendirdiğini söyler. Şiir şöyledir:

Ölümün çok erken sokak kedisi
Filanlar ölse de sen ölmeseydin
Dermansız dert ile ölüp gidesi,
Gelenler ölse de, sen ölmeseydin (68/ 1)

Acele davrandın şimdi kim kârlı
 Bak, ecelin senden daha kararlı
 Varlığı topluma, yurda zararlı,
 Olanlar ölse de, sen ölmeseydin (68/ 2)

Şiirde de görüldüğü gibi çoğumuz için sıradan olan dikkatimizi bile çekmeyen bir durum, Âşık Yavuz'a neleri hatırlatmış ve duygularını nasıl bir şekilde dile getirmiştir. Bu da âşıklarla aramızdaki farklılığı göstermektedir.

Âşık Yavuz, dinin gereklerini yerine getirir, içki, sigara gibi kötü alışkanlıkları yoktur. Sigarayı bıraktığını Sigara şiirinde şöyle anlatır;

Ya sen beni bırak ya da ben seni
 Taşıyamam bunca derdi sigara
 Her tattıkça zehir saçan buseni
 Akciğerim ihtar verdi sigara (15/ 1)

Âşık Yavuz, sigarayı bırakmazsa canından olacağını, akciğerinin sigara yüzünden hastalıklara sebep olduğunu bu dertlerle, hastalıklarla uğraşacağına en iyisinin sigarayı bırakmak olduğunu mısralarında anlatır. Bu dörtlükten sigaranın zararlarının bir kısmını görüyoruz. Bu zararlar Âşık Yavuz'u çok bunaltmış olacak ki sigarayı bırakma kararı alır ve bırakır.

Duman ettin yaka yaka paramı
 Unutmam zor yaşadığın dramı
 Tez tükettin yar gönlünde çıramı
 İki de bir küsüyordu sigara (15/ 2)

Âşık Yavuz şiirinin devamında sigaranın, sağlığının yanında parasını da çaldığını, eşinin sigara kokusundan yakınmalarından çok rahatsız olmaya başladığını, eşinin sigara yüzünden kendisine küstüğünü ve bu durumun onu çok rahatsız ettiğini söyleyerek, sigaranın kendisine verdiği zararı açık bir şekilde ifade etmiştir.

1.4.5. Edebi Kişiliği

Âşık Yavuz, on dört yaşında öğretmen okulunda iken, sırasıyla mandolin, keman ve bağlama çalmayı kendi kendine öğrenmiştir. O sıralar şiir okumayı çok seven ve çok şiir okuyan Yavuz, 1980'de ilk şiirlerini yazmaya başlamıştır. Şiir yazmaya başlamasını, "Başımdan öyle büyük olaylar geçti ki artık içime atmaktan bunaldım ve duygularım Murat çayı gibi taşmaya başlayınca ben de o zamanın gençliği gibi sağ sol

davaları ile uğraşacağıma, içimi şiir yazarak boşalttım dedim ve yazmaya başladım.” Sözleriyle dile getirir. Öğretmen okulunda bağlama çalmayı öğrenen Âşık Yavuz, on beş yıl çalmaya ara verir ve Samsun’daki arkadaşlarıyla gezerken saz merakı tekrar başlar ve sazla beraber şiir de yazmaya başlar. Samsun’da Âşık Kemali Bülbül ile tanışır. Kemali Bülbül, Âşık Yavuz’un sazını dinler, şiirlerine bakar ve “Arkadaş sen bal gibi âşıksın der.” Ve o günden sonra Âşık Yavuz’u gittiği her yere yanında götürür ve âşıklık geleneğiyle tanıştır. Birlikte çalıp söylerler.

2007 yılında Samsun’da çıkarılan Ekip gazetesinde, köşe yazarı Uğur Dede, Âşık Yavuz için “İlk adım şehrinde bir garip Yunus” benzetmesini yapmıştır. Bu benzetme Âşık Yavuz’un sanatını özetlemesi bakımından önemlidir.

Âşık Obalı (Mustafa Bilir), Âşık Yavuz’un, özellikle milli konulardaki şiirlerinde çok güçlü olduğunu ve eğitimci olmasından dolayı şiirlerinde didaktik öğelere başarılı bir şekilde yer verdiğini söyler. Âşık Yavuz’un Allah vergisi ses tonuyla şiirlerini coşkulu bir şekilde dile getirdiğini belirtir. Mütevazı kişiliğiyle çevresi tarafından sevilen bir ozan olduğunu ve âşık geleneğini başarıyla temsil etmeye devam ettiğini söyler. Türkiye’de çeşitli yarışma ve şenliklere birlikte katıldıklarını ve çok iyi bir tel arkadaşı olduklarını söyler.

Âşık Yavuz şiirlerinde, beşeri ve ilahi aşkı kendine has üslubuyla işlemiştir. Türkülerimiz, Türkçemiz, vatan sevgisi, birlik beraberlik ve toplumu ilgilendiren her konuda şiir yazmıştır. Şiirlerinde hecenin 8, 11, 14 ve 15’li kalıplarını kullanmıştır. Dili açık, sade ve anlaşılırdır. Duru bir Türkçe ile yazmıştır. Kendine has mazmunları vardır. Bunlardan biri, sevgili için kullandığı “Mahinur” dur. Âşık Yavuz’un, ilk şiir kitabı Samsun Yazarlar Derneği tarafından 2008 yılında “Yine mi Ayrılık Var?” adı ile basılmış, ikinci kitabı ise yakın bir zamanda basılacaktır.

1.4.6. Gezdiği Yerler ve Katıldığı Şenlikler

Âşık Yavuz, Türkiye’nin birçok ilini gezmiş ve görmüştür. Mesleğinden dolayı, Mardin, Giresun, Gümüşhane illerine ve âşık yarışmalarına ve şenliklerine katılmak için Tokat, Bursa, Yozgat, Sivas, Erzurum, Kars illerine ve askerliğinden dolayı da Gümüşhane’ye gitmiştir. Âşık Yavuz’un gittiği bu illerde katıldığı yarışma ve şenliklerden hatırladıkları şunlardır;

1. Kars Belediyesi 2. Murat Çobanoğlu Âşıklar Bayramı 2006
2. Kars Belediyesi 3. Murat Çobanoğlu Âşıklar Bayramı 2007

3. Kars Belediyesi 4. Murat Çobanoğlu Âşıklar Bayramı 2008
4. Bursa Yıldırım Belediyesi Âşıklar Bayramı
5. Yozgat Âşıkların Dilinden Programı
6. Kavak Belediyesi Yaşar Doğu Etkinlikleri
7. Ladik Akdağ Şenlikleri
8. Vezirköprü Esen Yayla Şenlikleri
9. OMÜ Türkçe Kulübü Dil Bayramı ve 8. Âşıklar Şöleni
10. Şah-ı Şiirler Samsunda Şiir Programı 2017
11. Atakum Belediyesi Şiir Dinletisi 2018
12. Merhum Özkan Önal Anısına Düzenlenen Konser Samsun 2018
13. Samsun Hasköy Cumhuriyet İlkokulu Şiir Dinletisi 2018
14. Samsun İbrahim Tanrıverdi Sosyal Bilimler Lisesi Âşık Veysel Anma Programı 2018

Âşık Yavuz yukarıdaki yarışma ve şenliklerin dışında, çeşitli yerel televizyon kanallarında programlara katılmış ve yerel gazetelerde hakkında haberler yazılmıştır. Katıldığı bu etkinliklerde, plaket ve para ödülleri almıştır. Haziran 2013'te Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından düzenlenen şiir yazma yarışmasında, hece dalında birinci olmuştur.

1.4.7. Türkü Olarak Bestelenen Şiirleri

Âşık Yavuz'un kendi bestelediği türkülerinin yanında bir tane de Hüseyin Akçam'ın bestelediği şiiri vardır. Âşık Yavuz'un kendi bestelediği şiirleri, Bana Gül Diyordun, Artık Dinsin, Eyvah! Bana, Döner Emir Hak'tan Diye, Ceylan Gözlüm, İlk Göz Ağrım, Haydi Bahar Yeli, Bismillah İle, Erikli'den Çıktım Yola, Kara Sevdan Bende Çile, Adına Ne Derler Gittiğin Yerin şiirleridir. Hüseyin Akçam'ın bestelediği şiiri ise Korkum Var adlı şiirdir.

1.4.8. Hikâyeli Türküleri

Âşık Yavuz'un hikâyesi olan iki türküsü vardır. Var Git Zalim türküsünün hikâyesi şöyledir;

Onlar iki komşu çocuklarıydılar. Yaz tatillerinde köyün merasında birlikte koyun olatırlardı. Uzaktan akrabaydılar.

Delikanlının adı Remzi, kızın adı ise Fadime'ydi. İlkokulu bitirene kadar birlikte çobanlık yaptılar. Remzi'nin ailesi yoksuldu. Onun bunun tarlasında yarıcı olarak çalışırlardı. Fadime'nin ailesi köyün en zenginlerinden sayılırdı. Fadime'nin ailesi Remzi'ye güvenir, kızlarını onunla birlikte çobanlığa gönderirlerdi. Bu iki genç zamanla birbirine aşık oldular. Yıllarca yüreklerini birbirlerine açıp, geleceklerini konuşurlardı. Ancak Fadime hep sosyetik bir hayat özlemi içindeydi. Remzi ise köyde kalmayı çiftçilikle uğraşmayı arzu ederdi. Bu yüzden sevdaları biraz çatışmalıydı. Ancak ayrılmamak için söz alıp söz vermişlerdi. Remzi'nin askerlik çağı gelince, sevdiğinden ayrı kalacağına çok üzülmüştü. Fadime,"Sen git ben seni bekleyeceğim." Diyerek Remzi'yi uğurladı.

Remzi askerde iken Kıbrıs Barış Harekâtı başlar. Remzi artık savaştadır. Savaş biter ve Remzi teskeresini alıp köye döner. İlk işi annesine Fadime'yi sormak olur. Lâkin annesi lafa laf katar ve cevap vermez. Remzi sabah erkenden Fadime'nin evine koşarak gider. Bir tenhaya saklanıp evi gözetler. Evde herkesi görür fakat Fadime'yi göremez. Yüreğine oturan acıyla akşam namazına doğru evine döner. Onu üzgün gören annesi, olanı biteni anlatır Remzi'ye.

Fadime köyden bir Almancı'nın oğlu ile evlenmiş, iki ay sonra da ayrılmak zorunda kalmıştır. Çünkü eşi her akşam eve sarhoş gelir, arada bir Fadime'yi de dövermiş. Babası eşinden ayrılınca Fadime'yi İstanbul'daki teyzesinin yanına göndermiştir. Remzi zaman geçirmeden gurbete yollanır. Fadime'yi İstanbul'da bulur. Niyeti sadece Fadime'ye hesap sormaktır. Fadime Remzi ile konuşmaz. Sadece "benden uzak dur." Diyerek çekip gider. Birkaç gün sonra Remzi bir şiir yazar ve Fadime'ye gönderir. Şiir yazmayı askerde öğrenmiştir. Zaten Türk askeri hem cengâver hem de şairdir. Şiir şöyledir;

Kırdın beni, yârin gibi
Görme artık var git zalim.
Haram ettim güllerimi
Derme artık var git zalim.

Kara sevdan bende çile
Git adımı alma dile
Çık dünyamdan selam bile,
Verme artık var git zalim.

Kul Yavuz'um derdim ecel,
 Bundan sonra kabrime gel.
 Azdırırsın yareme el,
 Sürme artık var git zalim.

Âşık Yavuz'un, Ceylan adlı türküsünün Âşık Yavuz ve Ceylan adlı hikâyesi şöyledir;

Yıl 1972 Malatya Akçadağ ilk öğretmen okulundayım. Karne tatilinde trenle Samsun'a geldim. Gece saat 01.00 idi. Okul arkadaşlarım evleri yakın olduğu için taksiyle gittiler. İstasyonda tek başıma kaldım.

Bir akrabamız vardı. Adına sağır Hava derlerdi. Gerçekten kulakları duymazdı. Rahmetli Ali Amca'mın eşiydi. Onun evinde konaklarım umuduyla, tahta bavulumu omuzlayıp Saathane'ye doğru yürümeye başladım. Samsun'u da pek bilmezdim. Tek bildiğim yer Saathane ve Unkaparı'ydı. Sokaklarda bekçilerle akşamcılardan başka kimse yoktu. Mecburen bir bekçiye yol sordum. O da beni alıp yengemin evine kadar götürdü. Zar zor Hava yengemi uyandırıp kapıyı açtırdım. Bekçiye “tamam bu benim kayınımın oğlu” diyerek beni eve aldı. Ertesi gün saat 10.00'a kadar uyumuşum. Uyandığımda yengemin verdiği kahvaltıyı yiyip, sokağa çıktım. Günlerden Pazar olduğu için köye dolmuş yoktu. Yani iki gün Samsun'da kalacaktım.

Zeytinlik mahallesinin dik sokaklarından kiliseye doğru yürüyordum. Sokağın birinde çığlıklar atarak oynayan çocuk sesleri duyunca o tarafa doğru yürüdüm. 8-10 tane kız istop oynuyorlardı. Onlara görünmeden izlemeye başladım. Ancak havaya attıkları top yanıma düştü. Aldım ve koşarak gelen uzun saçlı ve sağ yanağında sıralı benleri olan kıza uzattım. Topu tutmadı. Şaşkın şaşkın beni izliyordu. İkimiz de aynı durumdaydık. Uzun uzun konuşmadan birbirimizi izledik. Sonra topu aldı ve teşekkür ederek oyuna döndü. Lâkin kendi oyunda, gözleri bende idi. O baktıkça içimde tutuşan kıvılcımların farkındaydım. Yine de boş ver diyip yola devam ettim. Bakışları gözlerimin önünden gitmiyordu. Lise ikideydim. Aşkın ne halet olduğunu bilecek yaş değildi bu yaş. Ancak gözlerimiz ayrılırken birbirimize el sallamayı ihmâl etmemiştik. İkinci ezanı okunurken aynı sokağı takip ederek eve dönüyordum. Kaldırma oturmuşlar bir arkadaşıyla konuşuyordu. Beni görür görmez koşarak geldi. “neredesin beklemekten ağaç olduk” diyerek söze başladı. Hani ben de onu tekrar görebilir miyim? Düşüncesindeydim. Kız, “benim adım Fatma, seninki ne” diyince bir kenara oturduk ve

hava kararınca kadar sohbele devam ettik. Böylece adına aşk denen maraz bizi kısıkvrak yakalamıştı. Yaz tatillerinde çalışmak bahanesiyle Samsun'da kalır, onunla her gün gezer tozardık. İnşaatla gece bekçiliği yapardım. Böylece kalacak yeri de bulmuştum.

Son görüşmemizde “bak ben annemden saçlarımı da örmeyi öğrendim” diyerek dizlerime yatıp saçlarımı örmüştü. Son görüşme olduğunu ikimizde bilemezdik. Artık istop topunu ayrılık almıştı eline. Ben ona Ala Ceylan derdim. O da bana Yavuz derdi. Öğretmen okulunun son sınıfına kadar üç yıl Samsun kazan ben kepece onu aradım. Lâkin yoktu. And içmiştik ayrılmamaya fakat olmadı.

Malatya Doğanşehir’de tanıştığım Gülabi adında gözleri görmeyen bir âşığa sevdami anlattım. O da bana şu ayağı verdi. “adına ne derler gittiğin yerin? İki satır mektup yaz gönder Ceylan.” Bu şiiri yazdım. Yıllar sonra âşıklık geleneğini öğrenince de bu türkü ortaya çıktı.

Adına ne derler gittiğin yerin?
İki satır mektup yaz gönder Ceylan.
Yazına kar düştü bizim ellerin.
Sizin elden bahar, yaz gönder Ceylan.

Aklıma yatmıyor sefa sürdüğün.
Bensiz gidip, mutlu günler gördüğün
Dizlerime yatıp tel tel ördüğün
Örüğün bağını çöz gönder Ceylan.

Bir garip Yavuz’um, dertli sunayım.
Sensiz varıp hangi dala konayım.
Yüreğin yandıkça ben de yanayım.
Düştüğün ateşten köz gönder Ceylan.

Samsunlu Âşık Yavuz’un hikâyeli iki türküsünün konusu da aşktır. Her iki hikâyenin sonunda da vuslat olmamıştır. Ayrılığın açtığı derin yara hikâyelerin yazılmasına vesile olmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

2. ÂŞIK YAVUZ'UN ÂŞIKLIK GELENEĞİ İÇERİSİNDEKİ YERİ

İslamiyet öncesi dönemde “ozan”, “şaman”, “bahşı, bakşı”, “oyun” ve “kam” gibi adlarla bilinen halk şairleri 15. yüzyılın sonlarına doğru “âşık” terimiyle karşımıza çıkar. Biz, saz eşliğinde, hece vezniyle ve dörtlük esasına göre, irticalen/doğaçlama şiir söyleyen kişilere “âşık” diyoruz. Âşıkların diğer şairlerden farkı, ait olduğu toplumun gözü, kulağı, yüreği kısaca sözcüsü olmaları; onların acılarını, sevinçlerini, umutlarını, beklentilerini sazlarıyla sözleriyle dile getirmeleridir (Yardımcı, 2002: 90).

Her meslekte olduğu gibi âşıklık mesleğinde de geçmişten günümüze uzanan belirli kısaslar vardır. Bunlar; Saz Çalma, Mahlas Alma, Bade İçme, Usta Çırak, Âşık Karşılaşması, Leb Değmez Söyleme, Askı (muamma), Dedim- Dedi Tarzı Şiir Söyleme, Tarih Bildirme, Nazire Söyleme (Yardımcı, 2002: 175).

Çalışmamızda Âşık Yavuz'un, âşıklık geleneği içerisindeki yerini göstermeye çalışacağız. Âşık Yavuz, âşık olmaya başladığı zamanlarda kendinde olan değişimi Bir Anlam Veremedim şiirinde şöyle dile getirir;

Bir yaman hale düştüm, kocadığım şu yaşta
Bu hal neyin nesidir, bir anlam veremedim.
Huyum- suyum değişti, dil Hakk'a yalvarışta
Bu hal neyin nesidir, bir anlam veremedim (124/ 1)

Hastalıktır diyorum, ne ağrı var ne sızı
Aklıma yoruyorum, ne çoğu var ne azı
Tanımaz oldum artık, içimdeki Yavuz'u
Bu hal neyin nesidir, bir anlam veremedim (124/ 2)

Şiirinde de görüldüğü gibi Âşık Yavuz, âşık olmadan önce, ruhsal bir bunalım yaşar. Kendinde olan değişikliklere bir anlam veremez. O'nu böyle görenler çeşitli sebepler tahmin ederler ama bir çare bulamazlar. Âşıklık geleneklerimizde de âşık olacak kişiler, ruhsal bunalıma girerler ve dertlerine derman aramaya başlarlar. Âşık Yavuz'un, yaşadığı durum da bundan farklı değildir.

Âşık Yavuz, gördüğü rüyadan sonra daha sık ve irticalen şiir yazmaya başlar. Bu da Âşık Yavuz'da duygusal bir yoğunlaşma olduğunu gösterir.

2.1. Saz Çalma

Saz, âşıklık geleneği içerisinde önemli bir yere sahiptir ve âşığın sembolü haline gelmiştir. Saz, âşıklarca kutsal bir varlık gibi görülmüş, ona çok değer verilip, özenle korunmuştur. Âşıklar, deyişlerini bugün saz, eskiden kopuz denilen telli bir çalgı ile söyleyip, sazı kendilerinden bir parça gibi görmüşlerdir. Âşık, hep sazıyla övünür. Sazı onun dili ve gönlüdür. Onunla sohbet eder, onunla dertleşir. Âşık için her ne kadar duygu güzelliği ön planda gelse de saz, ilhamı kamçılaman bir alet olup, âşıklık geleneğinin en önemli unsurlarındandır (Yardımcı, 2002: 176).

Köprülü, âşıklık geleneğinde yetişmiş âşıklar arasında saz çalamayan bir âşığın düşünülemediğini söyler (Köprülü, 1962: 19). Boratav da bu görüşe katılarak âşıkların çoğunlukla saz çalıp şiirlerini sazla söylediklerini belirtir (Boratav, 1968:340). Başgöz ise istisna olarak son yüzyılda özellikle çalgıyı günah sayan çevrelerin dışında, sazın âşıklarca çalındığına işaret eder (Başgöz, 1968: 14). Âşıklık geleneğinde saz çalamayan bazı âşıklar, yanlarında “sofu” adı verilen saz çalan âşıkları gezdirirler.

Âşık Yavuz, saz çalmaya küçük yaşlarda başlamıştır. Öğretmen okuluna başladıktan sonra on beş yıl kadar saz çalmamış daha sonra tekrar çalmaya başlamıştır. Çok güzel saz çalan Âşık Yavuz, ara vermeden önce daha güzel çaldığını söyler. Âşık Yavuz’un, kendi bestelediği türküleri de vardır.

Âşık Yavuz, “Âşık, sazı- sözle birlikte götüreren kişidir.” der. Saz çalmayı kendi kendine öğrenmiş ve geliştirmiştir. Saz çalmadaki hünerini katıldığı yarışma ve programlarda da göstermeye devam etmektedir.

2.2. Mahlas Alma

“Mahlas” kelimesi Arapça bir isim olup, saflık, halislik, gönül temizliği olan “halas” kelimesinden gelmektedir. Âşık edebiyatında mahlas, âşık ve şairlerin şiirlerinde kullandıkları ikinci isim veya takma addır (Yardımcı, 2002: 120).

Âşık edebiyatı temsilcileri, mutlaka şiirlerinde kullandıkları bir isme sahiptirler. Mahlas olarak adlandırılan bu ikinci/takma isim, çeşitli yollarla edinilir. Bunlardan en yaygın âşık adayına ustası tarafından mahlas verilmesidir. Halk hikâyelerindeki kompleks rüya motifinin etkisiyle rüyada gördüğü ulu kişi tarafından mahlas verildiğini iddia eden âşıklar da vardır. Bazı âşıklar da mahlaslarını kendileri seçerler. Bu seçimde âşığın kişiliği, mesleği, yaşadığı bölge veya içinde bulunduğu ruhsal durum etkili olmaktadır. Âşıklar mahlaslarını

son dörtlükte veya bir önceki dörtlükte söylerler. Buna ‘‘tapırma’’ denir (Oğuz, vd. 2004: 193).

Âık Yavuz da bu geleneğe uyarak ŗiirlerinde, Âık Kemal Bülbül’n, soyadın güzel mahlas olarak kullan demesi zerine ‘‘Yavuz’’ mahlasını kullanır. Bunun dışında ‘‘Âık Yavuz’’, ‘‘Kul Yavuz’’ ve ‘‘ Âık Kul Yavuz’’ mahlaslarını da kullanmaktadır. Kullandığı mahlaslara örnek olarak aşağıdaki dörtlükleri verebiliriz. Âık Kul Yavuz mahlasını kullandığı ŗiirine örnek olarak;

Âık Kul Yavuz’um ömrüm dert dolu
Akıl mecnun yürek sevgi okulu
Bedenimin en son topraktır yolu
Ruhun gideceği yol belli değil (37/)

Dörtlüğünde Âık Yavuz mahlasını kullandığını görüyoruz.

Âık Yavuz netti sana
Tükeniyor yana yana
Gittin O’ndan başkasına
Yar dedin de kr mı ettin. (8/ 4)

Dörtlüğünde de Yavuz mahlasını kullandığını görüyoruz.

Yavuz ğt ver nesline
Geldin mrn son faslına
Ten toprağa, can aslına
Döner, emir Hakk’tan diye (4/ 4)

Dörtlüğünde de Kul Yavuz mahlasını kullandığını görüyoruz.

Kul Yavuz, bu ne hal sende
Sorulur mu yr sinende
Ben bendeyim o da bende
Tatı gönül uslanır mı? (6/ 4)

2.3. Usta-Çırac İlişkisi

Âık edebiyatında yüzyıllar boyu yaatılan geleneklerin en önemlilerinden biri de usta-çırac geleneğidir.

Bu geleneğin altında halkın gönül duygularının âıklarca dile getirilerek halkın belleğini ileyip, nesilden nesile ulaştırılması yatar. Bu geleneğin temsilcileri olan âşıklar, ustalarından öğrendiklerini, bir anlamda usta mallarını çıraclar aracılığıyla geleceğe taımılardır (Yardımcı, 2002: 219).

Bu gelenekte âşıklar genellikle bir usta âşığın önüne diz çöküp, onun çırağı olarak yetişir. Kimi âşıklar bir usta âşığın yanında yetişmediği halde bazı âşıkları kendisine manevi usta kabul edip eserlerini ezberlemekte, bu manevi ustaya saygısında kusur etmemektedir (Yardımcı, 2002: 220).

Âşıklık geleneğinde âşıklar, toplantılara icabet ettiklerinde kendi şiirlerini okumadan önce ustalarının ya da usta kabul ettikleri kişilerin şiirlerini okurlar. Buna “usta malı söyleme” ya da “usta malı satma” denir.

Usta-çırak ilişkisine bağlı olarak 19. yüzyılda âşık kolları oluşmuştur. Bu âşık kollarına baktığımızda usta bir âşık olarak kabul edilen âşığın, yetiştirdiği âşıkların silsilesi halinde devam ederek meydana geldiğini görüyoruz.

Âşık Yavuz, usta çırak geleneğinde herhangi bir âşık koluna bağlı değildir ancak ustası olarak kabul ettiği, ona âşıklık geleneğini öğreten ve gittiği her yere Âşık Yavuz’u da götürerek onu eğiten kişi Âşık Sefil Selimî’dir. Âşık Yavuz’un, Selimî’nin dışında etkilendiği âşıklardan biri de Âşık Kemalî Bülbül’dür. Âşık Kemalî Bülbül, Âşık Yavuz’un şiirlerini ve sazını çok beğenmiş ve âşıklığa başlamasını sağlamıştır. Âşık Yavuz, Âşık Erdemli’nin, taşlamalarını beğenmiş ve kendine örnek almıştır. Âşık Hasan Sancak da Âşık Yavuz’un etkilendiği âşıklardandır. Bunların dışında, Âşık Mahsunî Şerif, Neşet Ertaş, Pir Sultan Abdal ve Yunus Emre’den de etkilenmiş ve onun yolundan gitmektedir. Bu durumu Bizdedir şiirinde şöyle dile getirir;

Gönlü hiç geçmemiş güzelden gülden
İlham aldık, pirin gittiği yoldan
Abdalız, sefiliz, usta Pir Sultan
Sazının püskülü, teli bizdedir (82/ 5)

Mısralarında Âşık Yavuz, Pir Sultan’dan etkilendiğini ve onu ustası olarak gördüğünü belirtir.

Yunus Emre’den nice gerçeği öğrendiğini Âşık Yavuz, şöyle belirtir;

Sırlar çözülüyor, çağ bilgi çağı
Hem gönüller görür, hem göz merceği
Yunus’tan öğrendik nice gerçeği
Bülbülün feryadı “gülü” bizdedir. (82/ 8)

Âşık Yavuz’um, nesliyiz asil bir soyun
Kırılır, bükülmez bizdeki boyun
Tahtıyız onların verdiği huyun

Muhammed, Mustafa, Ali bizdedir. (82/ 9)

Âşık Yavuz şiirinde, nice gerçeği Yunus'tan öğrendiğini ve O'nun yolunda gittiğini söyler.

Âşık Yavuz, geleneği yaşatmak için, çeşitli şenliklere katılmakta ve yerel televizyonlarda programlara katılmaktadır. Usta yerine koyduğu âşıkların yolundan gitmeye devam etmektedir.

Âşık Yavuz, şizofren tedavisi görmüş 41 yaşındaki Durmuş Tunacık'ı çırak olarak yetiştirmekte ona şiir yazmayı öğretmektedir. Durmuş da Âşık Yavuz'dan aldığı bilgiler ışığında halk şiirleri yazmakta ve şiir kitapları çıkarmaktadır.

2.4. Bade İçme (Rüya Sonrası Âşık Olma)

Türk kültüründe rüya motifinin izleri çok eskilere kadar gider. Çeşitli efsane ve destanlarda rüya motifine sık sık rastlanmaktadır. Bu motif, bazı âşıkların hayat hikâyeleri içinde de görülmektedir (Yardımcı, 2002: 188).

Âşıklığa başlamanın çeşitli sebepleri vardır. Âşıklar, âşıklığa başlamayı ya da yetişip usta âşık olmayı, geleneksel bir unsur olarak gördükleri iki yol olan usta yanında yetişme ya da rüyada bade içerek badeli âşık olmaya başlarlar.

Âşıklık geleneğinde rüya nedeniyle âşık olma oldukça yaygındır. Bazı âşıklar gelenek gereği gördükleri rüyaları anlatmazlar. Rüyalarını hatırlamadıklarını dile getiren âşıklar olduğu gibi, her gece rüyasında saz çaldığını veya pir elinden dolu içtiğini söyleyen âşıklar da vardır (Artun, 2001: 67).

Âşıkların bade içmeleri farklı şekillerde gerçekleşir. Hızır, İlyas ve birtakım efsanelere göre de pirlere biri, bazı hallerde uyanırken fakat daha çok uyurken âşığın rüyasına girer, “kudret gülü” denilen kolları ile uzattıkları badeyi âşığa içirir. Üç defa sunulan badenin birincisi “kendi bir, adı bin adına” yani Allah aşkına, ikincisi “pirlere” aşkına, üçüncüsü de “sevdiği aşkına” içilir. Bundan sonra pir âşığa “buta gösterme” adı verilen bir sevgili yüzü gösterir. Âşık güzele yönelince, pir ve güzel ortadan kaybolur. Âşık uyanınca gördüğü rüyanın etkisiyle ağlar, üzülür hatta ağzından ve burnundan kan gelinceye kadar dövünüp sevgilisini aramaya koyulur (Albayrak, 1993: 548).

Âşık Yavuz, her ne kadar rüyada bir bade içip uyanır uyanmaz saz çalıp söylemeye başlamak gibi bir şey olmadığını söylese de, gördüğü bir rüyayı anlatmasından bade içtiğini görüyoruz. Yalnız, rüyadan sonra aniden çalıp söyleme olmamıştır. Âşık Yavuz zaten rüya görmeden önce saz çalan ve şiir yazan biridir fakat rüyadan sonra şiir yazmasında artış

olmuştur. Rüyada içtiği şeyin bade olduğunu Âşık Yavuz on beş yıl sonra fark etmiş ve Bismillah İle şiirinde bu durumu anlatmıştır.

Gideceğin yolu nefesine inat
Seç dediler seçtim, Bismillah ile
Cismim kuşa döndü, kollarım kanat
Uç dediler uçtum, Bismillah ile (18/ 1)

Uçtukça önümde gökler yarıldı
Kondum bir zirveye, sofraya kuruldu
Elime bir gümüş kadeh verildi
İç dediler içtim, Bismillah ile (18/ 2)

İçtikçe kavradım aşkın özünü
Gördüm nur içinde, dostun yüzünü
“Bir düş gördün Âşık Yavuz miskin gözünü
Aç “ dediler açtım, Bismillah ile (18/ 3)

Şiirinde görüldüğü gibi, Âşık Yavuz’a, nur içinde bir dost gelip gümüş bir kadeh içinde bir şey (bade) içirmiştir. Bu nedenle Âşık Yavuz, badeli bir âşıktır. Badeyi içtikten sonra aşkın özünü kavradığını ve aşk ile dolduğunu şiirinde de ifade eder. Âşık Yavuz, bu rüyadan sonra daha çok şiir yazdığını söyler. Şiirlerini çok beğenen Samsunlu âşık, Âşık Kemali Bülbül, “Sen resmen âşıksın.” der ve bundan sonra Âşık Yavuz, geleneği öğrenip şiirlerini yazmaya devam eder. Geleneği öğrenmesinde Âşık Sefil Selimi yol göstermiştir. Âşık Yavuz, halen Samsunda yaşamakta ve çeşitli şenlik ve yarışmalara katılarak geleneğimize katkıda bulunmaktadır. Yazları Erikli köyünde tarlada çalışarak yaşamını devam ettirmektedir. Çevresi tarafından saygı duyulan ve sevilen Âşık Yavuz şiirleriyle beğeniler toplamaya devam etmektedir.

2.5. Âşık Karşılaşmaları (Tekellüm)

Atışma, âşıkların dinleyen karşısında, deyişme sırasında birbirini iğneleyici fakat mizah çerçevesi içinde söyleşmeleridir. Karşılaşma, âşıkların rakibine üstün gelmek için soru cevaplı tarzı seçmesi dar ayakla mat etmenin yollarını aramasıdır.

Bu geleneğin uygulanışı şu şekildedir;

1. Hoş Geldiniz

2. Canlandırma

3. Atışma

a- Ayak Açma

b- Taşlama-Takılma

c- Soru-Cevap (atışmalı çözümlü muamma)

d- Leb Değmez (dudak değmez)

e- Barışma-Övme ve Uğurlama (Yardımcı, 2002: 228).

Âşık Yavuz, birçok yarışmaya katılmış ve birçok âşıkla atışma yapmıştır. Bu âşıklar; Âşık Devaî, Öksüz Ozan, Âşık Sefil Selimî, Âşık Sancak, Âşık Kul Mustafa, Âşık Obalı ve Âşık Meydanî'dir. Âşık Obalı ile yaptığı bir atışması şöyledir;

NEVRUZ

OBALI:

Yine bahar geldi toprak uyandı
Barışa gel diyen güle merhaba
Tüm tabiat bin bir renge boyandı
Kardeşliğe giden yola merhaba (10/ 1)

ÂŞIK YAVUZ:

Bahar gelir gelmez yeşerdi dağlar
Ağaca, yaprağa, dala merhaba
Türlü türlü renge bezendi bağlar
Yeşile, maviye, ala merhaba (10/ 2)

Birçok âşıkla atışma yapan Âşık Yavuz'un, bu çalışmamızda atışmalarından bir tanesine yer verdik.

2.6. Lebdeğmez Söyleme

Âşıkların ustalıklarını sergilemek için bir nevi söz hünere olarak başvurdukları bir biçimdir. İçinde "b, m, p, v, f" dudak ve diş dudak sesleri bulunmadan söylenen şiir demektir (Yardımcı, 2002: 234).

Âşık Yavuz, katıldığı programlarda bu tarzda şiir söylemiştir fakat bu alanda iddialı değildir. Adını Andıkça adlı lebdeğmez şiiri şöyledir:

Aşk konulu lebdeğmez şiirinde Âşık Yavuz, sevgili yüzünden ne kadar yüreği yanarsa yansın yine de gönlünün onu istediğini söyler;

Adını andıkça şad oldu yürek
 Gönül seni ister dil seni ister
 Hasretin elinden od aldı yürek
 Harından dökülen kül seni ister (81/ 1)

Dünya'yı aydınlatanın sevgili olduğunu Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Cihanı ışıtan senin ziyandır
 Sensizlik hüsrandır akla ziyandır
 Her rengin içinde aslın ayandır
 Siyah seni ister al seni ister (81/ 2)

Bütün âşıkların derdine sevgilinin derman olacağını Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Yetiş ey şanına aşk denen Canan
 Aşkının narıdır yürekte yanan
 Her dara düşene çareler sunan
 Sine seni ister el seni ister (81/ 3)

Sevgili âşiğe ne zulüm etse de âşık yine de sevgiliden vazgeçmez ve hep onu ister.

Âşık Yavuz, bu durumu şöyle anlatır;

Âşığına ne gün göster ne rüya
 Ayan et sözünde olursa riya
 Ne Cennete hasret ne de huriye
 Odlara atsan da kul seni ister (81/ 4)

Âşık Yavuz'un lebdeğmez tarzı şiiri fazla olmamakla beraber istediği zaman rahatlıkla lebdeğmez yazabilmektedir. Çok fazla yazmamasının sebebi lebdeğmez söylemesini gerektirecek ortamın olmamasına bağlanabilir.

2.7. Askı (Muamma) Geleneği

16.yy' de Klasik Türk Şairleri arasında çok büyük ilgi uyandıran "Muamma" ve "Lugaz" daha sonraları âşıklar tarafından da benimsenmiş, ustalıklarının ve becerilerinin bir işareti olarak kullanılmaya başlanmış ve zaman içinde gelenek halini almıştır. Klasik Türk şiirindeki Muamma ve Lugazlarla halk şiirindeki askı (muamma) birbirinden çok ayrı uygulamalardır. Arapça'da bilmece yani Klasik Türk şiirindeki Lugaz herhangi bir şeyi gizleyen şiirdir. Halk şiirindeki Muamma ise bir kimsenin ya da varlığın sadece adını gizleyen şiir demektir. Âşık edebiyatında muammanın özel bir önemi vardır. Âşıklarca muamma düzenlemek ya da bir muammayı çözmek zekâ ve bilgi ister. Herkes bunu yapamaz (Yardımcı, 2002: 239).

Âşık Yavuz, muamma yazmamıştır. Âşık Yavuz katıldığı ödüllü bir muamma yarışmasında muammanın cevabını bilememiş ve ödülü alamamıştır.

2.8. Dedim-Dedi Tarzı Şiir Söyleme

Halk şiirinde yaygın olarak kullanılan bir biçim olup, koşma ve semailerdeki âşık ve sevgilinin (dedim dedi ifadesine bağlı) karşılıklı söyleşmeleridir (Yardımcı, 2002: 248).

Âşık Yavuz, dedim- dedili şiirini, dedim- dedi sözcükleriyle değil alışılmışın dışında diyorum- diyor sözcükleriyle yazmıştır. Âşık Yavuz, şiirini sanki karşısında sevgili varmış da ona cevap veriyormuş gibi yazmıştır.

Âşık Yavuz'un Diyorum- Diyor başlıklı şiiri şöyledir;

Meylim çağlayandı şimdi sığ durgun.
Sazların diyorum aksana diyor.
Bakışımı bakışına mihlayan.
Gözlerin diyorum baksana diyor. (86/ 1)

Söndürmez bu âhı ne derya ne kar.
Sende alev bende kül- duman kokar.
Dokunsam seni de beni de yakar.
Közlerin diyorum yaksana diyor. (86/ 2)

Herkesle muhabbet eylersen eğer
Sevdamin şanına mor leke değer.
Duyanın fikrini muştuya boğar.
Sözlerin diyorum tek sana diyor. (86/ 3)

Ben isem hayalin ben isem tutkun.
İzin ver murada el versin yetkin.
Dermanı kalmadı bendeki bitkin.
Dizlerin diyorum seksene diyor. (86/ 4)

Mesafe koyuşun canıma yetti.
Yettikçe ettiğim sabrı tüketti.
Şu Âşık Yavuz gönlümü perişan etti.
Nazların diyorum hak sana diyor. (86/ 5)

Dedim- Dedi tarzı şiiri bir tane olan Âşık Yavuz'un dedim- dedi tarzına yakın olan birkaç şiiri daha vardır. Dedim- dedi tarzı şiirlerinin az olması Âşık Yavuz'un gelenekteki yerinden değer kaybettirmez.

2.9. Tarih Bildirme

15.yy den itibaren Divan Edebiyatı'nda, Arap harflerinin her birine bir sayısal değer yüklenerek doğum, ölüm, düğün, zafer, felaket, deprem vb. çeşitli olayların meydana geldiğini, hatta bir binanın yapılış tarihini "EBCED HESABI " diye adlandırılan bir teknikle tarih saptama işlemine tarih düşürme denir (Yardımcı, 2002: 252).

Daha çok divan şairlerinin "ebced" hesabıyla, önemli olaylara tarih düşürmeleri, âşıkları da etkilemiştir. Ancak onlar bazen şiirlerinde kendi devirlerinde cereyan eden önemli olaylara "ebced" hesabına bağlı kalmayıp, doğrudan tarihleri zikrederek lafzen tarih söylemişlerdir (Şimşek, 2016: 9).

Âşık Yavuz, kendi doğum tarihini bir şiirinde şöyle söyler;

Doğum yerim Samsun Erikli köyü
Ay ramazan ayı, yıl belli değil
Kıt vermiş olsa da Hak bana boyu
Bende yaprak, çiçek, dal belli değil. (37/ 1)

2.10.Nazire Söyleme

Nazire söyleme, bir şairin şiirini, diğer bir şair tarafından, aynı uyak ve ölçüde benzer biçimde yazmak demektir. Bir başka deyişle, bazı kuralları gözeterek bir eseri ustalıkla taklit etmektir.

Âşık Yavuz hiçbir şairin şiirine nazire yazmamıştır.

2.11.İrticalen Şiir Söyleme

İrtical, kâğıt kalem kullanmadan gönlünden geçenleri söylemek anlamına gelir. Âşıklık geleneğinde irticalen söyleme önemli unsurlardandır. Çoğu âşık, herhangi bir konu üzerine kafiye ile bir manzume söyleme yeteneğine sahiptir. Bu da âşıklardaki sanat gücünü göstermesi açısından önemlidir. Herhangi bir konuda, herhangi bir kafiye ile şiir söyleyebilmeleri ve doğaçtan atma yapabilme yeteneğine sahip olmaları âşıkların başlıca övünme kaynağıdır (Yardımcı, 1998: 115). Halk şairleri için irticalen şiir söylemek çoğu zaman doğal bir olay sayılmıştır. Âşıklar bu özelliklerinden dolayı Divan şairlerinden üstün olduklarını savunmuşlardır. Âşık Yavuz, katıldığı yarışmalarda yaptığı atışmalardan da

gördüğümüz gibi doğaçlama şiir söylemede başarılıdır. Kısa sürede şiir yazma kabiliyetine sahip olan Âşık Yavuz'un bu özelliğine örnek olarak benim isteğim üzerine çok kısa bir sürede yazdığı şiiri verebiliriz;

Çalıştıkça kaybetsen de üzülme.

Salih kullar sabrı seçer Gülhanım

Bağlandığım umutlardan çözülme.

Çözüldükçe fırsat geçer Gülhanım

(47/ 1)

Yukarıda da gördüğümüz gibi Âşık Yavuz'da âşıklık geleneği içerisindeki kıstaslardan bazıları görülmemektedir. Bunlar; Muamma ve Nazire Yazma geleneğidir. Bunların bir âşıktan olmaması onun değerli olup olmadığını göstermez. Âşıklık geleneği içerisindeki yerini göstermesi bakımından önemlidir.

Bunun yanında Âşık Yavuz, irticalen şiir söylemede ve saz çalmada oldukça başarılıdır. Hece ölçüsü ile şiir yazmada oldukça başarılı olan Âşık Yavuz'un serbest ölçüyle yazılmış bir tane şiiri vardır. Geleneği yaymak için yaptığı çalışmalarını takdire şayan olan Âşık Yavuz, Samsun âşıklık geleneğinde önemli bir yere sahiptir. Yaptığı çalışmalar neticesinde Samsun'da da âşıklık geleneği varmış dedirteceğine inancımız tamdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ŞİİRLERİNİN BİÇİM VE İÇERİK ÖZELLİKLERİ

3.1. Teknik Özellikler

3.1.1. Hane Sayısı

Âşık Yavuz'un incelediğimiz 180 şiirinin hane sayıları şöyledir;

1 haneli 2

4 haneli 70

5 haneli 34

3 haneli 28

6 haneli 11

7 haneli 8

8 haneli 10

2 haneli 13

9 haneli 4

Tek bendden oluşan 2 tane şiiri vardır. Bunlar, 5 ve 25 mısradan oluşmaktadır.

Diğer şiirlerinin mısra sayıları da şöyledir;

170 tanesi 4 mısra

8 tanesi 5 mısra

3.1.2. Hece Sayısı

Hece ölçüsü, dizelerdeki hece sayısının belli bir düzene bağlı olarak eşitliği temeline dayanır. Bu kurala göre hece ölçüsünde iki önemli özellik vardır:

1.Dizelerdeki hece sayısı: Bu, şiirin bütün dizelerindeki hece sayısının eşit olması demektir. Hece sayısının eşitliği o dizenin ölçüsünü, kalıbını gösterir. 7 heceli bir dizenin kalıbı “yedili”, 11 heceli bir dizenin kalıbı “on birli” diye anılır.

Dize içinde bulunan yabancı sözcüklerdeki heceler uzunluk, kısalık bakımından dikkate alınmaz. Türkçe sözcüklerdeki heceler gibi hece sayımına girer.

2. Durgulanma ve durak: Hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerde dizenin belli bölümlere ayrılmasına *durgulanma*, bu bölüm yerlerine de *durak* denir. Durakta

sözcükler bölünmez, kulağa uyumlu gelen söz öbekleri oluşturulur. Bu bilgiler ışığında, Âşık Yavuz'un incelediğimiz 180 şiirinden;

9 tanesi 8'li hece ölçüsüyle

91 tanesi 11'li hece ölçüsüyle

74 tanesi 14'lü hece ölçüsüyle

5 tanesi 15'li hece ölçüsüyle

1 tanesi serbest ölçüyle yazılmıştır.

Âşık Yavuz, 179 şiirini hece ölçüsüyle kaleme almış, sadece bir şiiri serbest ölçüyle yazmıştır. Hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerindeki başarısını Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde yapılan şiir yarışmasında birincilik alarak göstermiştir.

Âşık Yavuz'un şiirlerinin durak yapısına baktığımızda genellikle şöyle bir yapı görüyoruz:

a) 8'liler: $4+4=8$, $5+3=8$

b) 11'liler: $6+5=11$ ya da $4+4+3=11$

c) 14'lüler: $7+7=14$

d) 15'liler: $8+7=15$ ya da $4+4+4+3=15$

Yukarıda görüldüğü gibi bir şiirin bütün mısralarındaki durak sayısı aynı değildir. Yani birinci mısra $4+4=8$ ise ikinci mısranın da aynı olması gerekmez. Örnek olarak 8, 11, 14 ve 15'li hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerinin durak yapısını inceleyelim;

Ölürsem sensin/ sebebi, 5+3

Sendin derdimin / tabibi 5+3

Artık beni / bacın gibi 4+4

Gör dedin de / kâr mı ettin 4+4 (8/ 2)

Örnek şiirimizde de bütün mısralar aynı durak yapısıyla yazılmamıştır.

Bana gül diyordun / nasıl güleyim 6+5

Hasretin canımı / yaktı sevdiğim 6+5

Ya gel muradım ol / ya vur öleyim 6+5

Sanki can bedenden / çıktı sevdiğim.6+5 (53/ 1)

Yukarıdaki örnek şiirimizde, bütün mısralar aynı durak yapısıyla yazılmıştır.

14'lü hece ölçüsüne örnek olarak şu dördlüğü verebiliriz;

Gönül senin dediysem / sözüm sözdür erkeğe 7+7

Verdiğim her bir sözü / tutarım ceylan gözlüm 7+7

Sevdim diyorsun ancak / tavırların ürkeğe 7+7

Sanma ki sever sonra / atarım ceylan gözlüm 7+7 (136/ 1)

15'li hece ölçüsüne örnek olarak şu dördlüğü verebiliriz;

İnsan gönlü / tez kırılır / kırmayalım / ne olur 4+4+4+3

Kimi mutlu / kimi mutsuz / yormayalım / ne olur 4+4+4+3

Gönül kırmak / kul hakkıdır / kolay kolay / ödenmez 4+4+4+3

Hak divana / kul hakkıyla / varmayalım / ne olur 4+4+4+3 (172/ 1)

3.1.3. Kafiye Düzeni

Uyaklar, dizelerde sıralanışına göre çeşitli adlar alırlar. Çizgilerin sonuna getirilen harfler ile bir parçanın uyak düzeni ortaya konulur. Uyaksız olan dizeler (X) ile ifade edilir. Türk şiirinde en çok kullanılan uyak çeşitleri şunlardır;

- a) Düz uyak, her dizenin kendisinden sonraki dizeye uyaklı olmasıyla ortaya çıkar. Birinci ile ikinci, üçüncü ile dördüncü dizeler kendi aralarında uyaklıdır (Yıldız, 2011: 10).

Şu şekillerde kullanılır;

.....aaa
.....aaa
.....baa
.....bab

Düz uyağa örnek olarak şu şiiri verebiliriz;

Herkes baştan sezemez, başına geleceği **a**

Kimseye ayan olmaz ne zaman öleceği **a**

Artsın düşüncesiyle, bildiği- bileceği **a**

Fatma okumak için köyden kente göçmüştü. **b** (165/ 1)

- b) Çapraz uyak, dördlüklerde birinci ile üçüncü, ikinci ile dördüncü dizelerin birbiri ile kafiyeli olmasıdır. Halk edebiyatında birçok nazım şeklinin ilk dördlüğü genellikle çapraz kafiye ile oluşturulmuştur (Yıldız, 2011: 11).

.....a
.....b
.....a
.....b

Çapraz kafiye örnek olarak şu şiiri verebiliriz;

Kalbin taştan beter, dişimle taşı, **a**

Oydum da seninle anlaşamadım. **b**
 Vazgeçtim canımdan, uğruna başı, **a**
 Koydum da seninle anlaşamadım. **b** (42/ 1)

c) Sarmal uyak, dörtlüklerde birinci ile dördüncü, ikinci ile üçüncü dizelerin birbiri arasında uyaklı olmasıdır (Yıldız, 2011: 11).

.....a
b
b
a

Âşık Yavuz'un sarmal uyağa örnek şiiri yoktur.

Âşık Yavuz'un incelediğimiz 180 şiirinden;

170 tanesi abab- cccb- dddb kafiye düzeniyle

1 tanesi aaab- cccb- dddb kafiye düzeniyle

1 tanesi abab- cdcd- efef kafiye düzeniyle

2 tanesi abab kafiye düzeniyle

3 tanesi aaba- ccca- ddda kafiye düzeniyle

3 tanesi aaabb- cccb- dddb kafiye düzeniyle yazılmıştır.

Bunların içinde en çok kullandığı kafiye düzeni ise; abab-ccb-ddb kafiye düzenidir.

3.1.4. Kafiye Yapısı

Kafiye, şiirin en önemli unsurudur. Mısra sonlarındaki seslerin benzeşmesi olarak tarif edilen kafiye, Âşık Yavuz'un şiirlerinde; yarım, tam, zengin, tunç ve cinaslı kafiye biçiminde görülmektedir. Bunlardan en çok kullandığı tam ve yarım kafiyedir. *Tam kafiye*, iki ses benzerliğinden oluşan kafiyedir. Tam kafiyeye örnek olarak şu dörtlüğü verebiliriz;

Sancağa renk veren *kan* mehmetçiğin

Kazanılan zafer *şan* mehmetçiğin.

Tekbirle şahlanan *can* mehmetçiğin.

İmanlı bağına kurban olayım. (49/ 3)

Görüldüğü gibi “kan”, “şan”, “can” kelimelerinde ses benzerliği olarak “an” sesleri vardır. Bu sebeple iki ses benzerliği olduğu için “an” sesleri tam kafiyedir. “an” dan sonra gelen “ mehmetçiğin” kelimesi ise rediftir.

Âşık Yavuz’un çok kullandığı diğer kafiye de yarım kafiye dir. *Yarım kafiye*, tek ses benzerliğinden meydana gelen kafiye dir. Buna örnek olarak;

Sen naz edip giderken, peşine mi *gelen* yok?

Dostların mı vefasız, yüzüne mi *gülen* yok?

Ayrılık acısı mı? Kahrını mı *silen* yok?

Derdinin çaresini bilmemek yıktı beni (112/ 2)

“gel” , “gül” , “sil” kelimelerinde ses benzerliği sadece “l” sesi olduğu için “l” sesi yarım kafiye dir. “-en yok” lar ise rediftir.

Âşık Yavuz’un kullandığı diğer kafiye de zengin kafiye dir. *Zengin kafiye*, üç veya daha fazla ses benzerliğinden meydana gelen kafiye dir. Buna örnek olarak şu dördlüğü verebiliriz;

Dağların başını aldıkça *duman*

Kaç kere denendi gücümüz *yaman*

Vatan tehlikeye, düştüğü *zaman*

Yediden yetmişe, er değil miyiz? (99/ 4)

“duman”, “yaman”, “zaman” kelimelerinde “man” sesleri benzer olduğu için zengin kafiye dir.

Âşık Yavuz’un kullandığı diğer kafiye çeşidi tunç kafiye dir. *Tunç kafiye*, kafiye yi meydana getiren kelimelerden birinin diğer kelime veya kelimelerin içerisinde aynen tekrar edilmesidir. Tunç kafiye bir zengin kafiye çeşidi olduğu için en az üç sesin diğer kelime de tekrar edilmesi gerekir. Buna örnek olarak şu dördlüğü verebiliriz;

Âşık Yavuz der ki ağlama *bacı*

Metin’deki şeref bizdeki *acı*

Peygamber elinden giydi de *tacı*

Cennet sarayında yaşıyor dersin (72/ 4)

“bacı”, “tacı” kelimelerinin içinde “acı” kelimesi aynen geçtiği için “acı” kelimesi tunç kafiye dir.

Âşık Yavuz, birkaç şiirinde de cinaslı kafiye kullanmıştır. *Cinaslı kafiye*, söylenişleri bir anlamları farklı olan kelimelerin meydana getirdiği kafiye dir. Buna örnek olarak şu dördlüğü verebiliriz:

Âşık Yavuz seni delirten nedendeki “den’i” yor
 Niçin anlamıyorsun batıl bizi *deniyor*
 Batılın kültüründe, zinaya aşk *deniyor*
 Medeniyet bu ise yerin dibine batsın (141/ 7)

“den’i yor”, “deniyor”, “deniyor” kelimelerinin yazılışları aynı olduğu halde anlamları farklı olduğu için cinaslı kafiyedir.

Birinci mısradaki *den’i yor*: sorgulamak

İkinci mısradaki *deniyor*: denemek, test etmek

Üçüncü mısradaki *deniyor*: söylemek anlamlarında kullanılmıştır.

Âşık Yavuz şiirlerinde kafiyeyi başarılı bir şekilde kullanmıştır.

Redif: Söylenişleri ve anlamları birbirlerinin aynısı olan takı, sözcük ya da sözcük grupları olan redifler kafiyeden sonra gelir ve şiirde ahengi sağlar. Kafiyeden sonra gelen birbirinin aynı kelime veya hecelerdir (Onay, 1996: 21).

Çoğunlukla soru ekleri, yapım ekleri, şahıs ekleri ve zaman ekleri gibi unsurlarla oluşturulur. Halk şiirinde redif çok çeşitli biçimlerde görülür. Genellikle redif dizenin sonundadır. Bazen dizenin ilk sözcüğü uyak, geri kalan sözcükler redif olabilir.

Redife örnek olarak Âşık Yavuz’un şu şiirini verebiliriz;

Zamanımız kolay değil zor **zaman**
 Âşık Yavuz’luğa bakmaz kulu yer **zaman**
 Yılma kızım, sen yine de her **zaman**
 Gül, yüzünde güller açar Gülhanım (47/ 4)

Dörtlükteki “ zaman” sözcüğü aynı anlamda olduğu ve aynı seslerden oluştuğu için rediftir.

Redifler, kelime halindeki redifler, ek halindeki redifler ve cümle halindeki redifler olmak üzere üç çeşittir. Kelime halindeki redife de şu şiiri verebiliriz;

Duyun, ey Avrupa’nın sözde medenileri
 Yaz dediğiniz mevsim, bizde güze *düşüyor*
 Sizdeki sosyal ahlak, ortaçağdan da geri
 Attığımız her bir taş, kutsal ize *düşüyor* (157/ 1)

“güz” ve “iz” kelimelerinde “z” sesi ortak olduğu için yarım kafiyedir. Redif de kafiyeden sonra gelen, aynı görevdeki benzer sesler olduğu için “e düşüyor” sözcüğü rediftir.

Cümle halindeki redife de şu şiiri verebiliriz;

Ceylan gözlüm benden uzak,
 Dur *dedin de kâr mı ettin*
 Git başka ceylana tuzak,
 Kur *dedin de kâr mı ettin* (8/ 1)

Ayak: Âşık şiirinde genellikle ilk dörtlüğün ikinci dizesinde başlatılan bütün dörtlüklerin son dizelerinde yarım, tam, zengin hatta cinaslı kafiyelerle vücuda getirilen yahut dizenin tamamında aynen tekrarlanan sözlerle oluşturulan ve dörtlüklerin mihengi durumunda olan kafiye denir (Kaya, 1999: 8,335, 348).

Kafiye kelimesinin âşık edebiyatındaki karşılığı ayaktır. Âşıklar atışmadan önce birbirine ‘ayak açarlar’ bir yarışma şeklinde olan atışmalarda ise ilgililerden ‘ayak’ isterler. Yine onlara göre ayaklar, kafiyeli kelimelerin azlığına ve çoğunluğuna göre, ‘kapanık ayak’, ‘dar ayak’, ‘geniş ayak’ gibi dallara ayrılır. Son yıllarda ‘uy-‘ fiilinden türetilen ‘uyak’ ile ‘ayak’ arasında herhangi bir yapı benzerliği yoktur (Sakaoğlu,1989: 301).

Âşık Yavuz, örnek şiirinde ayak olarak “biliyorsan de” sözcüklerini kullanmıştır.

Seni âşık diye tanıdım dostum.
 Sevmek nasıldır **biliyorsan de**
 Bilgini sınamak değildir kastım
 Övülmek nasıldır, **biliyorsan de** (17/ 1)

İnsan âşık olur ergin yaşında
 Saç sakal ağartır sevda peşinde
 Hasret tuzağının keskin dişinde
 Gevmek nasıldır **biliyorsan de** (17/ 2)

Âşık Yavuz, ilk dörtlüğün ikinci ve dördüncü mısrasında ayak olarak kullandığı “biliyorsan de” cümlesini bütün dörtlüklerinin son mısrasında tekrar etmiştir.

3.1.5. Nazım Biçimleri

Halk şiirinin nazım şekilleri XVII. yüzyılda klasik şekillerine bürünmüştür. Nazım birimleri, manzumelerin vezinleri, kafiyeleri; hatta her nazım şeklinin ana temaları ve söyleyiş şekilleri, yüzyıllar içerisinde işlenmekten doğan bir renk ve şekil karakterine sahip olmuştur (Banarlı 1971: 720). Nazım biçimine göre kümelenen dizeler

arasında düzeni ve dış ahengi kafiyeler sağlar. Bir eserin dış yapısı biçim olarak adlandırılır. Bir eserin uzunluğu veya kısalığı, bölümlenişi, bölümlerinin düzenlenişi vb. dili, üslûbu, ölçeği dizelerinin kümelenişi, kafiyelerinin örülüğü biçimi belirler (Artun 2012: 51). Bu söylemlerden de anlaşılıyor ki; halk edebiyatında nazım şekilleri önemli bir yere sahiptir. Yıllarca âşık ve şâirler eserlerini genellikle eserlerini nazımla yazmış ve söylemiştir.

3.1.5.1. Koşma

Âşık edebiyatının önemli türlerinden olan “koşma” en çok sevilen ve en çok kullanılan nazım şeklidir. Koşmalarda çoğunlukla lirik konular işlenir. Aşk, ayrılık, gurbet, dert, acı, sıkıntı, hayattan şikâyet, doğa güzellikleri en çok işlenen konulardır (Banarlı 1971: 722). Methiye türünde öğüt veren bilgece koşmalar da vardır. Saz şâirlerinin en güçlü ve en güzel eserleri bu türdedir. Saz şâirleri, ünlerini koşma tipinde şiirlerine borçludurlar. Âşık edebiyatı denince ilk akla gelen şey, koşma’dır. Destan ya da semai söylememiş saz şâiri bulunabilir; ama sazının tellerini koşmanın dizelerine bağlamayan âşık yoktur (Dizdaroğlu 1969: 68-69). Koşmalar, 11’li veya 8’li hece vezniyle söylenir. Dört dizeli hanelerden oluşur. Genellikle 3-5 dörtlükten oluşmakla birlikte, 12 dörtlüğe kadar çıkan koşmalar da vardır. Son dörtlükte âşık kendi mahlasını mısralardan birine yerleştirir. Buna tapşırma denir. Koşmanın son dörtlüğünde şairin adı ya da tapşırması geçer. Koşmanın uyak örgüsü şu şekillerde olabilir: abab cccb dddd veya xaxa bbba ccca.

Koşmalar konularına göre üçe ayrılır;

3.1.5.1.1. Güzelleme

Genellikle güzelliğin, özellikle de bir güzelin övgüsünün dillendirildiği koşmalara verilen addır. Bu tip koşmaların ana konusu güzellik, sevgi, aşk ve hicrandır. Elinde sazıyla diyar diyar dolaşan, pınar başlarında, oba çadırlarında ve düğünlerde gördüğü güzellere şiirler düzen âşıkların verdiği ürünlerin başında güzelleme gelmektedir (Oğuz, 2016: 265- 266). Örnek olarak şu şiiri verebiliriz;

Gururla kabarır, coşar denizi
Bulunmaz bir şehir, Samsun ilimiz
Geçmişi anarken okşar denizi
Hür günlere seher, Samsun ilimiz

(98/ 1)

Şiirde Samsun ilinin doğal güzelliği tasvir edilerek Türk kurtuluş mücadelesinin başladığı yer olduğuna ve bağımsızlığa atılan ilk adım olduğuna değinilmiştir.

Isınır suları mayıs ayında
O'nu sevenleri saklar koyunda
Yeşil bir kuşaktır sahil boyunda
Dört mevsimde bahar, Samsun ilimiz (98/ 2)

Samsun'un mevsim güzelliğinin dile getirildiği dörtlükte koyun kelimesi hem koy hem de koyun olarak ifade edilmiş ve tevriye sanatının güzel bir örneği ile Samsun'un hem gerçek hem de mecazî anlam olarak sıcaklığı ifade edilmiştir. Yeşil bir kuşağa benzetilen şehrin dört mevsim baharı yaşaması hem ılık bir iklime sahip olduğunu hem de onun orada yaşayanlara her zaman bahar güzelliğinde bir hayat yaşattığını ifade etmektedir.

Yediden yetmişe her insanıyla
On dokuz mayısı anar şanıyla
Ata'nın buraya geliş anıyla
Düşmana tam kahır, Samsun ilimiz (98/ 3)

Dörtlükte tarihe telmih yapılmış, Atatürk'ün Milli Mücadelenin başlangıcı olan Samsun'a gelişi ve bununla beraber kazanılan bağımsızlığa vurgu yapılmıştır.

Âşık Yavuz der ki, bak şu gayrete
Âşıktır Samsun'lu Cumhuriyete
On dokuz mayıs'ta milli devlete
İlk imza ilk mühür, Samsun ilimiz (98/ 4)

Samsun'a çıkışın Cumhuriyete giden yolda bir başlangıç olduğu, bağımsızlığın göstergesi olduğu dile getirilmiştir. Samsun'da milli devletin, cumhuriyetin ilk kıvılcımlarının oluşması onun milli devletin bir imzası ve mührü gibi görülmesini sağlamıştır.

3.1.5.1.2. Taşlama

Âşık edebiyatında toplumdaki haksızlıkların, yolsuzlukların, geriliklerin ve ekonomik sorunların mizahî bir dille sergilendiği koşmalardır (Artun, 2001: 99-100). Örnek şiirinde Âşık Yavuz Avrupa'yı çeşitli yönlerden eleştiriyor.

Duyun, ey Avrupa'nın sözde medenileri
Yaz dediğiniz mevsim, bizde güze düşüyor

Sizdeki sosyal ahlak, ortaçağdan da geri
Attığımız her bir taş, kutsal ize düşüyor (157/ 1)

Etkili bir hitapla başlayan dörtlükte Avrupa medeniyetine eleştiri yer almaktadır. Sözde medeni olan Avrupa'nın anlayışının bizim anlayışımıza uymadığı ilk iki mısradan dile getirilmiş ve Avrupa'nın sosyal ahlakındaki bozuklukların Orta Çağ'daki bağnazlıklardan da geri olduğu dile getirilmiştir. Ayrıca Avrupa medeniyetinin kutsal taşıladığını da ifade etmiştir.

Eyer mi zannettiniz, devenin hörgücünü
Unuttunuz galiba dedemizin gücünü
Hatırlatmayın Türk'e, seferlerin öcünü
Elinizdeki barut, yine köze düşüyor (157/ 2)

Tarihte kazanılan zaferlerin Avrupa'yı ne kadar derinden etkilediği dile getirilmiş, Avrupa'nın geçmişi hatırlatması köze barut eklemek gibi tehlikeli ve yine asıl zararının kendilerine dokunacağını dile getirmiştir.

Şan eksiltmez tavrınız, Muhammed'in şanında
Eksilen, gönlünüzün, insanlık lisanında
İnsanlık da öğrenin, müspet ilmin yanında
Sözünüz kurşun gibi, özden öze düşüyor (157/ 3)

Avrupa'nın Müslümanlara tavrının Müslümanların ve Hz. Muhammed'in şanından hiçbir şey eksiltmeyeceğini asıl eksilen şeyin onların gönül dilindeki insanlığın olduğunu belirtmiştir. İslam'dan Batı'nın insanlığı ve müspet ilmi öğrenmesi gerektiği, sözlerinin özleri kurşun gibi paramparça ettiğini ve yıktığını belirtmiştir.

Hiç hakaret ettik mi, haçlı bayrağınıza
Uyanın da şer değil, er olun çağımıza
Kaç kere dil uzattık, kutsal saydığınıza
Dilimize gelen söz, midemize düşüyor (157/ 4)

Avrupa'nın kutsala saldırmasının söz konusu edildiği dörtlükte bunlara rağmen Türk'ün hiçbir zaman hiçbir milletin kutsalına dil uzatmadığını belirterek kötünün değil iyinin peşinde olmalarını salık vermiştir.

Âşık Yavuz der ki sizinle, bir dalarsak engine
Yozlaşmış ahlakınız yetmez kültür cengine
Huyları paylaşırsak, bugün dengi dengine
Sizlere saygısızlık, sabır bize düşüyor (157/ 5)

İki medeniyetin karşılaştırıldığı dörtlükte Batı medeniyetinin İslam medeniyeti ile başa çıkamayacağını, ahlak açısından karşılaştırılacak mesabede bile olmadığını dile getiren şair bize sabrın onlara ise saygısızlığın düştüğünü belirtmiştir.

3.1.5.1.3. Ağıt

Genç bir kızın vefatına, mert bir delikanlının, büyük bir şahsın ziyanına ağlayan şiiirlere halk ağıt, ağı der (Onay, 1996: 306). Artun'a göre ağıt yalnız ölüm karşısında değil; savaş, yangın, sel, deprem gibi doğal âfetler üzerine söylendiği gibi çeşitli kaza ve hastalıklar karşısında, askere ya da gurbete gidenlerin, baba evinden uğurlanan gelin kızların arkasından da söylenir. Âşık edebiyatında, genellikle ölenin arkasından söylenmiş şiiirlerdir (Artun, 2001: 99). Ağıta örnek olarak Âşık Yavuz'un şu şiiirini verebiliriz;

Ölümün çok erken sokak kedisi
 Filanlar ölse de sen ölmeseydin
 Dermansız dert ile ölüp gidesi,
 Gelenler ölse de, sen ölmeseydin (68/ 1)

Bir sokak kedisine yazmış olduğu bu ağıtta kedinin ölümünden duyulan üzüntü dile getirilmiştir. Şiiirin redifi olan “ölse de sen ölmeseydin” kısmının tekrarlanması bu anlamı daha da kuvvetlendirmiştir. Aslında çoğumuz için sıradan bir durum olan sokak kedisinin ölümü şiiirde içli bir şekilde dile getirilmiştir. Şiiirin bütününde kedi ile bir kısım insanlar karşılaştırılmış. Ölümün eleştirilen insanlara müstehak olduğu vurgulanmıştır. Kediye seslenilerek ona bir şahsiyet kazandırılmıştır. Eleştirilen insanların başında dermansız dert ile ölmeye layık olanlar gelmektedir.

Acele davrandın şimdi kim kârlı
 Bak, ecelin senden daha kararlı
 Varlığı topluma, yurda zararlı,
 Olanlar ölse de, sen ölmeseydin (68/ 2)

Kedinin ölümünden duyulan üzüntünün anlatılmaya devam edilen dörtlükte kimseye zararı olmayan kedi ile varlığı topluma zararlı olan kişiler karşılaştırılmış. Kedi yerine topluma zararlı kişilerin ölmesi gerektiği yeğ tutulmuştur.

Bilirim kızarsın pisi diyene
 Ben pisi demeden kaçmak neyine
 Çöplükten geçinip ekmek ziyene

Gülenler ölse de, sen ölmeseydin (68/ 3)

Bu dörtlükte de ölen kedinin yerine, ekmeğini çöplükten kazananlara gülen kişilerin ölmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Şakinin boynuna ilmek takıp da
 Çözenler kim idi garbe bakıp da
 Ezilecek başa sahip çıkıp da
 Salanlar ölse de, sen ölmeseydin (68/ 4)

Cezalandırılması gereken kişileri batının sözüne bakarak serbest bırakanların ölmesi istenmektedir.

Kahretti Âşık Yavuz'u o şaşkın dümen
 Tokların döktüğü lokmayı yemen
 Yıllardır halkımın kanını emen
 Yılanlar ölse de, sen ölmeseydin (68/ 5)

Karşılaştırmanın sona erdiği son dörtlükte, ölmeyi hak eden, halkın kanını emen, yılanla benzetilmiş kişilerdir. Zavallı bir kedinin yerine onların ölmesi gerektiği vurgulanmıştır.

3.1.5.2. Semai

Âşıklar tarafından özel bir ezgi ile terennüm edilen “semai”ler genelde 8’li hece ölçüsüyle meydana getirilmişlerdir. Âşıklar tarafından hece ölçüsüyle meydana getirilen semaîlerde daha çok sevgi, doğa, güzellik gibi koşmada işlenen konular yer almıştır. Güzellemele göre daha canlı ve kıvrak bir üslubu vardır ve 8’li hece ölçüsüyle meydana getirilmiş güzellemelerden ancak özel ezgileri sayesinde ayrılabilirler (Artun, 2001: 100).

İlk göz ağrım son sevdamsın
 Al bayrağım sözüm sana
 Asırlardır tek davamsın
 Kurban olsun özüm sana (3/ 1)

Etkili bir girişle başlanan dörtlükte “ilk” ve “son” kelimeleri ile oluşturulan ahenk al bayrağa seslenişle devam etmektedir. Bağımsızlığın sembolü olan bayrak Türk milletinin asırlarca tek gayesi olmuştur. Onun uğruna can vermek her Türk’ün emelidir.

Sen olmazsan bacam tütmez
 Kaygım tasam kavgam bitmez

İşven nazın bana yetmez

Gel süreyim yüzüm sana

(3/ 2)

Bağımsızlığı simgeleyen bayrağın dalgalandığı yerde ne kaygı ne tasa vardır. Bayrağın dalgalanması işve ve naz gibi görülmüş yüzünü bayrağa sürmekle bayrağa kudsiyetlik kazandırılmıştır.

Salın arşa değsin başın

Yıldızlara Ay'a taşın

Cihana denk hilal kaşın

Doymaz gönlüm gözüm sana

(3/ 3)

Bayrağın daima dalgalanmasının arzu edildiğı dörtlükte, bayrağın asıl yerinin gökler olduğı hiçbir zaman yere indirilmemesi gerektiğı vurgulanmıştır. Bayraktaki hilalin cihana denk bir kıymette olduğı belirtilmiş. Ona bakanın hiçbir zaman doyamayacağı ifade edilmiştir.

Sar Türk'ümü koyma derde

Düşmanımız kalsın şerde

Kul Âşık Yavuz'um teneşirde

Sarılmak son çözüm sana

(3/ 4)

Bayrağın dalgalanması Türk milletini dertten koruyacağı gibi düşmanı da şerde bırakacaktır. Bir geleneğe vurgunun yapıldığı bu dörtlükte Âşık Yavuz bayrak uğruna can verip şehitlik mertebesine ulaşmak ve bayrağa sarılarak defnedilmek istemiştir.

3.1.5.3. Varsağı

“Behey”, “bre”, “hey”, “hey gidi” gibi ünlemlerle başlayan Varsak boyuna bağlanılan, yiğitçe mertçe bir üslupla ve ezgiyle söylenen türdür. “Çok eskiden Tarsus civarında oturan Varsak aşiretinin söyledikleri bir nev’i besteli kayabaşılar’dır. Varsağılar pek az on bir, en çok sekiz hecelidir. Şekli koşma, yahut türküler gibidir. Bunların en bariz vasfı beste ile sert ve dağlı diliyle söylenmiş olmalarıdır (Onay, 1996: 63).”

Varsağıya örnek olarak Âşık Yavuz’un Behey Dilber şiirini verebiliriz;

Susunluğum sevgimdendir
Lâl mi sandın behey dilber?
Derdim- tasam- kavgam “sen” dir
El mi sandın behey dilber ? (9/ 1)

Varsak Türklerine ait bir şiir türü olan varsağı örneğinde Âşık Yavuz, sevgiliye behey dilber diye seslenerek duygu ve düşüncelerini dile getirir. Susunluğunun sebebinin sevgiliye olan sevgisinden kaynaklandığını ve sevgili için tasalandığını söyler. Fakat sevgilinin bu durumun farkında olmadığından da yakınıdır. Sevgili âşığın bu denli suskun, kaygılı ve kederli olmasını başka biri için olduğunu düşünür. Âşık da bunların tek sebebinin sevgili olduğunu açık açık söyler.

Yırtıp kader torbasını
Çekip derdin harbisini
Giydiğim aşk urbasını
Çul mu sandın behey dilber? (9/ 2)

Sevgiliye seslenmeye devam eden âşık, kaderindeki kişiye razı olmaz ve sevdiğinin kaderi olmasını ister, sevgiliye kavuşmak için de dert üstüne dert çeker. Aşk derdiyle yanar durur. Sevgili ise bu duruma kayıtsız kalır ve âşığın derdini görmezden gelir.

Baban Türkmen anan Yörük
Zulmün için sabır gerek
Uzattığım eli çürük
Dal mı sandın behey dilber? (9/ 3)

Seslenişine devam eden Âşık Yavuz, sevgilinin zulümlerine dayanmak için insanın sabırlı olması gerektiğini söyler. Sevgiliye uzattığı eli tutmadığı ve aşığa güvenmediği için sitem eder.

İlan edip aşkı sana
 Açtım şu can köşkünü sana
 Âşık Yavuz başkasına
 Kul mu sandın behey dilber? (9/ 4)

Sevgisini dile getirip aşkını ilan ettiği ve gönlünde sevgili için yer ayırdığını söylediği halde sevgilinin bunlara kayıtsız kalması aşığı çileden çıkarır. Sevgiliye kalbini verdiği halde onun başkasına kul olduğunu düşünmesi âşığın sitem etmesine neden olur.

3.1.5.4. Destan

Âşık edebiyatında destan, âşıkların sevgilerini, kahramanlık olaylarını, günlük olaylarla ilgili kimi durumları ve bazı acıklı olayları anlattıkları konu, anlatım ve ezgi yönüyle farklı olan ve dörtlük sayısı çok olan bir anlatım biçimidir. Destanlarda temel öge belirli bir olaydır. Savaş, deprem, salgın hastalıklar, kahramanlık olayları, aile ilişkileri; toplumsal yergi ya da eleştiriler, öğütler, gülünç olaylar vd. destanların konularını oluşturur.

Destanlar diğer nazım türlerinden dörtlük sayısı, ezgi, anlatım ve konu yönleriyle ayrılırlar. Destanlar, 4-120 dörtlük arasında yazılırlar. Diğer türlerde dörtlük sayısı sınırlıdır. Diğer halk şiiri türleri gibi destanlar da özel bir ezgiyle okunur. Bu ezgi, destanı diğer türlerden ayırır. Destanlar, bir olayın şiir boyunca şiire konu olması yönüyle diğer türlerden ayrılır. Destanlarda hikâye etme vardır. Güzellik ve tabiat tasviri yapan destanların dışında duygusal öğelere pek rastlanmaz. Destanlarda önemli olan bir olayın anlatılmasıdır. Çoğunda düzenli bir hikâye etme geleneği görülmez. Giriş, gelişme, sonuç bölümleri belirli bir şekilde verilmez. Âşıklar kendilerine göre olayın önemli buldukları bir kesitini ön plana çıkartıp işlemişlerdir. (Artun, 2009: 129)

Destanlar genellikle 7, 8, 11’li hece ölçüsüyle yazılan halk şiirleridir.

Âşık Yavuz’un destan tarzı yazılmış birkaç şiiri vardır. Buna örnek olarak Nasıl Susayım şiirini verebiliriz;

İşine gelmeyen sus! Diyor bana
 Canım sıkılıyor, nasıl susayım
 Neden boyun eğdik yâda yabana
 Aklım takılıyor nasıl susayım (50/1)

Ustayım sanıyor her keser tutan
 Tabana uymadan tavanı çatan
 Harcında binlerce şehidim yatan
 Temel yıkılıyor, nasıl susayım (50/ 2)

İz kalmasın diye dünden yarına
 Bozdular düzeni zoru zoruna
 İnsanlık hayrına inen Kuran'a
 Yanlış bakılıyor, nasıl susayım (50/ 3)

Batıdan koparak gelen fırtına
 Düşürdü halkımı varlık derdine
 Şu barış kalesi ata yurduna
 Nifak ekiliyor, nasıl susayım (50/4)

Çareyi söylerken, sustum çözüme
 Sansür tıkadılar, haklı sözüme
 Sezen yüreğime, gören gözüme
 Çomak sokuluyor, nasıl susayım (50/5)

Birlikte çıkardık her tür sefere
 Bir imza atardık onca zafere
 Kardeş hasım oldu uyup kâfire
 Kanlar dökülüyor, nasıl susayım (50/6)

Bunlardan iyidir seçsek ördeği
 Hiç olmazsa mekân tutar çardağı
 Ya hırsızın kendi ya da ortağı
 Başa dikiliyor, nasıl susayım (50/7)

Yobazmış, haramı bezle bağlayan
 Özünden aldığı feyzle bağlayan

Toplumu sımsıkı özle bağlayan
Bağlar sökülüyor, nasıl susayım (50/8)

Âşık Yavuz anlat hali yürü kürsüye
Kamber mi kavuştu puşt mu Arzu'ya
Milyonların hakkı beş- on düzüye
Peşkeş çekiliyor, nasıl susayım (50/9)

Âşık Yavuz'un destan tarzında yazılmış şiiri dokuz dörtlükten oluşmaktadır. Şiirde Âşık Yavuz, toplumda meydana gelen bozulmalar ve milli ve manevi değerlerimizin yok olması karşısında sessiz kalmayacağını ancak elinden bir şey gelmediği için çaresiz oluşunu anlatır.

3.2. Edebî Sanatlar

3.2.1 Teşbih

Aralarında çeşitli yönlerden benzerlik kurulabilen iki şey veya şeylerden benzerlik itibariyle zayıf olanı kuvvetli olana benzetmek sanattır (Külekçi, 2005: 31).

Teşbihin, benzetilen, kendisine benzetilen, benzetme yönü ve benzetme edatı olmak üzere dört ögesi vardır.

Benzetilen; aralarında benzerlik kurulan unsurlardan benzerlik yönünden zayıf olandır.

Kendisine Benzetilen; aralarında benzerlik kurulan unsurlardan benzerlik yönünden kuvvetli olandır.

Benzetme Yönü; birbirine benzetilen şeyler arasındaki benzetme yönüdür. Bu yön tek veya çok taraflı olabilir.

Benzetme Edatı; benzetilen ve kendisine benzetilenler arasında benzetme ilgisi kuran ve mukayeseyi ifade eden edat veya çekimli fiillerle eklerdir (Külekçi, 2005: 34)

Âşık Yavuz'un şiirlerinden teşbihe örnek olarak şunları verebiliriz;

Isınır suları mayıs ayında
Onu sevenleri saklar koyunda
Yeşil bir kuşaktır sahil boyunda
Dört mevsimde bahar, Samsun ilimiz. (98/ 2)

Mısralarında Samsun, yeşil bir kuşağa benzetilmiştir. Benzeyen öge Samsun ilimiz, benzetilen yeşil bir kuşaktır. Benzetme yönü ise Samsun'un şeklidir.

Gel, ey gül yüzünü benden çeviren
Derdimin çaresi sen değil misin?
Bu garip âşığın gönlüne giren
İlk ilham perisi sen değil misin? (70/ 1)

Mısralarında da sevgiliyi ilham perisine benzetmiştir. Benzeyen sevgili, benzetilen ise ilham perisidir. Yine aşağıdaki mısralarında da sevgilinin gözlerini ceylan gözüne benzetmiştir. Benzeyen sevgilinin gözleri, benzetilen ceylan gözüdür.

Gönül senin dediysen, sözüm sözdür erkeğe
Verdiğim her bir sözü, tutarım ceylan gözlüm
Sevdim diyorsun ancak tavırların ürkekçe
Sanma ki sever sonra atarım ceylan gözlüm. (136/ 1)
Şu kara bahtına boyun büktüren,
Gözünden sel gibi yaşlar döktüren,
Âşık Kul Âşık Yavuz'a hasret çektiren,
Sevdanın karası sen değil misin? (70/ 4)

Dörtlükte benzeyen; gözyaşı, benzetilen; sel, benzetme yönü; döktüren, benzetme edatı; gibi sözcükleridir.

Ömrü kaç gün sürer yasta adamın
Gözü dostça bakar dosta adamın
Artık ölür denen hasta adamın!
Dirildiği andır On Dokuz Mayıs. (91/ 7)

Mısralarındaki "Hasta adam" sözüyle Osmanlı Devleti kastedilmiştir. Osmanlı Devleti hasta bir adama benzetilmiştir. Osmanlı Devleti benzeyen, hasta adam ise benzetilendir.

Gideceğin yolu nefsinde inat
Seç dediler seçtim, Bismillah ile
Cismim kuşa döndü, kollarım kanat
Uç dediler uçtum, Bismillah ile (18/ 1)

Mısralarında da benzeyen öge cisim, benzetilen öge ise kuştur. Yine bir başka benzetme de ise kol benzeyen, kanat ise benzetilen ögedir.

Göster gerçek yüzünü ak dediğin akların

Gizlin yoksa gücüne aldırma tahrıkların
 Fİ, tarihinden beri iç ve dış mihrakların
 Ülkemize püsküllü dert dediği andayız (166/ 4)

Mısralarında da ülkemiz püsküllü derde benzetilmiştir. Benzeyen ülkemiz,
 benzetilen
 dert, benzetme yönü ise püsküllü sözcüğüdür.

3.2.2. İstiâre

Bir sözün benzetme amacıyla başka bir sözün yerine kullanılmasıdır. İstiare hem bir mecaz hem de bir benzetme sanatıdır (Aktaş, 2002: 16).

Bir sözün istiare olabilmesi için şu üç özelliği taşıması gerekir:

- 1) Söz gerçek anlamı dışında kullanılmalıdır.
- 2) Sözün gerçek anlamda kullanılması imkânsız olmalıdır. Bunu sağlamak için de sözün gerçek manasının anlaşılmasına engel bulunmalıdır.
- 3) Benzetme amacı olmalıdır (Külekcî, 2005: 51).

İstiare, teşbihin iki temel ögesiyle yapılır. Bu bakımdan iki çeşit istiare vardır:

- 1) Açık istiare: Benzetme öğelerinden yalnız kendisine benzetilenin bulunduğu istiare türüdür.
- 2) Kapalı istiare: Benzetme öğelerinden benzetilenin söylendiği kendisine benzetilenin söylenmediği istiare türüdür. Sadece kendisine benzetilen, özellikleriyle yönüyle sezdirilir.

Açık istiareye örnek olarak Âşık Yavuz'un şu şiirini verebiliriz;

Vatan, bayrak, devlet namusun arın
 Sahip çık evladım vah! Deme yarın
 Üç kıtayı saran ulu çınarın
 Özünde yeşerdi, bu Cumhuriyet (92/ 2)

Âşık Yavuz, şiirinde Osmanlı Devleti'ni "ulu çınar"a benzetmiştir. Sadece kendisine benzetileni söylediği için açık istiare yapmıştır.

Cismi toprak oldu ismi kartlarda.
 Pusuya kaçmazdı en zor şartlarda.
 Koca kurt gideli yeni kurtlarda
 Mekân başka başka huy başka başka (11/ 5)

Mısralarındaki “ koca kurt” kelime grubuyla kastedilen Mustafa Kemal Atatürk’tür. Cümlemizde, benzeyen (Atatürk) söylenmeyip, benzetilen (koca kurt) söylendiği için açık istiare yapılmıştır.

Eğitim sancağı tuğ’lasın diye

Zorluğu kolayla bağlasın diye

Herbiri bir yanda çağlasın diye

Yurduma yüzlerce Tuna bıraktım (48/ 3)

Mısralarında “tuna” sözcüğüyle kastedilen öğrencilerdir. Cümlemizde, benzeyen (öğrenci) söylenmeyip, benzetilen (Tuna nehri) söylendiği için açık istiare yapılmıştır.



3.2.3. Mübalağa

Bir sözün etkisini güçlendirmek amacıyla bir şeyi ya olmayacağı bir biçimde anlatmak ya da olduğundan pek çok ve pek az göstermektir. Edebiyatta genellikle hayal gücünün genişliğini ve gücünü göstermesi bakımından mübalağaya çok önem verilmiştir.

Mübalağa üç kısma ayrılmaktadır:

- a) Tebliğ; akla ve göreneğe uygun mübalağadır.
- b) İğrak; akla uygun; fakat göreneğe uygun olmayan mübalağadır.
- c) Gulüv; akla da göreneğe de uygun olmayan mübalağadır (Külekçi, 2005: 132-135)

Örnek olarak şu şiiri verebiliriz;

Ne baharım belli ne yazım kışım.
Zehir oldu suyum, ekmeğim, aşım.
Mert ırmağı gibi coştı gözyaşım
Bulanı bulanı aktı sevdiğim. (53/ 2)

Mısralarında gözyaşlarının ırmak gibi dolup taşıdığı söylenerek mübalağa yapılmıştır.

Bunlar komşu değil, püsküllü bela
On İki Adadan çıkmadı hala
Akdeniz sallanır çıkarsam yola
Bu sefer güneyden çıkarım Kıbrıs (90/ 5)

“Akdeniz sallanır çıkarsam yola” mısrasında şair öyle bir hissimle yola çıkıyor ki Akdeniz’i bile sallıyor. Kıbrıs’ın Türkiye’den ayrı tutulması Âşık Yavuz’u öyle sinirlendirmiş ki öfkesini bu şekilde dile getirmiştir. Burada öfkesinin büyüklüğünün, denizi bile sallayacak kadar olduğunu söyleyerek mübalağa yapmıştır.

3.2.4. İstifham

Doğrudan doğruya heyecana bağlı sanatlardan olan istifham, hayret, şefkat; elem, nefret, kin gibi heyecan ve duyguların soru yoluyla ifade edilmesidir. Sorular cevap almak için değil; duygu ve heyecanların daha açık, daha şiddetli ve daha etkili biçimde ortaya konulması bakımından doğmuştur. Ne, kim, kaç, nasıl, hani, hangi, nerede, nereye gibi çoğu zaman duygu ve heyecanla ilgili olmayan zamir ve zarflar da istifham ifade ederler (Külekçi, 2003: 109).

Ayrı bayrak ayrı yurt isteyenler

Kaderde kıvançta bir değil miyiz?
 Dertsiz başımıza, dert isteyenler
 Birlikte daha şen, gür değil miyiz? (99/ 1)

Âşık Yavuz şiirinde Kaderde kıvançta bir değil miyiz? Cümlesini ve Birlikte daha şen, gür değil miyiz? Cümlesini soru sormak için değil kaderde kıvançta bir olduğumuzu ve birlikte daha şen ve gür olduğumuzu vurgulamak için kullanmıştır.

Kana mı bulansın, Dicle'nin suyu
 Nereden aldınız, bu çirkin huyu
 Kardeş kardeşine, kazar mı kuyu
 Biz, gareze, kine şer değil miyiz? (99/ 2)

Şiirin devamında Âşık Yavuz, Dicle'nin suyu kana bulanmasın, kardeş kardeşe kuyu kazmasın biz kine, şerre karşıyız. Bu çirkinliği yapmayalım diyerek düşüncelerini dile getiriyor.

Türkiye deniyor, eserimize
 Leke mi sürelim, şerefimize
 Acı tatlı günde birbirimize
 Asırlardan beri, yar değil miyiz? (99/ 3)

Asırlardan beri süregelen birlik ve beraberliğimizin devam etmesi gerektiği vurgulanmak için soru sorma yoluna gidilmiştir.

Dağların başını aldıkça duman
 Kaç kere denendi, gücümüz yaman
 Vatan tehlikeye, düştüğü zaman
 Yediden yetmişe, er değil miyiz? (99/ 4)

Vatanımız tehlikeye düştüğü zaman milletçe, kadın, erkek, çoluk çocuk hep birlikte düşmana karşı savaşan askerleriz. Bizim gücümüzü defalarca denediler ve artık öğrendiler düşünceleri vurgulanmıştır.

Hem soyda biriz biz hem sülalede
 Birlik mi dağılsın, her velvelede
 El ele verip de, Çanakkale'de
 Devleri deviren, zor değil miyiz? (99/ 5)

Hepimiz Türk soyundanız. En küçük bir olayda birliğimizi bozmayız. Çanakkale'de devleri deviren güçlü millet biziz hatırlatmaları istiare yapılarak anlatılmıştır.

Aslı insan olan, uymaz domuza
 Kim çamur atıyor, umudumuza
 Doğuda, batıda omuz omuza
 Zulme karşı duran, sur değil miyiz? (99/ 6)

İnsan olana insan gibi davranmak yakışır ama bizim birlik beraberlik ve bağımsızlık isteklerimizin imkânsız olduğunu düşünen hayvan gibi davrananlar bizim isteklerimize engel olamaz. Bizler geçmişten beri zulmün karşısında olduk ve her zaman da olacağız düşünceleri pekiştirilmiştir.

Bağımız, bahçemiz, gülümüz birdir
 Hastamız, dirimiz, ölümüz birdir
 Yangınımız birdir, külümüz birdir
 Aynı mangaldaki, kor değil miyiz? (99/ 7)

Yine birlik ve beraberlik mesajının verildiği dörtlükte, millet olarak hastamızın, ölümüzün, dirimizin, bağımızın, bahçemizin, gülümüzün, yangınımızın, külümüzün bir olduğu ve meydana gelen kötü bir durumun hepimizi etkileyeceği vurgulanmıştır.

Âşık Yavuz der ki, kinden vazgeçin
 İş işten geçmeden öz yolu seçin
 Vatan, bayrak, barış, namus, din için
 Öldükçe dirilen sır değil miyiz? (99/ 8)

İstifham sanatının bütün dörtlüklerde uygulandığı şiirimizin genelinde, Türk milleti olarak her şartta ve her zaman bir ve beraber olduğumuz bizleri kimsenin bölemeyeceği şer güçlere karşı dimdik karşı koyduğumuz vurgulanmıştır. Şer güçlere karşı olurken de doğru yolda olup kinden, zorbalıktan uzak olmamız gerektiği söylenerek, vatan, bayrak, barış, namus ve din için gerektiğinde can veren bir millet olduğumuz vurgulanmıştır.

Gel, ey gül yüzünü benden çeviren.
 Derdimin çaresi sen değil misin?
 Bu garip âşığın gönlüne giren,
 İlk ilham perisi sen değil misin? (70/ 1)

Derdimin çaresi sen değil misin? Sorusu cevap almak için değil anlamı pekiştirmek amacıyla sorulmuştur. İlk ilham perisi sen değil misin? Cümlesinde de pekiştirme anlamı vardır. Maksat cevap almak değildir.

Doldurdun sineme, acıyı âhı
 Sinem dert küpümü ah tasımydı?
 Kararttın dünyamı Cuma sabahı
 Bu bir ölüm müydü, ötesi miydi? (27/ 1)

Sinem dert küpümü ah tasımydı? Ve Bu bir ölüm müydü, ötesi miydi?
 Cümlelerinde de anlamı pekiştirmek için soru sorma yoluna gidilmiştir.

3.2.5. Tenasüp

Uygunluk. Divan şiirinde anlam bakımından aralarında çeşitli ilgiler bulunan iki veya daha fazla kelimeyi tezat olmaksızın bir araya getirme sanatı (Aktaş, 2002: 159).

Sensiz geçen günleri birer birer toplarken
 Çarpmayı, çıkarmayı, bölmeyi unutmuşum.
 Ömrüm gelip geçmiş de hasretinle beklerken
 Azrail'i, eceli, ölmeyi unutmuşum (134/ 1)

Azrail, ecel ve ölüm kelimeleri birbiri ile alakalı olduğu için tenasüp sanatı yapılmıştır.

Bağımız, bahçemiz, gülümüz birdir
 Hastamız, dirimiz, ölümüz birdir
 Yangınımız birdir, külümüz birdir
 Aynı mangaldaki, kor değil miyiz? (99/ 7)

Bağ, bahçe ve gül; hasta, diri ve ölü; yangın, kül ve kor kelimeleri birbiriyle alakalı olduğu için tenasüp sanatıdır.

Sensin her bir gayesi Âşık Yavuz ümitlerimin
 Senelerdir tarifi değişmez adresimin
 Merhemi sende kalan, yaralı yüreğimin
 Ahu bakışlarına, vurulduğu yerdeyim (130/ 4)

Merhem ve yara; bakış ve vurulmak sözcükleri birbirleriyle alakalı olduğu için tenasüp sanatıdır.

Terk ettin Âşık Yavuz'u bıraktın şerde
 Seninle hesabı rûz-i mahşerde
 Gönül bahçesine hazan düşer de
 Bir yaprak deremez senden başkası (23/ 3)

Bahçe, hazan ve yaprak kelimeleri birbiriyle alakalı olduğu için tenasüp sanatıdır.

3.2.6.Telmih

İnsanlar tarafından bilinen, geçmişteki bir olaya, ünlü bir kişiye, bir inanca, bir atasözüne veya bir şiire işaret etme sanatıdır. Daha çok hatırlatma amacına yöneliktir. Bu bir çağrışım sanatı sayılabilir. İşaret edilen şey uzun uzadıya açıklanmayıp kısaca değinilip geçilir (Aktaş, 2005: 191).

Telmih sanatına örnek olarak şu mısraları verebiliriz;

Âşık Yavuz yüreğimde Ferhat ahtını
Yürekler sızlatan Mecnun bahtını
Kerem’i kül eden korun tahtını
Kendimden buluşum senin yüzünden. (60/ 3)

Mısralarında, Şirin’in aşkıdan dağları delen Ferhat’ın, Leyla’nın aşkıdan çöllere düşen Mecnun’un ve Aslı’ya kavuşamayınca yanıp kül olan Kerem’in durumu hatırlatılmıştır.

Kurdum sevgi otağını
Kıran gelsin şer bağını
Musa ile Tur Dağı’nı
Aştı gönül uslanır mı? (6/ 3)

Mısralarında da Hz. Musa’nın Tur Dağı’nda Allah (cc) ile konuşmasına telmih yapılmıştır.

Âşık Yavuz’u narına sunasım geldi.
Uçup küllerine konasım geldi.
Varıp Hallaç gibi yanasım geldi
Cismimdeki Hakk’ı sezdim sezeli. (28/ 4)

“Varıp Hallaç gibi yanasım geldi” mısrasında Hallaç’ın ben hakkım dediği için öldürülmesine telmih yapılmıştır.

“Elestü bi- Rabbi küm” demiştik bir ağızdan.
İman lokması yutun can çıkmadan boğazdan.
Herkes inanç sahibi korkmayın her yağızdan.
Umulmadık mecliste seyitler görürsünüz. (168/ 4)

A’raf-172 de Allah kullarına: “Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” diye sorar ve onlar da: Evet Rabbimizsin şahit olduk dediler. “Elestü bi- Rabbi küm” ayetiyle de bu güne telmih yapılmıştır.

İlime hep zıttı, zanla değişti
 Leheb'in diktiği şerdir yobazlık
 Tarih boyu iman ile boğuştu
 Halkımın çektiği şerdir yobazlık (34/ 1)

Ebu Leheb'in yaptığı kötölüklere telmih yapılmıştır.

Bozduk hedefini şaşkın tokmağın
 Deldik gövdesini demir yumağın
 şu Çanakkale'de etin kemiğin,
 Ezdiği demirden dağdı be oğul! (38/ 5)

Çanakkale zaferine telmih yapılmıştır.

3.2.7. Tezat

Anlam bakımından birbirine zıt olan iki düşünce, hayal veya duyguyu bir arada söylemektir. Bu sanata tıbak, tatbik, mutabakat, mukabele, tekâfü, mütefad adları da verilmektedir (Aktaş, 2005: 93).

Âşık Yavuz kader bana çok gördü seni
 Bozuldu bu bitmez aşkın düzeni.
 Yaşasam ne çıkar sevdiğim beni.
 "Ölü bil" demeni unutamadım. (44/ 3)

Dörtlükte "yaşamak" ve "ölmek" sözcükleri, yine aşağıdaki dörtlükte de "yok" ve "var" sözcükleri karşıt anlamlı olduğu için tezat yapılmıştır.

Sen Türklük şerefim, namusum, arım
 Sen yok isen yoğum, var isen varım
 Yoluna ölürsem şehitlik kârım
 Uğruna Cihanı yıkarım Kıbrıs (90/ 6)

Düşmanlıkta yokmuş senden yamanı
 Çoktan geçti ayrılmanın zamanı
 Bitirirsin senden yardım umanı
 Dostluğundan kim kâr gördü sigara (15/ 4)

Dörtlükte, "düşman" ve "dost" sözcükleri zıt anlamlıdır.

Türkiye deniyor, eserimize
 Leke mi sürelim, şerefimize

Acı tatlı günde birbirimize
Asırlardan beri, yar değil miyiz? (99/ 3)

Dörtlükte de “acı” ve “tatlı” sözcükleri zıt anlamlıdır. Buradaki zıtlık sözcüklerin mecazî anlamlarıyla yapılmıştır.

Demem o ki, kuş olan olmayan da ötüyor
Ötmesini beceren rakibi uyutuyor
Kim kimi küçültüyor kim kimi büyütüyor
Bilmeden olayların seyrine üflüyoruz (167/ 1)

Mısralarında da “büyütmek” ve “küçültmek” fiilleri ile tezat yapılmıştır.

3.2.8. İrsal-ı Mesel

Söylenen bir düşünceyi inandırmak ve pekiştirmek amacıyla söze bir atasözü ya da atasözü değerinde bir söz ekleyerek yapılır.

Düşmüştük ateşe, körü körüne,
Bağlıyız çözüme yol gösterene.
“Ya istiklâl ya da ölüm” fikrine.
Varıldığı andır, On Dokuz Mayıs. (91/ 3)

Mısralarında Mustafa Kemal’in Sivas Kongresinde söylediği “Ya istiklal ya ölüm” vecizesi verilerek irsal-i mesel yapılmıştır.

“Umut kesmek varmış, çıkmayan candan.
Yâr sürgün edildim, senin dünyandan
Anılar silinmez, gönül sayfandan.
Beni sil” demeni unutamadım. (44/ 2)

Şiirinde de “Çıkmayan candan ümit kesilmez”. Atasözü kullanılarak irsal-i mesel yapılmıştır.

Nur insin kabrine, şanla ölenin
Türküsü, türkümüz gönül telinin,
“Bir dost bir post yeter” diyen Veli’nin
Abası, tesbihi, çulu bizdedir (82/ 3)

Mevlana’nın söylediği “Bir dost bir post yeter” sözü kullanılarak irsal-i mesel yapılmıştır.

3.2.9. Mecaz-ı Mürsel

Klâsik Türk şiirinde bir sözü benzetme amacı gütmeyen gerçek anlamı dışında başka bir anlamda kullanma sanatıdır. Günlük konuşmalarda daha çok kullanılan bu sanatta atasözü ve deyimlerde bol bol rastlanır. Modern şiirde en çok kullanılan sanatlardan biridir (Aktaş, 2002: 38). Mecaz-ı mürselde şu iki özelliğin bulunması gerekir:

- a) Sözcüğün ya da sözün gerçek anlamı dışında kullanılması,
- b) Engelleyici ipucu bulunmalıdır.

Mecaz-ı mürselde gerçek ve mecazlı kelimeler arasında parça-bütün, neden-sonuç, durum-yer, iç-dış gibi ilgiler bulunur.

Artık dinsic Türkiye'min gözyaşı.

Aramıza yedi yaban girmesin.

Bu insanlar birbirinin kardeşi.

Kimse bizi ayrı- gayrı görmesin. (69/ 1)

Mısralarında 'Türkiye' sözcüğüyle ' Türk halkı' kastedildiği için yer- insan ilgisi vardır.

Salın arşa değsin başın

Yıldızlara Ay'a taşın

Cihana denk hilal kaşın

Doymaz gönlüm gözüm sana (3/ 3)

Dörtlüğünde bayrak üzerindeki hilal söylenerek bayrağın kendisi kastedildiği için parça- bütün ilgisi vardır.

Böyle bir güzellikten hangi yürek haz almaz

Diyorlar ki yıl boyu yeşillikler azalmaz.

Burda mevsim sayısı üç desem hata olmaz

Tek poyrazdan ibaret kışı var Silifke'nin. (142/7)

Dörtlüğünde de "yürek" sözcüğüyle insanın bir organı, kalbi söylenerek insanın kendi kastedilmiştir. Parça- bütün ilgisi vardır.

3.2.10. Nida

Şairin, duygu ve heyecanlarının coşması sonucu olayları ve varlıkları göz önüne getirip değişik ünlemlerle ona seslenmesidir (Aktaş, 2002: 95).

Duyun, ey Avrupa'nın sözde medenileri

Yaz dediğiniz mevsim, bizde güze düşüyor
 Sizdeki sosyal ahlak, ortaçağdan da geri
 Attığınız her bir taş, kutsal ize düşüyor (157/ 1)

Mısralarında Avrupa'nın sözde medenilerine seslenilerek nida yapılmıştır.

Küçük Anadolu'm gel de ki varam
 Ey ağlayan gözüm, ey bahtı karam
 Sen olmazsan bana Akdeniz haram
 Yıllardır yumruğu sıkarım Kıbrıs (90/ 4)

Kıbrıs'a seslenilerek nida yapılmıştır.

Baştan beri doğruydu Erdoğan'ın sözleri
 Tüm Dünya'yı saracak bu ateşin közleri
 Ey! Birleşmiş Milletler korkutan ne sizleri
 Âşık Yavuz der ki zalimler göz kapar kulak tıkar
 Esed müslüman diyen olduğu dinden çıkar (177/ 4)

Birleşmiş Milletlere seslenilerek nida yapılmıştır.

3.2.11. Tekrir

Bir şiirde anlatımı güçlendirmek amacıyla bazı kelime veya kelime öbeklerinin tekrarlanmasına denir. Tekrir sanatı genellikle heyecandan kaynaklanır (Aktaş, 2005: 169). Tekrarların birbirine yakın veya uzak olması, şairin o andaki ruh halinin derecesine bağlıdır (Külekçi, 2003: 163).

Kimi parada arar, kimi de turasında.
 Aradıkları servet garibin şurasında.
 Sazım ile baş başa perdeler arasında,
 Kaybettiğim makamın yerini arıyorum. (132/ 3)

Birinci mısradaki “kimi” sözcüğü tekrar edilerek tekrir yapılmıştır.

Gitti eski günler geriye gelmez.
 Mevsim başka başka ay başka başka.
 Hiç kimse kimsenin derdinden bilmez.
 Eyvah başka başka, vay başka başka (11/ 1)

Bir ve dördüncü mısradaki “başka” sözcüğü tekrar edilerek tekrir yapılmıştır

Dil denilen kemiksiz et, tutmasını bilelim
 Gırtlığımız düğüm düğüm çatmasını bilelim

Dilden çıkan acı sözü, yutmasını bilelim

Kul aybını kul yüzüne, vurmamalım ne olur (172/ 2)

İkinci mısradaki “düğüm” ve “kul” sözcükleri tekrar edilerek tekrar yapılmıştır.

3.2.12. Tevriye

Asıl söylenilmek istenileni kapalı olarak söylemektir. Klasik Türk şiirinde anlatıma bir espri ve incelik katmak amacıyla birden fazla anlamı bulunan bir sözcüğün yakın anlamını söyleyip uzak anlamını kastetme sanatıdır (Aktaş, 2005: 104).

Koyun: 1. Bağır, göğüs, 2. Koy, körfez

Isınır suları mayıs ayında

Onu sevenleri saklar koyunda

Yeşil bir kuşaktır sahil boyunda

Dört mevsimde bahar, Samsun ilimiz. (98/ 2)

İkinci mısradaki “koyunda” sözcüğü hem bağır, göğüs anlamında hem de körfez anlamında kullanılabilirdiği için tevriye yapılmıştır.

Aman kapına koyma hırsızın Âşık Yavuz'unu

Yavruna yazık eder zay eder avuzunu

Ben nasıl ayan ettim gönlünün mahfuzunu

Hem senden hem yavrundan binlerce özür Ceylan (139/ 4)

Birinci mısradaki “Âşık Yavuz” sözcüğü hem Âşık Yavuz'un mahlası hem de kötü anlamında kullanıldığı için tevriye yapılmıştır.

3.2.13. Teşhis

Tabiatıta bulunan insan dışındaki bütün varlıkları, her türlü eşyayı, imgesel/simgesel yaratıkları insanlar gibi davrandırma ve canlandırma sanatıdır (Aktaş, 2005: 120).

Senin gibi böyle şirin mekâna

Gelmek kolay dönmek zor Beşikdüzü

Öteki şehirlere küsmesin bana

Aşkın yürek yakan kor Beşikdüzü (94/ 1)

Mısralarında insana ait bir özellik olan küsmek eylemi şehirlere yüklenmiş ve kişileştirme yapılmış.

Bir yanın Sis Dağ'ı, bir yanın deniz
 Hepimiz insanız aynı tendeniz
 Haydi, doyur bizi bugün sendeniz
 Gönül sofrasını kur Beşikdüzü (94/ 2)

Beşikdüzü semtine insana ait olan doyurmak ve gönlünü açmak eylemleri yüklenerek kişileştirme yapılmıştır.

Çiftçi güz gelmeden hasada geçer
 Oraksız tırpansız ekini biçer
 Nebiyan Dağı'nın suyunu içer,
 Bize dostluk güder Bafra Ovası (24/ 2)

Bafra Ovasına insana ait olan dostluk yapma ve su içme özellikleri verilerek kişileştirme yapılmıştır.

3.2.14. Cinas (Tecnis)

Manaları farklı olan kelimeler arasındaki yazılış ve söyleyiş birliği veya benzerliğine cinas denir.

Aralarında cinas bulunan kelimelerin bir nükte ve zarafet maksadıyla bir araya getirilmesi sanatına da tecnis adı verilir (Külekçi, 2005: 224).

Âşık Yavuz seni delirten nedendeki “den'i” yor
 Niçin anlamıyorsun batıl bizi *deniyor*
 Batılın kültüründe, zinaya aşk *deniyor*
 Medeniyet bu ise yerin dibine batsın (141/ 7)

Mısralarındaki “deniyor” sözcükleri farklı anlamlarda kullanıldığı için cinas yapılmıştır.

Batısında Mut, Gülnar doğusunda Erdemli
 Vatan aşkı içmişler her gördüğüm er demli
 Dalda limon, portakal şişelerde nar demli
 Tufanları dindiren dөşü var Silifke'nin (142/ 3)

Mısralarındaki “erdemli” sözcükleri farklı anlamlarda kullanıldıkları için cinas yapılmıştır.

3.2.15. Kinaye

“Bir maksattan dolayı, sözü hem hakiki hem de mecazi anlamlara uygun olarak kullanmaktır.” Kinaye bir başka ifadeyle, gerçeği mecaz yoluyla dolaylı olarak anlatmaktır. Sözün gerçek anlamı yanında, asıl geçerli olan mecazî anlamıdır (Külekçi, 2005: 64).

Kul sevdim başıma elem uğrattım.
Boşa kürek çektim elim ağrıtım.
Bildiğim her ilmi ele öğrettim.
Kendi dermanımı çare mi bilmem. (40/ 2)

Mısralarında “ boşa kürek çekmek” deyimini hem gerçek anlamda kürek çekmek hem de boş yere emek vermek anlamlarına gelecek şekilde kullanıldığı ve asıl kastedilen mecazî anlam olduğu için kinaye yapılmıştır.

Eser bekler başöğretmen Atatürk
Eğit nesli el açmasın yâda Türk
Yakışırsa kazandığı ada Türk
Öğretmenim senin hakkın ödenmez (95/ 3)

Mısralarında “el açmak” deyimini hem gerçek anlamda eli açmak hem de başkasına muhtaç olmak anlamlarına gelecek şekilde kullanıldığı ve asıl kastedilen mecazi anlam olduğu için kinaye yapılmıştır.

Ağlattın gönlümü gülecek yaşta
Seni saran kollar yıllardır boшта
Giderken boynunu büktüğün başta
Yüzüne gülecek yüz mü ararsın? (66/2)

Mısralarında da “boyun bükme” deyimini hem gerçek anlamda boynu bükme hem de çaresiz kalmak anlamlarına gelecek şekilde kullanıldığı ve asıl kastedilen mecazi anlam olduğu için kinaye yapılmıştır.

3.2.16. Tariz

“ Bir ciheti gösterip de diğer ciheti kastetmektir” şeklinde tarif edilmektedir. Sözün muhatabı cevap imkânından mahrum bırakacak şekilde hakikî ve mecâzî manaları dışında başka bir anlamda zerafetle kullanılmasıdır (Külekçi, 2005: 70).

Duyun, ey Avrupa'nın sözde medenileri
Yaz dediğiniz mevsim, bizde güze düşüyor

Sizdeki sosyal ahlak, ortaçağdan da geri
Attığımız her bir taş, kutsal ize düşüyor (157/ 1)

Dörtlükte, Avrupalılara “medeni” denerek medeniyetsiz oldukları söylenmek istenilmiştir.

Birçoğundan farklıdır Kul Âşık Yavuz’un bakışı
El düz yolda kar eder o tırmanır yokuşu
Dünyada düzen buymuş, zalime deve kuşu
Mazluma ya bir serçe, ya yolunmuş kaz düşer (152/2)

Dörtlükte, el düz yolda kar eder derken başkalarının uygun olmayan yoldan para kazandığı söylenmek istenmiştir.

3.2.17. Tedric (derecelendirme)

Söylenecik olan sözü birden değil de azar azar/ sırayla söyleme sanatıdır (Aktaş, 2002: 116).

Git gide artıyor, sıcağın kanda
Seni yaşıyorum, gecede günde
Yüzüme gülerek baktığın anda
Kaderim dertlere mola veriyor (88/ 2)

Mısralarında “git gide artıyor” sözüyle düşükten yükseğe doğru bir artış belirttiği için tedric yapılmıştır.

3.2.18. Lebdeğmez

Genellikle Halk edebiyatındaki saz âşıklarında rastladığımız bu şiirlerde sanatçılar “b,p,r,m,f,v” gibi dudak ünsüzlerinden hiçbirine şiir içinde yer vermeden mısralarını oluştururlar. Bu sesleri kullanmamak, hem anlamlı bir dörtlük oluşturmak, hem de hazırlıksız bir şekilde bunu söylemek son derece güçtür (Yıldız, 2013: 37).

Adımı andıkça şad oldu yürek.
Gönül seni ister dil seni ister.
Hasretin elinden od aldı yürek
Harından dökülen kül seni ister. (81/ 1)

Şiirinde Âşık Yavuz dudak ünsüzlerinin hiçbirini kullanmamıştır.

3.2.19. Tecrîd

“Bir şairin kendini mücerred bir şahıs farzederek, yani ayrı bir kimse gibi düşünerek hitâbda bulunmasıdır.” Söz dış görünümü ile başkasına sesleniliyormuş kanaatını verir. Ancak asıl hitap şahsın kendi nefesine yöneliktir (Külekcî,2005: 160).

Âşık Yavuz der ki sen hiç böyle değildin.

Çatlak mıydın kırılmadan dağıldın.

Hak var iken haksızlığa eğildin.

Başım seni taşa vursam yeridir.

(83/ 5)

Dörtlüğünde Âşık Yavuz, söylenenleri sanki başkasına söylüyormuş gibi yaparak kendine söylemektedir. Eskiden böyle olmadığı sonradan değiştiği ve haksızlık karşısında eğildiği için kendisine sitem etmektedir.

3.2.20. Kısmî İktibas

Ödünç alma. Bir ayeti, bir hadisi ya da bir sözü tam veya yarım olarak anlamlı bir biçimde aktarma sanatıdır. İktibaslar bu yönleriyle irsal-i mesele benzerler (Aktaş, 2002: 131).

Kâşifi kâşif yapan akıl-fikir değil mi?

Zıt kutup mu sandınız İslam’la müspet ilmi?

“İgra” emrine uyan âlim midir cahil mi?

Bunu sezmeyen akıllı bayatlar görürsünüz.

(168/ 3)

Alak suresinin ilk ayeti olan “İgra” kullanılarak kısmi iktibas yapılmıştır.

“Elestü bi- Rabbi kûm” demiştik bir ağızdan.

İman lokması yutun can çıkmadan boğazdan.

Herkes inanç sahibi korkmayın her yağızdan.

Umulmadık mecliste seyitler görürsünüz.

(168/ 4)

Hani Rabbin Âdemoğullarından onların sırtlarından zürriyetlerini çıkardı ve onları kendilerine şâhit tutarak: “Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” (demişti). Onlar da: Evet (Rabbimizsin) şâhit olduk demişlerdi. Bu da dünyada kafirliğe sapıp da kıyamet gününde biz bundan habersizdik dememeniz içindir. (A’raf – 172).(Kur’ân- ı Kerim Meali)

Âşık Yavuz, şiirlerini etkili kılmak amacıyla söz sanatlarına başvurmuş ve söz sanatlarını şiirlerinde başarılı bir şekilde uygulamıştır. Âşık Yavuz’un şiirlerinde söz

sanatlarının hemen hemen hepsine rastlanmaktadır. Teşbih, istiare, mecaz-ı mürsel, teşhis vb. şiirlerinde en çok kullandığı söz sanatlarıdır.

3.3. Dil ve İfade Özellikleri

3.3.1. Türkçesi

Âşıklar ana dillerini çok iyi kullandıkları için şiirlerini açık, sade ve anlaşılır bir Türkçe ile yazarlar. Böylece hem halkın anlayacağı eserler verirler hem de dilin canlılığını korumuş olurlar. Çoğu zaman halka yol göstermek için şiirler söyleyen âşıklarımız, halk ağzında yaşayan deyimleri ve atasözlerini kullanarak halk kültürünün gelecek kuşaklara aktarılmasına da katkıda bulunurlar.

Âşık Yavuz'u dil açısından değerlendirdiğimizde onun Türkçeyi en güzel şekliyle kullandığını görürüz. Âşık Yavuz, şiirlerinde mahallî kelimeleri, deyimleri ve atasözlerini kullanmanın yanında az da olsa Arapça ve Farsça kelimelere ve tamlamalara da yer vermiştir. Argo kelimelere şiirlerinde yer vermenin doğru olmadığını düşündüğü için argo sözcükler kullanmamıştır.

Âşık Yavuz'un dili, Yunus Emre ve Karacaoğlan'da gördüğümüz, herkesin anlayacağı, yalın, samimi ve sıcaktır. Aşağıdaki bölümlerde onun şiirleri dil özellikleri açısından değerlendirilecektir.

3.3.1.1. Ağız Özellikleri

Ağız,"Bir şive içinde mevcut olan ve söyleyiş farklarına dayanan küçük kollara; bir memleketin çeşitli bölge ve şehirlerinin kelimeleri söyleyiş bakımından birbirinden ayrı olan konuşmalarına verdiğimiz addır" (Gülensoy, 2005: 91). Türkiye Türkçesi'nde, Anadolu'nun çeşitli yörelerinin konuşma biçimlerini ağız olarak değerlendirebiliriz. Karadeniz ağzı, Elazığ ağzı, Konya ağzı vb.

Âşık Yavuz, şiirlerinde ağız özelliklerine fazla yer vermemiş, İstanbul Türkçesi ile yazmıştır. Samsun ağzıyla yazdığı şiirlerine örnek olarak aşağıdaki mısraları verebiliriz;

Yol kapatan kürtük olma	(1/ 1: 4)
Yontulmamış kertik olma	(1/ 2: 4)
Gizgine düzünde eylenip döndük	(36/3: 4)
Unutuldu hergi hozun hozanın	(91/ 4: 2)
Yediden yetmiş kızın- kızanın	(91/ 4: 3)

Bendeki yüz neden beç , senin yüzün güzel de,	(125/ 1: 3)
Ekşittiler içimi ne külek ne gelderdim .	(128/ 3: 3)
Sanatçı rıv rıv söyler kekez olmaz dediler	(151/ 1: 4)
Gel bari lahanama cincarıma dokunma.	(101/ 3: 4)

3.3.1.2. Mahallî Kelimeler

Bir yöreye ait olan ve o yörede yaşayan insanların kullandığı kelimelere mahalli kelimeler denir.

Âşık Yavuz, şiirlerinde mahalli kelimelere de yer vermiştir. Onun kullandığı mahalli kelimeler bugün Samsun halkı arasında konuşulan kelimelerdir. Bunlara örnek verecek olursak;

Kıt vermiş olsa da Hak bana boyu	(37/ 1: 3)
Abad etti haneme inciri diktirmedi.	(107/ 2/ 3)
Şenliğinde toyunda yoktur artık gereğim	(151/ 1: 3)
Kahpeler göz diktikçe İslâmın dirliğine.	(174/ 3: 1)
El gözünde miskin can sana Acun olayım.	(122/ 1: 2)
Yılan bile pusar , tatlı kelamda	(42/ 3: 1)
Tadını kaçırdı vaylanıp döndük.	(36/ 1: 4)
Her insanla öz gardaşım	(7/ 4: 2)
Aklım fikrim vara yoğa ereli.	(46/ 1: 3)

3.3.2. Şiirlerde Kullandığı Atasözleri, Deyimler ve Veciz Sözlere

Anonim halk edebiyatı ürünlerinden olan atasözü ve deyimlere âşıklar şiirlerinde sıkça yer verirler. Bunun nedeni söyleyişte akıcılığı sağlamak ve anlatmak istediklerini daha kolay ifade etmek istemeleridir.

Âşık Yavuz, şiirlerinde deyim, atasözü ve veciz sözlere sıkça yer vermiştir. Bu sözlerle söylemek istediklerini daha etkili bir şekilde anlatmıştır. Âşık Yavuz'un şiirlerinde yer alan atasözleri, deyimler ve veciz sözleri tespit edeceğiz.

3.3.2.1. Atasözleri

Kısa, kesin ve açık bir anlatıma sahip olan atasözleri anonim halk edebiyatı ürünlerindedir. Mümkün olduğunca yalın bir anlatıma sahip olan atasözleri, yalın olmasına rağmen bazı edebî sanatları bünyesinde barındırır. Atasözü; atalarımızın, uzun

denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştırın ve kalıplaşmış biçimleri bulunan kamuca benimsenmiş özsözlerdir (Aksoy, 1991: 37).

Âşık Yavuz'un şiirleri incelendiğinde ifadeyi güçlendirmek için atasözlerine yer verildiği görülür. Tespit ettiğimiz atasözlerinden bazıları şunlardır:

Yılan bile pusar, tatlı kelimde,	(42/ 3: 1)
(Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.)	
Umut kesmek varmış, çıkmayan candan.	(44/ 2: 1)
(Çıkmayan candan umut kesilmez.)	
Arada-sırada suya-sabuna	(87/ 2: 3, 4)
Söz etmek istesem dil ham geliyor	
(Suya sabuna dokunmamak.)	
İnsanoğlu her zaman ektiğini biçmezmiş	(111/3: 1)
(Ne ekersen onu biçersin.)	
Ellere çuvaldızın batmasını özledim	(123/ 1: 4)
(İğneyi kendine çuvaldızı başkasına batır.)	
Meyveli olanları haram ettiler bana.	(137/3: 3, 4)
Meyvesiz ağaçları taşlarken geçti ömrüm	
(Meyveli ağacı taşlarlar.)	
Dünya yalansız olmaz, insan hatasız olmaz.	(139/ 2: 3)
(Hatasız kul olmaz.)	
Köy danasından köye öküz olmaz dediler	(151/ 3: 4)
(Ev danasından öküz olmaz.)	
Sütten ağzımız yanmış ayrana üflüyoruz	(167/ 6: 4)
(Sütten ağız yanan yoğurdu üflüyerek yer.)	

3.3.2.2. Deyimler

Kısa ve özlü anlatım araçları olan deyimler, atasözleri gibi genel kural niteliği taşımaz. Ömer Asım Aksoy, deyim, çekici bir anlatım özelliği taşıyan ve çoğunlukla gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümceler (Aksoy, 1988: 52) şeklinde, Şükrü Elçin ise, "Asıl anlamlarından uzaklaşarak yeni kavramlar meydana getiren kalıplaşmış sözler." (Elçin, 1986: 642) şeklinde

tanımlar. Deyimlerin amacı bir hususu özel bir kalıp içinde etkili bir anlatımla belirtmektir. Âşık Yavuz'un şiirlerinde tespit ettiğimiz deyimlerin bir kısmı şunlardır:

Çalışırsan bacan tüter	(1/ 2: 2)
Kör baltaya sap ol yeter	(1/ 2: 3)
El vermeden akıl satan	(5/ 2: 3)
İşte o can yarısı özü-sözü bir olan	(131/2: 3)
Düşmezler yakadan, el sanki çengel	(89/ 3: 2)
O nazlı bayrağa her yan bakanın	(90/ 2: 4)
Merdi pes ettirdi, Buş'un oyunu	(26/ 2: 2)
Düşüne düşününe sararıp soldum	(28/ 2: 2)
Varlığın özünde gerçeği buldum	(28/ 2: 3)
Ölmeden yokluğa kattılar beni	(31/ 1: 4)
Senin ki aşk değil sırf göz boyama	(96/ 2: 1)
Tadını kaçırdı vaylanıp döndük.	(36/ 1: 4)
Boşa kürek çektim elim ağrıttım.	(40/ 2: 2)
Vazgeçtim canımdan, uğruna başı,	(42/ 1: 3)
Koydum da seninle anlaşımadım.	(42/ 1: 4)
Süte su katmaya alışamadım	(43/ 7: 4)
Halini hatrını sorunca sana,	(44/ 1: 3)
Açlıktan nefesi koktuğu halde	(45/ 8: 3)
Gül, yüzünde güller açar Gülhanım	(47/ 4: 4)
Nifak ekiliyor, nasıl susayım	(50/ 4: 4)
Kanlar dökülüyor, nasıl susayım	(50/ 6: 4)
Bana eller gibi kaş çatma gülüm	(57/ 1: 4)
İliğine işler verdiği acı	(64/ 4: 3)
Giderken boynunu büktüğün başta	(66/ 2: 3)
Yıllardır halkımın kanını emen	(68/ 5: 3)
Göklerde ararken yerde bulduğum.	(70/ 2: 1)
Garibin kanına girilmiş derler	(80/ 1: 2)
Her dara düşene çareler sunan	(81/ 3: 3)
Başlar hata yaptıkça bedeli halk ödüyor.	(101/ 4: 3)
Huzurunda hizaya geldim on dört şubatta	(105/ 3: 4)
Abad etti haneme inciri diktirmedi.	(107/ 2: 3)

Toz kondurmaz miskin çirkef pozuna.	(108/ 4: 2)
Yangınım artsın diye yele verdi aşk beni	(113/ 3: 4)
Âşık Yavuz dilim sustukça bağlarını çözensin.	(122/ 3: 2)
Hazırdım ömür boyu, önünde diz çökmeye.	(144/3: 3)
Hasretin defterini dürelim de öyle git	(149/ 1: 2)
Cana, mala, namusa göz dikenler çıkıyor.	(154/ 1: 4)

3.3.2.3. Veciz Sözler (Özdeyişler)

Bir düşünceyi kısa ve özlü bir şekilde anlatan, bilgece sözlere özdeyiş denir. Vecizelerin, atasözlerinden farkı söyleyenin belli olmasıdır. Vecizeler de atasözleri gibi yaşanan olaylardan, gözlemlerden ve deneyimlerden çıkarılan sonuçlara dayanır. Âşık Yavuz'un şiirlerinde önemli kişilerin vecizelerine rastlanır.

“Bir dost bir post yeter” diyen Veli'nin	(82/ 3: 3)
“Ya istiklâl ya da ölüm” fikrine.	(91/ 3: 3)
Bir lokma bir hırkadır Dünya'lık emelleri.	(147/ 5: 3)
Durulmaz vatana sulh Cihan'a sulh gelmeden	(123/ 2: 2)

3.4. Şiirlerinde İşlediği Konular

Âşıklar, yaşadıkları toplumun gözü kulağıdır. Toplumda yaşanan her türlü bozukluk ve aksaklıkları şiirlerinde dile getirirler. Halkın duygu ve düşüncelerinin tercümanlarıdır. Bazı âşıklar bunu elinde sazıyla köy köy dolaşarak çalıp söyleyerek yerine getirir bazıları da şiirlerini kitap haline getirerek halkı aydınlatır. Âşık Yavuz da şiirlerini, çeşitli şenlik ve programlarda okuyarak ve kitap haline getirerek halkın duygularına tercüman olmaya devam etmektedir. Âşıklar, şiirlerinde çok çeşitli bireysel ve toplumsal konuları dile getirmişlerdir. Bunlardan en dikkati çekenlerini, aşk, özlem, yiğitlik, ölüm, toplum, din, zamandan yakınma ve doğa gibi başlıklarda toplayabiliriz (Artun, 2009: 155) Âşıkların şiirlerinde işlediği konular benzer olabilir ama hassasiyetleri, hisleri, düşünceleri farklı olduğu için şiirleri de farklıdır. Âşık Yavuz, şiirlerinde; beşeri aşk, ilahi aşk, sevgi, ayrılık, doğa, tenkit, kaderden şikâyet, nasihat, Atatürk, milli birlik ve beraberlik, siyaset, cumhuriyet, kıskançlık ve hasret konularını işlemiştir.

3.4.1. Aşk Konulu Şiirleri

Aşk, âşık şiirinde en çok işlenen konudur. Âşıklar bahtsızdır, ömürleri sevgililerin peşinden koşmakla geçer. Onların sevgilileri ilahi ve ideal değerdir. Âşık, güzellerle buluşur, sözleşir, hatta onları elde edebilir. Bu edebiyat aşk, kadın- erkek ilişkisi, ayrılık, gurbet, sıla üzerine kurulmuştur (Artun, 2009:156). Sevgili, âşıklık geleneğinde soyut ve somut yönleriyle belli ölçüler ve benzetmeler çerçevesinde anlatılmıştır.

Âşık Yavuz'un şiirlerinde en çok işlediği konu beşeri aşktır. O, şiirlerinde sevgilinin vefasızlığından, zalimliğinden ve sevgiliye duyduğu güveni, sevgilinin boşa çıkardığından yakınır. Bu durumu şiirinde şöyle dile getirir;

Şu gönül sarayına seni sultan ettim de
Emrindeki gönlümü zulmet ile yönettin
Tam yetkini almadan güvenoyu verdim de
Güvenimi sarstın da nefreti mekân ettin (144/ 1)

Şiirin devamında da sevgiliye verdiği değer yüzünden, gençliğinin boşa gittiğinden ve sevgilinin zulmü yüzünden aşka inancının kalmadığını söyler;

Kimseye gazezim yok kendime bütün hıncım
Gençliğimi zayetti, aşkıdaki kazancım
Zalim senin sayende bitti aşka inancım
Ben hiç böyle değildim, ne ettinse sen ettin (144/ 2)

Divan şiirinde sevgili için; melek, nûr, nihâl, sanem, serv, şeker ve şem gibi benzetmeler vardır. Âşık Yavuz da sevgili için, ilham perisi, şarabın şırası, ateşin şırası, sevda karası, ceylan gözlü, kara sevda ve mahinur gibi benzetmeler kullanmaktadır. Örnek olarak şu şiirini verebiliriz;

Gel, ey gül yüzünü benden çeviren
Derdimin çaresi sen değil misin?
Bu garip âşığın gönlüne giren
İlk ilham perisi sen değil misin? (70 / 1)

Dörtlükte Âşık Yavuz, kendisine yüz çeviren sevdiğinin gönlüne giren ilk güzel olduğunu söyler. Bu nedenle aşkı aklına getiren ilk güzel olarak düşündüğü için sevdiğine “ilham perisi” benzetmesini yapmıştır.

Âşık Yavuz, sevgiliye, kendisini aşkıyla sarhoş ettiği için “şarabın şırası” benzetmesini yapmıştır;

Göklerde ararken yerde bulduğum.
 Yüzüne baktıkça hayran kaldığım.
 İçtikçe körkütük sarhoş olduğum
 Şarabın şırası sen değil misin? (70 / 2)

Âşık Yavuz, şiirin devamında da alkollü içkilerin hiçbirini içmediği halde sarhoş sarhoş dolaştığını söyler ve bu sarhoşluğun yıllardır içini yaktığını buna sebep olanın da sevgilisi olduğu için onu, “ateşin şırası”na benzetmiştir.

Ne şarap ne rakı içmezdim inan,
 Sensin aşk meyini elime sunan.
 Yıllardır sönmeden içimde yanan,
 Ateşin şırası sen değil misin? (70 / 3)

Son dörtlükte de Âşık Yavuz, kendisine yıllardır aşk hasreti çektirerek bahtını kararttığı, boynunu büktürdüğü ve gözyaşı döktürdüğü için sevgiliye, “sevdanın karası” benzetmesini yapmıştır.

Şu kara bahtına boyun büktüren,
 Gözünde sel gibi yaşlar döktüren,
 Âşık Kul Âşık Yavuz’a hasret çektiren
 Sevdanın karası sen değil misin? (70 / 4)

Âşık Yavuz aşkın kendisini düşürdüğü halleri halk hikâyelerimizdeki âşıklarla kendisini karşılaştırarak anlatır. Kays’ı delirterek Mecnun’a döndüren zorlukların, çaresizliklerin içinde olduğunu, Âşık Kerem’i yakan, eriten ateşin içinde olduğunu ve Ferhat’a dağları deldiren güç içinde olduğunu anlatarak kendisinin bunların dertlerinin hepsine birden mahrum olduğu için onlardan daha zor durumda olduğunu ve durumdan ancak sevgilinin kurtarabileceğini şöyle anlatır;

Kays’ı Mecnun eden zor içindeyim
 Kerem’i eriten kor içindeyim
 Ferhat’a güç veren sır içindeyim
 Gel de bu çıkmazdan al beni aşkım (59 / 2)

Yine;

Dilim varmaz gel sen anlat Mahinur
 Benim sefil oluşuma nedensin
 Alın yazım neden sensiz okunur
 Bahtımdaki oluşuma nedensin (71 / 1)

Şiirinde de aşkın onu sefil ettiğini, bahtının kötü olmasının sebebinin alın yazısında sevdiğinin olmamasına bağladığını söyler.

Divan şairleri sevgilinin yüzünü tasvir ederken güle benzetirler. Âşık Yavuz da, şiirlerinde sevgilinin yüzünü ve sevgiliyi güle benzetir. Bu benzetmelerin yapılması güle verilen anlamların güzelliğindedir. Bülbül de güle boş yere âşık olmamıştır. “ tasavvufî düşüncede gül, Allah’a olana dönüşü sembolize eder. Aynı zamanda gonca hâlindeki açılmamış gül, vahdeti/ tekliği, katmer katmer açılan gül ise kesreti/ çokluğu çağrıştırmaktadır. Yine İslamiyet’te gül denince akla ilk gelen Hz. Muhammed’dir. Onun kokusu gülün kokusuna, teninin yumuşaklığı ve rengi gülün yumuşaklığına ve rengine, yüzünün güzelliği de gülün güzelliğine teşbih edilir.” (Süme, 2017: 107) Bu kadar güzel anlamları olan bir çiçeğin, sevgiliye benzetilmesi muhtemeldir. Çünkü âşık için sevgiliden daha güzel başka bir şey yoktur. Âşık Yavuz, ömrünü zayi ettiği halde sevgilisine gülüm diye seslenir;

Hasretin ömrümü zay etti gülüm
Sarıp soluşum senin yüzünden
Gözümde hayalin kapımda ölüm,
Çaresiz kalışım senin yüzünden. (60/ 1)

Aşkın, herkes tarafından bilinen nesnel bir tarifi yoktur. Herkes kendine göre bir aşk tarifi yapabilir. Âşık Yavuz, aşkın tarifini Bir Değil şiirinde şöyle yapar;

Gözler görür gönül sever, böyle âşık olunur
Aşk insanın yüreğinde, nefes nefes solunur
Aşk bir Allah vergisidir her yürekte bulunur
Kıymetini bilenlerle bilmeyenler bir değil
Murat alıp gülenlerle gülmeyenler bir değil. (179)

Âşık, aşk derdinden şikâyetçi değildir. Bunun için derdine ilaç istemez. Bu dertle yaşamayı sever. Âşık Yavuz da aşk derdinden şikâyet etmez. Sevgili ne acılar yaşatırsa yaşatsın, âşık razı olur ve yine sevgiliyi ister. Âşık Yavuz, bu duygularını mısralara şöyle döker;

Yetiş ey şanına aşk denen Canan
Aşkının narıdır yürekte yanan
Her dara düşene çareler sunan
Sine seni ister el seni ister (81/ 3)

Âşığına ne gün göster ne rüya
 Ayan et sözünde olursa riya
 Ne Cennete hasret ne de huriye
 Odlara atsan da kul seni ister (81/ 4)

Bir başka şiirinde de aşktan kıvılcımlar içinde yanmasına rağmen Âşık Yavuz, aşkın mucidine, acılar içinde kıvranıp feryat ediyorum ama bunu isyan sayma diyor. Yani çektiği acılardan şikâyet etmiyor.

Feryadımı isyandan sayma yaram kanıyor
 İcâd ettiğin aşkın zorundayım ey mucit
 Kıvılcımlar içinde aciz benim yanıyor
 Bir dumansız alevin korundayım ey mucit (162/ 1)

Âşıklar, hep sevgiliye kavuşma ümidiyle yaşarlar. Sevgili ne derse desin ne yaparsa yapsın onlar mutlaka bir gün kavuşacaklarına inanırlar.

Âşık Yavuz, sevdiğine kavuşması ihtimal de olsa kendi aşkını Leyla ile Mecnun'un aşkından daha büyük olduğunu eğer Fuzuli yaşasaydı ve onun aşkını görseydi hikâyelere konu olmuş, aşkları dillere destan Leyla ile Mecnun'u onlar sanırdı diye düşünür ve bunu şöyle dile getirir;

Yıkılmış iki yüreği aşktaki duygu seli,
 Başları dert içinde, vuslatları şüpheli,
 Leyla'yla Mecnun derdi Fuzuli,
 Ne böyle bir aşk duydum, ne böylesini tattım. (121/ 2)

Aynı şiirinin devamında da Âşık Yavuz aşkın yaşının olmadığını, insanın her yaşta âşık olabileceğini söyler. Bu durumun halkın benimsemediği bir durum olduğunu belirtir.

Âşık Yavuz der ki aşktır bu bakmıyor yaşa başa
 Bir an şöyle düşündüm, gitmese bile hoş,
 Bunları aşk değil, tapınmak sandım hâşâ!
 Ne böyle bir aşk duydum, ne böylesini tattım. (121/ 5)

Âşık Yavuz, her ne kadar aşkın yaşının olmadığını söylese de aşk ateşinin yüreğine tam olması gereken yaşta düştüğünü ve Mevlana'nın "Hamdım, piştim, yandım." Sözündeki gibi aşk ateşiyle pişip yandığını ve bu ateşin onu, ömür boyu yakacağını şöyle söyler;

Âşık oldu tam çağında
 Şaştı gönül uslanır mı?
 Sönmez aşkın ocağında
 Pişti gönül uslanır mı? (6 / 1)

Şiirin devamında Âşık Yavuz, beşeri aşkla pişip yanan yüreğinin onu, ilahi aşka doğru götürdüğünü ve artık gönlünün aşkta uslanmayacağını söyler;

Kurdum sevgi otağını
 Kıran gelsin şer bağını
 Musa ile Tur dağını
 Aştı gönül uslanır mı? (6 / 3)

Düştüğüm hal alıyor, halin nedir diyeni,
 Çözülmez, düğüm düğüm, çile sardı bedeni.
 İnsanlık öğrencisi benliğimdeki beni
 İnsan gibi sevecek birini arıyorum. (132/ 2)

Dörtlüğünde Âşık Yavuz, kendisini aşk ateşiyle yakan sevgiliye sitem eder. Onun çektirdiği çilelere artık dayanacak gücünün kalmadığı için ondan vazgeçtiğini, onu mutlu edecek, insan gibi sevecek başka birini aradığını söyler.

Âşık Yavuz, aşk konulu şiirlerinin çoğunda bahtının kara olmasını, çaresizliğini, günden güne sararıp soluşunu, gözlerinin ferinin sönmesini, erken yaşlanmasını, mutsuzluğunu, karamsarlığını ve bahtının Mecnun gibi yürekleri sızlatacak kadar acı olmasını hep sevgiliye bağlar. Buna örnek olarak şu dörtlükleri verebiliriz;

Hasretin ömrümü zay etti gülüm
 Sararıp soluşum senin yüzünden
 Gözümde hayalin kapımda ölüm,
 Çaresiz kalışım senin yüzünden. (60/ 1)

Hasretin vurdukça boynumu büktüm
 Gözde fer kalmadı, her gün yaş döktüm.
 Yaş elli demeden kocadım çöktüm.
 İhtiyar oluşum senin yüzünden. (60/ 2)

Biliyor musun? Şiirinde Âşık Yavuz, sevgilinin ona kayıtsız kalışı karşısındaki hislerini şöyle anlatır;

İçimi neler acıtıyor? Biliyor musun?
 Tabi ki bilemezsin Mahinur
 Nereden bileceksin
 Öyle demem sözün gelişi işte
 Seni her gördüğümde
 Konuşmadan, bakışmadan
 Gelip geçişin
 Yürüyüşün, duruşun, salınışın
 İçimi acıtıyor
 Haçer yemiş gibi sızlanıyorum (180)

Yine bir başka şiirinde de aşktan çektiklerini Âşık Yavuz, şöyle dile getirir;

Aşk elinden çektiklerim aratmıyor veremi.
 Kendim ettim kendim bulmak azmindeyim çaremi.
 Senelerdir hasret baştan gitmek nedir bilmiyorum.
 Gurbet yaptı hor ömrüme diyarımı, yöremi. (169/ 1)

Âşık Yavuz, sevgilinin kendini düşürdüğü hali görenlerin başının döndüğünü şöyle anlatır;

Damağım kap olalı kara sevda zehrine
 Gözlerim yâr şehrine kör gitti şaşı döndü
 Selam veren şaşırdı o zehrin eserine
 Çektiğimi dinleyen dostların başı döndü. (164/ 1)

Yaşadığı aşktan çektiği sıkıntıların gittikçe arttığını artık sıkıntılara sabredecek halinin kalmadığını şöyle dile getirir;

Aşkın bizi içine düşürdüğü karanlık
 Karardıkça karardı ışımada bir anlık
 Ne bende sabır koydu ne canan da şirinlik
 Cahil meylim Ferhat'a kaderim taşa döndü. (164/ 2)

Âşıklarda mutluluğun kalıcı olmadığını sevgili yüzünden âşığın, bir ömür mutlu olamayacağını Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Âşıklarda mutluluk daim değil anlıktır
 Mesela sevda en zor oldukça mutludurlar
 Gönülde ümit yoksa günleri karanlıktır
 Geceleri ah-ü zar doldukça mutludurlar (147/ 1)

Âşık Yavuz, eşine, onunla ihtiyarlayacağını, küçük ayrılıkların ayrılık sayılmayacağını şöyle anlatır;

İki de bir yolcuyum diye ayrılık anma.

Gidersen çatım çöker şurda-burda olurum.

Bu günüme aldanıp huzur bulurum sanma.

Gençlik seninle gider ihtiyar da olurum. (133/ 1)

Aşk başlığı altında incelenen şiirlerinde Âşık Yavuz, beşeri ve ilahi olmak üzere iki çeşit aşktan bahseder. Beşeri aşk Âşık Yavuz'u ilahi aşka götürür. Şiirlerinin çoğu beşeri aşkla ilişkili olan Âşık Yavuz, genç yaşında başına gelen aşk belasını ve sevgili yüzünden çektiklerini anlatır. İmkânsız bir aşkın elinde yıllarca çırpınan Âşık Yavuz, kendisini bu hale getiren sevgiliyi affetmez. Onla mahşerde görülecek hesabının olduğunu söyler. Zalim sevgiliden ayrılan Âşık Yavuz, hayatının gerçek aşkı olan eşine olan sevgisini de anlatır.

3.4.2. Doğa Konulu Şiirleri

Âşıkların şiirlerinde en çok işlediği konulardan birisi de doğadır. "Doğa âşık edebiyatında Divan edebiyatının soyut doğası değil, doğrudan doğruya göl, deniz, akarsu, dağ vd. çevrede görülen gerçekçi tasvirlerdir. Arı, turna, ceylan, şahin, baykuş, deve, kuzu, bülbül vd. hayvanlar; gül, sümbül, çayır, çimen, bağ, murt, söğüt vd. çiçek ve ağaçlar bazen benzetme motifi olarak kullanılırlar. Doğa ayrıntılı olarak tasvir edilir, âdeta resmedilir "(Artun, 2009: 160). Doğa diyince de toprağın önemi yadsınamaz. Çünkü tabiata can verip yaşatan şey topraktır. Doğa toprakla can bulur ve varlığını devam ettirir. Tıpkı bir ana rahmi gibi. Nasıl insanlar ana rahminde oluşup dünyaya geliyorsa, bitkiler de toprakta oluşup dünyaya geliyor. Bu nedenle toprağa, toprak ana deriz. "Toprak dinî bir mana da taşır. Toprağı Tanrı yaratmıştır. Toprağın insanoğluna verdiği nimetlerin asıl kaynağı odur." (Bakiler, 2004: 117). Âşıklar da şiirlerinde kutsal olan toprağın evladı olan bitkilerin oluşturduğu doğayı cennetvari tasvir ederler. Doğada yaşayan insanların bütün kirliliğine rağmen doğayı, bütün saflığı ve temizliğiyle anlatırlar. Âşık Yavuz da doğaya olan sevgisini köyüne yazdığı şiirleriyle dile getirir. Emekli öğretmen olan Âşık Yavuz, köyünü ve doğayı o kadar çok sever ki yaz mevsimlerini köyünde doğa ile iç içe geçirir. Tarlasında domates, biber, fasulye ve çeşitli sebzeler ve meyve ağaçları yetiştirir. Tarlasında geçirdiği zamanlar ona kışın bütün yorgunluğunu unutturur. Bu duygularını bir şiirinde şöyle dile getirir;

Siz bahara hasretken ben de size hasretim
 Merhaba koca meşe, ala gürgen merhaba
 Yaz elini uzattı ben de köyüme yettim
 Merhaba kırık kazmam, tırmık, dirgen merhaba (110/ 1)

Bahçesindeki bitkileri kişileştirerek onlara merhaba diyen Âşık Yavuz, doğayı ve doğadaki canlıları ne kadar önemseydiğini ve değer verdiğini göstermektedir. Yaz yüzünü gösterir göstermez köyüne koştuğunu, kış boyunca köyündeki bitkilere ne kadar hasret kaldığını mısralarında dile getirir.

Ne kadar özlemişim köyümdeki havayı
 Kayalar kekik kokar, nedim şehri- ovayı
 Kaldır ayak, baldıran süsler tası- tavayı
 Taze karalahana, körpe ısırğan merhaba (110/ 2)

Köyüne olan özlemine anlatmaya devam eden Âşık Yavuz, kekik kokan dağları, şehre tercih ettiğini söyler. Kaldır ayak, baldıran, karalahana ve ısırğana da merhaba diyerek köyündeki gezintisine devam eder

Bahar mevsimi tabiatın uykudan uyandığı, âdeti yeniden doğduğu, kuruyan dalların yeşille buluştuğu andır. Doğup, büyüyen, yaşayıp ölen bütün canlıların mekânı yeryüzü ana olup, dört mevsimi barındırır (Şenocak, 2017: 511). Âşık Yavuz, köyüne baharın gelmesiyle nelerin değiştiğini şiirinde anlatır. Onun doğayla iç içe olabileceği mekânlardan biri olan köyü Erikli, birçok şiirine konu olmuştur. Erikli'yi çok seven Âşık Yavuz, şehir hayatından sıkıldığı zamanlar eğlenceyi, sefayı, mutluluğu köyünde bulur. Bu duygularını şöyle dile getirir;

Şehirdeki sefadan hoş buldum Erikli'mi
 Kış tükendi köyümün başına bahar geldi
 Yapraklar açar açmaz başlar sevda iklimi
 İçimdeki hasretin alevine har geldi. (110/ 1)

Bir başka şiirinde de bahar yeline derdini söyler. Efkârını dağıtması için istekte bulunur. Âşık Yavuz sıkıntısının doğayla iç içe olduğu zaman geçeceğini bildiği için bahar yelinden yardım ister.

Haydi, bahar yeli es deli deli
 Dağıt efkârımı savur dağlara
 Yâr dediğim güzel yâr seçti eli

Boz âh-ü zarımı savur dağlara (16/ 1)

Bir yanı Alaçam bir yanı Muşta

Uzar uzar gider Bafra ovası.

Toprağı cömerttir alış verişte

Bire yetmiş öder Bafra ovası. (24/ 1)

Âşık Yavuz, dizelerinde Şamanist inanca ait olan, "Tabiata ne kadar verirsen sana fazlasıyla bahşeder." şeklindeki şamanist inanışın İslâmiyet ile birleşen kutsallığını göstermektedir (Şenocak, 2017: 512). Dörtlükte, Bafra Ovası da insanın bir vermesine karşılık yetmiş vererek üzerine düşen görevi fazlasıyla yerine getirmektedir. Âşık Yavuz, toprağın cömertliğine değinirken aslında, Hakk'ın cömertliğini vurgulamak ister. Çünkü Hak tarafından toprağa verilen cömertlik, toprağa kavuşan insanın gerçek bir dost/sâdik bir yâr olan Hakk'a kavuşmasıdır (Şenocak, 2017: 512).

Mısraların devamında Âşık Yavuz, toprağın cömertliğinin nedeni üzerinde durmuştur. "Toprak dinî bir mana da taşır. Toprağı Tanrı yaratmıştır. Toprağın insanoğluna verdiği nimetlerin asıl kaynağı odur." (Bakiler, 2004: 117) Bafra ovasının cömertliğinin sebebidir budur. Toprak, "bütün kötülükleri yutacak kadar geniş, bütün varlığını ona verecek kadar da cömerttir." (Çeribaş, 2011: 71) Tıpkı Bafra Ovası gibi...

Dağlar, ana kucağı gibidir. Bütün kâinattaki canlılara kucak açıp, onları besleyen, koruyan, yüce gönüllü bir ana/baba... "Bazı Türk halkları dağı ata-ana, ulu ata, ulu ana kahraman saymışlardır." (Bayat, 2006: 52)

Bafra Ovası şiirinde de Âşık Yavuz, Nebiyan Dağı'nın adeta bir ana/babanın evladını besleyip büyütmesi gibi Bafra Ovası'nı besleyerek onun insanlığa faydalı bir evlat haline getirdiğine değinir. Tıpkı vatana millete hayırlı bir evlat yetiştiren anne/baba gibi Nebiyan Dağı da sularıyla Bafra Ovası'nı besleyerek insanlığa dostluk bahşetmektedir. Âşık Yavuz bu duygularını şu mısralarla ifade eder;

Çiftçi güz gelmeden hasada geçer.

Oraksız tırpansız ekini biçer.

Nebiyan Dağı'nın suyunu içer

Bize dostluk güder Bafra Ovası. (24/ 2)

Âşık Yavuz, bir başka şiirinde de toprağın insana yaptığı cömertlikleri anlatmaya devam etmiştir. Toprağın işlendikçe insanlara bahşettiklerini şöyle söyler;

Hayran kaldım şehrine, ovasına, suyuna
 Herkese merhabası-hoşu var Silifke'nin
 Çalıştıkça elvermiş Yörük-Avşar boyuna
 Köylüğünde kentinde koşu var Silifke'nin (142/ 1)

Toprağın cömertliğinin yanında şairlere ilham kaynağı da olduğuna değinen Âşık Yavuz, Silifke Ovasına bir kere gidenin tekrar gitmek isteyeceğini şöyle söyler;

Hangi şair tanır da ilham almaz adından
 Bir gün misafir kalan vazgeçemez yâdından
 İlk şu fikri edindim Göksu'yun feryadından
 Antik çağa uzanan yaşı var Silifke'nin (142/ 2)

Âşık Yavuz, doğaya olan sevgisini ve doğanın insana olan yararını, cömertliğini şöyle anlatır;

Bir yanın Sis Dağı, bir yanın deniz
 Hepimiz insanız aynı tendeniz
 Haydi! Doyur bizi bugün sendeniz
 Gönül sofrasını kur Beşikdüzü (94/ 1)

Âşık Yavuz, dağları, kırları, bayırları çok sevdiğinden sık sık yaylalara çıkar. Türkiye'nin hemen her bölgesinde yayla sözcüğü; yazın çıkıp oturlan serin yer, dağların üzerindeki yazlık ikametgâh ya da yazlık mera anlamına gelmektedir (Emiroğlu, 1977: 16). Köken itibariyle “yayla(k)” terimi, Eski Türkçede yaz mevsimi anlamına gelen “yay” sözcüğünden türetilmiştir (Atalay, 1998: 13). Doğayla iç içe olan Âşık Yavuz, yaptığı bir yayla gezisinde başına gelenleri şöyle anlatır;

Güneş açtı yandık sis geldi donduk.
 Az daha beklersek kar yağar sandık
 Ne horona girdik ne de et bandık
 Ahlanıp vahlanıp vaylanıp döndük. (36/ 2)

Doğayla iç içe olmayı seven Âşık Yavuz, arıların bal yapışını şöyle anlatır;

Bir zerre nektar için bu ne gayret bu ne şevk.
 Gel bu sırrı âleme bildirelim arıcık.
 Kimi işe çile der kimi kahrı kimi zevk
 Biz meşk deyip herkesi güldürelim arıcık. (117/ 1)

Âşık Yavuz'un, doğa başlığı altında incelenen şiirlerinde genellikle, bir bereket ve cömertlik kaynağı olan yurdumuzun en bereketli ovalarının anlatıldığını gördük. Yazları köyde yaşamayı seven Âşık Yavuz, köy hayatının güzelliklerini şiirlerinde anlatmıştır. Dağları, tepeleri, ovaları, yaylaları, kırları bütün güzelliğiyle anlatan Âşık Yavuz, doğayı ne kadar sevdiğini şiirlerinde ortaya koymuştur.

3.4.3. Sevgi Konulu Şiirleri

Sevgi, insanın yaratılışında var olan bir duygudur. İnsan bu duyguyu, çeşitli nesnelere ya da kişilere karşı duyabilir. Bu durum, insan tabiatının gerekliliklerinden biridir.

Âşık Yavuz da şiirlerinde, Allah'a, insanlara ve millî değerlerimize olan sevgisini dile getirmiştir. Sevginin Allah'ın bize doğuştan verdiği bir nimet olduğunu ve bu nimeti doğru şekilde kullanmamız gerektiğini söyler.

Gözler görür gönül sever, böyle âşık olunur
 Aşk insanın yüreğinde, nefes nefes solunur
 Aşk bir Allah vergisidir her yürekte bulunur
 Kıymetini bilenlerle bilmeyenler bir değil
 Murad alıp gülenlerle gülmeyenler bir değil (179/ 1)

Âşık Yavuz, bayrağın bir millet için ne anlama geldiğini çok iyi bilen vatansever bir kişidir. Asırlardır milletimizin verdiği mücadelenin sebebinin bayrağımızı yere indirmemek olduğunu bu uğurda kendisinin de canını verebileceğini şöyle anlatır;

İlk göz ağrım son sevdamsın
 Al bayrağım sözüm sana
 Asırlardır tek davamsın
 Kurban olsun özüm sana (3/ 1)

Âşık Yavuz, kendi gönlüne, imkânsız bir sevdaya düştün. Bundan kurtulman mümkün değil bu çileye razı ol, boş yere hayaller kurma diye şöyle seslenir;

Bu sevda imkânsız büyütüp durma
 Cürmüm kıt içime sığmıyor gönül
 Çilene razı ol hayaller kurma
 Hayal yârden vicdan sağmıyor gönül. (39/ 1)

Aynı duyguları diđer bir Őiirinde de tekrar eden ÂŖık Yavuz, kara sevdaya dūŖtūđunu ancak sevgilinin ona yūz vermediđini, bu durumun onda deđiŖik haller gōstermeye baŖladđını ve buna bir anlam veremediđini, aŖka dūŖenlere insanların gerekli gereksiz laflar sōylediđini Ŗoye dile getirir;

Birini sevdim ama ondan hiç umudum yok
Kara sevda demiŖler el âlemde yorum çok
Allah'ıma çok Ŗūkūr, gōzüm gōnlüm karnım tok
Bu hal neyin nesidir, bir anlam veremedim (124/ 3)

İnsan sevdiği kiŖi uğruna canını bile verir. İnsanın yanında sevdiği varken baŖka Ŗeyler umrunda olmaz. İnsanın gōzünde, gōnlünde, hayalinde sevdiğinden baŖkası olmaz ve seven insan için dūnya malının ōnemi yoktur. ÂŖık Yavuz bu durumu Ŗiirlerinde Ŗoye dile getirir;

Can vermek erliktir yârın yoluna
Sevenler gōz dikmez dūnya malına
Yâr için ōlümü gōze alana
Hiç gōnūl kapısı kapatılır mı? (22/ 1)

ÂŖık Yavuz sevgilinin kendisine kūsmesini istemez. Farkına varmadan sevgiliyi kendine kūs­türünce de barıŖmak ister ama bunu sevgiliye sōylemeye cesaret edemez ve ilk adımı onun atmasını bekler. Bunu Ŗiirinde Ŗoye anlatır;

Kūskūn durma benimle yaŖamak zor bu gamla
Gūl açsın mah yūzünde kaŖ-gōz atıŖ kalmasın
Cesaret bitti bende senden gelsin ilk hamle
Öyle sar sarmala ki kalpte atıŖ kalmasın (140/ 1)

Ŗiirin devamında ÂŖık Yavuz, sevdiđi yūzünü çevirdiđi zaman kendisine kūsedeđini dūŖündūđu için ađzını amadđını konuŖmaktan korktuđunu, sevgilinin yokluđundan duyduđu acıyı dindirmek için ise bađrına taŖ bastđını Ŗoye dillendirir;

Bir anlık yūz evirsen bakıŖına susardım.
Dargınlık doğar diye konuŖmazdım susardım.
Sensizlik acısını dindirmek için sardım.
Gel sōk at ey! Sevgili bağrımda taŖ kalmasın. (140/ 2)

Âşık Yavuz'un, sevgi başlığı altında incelenen şiirlerinde, vatan, bayrak, türkülerimiz, milli değerlerimiz, insanlar, bitkiler vb. canlı ve cansız varlıklara duyduğu sevgileri anlattığını gördük. Âşık Yavuz, sevdiği insanların kendisine yaptıkları karşısında duyduğu üzüntülere de yer vermiştir. Sevgili için değişik isimler kullanan Âşık Yavuz, imkânsız bir sevdaya düştüğünü ve bunun ona ne acılar yaşattığını da anlatır. Sevdiği için her fedakârlığı çekinmeden yapabileceğinden bahseder.

3.4.4. Siyasî Konulu Şiirleri

Halk şiirinde XVI. yyda Pir Sultan Abdal'la birlikte şekillenen ve Alevi- Bektaşî Edebiyatı olarak adlandırılan tarzda taşlamaların ağırlıkta olduğu görülür. Taşlamalarda kurulu düzen eleştirisi, cahillik, yoksulluk, rüşvet, adam kayırma, yalancılık, dolandırıcılık, hırsızlık gibi sosyal konular ile devlet adamlarının halka yaptığı zulümler ve politik hayattaki aksaklıklar dile getirilmiştir. (Bekki, 2016: 52) Yaşanan bu olumsuzluklardan öncelikli olarak yöneticiler sorumlu görülmüştür. Günümüz âşıklarında da bu durum pek değişmemiştir. Siyasi ve ekonomik sorunlardan hep yöneticiler sorumlu tutulur ve taşlamalar yazılır. Âşık Yavuz, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a yazdığı şiirinde seçimi kazanmakla her şeyin bitmediğini, ülkemize ne olursa, onun sorumlu olacağını şöyle anlatır;

Seçimi aldın amma dikkat et uzun adam
Her yan muamma dolu sır yüklü zamandayız
Üstümüze çökmesin Gök kubbe denen o dam
Terörün ülkemize yurt dediği andayız (166/ 1)

Bir siyasetçinin kendi ülkesini ne hâle getirebileceğini Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Dün Saddam'dı bugün de Esed canisi geldi
Komşu ülke kan gölü masum başlar eğildi
Firavun nesli bile böyle zalim değildi
Açın bakın tarihe dediklerim âşikar
Esed müslüman diyen olduğu dinden çıkar (177/ 1)

Âşık Yavuz, Esed'in kendi halkına yaptıklarını anlatmaya devam eder;

Vahşet sözü yakışmaz kelime arıyorum
Utancımdan başımı yerlere vuruyorum
Körleşti mi insanlık yürekte soruyorum
İnancın hangi türü bu şekilde can yakar

Esed müslüman diyen olduğu dinden çıkar (177/ 2)

Ülkemizin birlik beraberliğine göz diken, bölücü örgütlere karşı devletimizin yaptığı müdahalenin ve askerlerimizin verdiği kahramanca mücadelenin yerinde olduğunu Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Zafer Hakk'ın şan sizin askerim kanın asil
Göz kırpma tetiklere asıl Mehmed'im asıl
Son hedef Kerkük- Musul yeni başladı fasıl.
Esaret yok zulüm yok sussun artık kin dili
Cehennem ateşine bandırın şu Kandil'i. (178/ 1)

Türk'le Kürt'ü birbirine kırdırmaya çalışanların yuvalandığı Kandil'i yok etmenin zamanının geldiğini Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Türk'le Kürt savaşmıyor Hak'la batıl savaşta.
Karavana kepçe bir kaşıklar aynı aşta.
Kandırılmış insanlar küfür için uğraşta,
Görsün idraksiz gözler kimde daha kan deli.
Buz tutsun şer umutlar dondurun şu Kandil'i. (178/ 2)

Şer güçlere karşı milletçe birlik olmamız gerektiğini Âşık Yavuz, şöyle dile getirir,

Tehlike kapımızda haçlılar ittifakta
Birleşmezsek huzuru göremeyiz ufukta
Yollara düşmek lazım beliren ilk şafakta
Kurtuluş birliktedir amma, lâkin, fakat yok
Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok (176/ 1)

Tarih boyunca ülkemizi bölmeye çalışan yabancı siyasetçilerin olduğunu ve halkımıza yaptıkları zulmü Âşık Yavuz, şöyle dile getirir;

Biri demir perdeydi öbürü sinsî bela
Boşuna bölmediler halkımı sağa-sola
Gaye engel olmağı birliğe giden yola
Kim demiş ki el ele vermek için takat yok
Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok (176/ 2)

Âşık Yavuz şiirlerinde siyasetten hiç anlamadığını, sağ-sol meselesinin çıkardığı kavgaların gereksiz olduğunu ve bu durumu hep kınadığını şöyle dile getirir;

Siyaset mi nedir? Hiç anlamadım.

Kavgayı hır- gürü, her an kınadım.

Hep ortada kaldı attığım adım.

Bazen sağı bazen solu kıskandım. (45/ 6)

Siyasetin gittikçe içinden çıkılmaz bir hâl aldığını ve buna siyasîlerin ne yorum yaptığını Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Atlamak zorlaştıkça siyaset çıtasından

Kulları dinden ettik, imanı tahtasından

Sıkıştıkça atlayıp okyanus ötesinden

Ülkedeki seyire seyrana üflüyoruz (167/ 4)

Âşık Yavuz'un şiirlerinde dile getirdiği siyasi sorunlardan biri de, AB'nin ülkemizi sürekli oyalaması ve AB'ye üyelik sürecini bahaneler sunarak uzatmasıdır. Avrupalının amacının ülkemizi sömürmek olduğunu bunun için bizi sürekli oyaladığını şöyle dillendirir;

Avrupa birliği bir tuhaf birlik

Girmezsek olmuyor, girsek olmuyor

İpimiz elinde vermiyor dirlik

Kırmazsak olmuyor kırsak olmuyor. (89/ 1)

Avrupalının niyetinin ortada olduğunu, bizi oyalamaya çalıştıklarını, aç gözlülük ederek bizi de yutmaya çalıştıklarını Âşık Yavuz şöyle dile getirir;

Niyeti apaçık Avrupalının

Gözü aç karnı tok Avrupalının

Dikensiz gülü yok Avrupalının

Dermezsek olmuyor dersek olmuyor (89/ 2)

Bir başka şiirinde de AB'nin bizi AB'ye almayacağını Haçlı zihniyetini devam ettiren Avrupalının bizi hiçbir zaman dost bilmediğini, biz ne dersek tersini söylediğini şöyle eleştirir;

Her zaman demişimdir Avrupa almaz bizi

Haçlının zihniyeti sadık dost bilmez bizi

Yaz desek nokta atar sil desek silmez bizi

Ordan ümit kestikçe bize döndü siyaset (161/ 5)

Siyasetin iki yüzölçüğünden ve yasaların kişilere göre farklı uygulanmasından şikâyetçi olan Âşık Yavuz, bu iki yüzölçüğün yerini başka yüzlerin de aldığını siyasetin gittikçe yüz değıştirdiğini şöyle söyler;

Muhalifler düş görür iktidar yağıp eser
Yandaş yandaş korur kendine yontar keser
Yasalar ferde göre emir demiri keser
İki yüzölçükten bin bir yüze döndü siyaset (161/ 6)

Âşık Yavuz, siyasetçilerin seçim zamanı verdiği vaatleri yerine getirmediğinden yakınır. Buna örnek olarak köyünde başına gelen bir olayı şöyle dile getirir;

Hani yapacaktın Yılmaz başkanım
Köyümde sular kıt yollar perişan
Tamir kesin çözüm olmaz başkanım
Sabrımız tak etti kullar perişan (59/ 1)

Seçimde verdiğin sözünde misin?
Çoğunu yaptın da azında mısın?
İpekte, atlasta, pazen de misin?
Kırıldı tezgâhım teller perişan (59/ 3)

Âşık Yavuz, ülkemizin siyasî meseleleri hakkında neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilmediğini, şöyle dile getirir;

Yolsuzluk muhabbeti gerçek midir çamur mu?
Koltuk için rakibe gönderilen şamar mı?
Türkiye üzerinde oynanılan kumar mı?
Günden güne değışen huylar aldı aklımı (109/ 4)

Ülkemizin güncel siyasî gelişmeleri hakkında şaşkınlığını gizleyemeyen Âşık Yavuz, bu şaşkınlığını şöyle dile getirir;

Derin devlet duydum da paralel duymamıştım
Ananas da hırlıymış hiç öyle saymamıştım
Haşhaşiler dirilmiş derlerken aymamıştım
Onlara binek olan taylar aldı aklımı (109/ 5)

Âşık Yavuz, siyasetçilere kırgın olduğunu ne yapsalar barışmayacağını ve siyasete hiçbir zaman karışmayacağını söyler;

Tövbeliyim yeniden sağla-solla yarışmam
Küstüm siyasilere ne yapsalar barışmam
Milleti birbirine kırdırsalar karışmam
Ölenden öldüren ben sorumlu değilim. (127/ 2)

“6 Ocak 1974’te kurulan CHP-MSP koalisyonu döneminde Kıbrıs’ta yaşanan sorunlar doğrultusunda 20 Temmuz 1974’te Kıbrıs Barış Harekâtı düzenlenmiştir. Kıbrıs Türklerinin acısını dindirmek üzere gerçekleştirilen bu harekâtle tüm yurttaki milli birlik havası oluşmuş ve âşıklar konuyu destanlaştırarak işlemiştir.” (Fidan, 2018: 6) Âşık Yavuz da o günlerden günümüze kadar gelen Kıbrıs meselesinde Kıbrıs’ın Türkiye’nin olduğunu kabul etmeyenler için şöyle seslenir;

Âşık Yavuz’u inleyen çektiğin çile
Misak-ı milli’msin çiğnetmem ele
Avrupa’ya değil dünyaya bile
Seni değişeni yakarım Kıbrıs. (90/ 7)

Siyasete girmemesinin nedenini Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Girmedim girmeyi de istemiyorum asla
Ehli olmayan için köze döndü siyaset.
Yiğit isen güvenip gövdesine sırt yasla
Daldan budaktan sonra öze döndü siyaset (161/ 2)

Ne balyozla meselem ne paralel kavgam var
Görevini adilce yapanlara övgüm var
Bir avuç yüreğimde zerre kadar sevgim var
Ondan da bi kaç gram aza döndü siyaset (161/ 2)

Ülkemizin bölünmeden şer odaklarının tuzağına düşmeden, ülkemize barışın gelmesini isteyen Âşık Yavuz, bunu şöyle dile getirir;

Ülkü sevda yoludur, yürünür dur bilmeden
Durulmaz vatana sulh Cihan'a sulh gelmeden
Öz birlik dağılmadan şer ülkeyi bölmeden
Halkımızın barışı tatmasını özledim (123/ 2)

Ülkeyi yönetenlerin yaptığı hatayı halkın ödediğini Âşık Yavuz şöyle dile getirir;

Satan hep zarardadır alanlar kâr ediyor.
 Çobanlar sürü değil boş merayı güdüyor
 Başlar hata yaptıkça bedeli halk ödüyor.
 Zeytinime, ayvama, incirime dokunma. (101/ 4)

Siyasî konularda fazla şiir yazmak istemeyen ancak ülkemizde meydana gelen güncel siyasî sorunlar karşısında düşüncelerini dile getirmeden duramayan Âşık Yavuz, şiirlerinde siyaseti hiç sevmediğini söyler. Siyasetçilerin seçim zamanı verdikleri vaatleri yerine getirmedeğinden ve milleti doğru- dürüst yönetemediğinden yakınır. Siyasette olanlara aklının yetmediğini vurgulayarak sağ- sol meselesiyle hayati karartılan gençlerimize değinir.

3.4.5. Yiğitlik-Kahramanlık Konulu Şiirleri

Yiğitlik kahramanlık konuları âşıklar tarafından çok işlenmiştir. “İlk çağlardan günümüze yiğitlik- kahramanlık kavramları övülmüş benimsenmiş bir erdem olarak kabul edilmiştir. İnsanoğlu tarih boyu doğa koşulları çevre ve insanla savaşmıştır. Her toplumun efsane kahramanları vardır. Bu kahramanların çevresinde onların yiğitliklerini konu alan öyküler oluşmuştur. Bu kahramanlar yüceltilmiş ve kutsallaştırılmıştır.” (Dizdaroğlu, 1969: 14)

Âşık Yavuz da şiirlerinde, vatanımıza, milletimize ve kutsal değerlerimize sahip çıkan ecdadımızın, çektiği çilelere ve düşmanlarımız karşısında verdiği mücadelelere karşılık olarak bizlerin de o değerlerimize sahip çıkmamız gerektiğini söyler. Gençlerden tek isteği özümüzü kaybetmeden atalarımızın emanetlerine sahip çıkmamızdır. Bunu şiirinde şöyle dile getirir;

Oğul, koru onu, o senin gözün
 Mazinde yeşerdi bu Cumhuriyet
 Zaferlerle dolu koca bir yazın
 Gözünde yeşerdi bu Cumhuriyet (92/ 1)

Vatanımıza, milletimize, bayrağımıza namusumuz gibi sahip çıkmamızı yoksa kaybettiğimiz zaman vahlayıp tühlemenin bir şey ifade etmeyeceğini şöyle anlatır;

Vatan, bayrak, devlet namusun arın
 Sahip çık evladım vah! Deme yarın

Üç kıtayı saran ulu çınarın
Özünde yeşerdi, bu Cumhuriyet (92/ 2)

Cumhuriyete kavuşmanın hiç kolay olmadığını söyleyen Âşık Yavuz, cumhuriyet için atalarımızın, aç karna savaşta cepheden cepheye koştuklarını ne zorluklarla cumhuriyete kavuştuklarını şöyle anlatır;

Hak'tan alıp halka güç verenlerin
Aç savaşıp kabre aç girenlerin
Çağ kapatıp açan alp erenlerin
İzinde yeşerdi bu Cumhuriyet. (92/ 3)

Âşık Yavuz, On Dokuz Mayıs şiirinde, milletimizin kurtuluş mücadelesi verirken, yıkık bir durumdaydı. Mustafa Kemal'in 15 Mayıs 1919'da İstanbul'dan Samsun'a yola çıkmasının milletimize umut olduğunu hatırlatır. 19 Mayıs'ta Atatürk'ün Samsun'a gelişiyle Türk düşmanlarına karşı ilk direnişin yapıldığını söyler. Bunu şöyle dile getirir;

Solgun dudaklara müjde balının.
Sürüldüğü andır On Dokuz Mayıs.
Türk düşmanlarına gidiş yolunun.
Görüldüğü andır, On Dokuz Mayıs. (91/ 1)

19 Mayıs'ın işgal güçlerine karşı ilk uyarı olduğunu, milletimizin makûs talihine gün doğduğunu, şiirin devamında Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Şifası güvendi halkta yaranın.
Üstüne gün doğdu, bahtı karanın.
İşgal güçlerine, ilk uyarının
Verildiği andır, On Dokuz Mayıs. (91/ 2)

Milli kurtuluş mücadelesinin verildiği günlerde Mustafa Kemal'in “ya istiklâl ya ölüm.” düşüncesiyle yurdu kurtarmaya başladığını şöyle anlatır;

Düşmüştük ateşe, körü körüne,
Bağlıyız çözüme yol gösterene.
“Ya istiklâl ya da ölüm” fikrine.
Varıldığı andır, On Dokuz Mayıs. (91/ 3)

Milli mücadelede kadın- erkek hep birlikte mücadele vermiştir. Âşık Yavuz bunu şöyle dile getirir;

Değişti makamı sazın ozanın.
 Unutuldu hergi hozun hozanın
 Yediden yetmişe kızın- kızanın
 Er olduğu andır On Dokuz Mayıs. (91/ 4)

Ülkemizi yıkmak isteyen düşmanların Sevr anlaşmasıyla bu amaçlarına ulaşmalarına ramak kalmışken, 19 Mayısla başlayan direnişin Sevr'i bir paçavra gibi dürdüğünü Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Silindi gözyaşı yârin- yârenin
 Bahşîşi hür toplum alın terinin
 Bir paçavra gibi Sevr defterinin,
 Dürüldüğü andır On Dokuz Mayıs. (91/ 5)

Milletimiz kurtuluş mücadelesi verirken, vatan için ölümü göze alarak bu mücadeleye başlamıştı. Âşık Yavuz bunu şöyle anlatır;

Bedeli malumdu vatan borcunun
 Ahtı şahadetti o gün her canın
 Samsun Limanı'nda devlet harcının
 Karıldığı andır On Dokuz Mayıs. (91/ 6)

Osmanlı'nın son dönemlerinde Batılılar Osmanlı'ya "hasta adam" gözüyle bakıyorlardı. 19 Mayısın hasta adamın diriliş günü olduğunu Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Ömrü kaç gün sürer yasta adamın
 Gözü dostça bakar dostu adamın
 Artık ölür denen hasta adamın!
 Dirildiği andır On Dokuz Mayıs. (91/ 7)

Kurtuluş mücadelemizin başladığı ve zaferle sonuçlanan 19 Mayıs gününün milli bayram olarak kutlandığını hatırlatan Âşık Yavuz bu günü, mutluluk içinde kutlamamız gerektiğini şöyle dile getirir;

Âşık Yavuz'um, bayram var allar bürünün
 Yarına hür bakın mutlu görünün
 Türk'ün tarihine, Cumhur mührünün
 Vurulduğu andır On Dokuz Mayıs. (91/ 8)

Mustafa Kemal'in Samsun'a geldiği gün başlayan milli mücadeleye ev sahipliği yapan şehrimiz, Samsun'un düşmana karşı hep birlikte karşı geldiğini ve kazanılan zafer sonrası bu günü şanına yakışır bir şekilde kutladığını şöyle anlatır;

Yediden yetmişe her insanıyla
 On dokuz mayısı anar şanıyla
 Ata'nın buraya geliş anıyla
 Düşmana tam kahır, Samsun ilimiz (98/ 3)

Âşık Yavuz, Samsun'u ve Samsunluları överek milli devlete ilk mührün atıldığı yer olarak ne kadar değerli olduğunu şöyle dile getirir;

Âşık Yavuz der ki, bak şu gayrete
 Âşıktır Samsun'lu Cumhuriyete
 On dokuz mayıs'ta milli devlete
 İlk imza ilk mühür, Samsun ilimiz (98/ 4)

Ülkemizi bölmek isteyenlerin ektiği şer tohumları karşısında ülkemizdeki bazı kısımların ayrı devlet kurmak istemesine Âşık Yavuz şöyle karşı durur;

Ayrı bayrak ayrı yurt isteyenler
 Kaderde kıvançta bir değil miyiz?
 Dertsiz başımıza, dert isteyenler
 Birlikte daha şen, gür değil miyiz? (99/ 1)

Âşık Yavuz, hepimizin kardeş olduğunu, bu vatani tüm halkımızın mücadelesiyle kazandığımızı, bizi bölmek isteyenlere fırsat vermememiz gerektiğini şöyle anlatır;

Kana mı bulansın, Dicle'nin suyu?
 Nereden aldınız, bu çirkin huyu?
 Kardeş kardeşine, kazar mı kuyu?
 Biz, gareze, kine şer değil miyiz (99/ 2)

Türkiye'yi hep birlikte imar ettiğimizi, acı- tatlı her günümüzün beraber geçtiğini Âşık Yavuz, şöyle hatırlatır;

Türkiye deniyor, eserimize
 Leke mi sürelim, şerefimize
 Acı tatlı günde birbirimize
 Asırlardan beri, yâr değil miyiz? (99/ 3)

Vatanımızı bölmek isteyenlerin bunu yıllarca kaç defa çeşitli fitneler atarak denediğini ancak vatanımız tehlikeye düştüğü zamanlarda hep birlik olup oyunların üstesinden geldiğimizi Âşık Yavuz, şöyle hatırlatır;

Dağların başını aldıkça duman
 Kaç kere denendi, gücümüz yaman
 Vatan tehlikeye, düştüğü zaman
 Yediden yetmişe, er değil miyiz? (99/ 4)

Çanakkale’de kadın- erkek- çoluk-çocuk hep birlikte düşmanları devirdiğimizi, bizi ayırmak isteyenlere o gün cevabımızı birlik olarak verdiğimizizi, aynı direnişi birlik olarak bugün de göstermemiz ve bu tuzaklara düşmememiz gerektiğini Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Hem soyda biriz biz hem sülalede
 Birlik mi dağılsın, her velvelede
 El ele verip de, Çanakkale’de
 Devleri deviren, zor değil miyiz? (99/ 5)

Bu güzel vatanda, kardeş kardeşe, el ele, gönül gönüle huzur içinde yaşamamız gerekirken kin ve nefrete gerek olmadığını bunların bizi bölmek için uğraşanların tuzakları olduğunu Âşık Yavuz şöyle dile getirir;

Âşık Yavuz der ki, kinden vazgeçin
 İş işten geçmeden öz yolu seçin
 Vatan, bayrak, barış, namus, din için
 Öldükçe dirilen sır değil miyiz? (99/ 8)

Milletimizin Sarıkamış’ta verdiği amansız mücadeleyi anlatan Âşık Yavuz, oraya o gün herkesin şehit olacağını bile bile gittiğini vatan için canlarını göze aldıklarını şöyle anlatır;

Şüheda kışlasını kurduk yüce dağlara,
 Vatanı bekliyoruz, bizler Sarıkamış’ta.
 Öldü demeyin bizi geri kalan sağılara,
 Silinmez açtığımız izler Sarıkamış’ta. (104/ 1)

Sarıkamış’ta düşman mermisiyle değil soğuktan donarak ölen kahraman halkımızı Âşık Yavuz, şöyle anar;

Paşamız attı bizi ecel denen kafese.
 Düşman mermisi değil, tipi değdi nefese.
 Aşamadık dağları, yenik düştük tifüse.
 Umutla bekliyorken, gözler Sarıkamış’ta. (104/ 2)

Sarıkamış'ta verilen bu mücadelenin ve kaybedilen canların hep barış için, ülkemizin refahı ve bekası için olduğunu Âşık Yavuz şöyle dile getirir;

Olan oldu bir kere ne söylense nafiye.
Barışa bin adımdı çektiğimiz her çile.
Üşüdükçe biz yaktık hayat umudu ile,
Sönmesin ocaklardan közler Sarıkamış'ta. (104/ 3)

Sarıkamış'a yazın geç geldiğini Âşık Yavuz, o gün soğuktan donanarak şehit olanlara bağlar. Vatani kurtarmak için milletimizin güneşe hasret kaldığını şöyle anlatır;

Nöbetteyiz evlatlar ayrılmak yok bu yerden.
Haber getirin bize, doğan gündən, seherden.
Güneş'e hasret kaldık doksan binimiz birden.
Hala geç mi geliyor, yazlar Sarıkamış'ta? (104/ 4)

Sarıkamış'ta verilen o çetin mücadele ile on bin yıllık ulu çınarı, yani yurdumuzu ayakta tuttuğunu, milletimizin verdiği canlarla ülkemizin bugün dimdik ayakta olduğunu Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Âşık Yavuz der ki sizinle coştı zafer pınarı.
Unutmamız mümkün mü sizi yakan o narı.
Türk Ulusu denilen on bin yıllık çınarı,
Dimdik ayakta tutan özler Sarıkamış'ta. (104/ 5)

Kahraman, yiğit askerlerimize tetik çekenlere Âşık Yavuz, şöyle beddua eder;

Her sözüme âmin deyin yüz kere.
Nasip olsun her yiğide teskere
Yurdu bölmek için tutup askere,
Tetik çeken el murada ermesin. (69/ 2)

Âşık Yavuz, vatanımızı, Türk, Kürt, Laz hep beraber savaşarak kazandık. Bunun için türkümüz, sazımız, kaderimiz, yazımız aynı bizi birbirimizden hiçbir neden ayıramaz der. Bunu şöyle dile getirir;

Kul Âşık Yavuz'um kader ortak yazı bir.
Halkımızın türküsü bir, sazı bir,
Bu devletin Kürt'ü, Türk'ü, Laz'ı bir
Hiçbir neden ayrılığa varmasın. (69/ 3)

Batılıların yüz yıllardır tek emelinin halkımızı birbirine düşürerek bölmek olduğunu hatırlatan Âşık Yavuz, barış içinde yaşayan yurdumuza nifak tohumlarının ekilmeye başlandığını ve durumun onu rahatsız ettiğini şöyle anlatır;

Batıdan koparak gelen fırtına
 Düşürdü halkımı varlık derdine
 Şu barış kalesi ata yurduna
 Nifak ekiliyor, nasıl susayım (50/ 1)

Âşık Yavuz, yiğitlik ve kahramanlığı anlattığı şiirlerinde, yurdumuzun bu günlere gelmesini sağlayan ecdadımızın bu güzel vatani kurtarmak için ne çileler çektiğini anlatır. Çanakkale Zaferinden, Sarıkamış'tan, kurtuluş mücadelemizin başladığı 19 Mayıs'tan, bu zaferleri kazanmak için atalarımızın çektiği sıkıntılardan bahseden Âşık Yavuz bunların kolay kazanılmadığını bunun için vatanımıza sahip çıkmamız gerektiğini anlatır.

3.4.6. Ayrılık Konulu Şiirleri

Âşıkların şiirlerinde en çok işledikleri konulardan biri de ayrılıktır. Âşıklar için ayrılık ölümden bile beterdir. Ölümün üstünde bir acıdır. Bu nedenle âşıklar, sevgiliden ayrılacaklarına ölmeyi tercih ederler.

Âşık Yavuz da ayrılığı kemiklerine kadar yaşamış bir âşıktır. Genç yaşında bir güzele âşık olur. Başlangıçta karşılıklı olan aşklarının sonradan sevgilinin sadakatsizlik edip biz birbirimize layık değiliz diyerek başka biriyle evlenmesiyle biter. Âşık Yavuz'u, derinden üzen bu olay, yıllarca hayatını olumsuz etkiler. Ayrıldığı sevgilisiyle yolda izde arada bir karşılaştığında eski aşk ateşi tekrar alevlenmeye başlar ancak kavuşmaya yetmez. Sevdiğinin eline, elini bile süremeden sonsuz bir ayrılık ateşiyle yanan Âşık Yavuz, şiirlerinde ayrılık konusuna çokça yer vermiştir. Onun için ayrılık ölümün bile üstündedir. Şiirlerinde tekrar tekrar karşılaştıklarında sevgilinin kurduğu ayrılık cümlelerinin Âşık Yavuz'da bıraktığı derin acıyı göreceğiz ve kemiklerimize kadar bu acıyı hissedeceğiz.

Âşık Yavuz, ümitlerini yıkan sevgilisine şöyle seslenir;

Yıktın ümitlerimi gönlüme kastın neydi?
 Ayrılık anmaktansa, vursan daha iyiydi
 Bilmez misin içinde, kim sultandı kim beydi?
 Gönül bahçene sınır koydum diyorsun bana (103/ 3)

Âşık, sevgilinin sadakatsizliğinden, rakibe iyi davranıp âşığa zulmetmesinden sürekli yakınır. Sevgili kendi peşinden koşan âşığa yüz vermez de rakibe yönelir. Bu durum âşık için ölümden bile beterdir. Âşık Yavuz da sevgilinin rakibe yönelip kendisini yâri gibi göremeyeceğini söylemesini şu mısralarla anlatır;

Elde değil murat vermek
Seni yârim gibi görmek
Yüreğime söz geçirmek
Zor dedin de kâr mı ettin. (8/ 3)

Âşık Yavuz, sevgilinin rakibe gitmesi onu tercih etmesi sonucu ne acılar çektiğini şöyle anlatır,

Âşık Yavuz netti sana
Tükeniyor yana yana
Gittin O'ndan başkasına
Yâr dedin de kâr mı ettin. (8/ 4)

Sevgilinin, ayrılık konuşmasının bıraktığı derin izi Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Tuttukça yalvardı ellerin sinsin
Dokunma sineme aşkınla yansın
Kalbimin sahibi muradı sensin.
Bedenim elindir dur dedi bana. (14/ 6)

Şiirin devamında konuşmanın Âşık Yavuz'u ne hale getirdiğini şöyle anlatır;

Az mı yandı sinem aşk odunda
Asırdı seneler hasret yâdında
Biz bize haramız Allah katında
Ya sal beni ya da vur dedi bana. (14/ 7)

Konuşmanın sonunda her iki âşığında ağlayıp sızlanmasına rağmen, bir daha kavuşmamak üzere ayrılımlarının Âşık Yavuz'daki etkisini görüyoruz;

Ağladık sızlandık der ki beklerim
Telefon açarım her an yoklarım
Arada sırada öper koklarım
Yaşını yazmama sür dedi bana. (14/ 8)

Âşık Yavuz'um çaresiz son verdik söze
 Ayrılık yeniden dem vurdu öze
 Gülmedi sevdiğim şans ikimize
 Bir daha kavuşmak zor dedi bana. (14/ 9)

Âşık Yavuz, sevgiliye kavuşmalarına az bir zaman varken, bu ayrılığı nereden çıkardığını şöyle sorar;

Murada az varken göz göre göre
 Hiç gönül kapısı kapatılır mı?
 Ümitle yaşarken gereksiz yere
 Hiç gönül kapısı kapatılır mı? (22/ 1)

Sevgilinin ayrılık kararı almasına üzülen Âşık Yavuz bunun sebebini şöyle sorgular;

Yâr, hani verdiğin her söz senetti
 Bu ayrılık sözü neyin nesidir?
 Aklını şeytan mı cin mi yönetti?
 Yâr, bu kara yazı neyin nesidir? (84/ 1)

Âşık Yavuz, sevgilinin bir haber vermeden çekip gidişinin sebebini şöyle sorar;

Vebali bende mi bu kaybedişin
 Bir haber vermeden çekip gidişin
 Beni bu hasrete mahkûm edişin
 Söyle zalim kızı, neyin nesidir (84/ 2)

Sevgiliden ayrılan Âşık Yavuz, ilhamı sevgiliden aldığını, yüzünün onunla güldüğünü artık bu bitkin halinin sebebini sevgiliden başkasının bilemeyeceğini sevgiliye seslenerek şöyle anlatır;

İlhamı sendeydi dönen dilimin
 Mızrabı sendeydi gönül telimin
 Tüketip gittiğin bitkin halimin
 Sırrına eremez senden başkası (23/ 2)

Şiirin devamında Âşık Yavuz, kendini terk eden sevgiliyle hesabının mahşer gününe kaldığını şöyle anlatır;

Terk ettin Âşık Yavuz'u bıraktın şerde
 Seninle hesabı rûz-i mahşerde
 Gönül bahçesine hazan düşer de

Bir yaprak deremez senden başkası (23/ 3)

Âşık Yavuz, kendini terk eden sevgiliyi, bir gün dönecek diye yıllarca beklediğini şöyle dile getirir;

Çıkarıp gönlünden etsen de sürgün,
Ümidim sabrına güç verir her gün
Kapımın zilini mutlaka bir gün,
Çalacaksın diye az mı bekledim. (52/ 3)

Ayrılık günü, çektiği acıyı Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Aklımdan çıkmıyor ayrılık anı
Affetsem ne yazar, onca hatanı
Yaralı kalbimden damlayan kanı
Sileceksin diye az mı bekledim. (52/ 4)

Yıllar sonra eski sevgiliyle yolda tesadüfen karşılaşan Âşık Yavuz, sevgiliden ümidi kestiğini artık kendisine tekrar ümit vermesine izin vermeyeceğini şöyle dile getirir;

Var git kara sevdam, durma yolumda
Yine kör edecek, göz mü ararsın
Kısa çevirdiğin ömür yılımda
Hasat vakti geçti, güz mü ararsın (66/ 1)

Ayrılığın kendisine yaşattıklarını Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Hasretin kapımı çaldı çalalı
Zehretti gecemi günümü ceylan
Dünya'mı sensizlik aldı alalı
Gözlerim görmüyor önümü ceylan (58/ 1)

Bir başka şiirinde şöyle devam eder;

Nettin bana canan diye seçtiğim
Mizan mıdır Sırat mıdır geçtiğim?
Zemzem'den mi, Kevser'den mi içtiğim?
O günden bu yana dem taşıyorum (55/ 2)

Ayrılığın tarifini yapmaya devam eder Âşık Yavuz;

Dar gelir kalbine kor düşen bağı
Yar ister gelmeden o mutlak çağrı
Ne arzular diner ne başta ağrı

Havası değişir soluğu şaşar (78/ 2)

Sevgiliden ayrılan âşığın gönlü virane olur. Bu durumu Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Dilin Türkçe miydi, İngilizce mi?
Bende he kendinde yes bırakmadın
Virane eyledin gönül bahçemi
Dalda gül bülbülde ses bırakmadın. (61/ 1)

Kendinden ayrılan sevgiliyi, âşık bir daha görmek istemez. Bunun için mezarına bile gelmesin ister. Âşık Yavuz, bu durumu şöyle anlatır;

Ne beni ara-sor ne mezarımı
Oyuna benzettin ah-ü zarımı
Damlaya susattın gülizârımı
Yerde nem havada sis bırakmadın. (61/ 2)

Âşık, dermanının sevgilide olduğunu bilir ancak sevgili buna aldırılmaz. Âşığın derdine derman olmak istemez. Âşık Yavuz, bu durumu şöyle anlatır;

Dermanım sendedir gel son göz ağrım
Başka yar bulamam bil son göz ağrım
Seninle tutuşup harlanan bağrım
Küle dönmüş olur köz bulamazsın (63/ 3)

Sevgilinin, âşığa karşı kayıtsız ve umursamaz hâlini Âşık Yavuz, şöyle belirtir;

Ne sağırdın ne de kördün vicdansız
Burnunun dibine geldim tınmadın
Topuk vura vura kaldım dermansız
Bastığın toprağı deldim tınmadın (62/ 1)

Hayatının en güzel çağında kendisini terk eden, hayatını karartan, sevgiliye sitemini şöyle dile getirir;

Ağlattın gönlümü gülecek yaşta
Seni saran kollar yıllardır boşta
Giderken boynunu büktüğün başta
Yüzüne gülecek yüz mü ararsın ? (66/ 2)

Âşık Yavuz, sevgiliden ayrılınca neler yaşadığını anlatmaya devam eder;

Peşpeşe geliyor çile ızdırıp
 Hangisine çare bulsun bu garip
 Ayrılık yelinin koynuna sarıp
 Yuvasız kuşlara döndürdün beni (30/ 2)

Sevgiliyi ölesiye sevdiği halde kendisini terk etmesini içine sindiremeyen Âşık Yavuz bu durumu şöyle dile getirir;

Kalbim ölesiye bağlıyken sana,
 Düğüm oldun elin zevk tezgâhına.
 Sevgi iplerimi koca cihana,
 İydım da seninle anlaşımadım. (42/ 1)

Sevgilinin, âşığın feryatlarını bile duymak için beklememesi âşığı üzer. Çünkü bu sevgilinin âşığa karşı ne kadar kayıtsız ve ilgisiz olduğunu göstermektedir. Bu durumu Âşık Yavuz, şiirinde şöyle anlatır;

Farkında değil miydin yaptığın mezalimin.
 Esirinle uymadan kayboldun düş perisi
 Hasretinin narına düşürdüğün mazlumun
 Feryadını duymadan kayboldun düş perisi. (114/ 1)

Sevgilinin ayrılık kararı almadan önce ara vermek istemesini Âşık Yavuz, şiirinde şöyle anlatır;

Gönül gözümün sana bakışını görmedin
 Arama sorma derken, kalan ömrünü yedin
 “Görüşmeyelim artık, ara verelim” dedin
 “Aranın!” süresini bilmemek yıktı beni (112/ 3)

Âşık Yavuz, sevgiliden ümit kestiğini, sevgilinin beni sil demesinin onda meydana getirdiği yıkımı şöyle anlatır;

“Umut kesmek varmış, çıkmayan candan.
 Yâr sürgün edildim, senin dünyandan
 Anılar silinmez, gönül sayfandan.
 Beni sil” demeni unutamadım. (44/ 2)

Sevgilinin ayrılık konuşması Âşık Yavuz’a şunları söyletir;

“Yolumuz ayrıldı bak son yol” dedin
 “Bir delilik etme sakın ol” dedin
 “Git derdine başka hekim bul” dedin

Âşık Yavuz hekimlerin hastası mıydı? (27/ 3)

Âşık Yavuz, sevgiliden ayrıldığı, Cuma günü dünyasının karardığını ve bu durumun ölümden bile beter olduğunu şöyle anlatır;

Doldurdun sineme, acıyı âhı
Sinem dert küpümü ah tasımıydı?
Kararttın dünyamı Cuma sabahı
Bu bir ölüm müydü, ötesi miydi? (27/ 1)

Sevgilinin ayrılıp giderken âşıktan neler götürdüğünü, âşığa ne acılar çektirdiğini Âşık Yavuz, şu mısralarla anlatır;

Sana ait ne varsa bıraktım dedin amma
Gönlümdeki sarayın haremimi götürdün
Ayrılık hançerini sapladığın bağrıma
Açtığın yaraların merhemini götürdün (146/ 1)

Sevgilinin bir barışıp bir küsmesine, âşığa işkence etmesine kızan Âşık Yavuz, bu duruma kızgınlığını şöyle dile getirir;

Bu kaçınıcı kavuşmak, bu kaçınıcı ayrılık.
Sende huzur bulmaksa bende sancı ayrılık.
Kararım kesin artık bu sonuncu ayrılık.
Âşık Yavuz masumlar şahı sen zulmetin şefisin. (143/ 2)

Sevgilinin, ayrıldıktan sonra ilk karşılaşmalarında Âşık Yavuz'a söyledikleri onun ayrılıktan pişmanlık duyduğunu gösterir. Âşık Yavuz şiirinde bu konuşmayı ve verdiği tepkiyi şöyle anlatır:

Senden ayrılalı perişan halim
Kaderin boynuna yüküdür vebalim
Ah! Âşık Yavuz'um, seni bana sağ salim
Gösterene şükür dedi de geçti (33/ 2)

Ayrılık fikrinin sevgilinin olduğunu Âşık Yavuz'un böyle bir şeyi istemediğini, eğer bir suç işlediyse başka bir ceza çekmek istediğini şu dörtlüklerinden anlıyoruz;

Senden vazgeçmemi sakın isteme
Suçluysam çekerim kendi kendime
Kavuşmak çok az bir ihtimal deme
Çoğu varken azı neyin nesidir (84/ 3)

Ayrılık kararının nereden çıktığını Âşık Yavuz şöyle sorgular;

Âşık Yavuz'a bu özlem bu çile hak mı?

Sana kavuşmadan ölüm mutlak mı?

Vuslat güneşimiz, doğmayacak mı?

Bu hasret yazı, neyin nesidir. (84/ 4)

Sevgilisinin ayrılmak istemesiyle onun aşkının gerçek olmadığını anlar ve bu duygularını Âşık Yavuz, şöyle dile getirir;

Senin ki aşk değil sırf göz boyama

Lodos mu atmıştı seni koyuma

Gemiyi çekip de sevda suyuma

Yelkeni indiren kimdi vicdansız (96/ 2)

Aşığımız örnek şiirlerinde de görüldüğü gibi âşık olduğu sevgiliden ayrılması onun ayrılık şiirlerinin çok olmasını sağlamıştır. Onun şiirlerinde, ayrılık, kavuşmanın olmadığı sonsuz bir ayrılıktır. Ayrıldığı sevgiliyle bazı hesapları mahşer gününe bırakan Âşık Yavuz, sevgili yüzünden çektiği çileleri şiirlerinde anlatmıştır. Onun istediği ve hasretini çektiği sevgi, karşılıksız, nedensiz, sadakat dolu bir sevgidir. Âşık Yavuz, bunu evlendiği eşinde bulmuş ve mutlu bir evlilik yaşamaktadır.

3.4.7. Din ve Tasavvuf Konulu Şiirleri

“ Âşıkların şiirlerinin birçoğunda yeni bir ses, felsefe boyutunda tasavvufi bir derinlik bulamayız. Âşıklar, insanlara öğüt verirken iyiyi, doğruyu, güzeli göstererek dünyanın geçiciliğini anlatarak, gerçek ebedi mutluluğun yolunu dizelerinde dile getirirler. Onların bu tür şiirlerinde tasavvufi bilgiler bir sistem içinde verilmez. Âşıkların şiirlerine baktığımızda belli başlı İslami motiflerin işlendiğini görürüz. Bunlar; kutsal değerlere içten bağlılık, insanları iyiye, doğruya, güzele ulaştırma çabası, dünyanın geçici bir misafirhane olduğu düşüncesi, Allah'ın nimetlerine şükür etme vd.” (Artun, 2009: 197).

Tasavvuf; Allah'ın varlığını kayıtsız, şartsız kabul ederek kâinatın, O'nun eseri olduğunu görmek ve aynı zamanda göstermektir. Tasavvuf, Allah'a ortak koşmamak, her varlığın, O'nu andığına iman etmektir. Allah'tan başka hiçbir kuvvete kul, köle olmamaktır. Aynı zamanda Allah'ın emirlerine uymak, yasaklarından uzak durmaktır.

Tasavvuf, edepten ibarettir; her vakte ait bir edep, her makama ait bir edep vardır. Kim, içinde bulunduğu vaktin edeplerine riayet ederse erler derecesine varır;

edebi yitirence, yaklaşmak istese de uzaklaşır; kabul edilmeyi dilese de reddedilmiştir (Gölpınarlı, 1969: 11).

İnançlı bir insan olan Âşık Yavuz, şiirlerinde Allah ve peygamber sevgisini de işlemiştir. Ona göre Allah sevgisi bütün sevgilerin üstündedir. Âşık Yavuz, şiirlerinde Allah sevgisi dışında Hz. Muhammet başta olmak üzere diğer peygamberlere ve din büyüklerine olan sevgisini ve bağlılığını da anlatmıştır.

“Kelime anlamı; “bir yerden bir yere gitmek için aşılacak uzaklık” olan “yolun”, ayrıca; bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken çare, yöntem, davranış, tutum, gidiş veya davranış biçimi, uyulan ilke, sistem, usul, tarz, uğur, hayat görüşü, ömür, dünya, ahlak vs. gibi daha birçok gerçek ve mecazî anlamları vardır. Genel anlamda, sürekliliği, hareketliliği ve başarıyı sembolize eden yol, kişiye göre umuttur, sevinçtir, gözyaşındır, ayrılıktır. Beklediklerimizi bize kavuşturan yol, aynı zamanda sevdiklerimizi de bizden koparan hoyrat bir eldir.” (Şimşek, 2017: 56) Yol, halk edebiyatı anlatı türlerinde, kahramanın erginleşme sürecini tamamlaması için bir araçtır. “yolculukla başlayan ve ayrılma- erginlenme- dönüş, aşamalarından meydana gelen bu mekân değişikliği kahramanın sınındığı birçok olaydan sonra bambaşka bir insan olmasına, kendini bulmasına ve kemale ermesine zemin hazırlar.” (Campbell, 2010: 63-279) Yolculuğun başında bir hiç olan kahraman erginliğe ulaşır.

Âşık Yavuz, şiirlerinde “yol”u kendisini Allah’ın rızasını kazanmaya götüren her türlü iş ve işler olarak anlatır. Dünya’ya geldiğinden beri yaptığı her işte amacının Allah’ın rızasını kazanmak ve Allah’a ulaşmak olduğunu söyleyen Âşık Yavuz, bir manada Dünya’ya geliş ve Dünya’dan dönüş yolculuğumuzu yani ömrümüzü yola benzeterek yaşantımızı Allah’a kavuşturacak işler yaparak geçirmemiz gerektiğini vurgular ve bir hiç olarak geldiğimiz Dünya yolculuğundan “hamdık, piştik, yandık.” diyerek erginleşerek çıktığımızı Âşık Yavuz, şiirlerinde şöyle dile getirir;

Kula değil Hakk’a kulum

O’na gider her an yolum

Kem gözlerde geçmez pulum

Pullar beni benden aldı.

(5/4)

Bir başka şiirinde de Âşık Yavuz, seven insanın yüreğinde Allah sevgisinin de olduğunu bütün sevgilerin sonunda Allah sevgisine çıktığını bu sevgiyle âşıkların coşup çağladığını belirtir. İnsanların içindeki Allah sevgisinin yüzlerine nur olarak sürür

ettiğini söyleyen Âşık Yavuz, Allah'a kavuşmak için girdiği bütün yollara da âşık olduğunu şöyle anlatır;

Nuru parlar her canlının yüzünde
 Aşkı çağlar âşıkların özünde.
 Bin hikmet var bir hecelik sözünde
 Kula dostum diyen dile âşığım (46/ 2)

Dörtlükte kendi nefisine kendini tut. Allah'ın isimlerini zikret diye seslenerek, Mahşer günü Rabbi'ni görmek için girdiği yola âşık olduğunu şöyle dile getirir;

Zaptet Âşık Yavuz, nefis denen hasmını
 Zikret Hakk'ın doksan dokuz ismini
 Varıp yarın görmek için cismini
 Girdim Hakk'a giden yola âşığım (46/ 3)

Âşık Yavuz, içinde Allah sevgisini hissetmeye başladığı andan itibaren bu aşkla yandığını söyler. Hallac-ı Mansur gibi "Ben Hakk'ım" diyerek bağırıp küllerinden yeniden doğmak ister. Bu düşüncelerini bir şiirinde şöyle dile getirir;

Âşık Yavuz'u narına sunasım geldi.
 Uçup küllerine konasım geldi.
 Varıp Hallaç gibi yanasım geldi.
 Cismimdeki Hakk'ı sezdim sezeli (28/ 4)

Şan eksiltmez tavrınız, Muhammed'in şanında
 Eksilen, gönlünüzün, insanlık lisanında
 İnsanlık da öğrenin, müspet ilmin yanında
 Sözüünüz kurşun gibi, özden öze düşüyor. (157/3)

Âşık Yavuz, dinine bağlı müspet bir insan olduğu için dinimize ve inançlarımıza kimsenin laf etmesini istemez. Dinimizin kutsal olduğunu ve kimsenin söz söylemeye hakkının olmadığını düşünen Âşık Yavuz, batının bayrağımıza ettiği saygısızlıklara ve dinimize dil uzatmasına kızar ve biz sizin ne bayrağımıza ne de kutsal saydığımız değerlerinize hakaret etmediğimiz halde neden bizimle uğraşmalarına bir anlam veremez ve bundan sonra bizimle uğraşılmasını istemediğini şöyle dile getirir;

Hiç hakaret ettik mi, haçlı bayrağımıza
 Uyanın da şer değil, er olun çağımıza
 Kaç kere dil uzattık, kutsal saydığımız

Dilimize gelen söz, midemize düşüyor. (157/4)

Âşık Yavuz, gündüz ve gecenin birbiri ardınca gelmesini Rabbimizde aldığı emirden dolayı olduğunu hatırlatır ve hiçbir nesnenin Rabbimiz'in izni olmadan kıpırdamayacağını ve nesnelerin Hakk'ın emriyle aynı yöne döndüğünü şöyle anlatır;

Gün geceye, gece güne
Döner emir Hakk'tan diye
Her bir nesne, aynı yöne
Döner emir Hakk'tan diye (4/ 1)

İman etmeyen insanların ahrette durumlarının çok kötü olacağını, on sekiz bin âlemin Allah'ın izni ile döndüğünü şöyle anlatır;

İnanmayan çok zararda
İman eden sonsuz kârda
On sekiz bin âlem turda
Döner emir Hakk'tan diye. (4/ 3)

Allah'ın varlığına inanmayanları akılsız olarak nitelendiren Âşık Yavuz, Allah adının zikreden dilde Allah'ın olduğunu, Allah'ı ancak gönül gözüyle bakanların görebileceğini şöyle anlatır;

Aklı yetmeyenler hâşâ yok diyor
Sen seni zikreden dildesin Rabbim
Gönül gözü gören sana Hak diyor
Adının geçtiği ildesin Rabbim (51/ 1)

Zorda kalan, çaresiz, aciz insanlara ancak Allah'ın derman vereceğini, güçsüzlere ancak Allah'ın güç vereceğini, kuru dalları ancak Allah'ın yeşertebileceğini Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Dermanlar sendedir aciz kullara
Güç kuvvet verirsin güçsüz kollara
Kudretin değdikçe kuru dallara
Açılıp serpiyen güldesin Rabbim (51/ 2)

Kuran-ı Kerim, Allah'ın sözleridir. Allah'ın sözlerini ancak Allah'ı sevenler dinler. Zalimlerin zulümleri karşısında mazlumlara ancak Allah yardım eder. Bunun için “zalimin zulmü varsa mazlumun Allah'ı var.” Sözü söylenmiştir. Bu durumu Âşık Yavuz şiirinde şöyle dile getirir;

Sevdasın Kuran'ı dinleyen canda
 Vicdansın kavgayı önleyen canda
 Zalimin zulmünden inleyen canda
 Mazlumun tuttuğu daldasın Rabbim (51/ 3)

Allah'a dost olmak isteyen insanlar öncelikle nefislerinin emrinden çıkmalı ve onu zapt etmesini bilmeli. Öldükten sonra hesaba çekileceğini insan unutmamalı ki ona göre yaşasın. Bu düşünceleri Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Âşık Yavuz'um dost olmak muratsa Hak'la
 İlk önce içteki hınzırı hakla
 Yarın ki hesabı unutan akla
 Neden zor görünce Elham geliyor (87/ 4)

Dua, insanın Allah karşısında aciz olduğunu kabul etmesidir. İnsanlar sahip olmak istedikleri her şeyi Allah'tan istemelidir. Çünkü Dünya'daki her şeyin gerçek sahibi Allah'tır. Bazı şeyleri isterken sadece kavli dua etmek yetmez, fiili dua da etmeliyiz. Yani istediğimiz şeye sahip olmak için üzerimize düşen neyse onu yapmalıyız. Yoksa boş boş oturup dua etmek gerçek dua etmek değildir. Nasibimizi kendimiz bulmaya çalışırız. Rabbimiz de bizim için hayırlı olan isteğimizi yerine getirir, hayırlı olmayanları ya erteler ya da vermez. Bize düşen sadece istemektir. İnsanlar Dünya'da yiyecek rızıkları varsa ölmezler.

Âşık Yavuz da bu duruma katıldığını şöyle dile getirir;

Nasip gelmez bizler ona gideriz
 Almak için bedelini öderiz
 Varsa verir Hak'tan niyaz ederiz
 Rızkı biten burdan göçer Gülhanım (47/ 2)

Âşık Yavuz, Yakarış adlı şiirinde de her şeyin gerçek sahibi olan yüce Allah'a şöyle yakarır;

Sapıklaştı insanlar gidip nefsin izinden
 Ahlâk dedin Allah'ım sana sığınıyoruz.
 Koskoca Lût Kavmini yirmi sapık yüzünden
 Helâk eden Allah'ım sana sığınıyoruz. (174)

Âşık Yavuz'un, Yunus Emre'nin yolundan gittiğini onun felsefesiyle yaşadığını ve yazdığını görüyoruz. Bir dörtlüğünde, Yunus Emre'nin, Bir kez gönül kırdın ise. Bu kıldığın namaz değil. Yetmiş iki millet dahi. Elin yüzün yumaz değil. mısralarına

telmihte bulunarak insan kalbi kırmanın kul hakkı olduğunu bunu ödemenin kolay olmayacağını, Rabbimiz'in karşısına kul hakkıyla varırsak, hakkına girdiğimiz kişiyle yüz yüze gelerek ancak bu durumu düzeltebileceğimizi onun için gönül kırıp kul hakkına girmememiz gerektiğini şöyle anlatır;

İnsan gönlü tez kırılır kırmayalım ne olur.
 Kimi mutlu kimi mutsuz yormayalım ne olur.
 Gönül kırmak kul hakkıdır kolay kolay ödenmez
 Hak divana kul hakkıyla varmayalım ne olur. (172/ 1)

Kul hakkı konusunda çok hassas olan Âşık Yavuz, bir başka dörtlüğünde de bu dünyadan göçüp gittiğimizde, kul hakkıyla Rabbimizin karşısına çıkarsak bunun bedelini ödemenin zor olduğunu şöyle anlatır;

Bir gün bu Dünya'dan göçer gideriz
 Kul hakkı yediysek bedel öderiz
 Yüzsüzler gözünde şanımız keriz
 Yüzümüz güldü de biz mi bilmedik (35/ 4)

Allah'tan başka kimseye kul olmayacağını söyleyen Âşık Yavuz, yaptığı her işi ve çıktığı her yolu ona kul olmak için yaptığını şöyle dile getirir;

Kula değil Hakk'a kulum
 Ona gider her an yolum
 Kem gözlerde geçmez pulum
 Pullar beni benden aldı. (5/ 4)

Âşık Yavuz, eserlerini oluştururken ve icra ederken Pir Sultan'ı usta olarak kabul ettiğini ve onun yolundan gittiğini şöyle anlatır;

Gönlü hiç geçmemiş güzelden gülden
 İlham aldık, pirin gittiği yoldan
 Abdalız, sefiliz, usta Pir Sultan
 Sazının püskülü, teli bizdedir. (82/ 5)

Allah sevgisi yanında peygamber ve evliyalara olan sevgisini de şiirlerinde dile getiren Âşık Yavuz, Musa Peygamberin diline sahip olduğunu şöyle anlatır;

Dünyada kavga var zulüm üst üste
 El açıp sığındık o yüce dostu
 Dergâhlar Tur Dağı, kulaklar seste
 Musa'nın yüreği dili bizdedir. (82 / 7)

Âdem Peygamberin cennetten kovulmasının nedenini Âşık Yavuz, şöyle sorgular;

Hangi neden şu Cennet'ten irak etti Âdem'i?
 Ne yapmıştı ne yemişti katkılı mı sade mi?
 Yeryüzüne iner inmez su mu içti bade mi?
 Kolayları ben çözerim zoru bana anlatın (171/ 3)

İnsanlar birbirlerini tanıdıkça daha çok severler. Âşık Yavuz da Allah'ı tanıdıkça daha çok sevdiğini ve peygamberimiz Hz. Muhammed'e olan sevgisini şöyle dile getirir;

Anlatın ki bilgi dolsun usumdaki bilince
 Âşık Yavuz aşka âşık olur gerçekleri bilince
 Sevdiğinden sevdiğine oku emri gelince
 Ümmî iken âlim olan eri bana anlatın (171/ 4)

Peygamberimizin soyundan geldiğini, Ali'nin de kendinden olduğunu bu nedenle asil bir soydan geldiği için boynunun hiçbir zaman bükülmeyeceğini Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Âşık Yavuz'um nesliyiz asil bir soyun
 Kırılır, bükülmez bizdeki boyun,
 Tahtıyız onların verdiği huyun
 Muhammed, Mustafa, Ali bizdedir. (82 / 9)

İnsanlar bir yere giderken sevdiklerini Allah'a emanet ederler. Çünkü Allah'a, emanet edilen şeylere zarar gelmez. İnsanlar emanete ihanet edebilir ama Allah emanetleri korur. Bundan dolayı Âşık Yavuz da bir gün dünyadan giderse eşini Allah'a emanet edeceğini şöyle dile getirir;

Yâr değil bedenim solsun diyerek
 Muradım ahrete kalsın diyerek
 Allah'a emanet olsun diyerek
 Arkamda bir garip suna bıraktım. (48/ 4)

Âşık Yavuz, şiirlerinde din ve tasavvuf konularını işlerken, dinimizin kutsal değerlerine sahip çıkmamız gerektiği vurgusu da yapmıştır. Şiirlerinde Allah, peygamberler, evliyalar ve din büyüklerine duyduğu bağlılık ve sevgiyi de anlatmıştır. Ona göre sevgilerin en büyüğü Allah sevgisidir. Bütün beşeri sevgilerin insanı Allah'a götürdüğünü söyleyen Âşık Yavuz, dinimize sahip çıkmamız gerektiğini öğütler.

3.4.8. Kaderden Şikâyet Konulu Şiirleri

Halk edebiyatında kader sözcüğü yerine felek sözcüğü de kullanılmaktadır. Felek, gökyüzü, dünya, sema, kader, âlem, şans, talih vs. anlamlarında kullanılmaktadır. Halk edebiyatında “Bazı metinlerde; olağanüstü güçleri olan yaşlı bir adam veya acuze olarak tasavvur edilen felek, elinde bulunan çarkı çevirerek, insanların kaderini belirlerken bazen de insanlara özellikle âşık ve şairlere elinden gelen her kötülüğü yapan, sevdiğinden ayıran, gurbet ellere savuran, oç alan, onlarla savaştan bir zalim, can almaya talip bir Azrail’dir.” (Şimşek, 2009: 34)

“Feleğin en çok zikredildiği, sitem ve şikâyetlerin edildiği yer ise halk şiiridir. Hemen hemen bütün âşıkların dilinde felekten şikâyet vardır. Kötü kaderi, zamaneyi, acımasızlıkları içine alan felek, birçok şiirin vazgeçilmez konusu olmuştur. Hayatın güzelliklerinin, olumlu yanlarının Allah’tan geldiğine inanan halk şairlerimiz, başlarına gelen her türlü kötülüklerin, olumsuzlukların, acıların, üzücü olayların müsebbibi olarak feleği görürler. Böylece hemen hemen bütün manzumelerde bir taraftan bahsettiği güzellikler için Allah’a şükredilirken diğer taraftan yaşadıkları olumsuzluklar için feleğe sitem, şikâyet ve beddualar edilir.” (Şimşek, 2009: 37)

Âşık Yavuz da diğer âşıklar gibi felekten, kaderden, bahtından şikâyetçidir. Ömrünün istediği gibi güllük gülistanlık geçmediğinden yakınan Âşık Yavuz, bunun sebebini kaderinin kötü yazılmış olmasına bağlar. Âşık Yavuz, bahtının kötü olmasını da sevdiği kızın kendisine yüz vermemesine ve ona kavuşamamasına bağlar. Sevgilisine Mahinur diye seslenen Âşık Yavuz, bahtının kötü olmasının, onun yüzünden olduğunu şöyle dile getirir;

Dilim varmaz gel sen anlat Mahinur
Benim sefil oluşuma ne densin
Alın yazım neden sensiz okunur
Bahtımdaki oluşuma nedensin (71/ 1)

Çektiği dertlerin, sıkıntıların, kötü geçen hayatının sebebinin kul sevmek olduğunu Âşık Yavuz, şöyle ifade eder;

Kul sevdim başıma elem uğrattım.
Boşa kürek çektim elim ağrıtım.
Bildiğim her ilmi ele öğrettim.
Kendi dermanımı çare mi bilmem. (40/ 2)

Kara bahtına, kör talihine sevgili yüzünden boyun büktüğünü, ona kavuşmak için kötü geçen ömrüne sevgili yüzünden katlandığını Âşık Yavuz şöyle dillendirir,

Şu kara bahtına boyun büktüren
Gözünden sel gibi yaşlar döktüren,
Âşık Kul Âşık Yavuz'a hasret çektiren,
Sevdanın karası sen değil misin? (70/ 4)

Âşıklar, başlarına gelen kötü olaylardan, alın yazılarının kara yazılmış olmasına bağlarlar. Âşık Yavuz'da da bu durum böyledir. Âşık Yavuz, kara yazıya layık biri olmadığını, kaderinin daha güzel olması gerektiğini, yaşadıklarını hak etmediğini şöyle ifade eder;

Layık mı Âşık Yavuz'a bu kara yazı
Vuslata koşarken, kesildi hızı
Sevilip severken, zalimin kızı
Hiç gönül kapısı kapatılır mı? (22/ 4)

Bir başka şiirinde de yaşadığı kötü olaylardan bahtını sorumlu tutarak bahtına beddua ettiğini şöyle anlatır;

Ne bir adım çekildi ne sarılmak istedi
Özledin mi dedikçe ne olursun sus dedi
Ellerin ki mutluluk bizimkisi yas dedi
Bahtımıza beddua ettik amma ne çare (106/ 3)

Başına gelen kötü olaylardan sorumlu tuttuğu kaderden Âşık Yavuz, kem talih diye bahseder ve kem talihinin ona neler yaptığını şöyle anlatır;

Kem talih çilemizi işlerken nakış nakış
Selleri kıskandırdı meylimizde son akış
Âşık Yavuz'da hasret zulmü cananda ürkek bakış.
Ayrılırken eridik, bittik amma ne çare. (106/ 4)

Âşık Yavuz, yüzünün gülmemesini bahtına bağlar. Doğduğundan beri bahtının gülmediğini, kendi gibi birine çatmadığını şöyle anlatır;

Çoğunu güldüren bahtın açığı
Doğduğumdan beri çatmadı bana
Herkesi dost bilip açtım kucağı
Benim gibi biri çatmadı bana (13/ 1)

Âşıklar başlarına gelen her olumsuz durumdan kaderlerini sorumlu tutar ve kaderlerinden şikâyet ederler. Âşık Yavuz, sevdiğine kavuşamamasını bile kaderin ona sevdiğini çok görmesine bağlar. Biten aşkıdan, sevdiğinin vefasızlığından kaderi sorumlu tutar ve kaderden şöyle şikâyet eder;

Âşık Yavuz kader bana çok gördü seni
Bozuldu bu bitmez aşkın düzeni.
Yaşasam ne çıkar sevdiğim beni.
“Ölü bil” demeni unutamadım.

(44/ 3)

İnsanlar, kötü bir olayla karşılaştıklarında, diğer insanların hep mutlu olduğunu sadece kendilerinin böyle kötü olaylar yaşadığını, başkalarının hayatının toz pembe kendilerininkinin kap kara olduğunu sanırlar. Âşık Yavuz da, en büyük acıları sadece kendinin yaşadığını, bu durumun ona feleğin kötü baht yazacağı kişi sırasında olduğundan mı? Yoksa kura çekerek mi? Çıktığını merak eder ve bunu şu mısralarıyla sorgular;

Dert baştan aştıkça bir de yâr yaktı.
Derde mi yanayım yâre mi bilmem.
En kral acılar hep bana çıktı.
Sıradan mı yoksa kura mı bilmem.

(40/ 1)

Hayatımız boyunca yaşayacaklarımızın daha biz doğmadan kaderimize yazıldığını bizim de buna razı olduğumuzu Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Kader deyip geçeriz başa gelen kazayı
Dağlar tekin değildir avcılar gezer Ceylan
İlahi kudret işte, çekilecek ezayı
Daha biz anamızdan doğmadan yazar Ceylan

(139/ 1)

Tabiattaki her şeyin bir kaderinin olduğunu ve yapacakları şeylerin zamanı geldiğinde olacağını Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Mevsimi gelmedikçe ağaçta yaprak solmaz
Rabbim istemedikçe ömrün vadesi dolmaz
Dünya yalansız olmaz, insan hatasız olmaz
Tabiat kanunu bu, can canı üzer Ceylan

(139/ 2)

Kara bahtını, kör talihini kendi eliyle kader torbasını yırtarak seçtiğini, bu yüzden en harbi dertleri çektiğini Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Yırtıp kader torbasını
 Çekip derdin harbisini
 Giydiğim aşk urbasını
 Çul mu sandın be hey dilber (9/ 1)

Âşık Yavuz, kaderi gülmeden ömrünün son yıllarına geldiğini, gençliğinde gülmeyen yüzünün ihtiyarlandıktan sonra gülse bir öneminin olmayacağını, hayatı boyunca kaderini güzelleştirmek için hep kaderle güreş tuttuğunu ancak her güreşte kaderin onu yendiğini, ihtiyarladıktan sonra kaderinin kendini yere yatırdıktan sonra kaldırsa bir anlamının olmayacağını şöyle anlatır;

Gülmeyi tatmadan bu yaşa geldim.
 Bundan böyle yüzüm gülse ne çıkar.
 Kaderle güreşte hep tuşa geldim.
 Kaldırıp sırtımı silse ne çıkar. (74/ 1)

Şiirin devamında, gençliği bittikten sonra kaderinin düzelmeye başladığını ancak bu yaşında kör talihin kendisine dünyayı verse bir anlamı olmayacağını tekrarlar;

Coştum gençlik serden göçtükten sonra
 Taştım son badeyi içtikten sonra
 Kör talih zamanı geçtikten sonra
 Dünya'yı benimle bölse ne çıkar. (74/ 2)

“Halkın muhayyilesinde kişileştirilen felek, kaderi, hatta kötü kaderi belirleyen İlah, bazen de çarkı çeviren bir acuze, olağanüstü gücü olan bir ermiş, kamburu çıkmış bir ihtiyar olmuştur.” (Şimşek, 2009: 35) Âşık Yavuz, feleğin kendine kara yazı yazdığını o yüzden kış mevsiminde başlayan hayatının baharı bile görmeden geçtiğini şöyle anlatır;

Doğduğum gün yağan kar adam boyunu aşmış.
 Baharı koklamaya başlarken geçti ömrüm.
 Şans yazan kalemlerin bana siyahı düşmüş.
 Aşkın narı tenimi haşlarken geçti ömrüm. (137/ 1)

Âşık Yavuz, şansının kör ve sağır olduğunu o yüzden gelmeyecek sevgiliyi beklerken ömrünün geçtiğini, bahtının açılmasını beklerken ömrünün gelip geçtiğini ve feleğe sitemini bir kez daha şöyle dile getirir;

İşitmedi görmedi şansım kördü-sağırdı.

Gelmeyen sevgiliyi beklerken gün ağardı.

Çobanın gönlü olsa tekeden süt sağardı.

Yürümeyen bahtımı çüşlerken geçti ömrüm. (137/ 2)

Âşık Yavuz, sevdiğine kavuşmayı hayal ederken, kara bahtının bir kez daha devreye girerek feleğin onları sadece bir merhaba diyecek kadar bir araya getirmesine şöyle sitem eder;

Kaybettik vuslat için tuttuğumuz ladesi,

Bir merhabalık anmış feleğin müsadesi.

Haz vermez artık sana, yüzümüzün ifadesi

Yüzünü görmeyeli gülmeyi unutmuşum. (134/ 3)

Âşık Yavuz, kaderden, felekten, kara bahtından, kör talihinden şikâyet ettiği şiirlerinde bazen bahtının kara olmasını sevgilinin ondan ayrılmasına bağlar bazen de kader yazan kişinin kaleminden ona yazdığı kalemin renginin kara olmasına bağlar. Kara bahtının kendini yaşamı boyunca rahat bırakmadığını hep çile çektirdiğini şiirlerinde rahatlıkla görebiliyoruz.

3.4.9. Mizahî Konulu Şiirleri

“Toplumsal ya da bireysel kusurları, yetersizlikleri, adaletsizlikleri vb. doğrudan ve dolaylı yoldan eleştiren sanat biçimlerine mizah adı verilir. Mizahta ironi alaya almaktır. Küçümseme vardır. Zarafetten uzaklaşılabilir. Gülünçleştirme ve ironi bireye ve topluma yöneltilen dolaylı eleştiri biçimidir.” (Artun, 2009: 161)

“Hicivde hicvedilen kişinin suçunun tespiti öznelidir. Teşhir ve sövgüye varan aşağılama vardır. Mizahta kusurların düzeltilmesi çabası vardır. Mizahta konu toplumsaldır. Mizah toplumsal eleştirinin yansıma alanıdır.” (Apaydın, 1993: 1)

“Söylenenin veya yapılanın tam tersini kasteden, alay ağırlıklı bir anlatımın sezildiği ironi, eleştirel yaklaşımlarla, söylenilenin altını çizerek vurgular.” (Şenocak, 2007: 23) “İroninin amacı; küçük düşürmek ve utandırmak ama bunu, iyi niyetler uyandırıcı ve bize böyle davranan bir hekime duyduğumuz gibi saygı ve şükran borcu duymamızı buyuracak, iyileştirici bir tarzda yapmaktır.” (Nietzche, 2003: 262) Âşıklar toplumun önünden giden onlara yol gösteren kişiler olduğu için toplumun eksikliklerini ve aksayan yönlerini gördüklerinde halkı bilinçlendirmek ve bu eksiklikleri gidermek için şiirlerinde bu durumlara değinirler.

Âşık Yavuz da şiirlerinde mizahı başarılı bir şekilde işlemiş. Toplumda meydana gelen düzensizlikleri, adaletsizlikleri, aksaklıkları, yozlaşmaları vd. kimseyi kırmadan, argo sözcükler kullanmadan, edebi esere yakışır bir şekilde eleştirmiş ve bu eleştirdiği sorunlara çözüm yöntemlerini de sunmuştur.

Bir şiirinde Avrupalılara “sözde medeniler” diye seslenerek aslında onların medeni olmadığını, ahlakî olarak ortaçağdan bile geride olduklarını, medeniyet sanarak bizim kutsal değerlerimize taş atmalarının, onların ne kadar medeniyetsiz olduğunu gösterdiğini şöyle anlatır;

Duyun ey Avrupa'nın sözde medenileri
Yaz dediğiniz mevsim bizde güze düşüyor
Sizdeki sosyal ahlak, ortaçağdan da geri
Attığınız her bir taş, kutsal ize düşüyor. (157/ 1)

Şiirin devamındaki dörtlükte, Avrupalıya seslenmeye devam eder. Eğer geçmişe dönüp Avrupa'nın medeniyeti kimden öğrendiğine bir bakarsak bizim dedelerimizden öğrendiğinizi görürüz. Onların bozuk, yozlaşmış ahlakının bizim medeni kültürümüzle baş edemeyeceğini, bugün huyları paylaşınca saygısızlığın, kendini medeni sanan Avrupalıya bize de sabrın düştüğünü, kimin saygısız kimin medeni olduğunu şöyle anlatır;

Âşık Yavuz der ki sizinle, bir dalarsak engine
Yozlaşmış ahlakınız yetmez kültür cengine
Huyları paylaşırsak, bu gün dengi dengine
Sizlere saygısızlık, sabır bize düşüyor. (157/ 5)

Türkiye'yi soykırım yaptı diye suçlayan Batı'ya Âşık Yavuz, asıl soykırım yapanların kendilerinin olduğunu, Karabağ'da yapılanları hatırlatarak şöyle söyler;

Soykırım ehli kim miş anla artık batılı
Dünya Dünya olalı sizde gördük batılı
Kimden olursa olsun affedemem katili
Âşık Yavuz'luğum incinir namertlerle yarışmam
Karabağ meselesi çözülmeyen barışmam (118/ 6)

Âşıklar, toplumun sorunlarına ve toplumda oluşan aksaklıklara karşı duyarsız kalamazlar. Çevresindeki insanlar sus söyleme dese de onlar buna razı olmaz ve şiirlerinde bu durumları dillendirmekten geri duramazlar. Âşık Yavuz da yabancılara boyun eğmemizi içine sindiremiyor ve bunu şöyle dile getiriyor;

İşine gelmeyen sus! Diyor bana
 Canım sıkılıyor, nasıl susayım.
 Neden boyun eğdik yâda yabana
 Aklım takılıyor nasıl susayım. (50/ 1)

Şiirin devamında, dinimizde haram sayılan şeyleri yapmayanın, yobaz olarak görüldüğünü, toplumumuzu birbirine bağlayan değerlerin yok olmaya başladığını ve buna sessiz kalamayacağını şöyle anlatır;

Yobazmış, haramı bezle bağlayan
 Özünden aldığı feyzle bağlayan
 Toplumunu sımsıkı özle bağlayan
 Bağlar sökülüyor nasıl susayım. (50/ 8)

Toplumumuzu birbirine bağlayan manevi değerlerin yok olmaya bozulmaya başladığını, çirkefliliğin, soysuzluğun medeniyet olarak kabul edilmeye başladığını, maddeye değer verilmeye başlandıkça, insan hakkının yenildiğini ve bu yozlaşmış davranışların medeniyet kabul edildiğini, böyle medeniyetin yerin dibine batmasını istediğini şöyle dile getirir;

Çirkefe soysuzluğa medeniyet diyorlar
 Medeniyet bu ise yerin dibine batsın
 Sermayeye taptıkça insan hakkı yiyorlar
 Medeniyet bu ise yerin dibine batsın (141/ 1)

Şiirin devamında da insanların güzel dediği şeylerin rezillikten ibaret olduğunu, insani özelliklerin yozlaştığını, dinimizde haram olan evlenmeden yaşanan cinselliğin günümüzde meslek haline geldiğini görmesi Âşık Yavuz'u derinden etkiliyor ve böyle medeniyet olmaz olsun diyor.

Çoğunun hoş dediği bana göre rezillik
 Git gide yozlaşıyor insandaki özellik
 Meslek haline döndü bu devirde cinsellik
 Medeniyet bu ise yerin dibine batsın. (141/ 2)

Kutsal değerlerimizden biri olan aile kurmanın da günümüzde kutsallığının önemsenmeyip özentiyle yapıldığını söyleyen Âşık Yavuz, insanların nikâh kıymadan birlikte yaşayarak evlilik denemesine medeniyet deniyorsa böyle medeniyet yerin dibine batsın diyerek tepkisini şöyle dile getiriyor;

Kutsallık anlıyorum aile denilince
 Özentiye dönüştü bizlerde o düşünce
 Evlilik deniyorlar nikâh kıymadan önce
 Medeniyet bu ise yerin dibine batsın. (141/ 5)

Günümüz insanların, moda diye yaptığı şeylerde günahı-sevabı önemsememesi Âşık Yavuz'u, derinden etkiler ve bu düşüncelerini şöyle dile getirir;

İster oldu deyin, ister olmadı
 Gaflet eli bizi tuttu, salmadı
 Günah ne, sevap ne farkı kalmadı
 Kul akli modaya uydu uyalı (21/ 2)

Geçmişte, değerli görülen bütün davranışların değişmeye başladığını hatta sıfat ve ünlemlerin bile değiştiğini, dekolte olsun diye insanların bir yerlerini açmasının namusun ve hayanın anlamını değiştirdiğini Âşık Yavuz anlatmaya ve yermeye devam eder.

Sıfatlar değişti ünlem değişti
 Kürre-i arz'daki enlem değişti
 Namusta hâyâda, anlam değişti
 Dekolte bedeni sıktı sıkalı. (21/ 3)

Toplum olarak neredeyse bütün manevi değerlerimizi kaybetmeye başladığımız söyleyen Âşık Yavuz, doğru söyleyenin dokuz köyden kovulduğunu, yanlışların doğruymuş kabul ettirildiğini bunun da batıl olanı beslediğini, insanların azgınlıkta şeytanı bile geçtiğini şöyle anlatır;

Âşık Yavuz'un aklına böyle yer etti
 Hakikat sustukça batıl kar etti
 Şeytan döndü, tövbe istiğfar etti
 İnsanlardan şeytan çıktı çıkalı. (21/ 4)

Âşık Yavuz, toplumda bozulan değerlerden birinin de aşk olduğunu söyler. Gerçek aşkların mazide kaldığını, dünyanın resmen bir şer dünyası olduğunu, iyiliğe güzelliğe dair tüm duyguların bitmek üzere olduğunu, bütün bu düzen içinde bir canlının derdine derman olamazsam bana yuh olsun diyerek öz eleştiri yapıyor ve düşüncelerini şöyle anlatıyor;

Bitsin artık yanıp dövündüğümüz
 Bir Türk adı kaldı övündüğümüz
 Yetki verip mal, can güvendiğimiz
 Bayan başka başka, bay başka başka. (11/ 2)

Âşık Yavuz, bozulan değerlerimiz yanında en önemlisi olan insanlığımızı da kaybettiğimizi, artık bu bozukluklara ve yozlaşmışlıklara sabrının kalmadığını, bu durumu anlatacak küfür bile bulamadığını şöyle dile getirir;

İnsanlık denilen vasfi kaybettik
 Sabrımın senesi ayı kalmadı
 Şerefsiz çoğaldı şerefler yitik
 Dilimde sinkafın payı kalmadı. (19/ 1)

Âşık Yavuz, kurtla kuzuyu aynı yerde yayanları özlediğini, kadın- erkek herkesin bir çılgınlık sevdasına düştüğünü, nefsinin eline düşen insanlarda ar, hâyâ kalmadığını ve durumdan duyduğu üzüntüyü şöyle dile getirir;

Özler olduk kurtla kuzu yayanı
 Çılgınlık kuşattı bayı- bayanı
 Gözleri hor etti nefsin oyunu
 Yüzde ar fikirde hâyâ kalmadı. (19/ 2)

Âşık Yavuz, dünyadaki insanların soysuzlaştığını, yapılan sapıklıkların, insanın sabrını taşırdığını, yabani hayvanların bile insanların yanında mülayim kaldığını, eskiden dağda olan kurtların, inde olan ayıların şimdi şehirde olduğunu şöyle anlatır;

Bitmiyor Dünya'nın soysuzu puştu
 Sapıklar çoğaldı sabırlar taşıtı.
 İnsan azdı yaban mülayimleşti
 Dağda kurt inlerde ayı kalmadı. (19/ 3)

Uzun süre aradan sonra köyüne giden Âşık Yavuz, köyünün de eskisi gibi kalmadığını, karşısına ilk çıkan kişinin bile sahte olduğunu söyler. Bu duruma şaşkınlığını şöyle anlatır;

Bir gurbet dönüşü köyüme vardım
 Karşıma ilk çıkan bey sahte çıktı
 Dünya mı değişti ben mi şaşırđım
 Elimi attığım şey sahte çıktı (25/ 1)

Âşık Yavuz'un, toplumda olan bozukları ve yozlaşmaları ironik bir dille anlattığı şiirlerinin yanında, bireysel olarak eleştirdiği ve sitem ettiği dostlarına, yazdığı şiirleri de vardır. Âşıklar diğer insanlara göre daha hassas oldukları için çabuk kırılır ve üzürlüler. Bu duygularını da şiire dökmekten çekinmezler.

Âşık Yavuz da kendisini köyün şenliğine katılımcı olarak davet etmeyen ya da davet etmeyi unutan köylülerine olan sitemini, şöyle dile getirir;

Köylüm beni unutmuş, mahzun kaldı yüreğim
 Hatrın yedide kalır sekiz olmaz dediler
 Şenliğinde toyunda yoktur artık gereğim
 Sanatçı rıv rıv söyler kekez olmaz dediler. (151/ 1)

Şenliğe davet edilmemesinin sebebini merak eden Âşık Yavuz, iki ihtimal üzerinde duruyor ve bunu şöyle dile getiriyor;

Dinleyenler biliyor bülbül müyüm karga mı?
 Anlayanlar anlıyor betimimi vurgumu
 Unutulmam kasıt mı, senaryo mu, kurgu mu?
 Davet edilen gelir ikaz olmaz dediler. (151/ 2)

Âşık Yavuz, kalbini kıran dostlarına sitemini anlatır. Kolay küsen biri olmadığı halde arkadaşlarının onu, kendilerine küstürmesi Âşık Yavuz'u üzer. Bu duygularını şöyle dile getirir;

Dostları kaybetmenin matemine kapıldım.
 Kolay küsüp -darılmam biraz nazlı şairim.
 Binlerce kez yıktılar, bir kaç kere yapıldım.
 Sinesi yanık-yırtık sırtı tozlu şairim. (128/ 1)

Âşık Yavuz, dost olmak istediği kişilerde fazla bir özellik aramadığını, insan doğup insan kalmalarının yeterli olacağını şöyle anlatır;

Dostluk için kapımızı çalanların dostuyum.
 Muhabbetle yüzümüze gülenlerin dostuyum.
 İnsanların soyu dini fark etmiyor gözümde.
 İnsan doğup insanlıkta kalanların dostuyum. (170)

Âşık Yavuz, hatasız kul olmayacağını ancak bir insanın da bu kadar hata yapmasının normal olmadığını hata yapmasının bir sebebinin olduğunu şöyle eleştirir;

İnsan kabul ettiğim kişilerin hatası
 Otuz dokuz eder de kırk etmez biliyordum.
 Bir değilmiş herkesin taşıdığı us tası.
 Dost dostunu sebepsiz terk etmez biliyordum. (173)

Âşık Yavuz, âşık olduğuna inanmayan dostlarına sitem eder. Bu duruma kızdığını belli etmek için dostlarına, Âşık Değil Şairim isimli bir şiir yazar ve dostlarına sitemini şöyle dile getirir;

Âşıklığım tasdiksiz kaldı beyler gözünde.
 Âşık değilim lakin sazlı-sözlü şairim.
 Âşık Yavuz kalbi hun etti sevdasının közünde.
 Vuslatı gerçek olan yâre sözlü şairim. (128/ 4)

Dostlarının sadakatsizliğinden şikâyet eden, yakınan Âşık Yavuz, insanların en ufak bir hatada birbirine tahammülünün kalmadığını, bu zamanda böyle insanlara katlanıp yaşamamanın ölümden de beter olduğunu şöyle anlatır;

Sadık bir dost bulmak ne kadar zormuş
 En ufak hatamda attılar beni
 Yaşamak ızdırıp ölüm huzurmuş
 Ölmeden yokluğa kattılar beni (31/ 1)

Elazığ'da söylenen, “Dostu yabanda düşmanı akrabanda ara.” sözü çok manidardır. İnsana, en çok en sevdikleri ve en yakınları kötülük yapar. Âşık Yavuz'un, sitemlerinde de bunun örneklerini çok gördük. Yine bir şiirinde de Âşık Yavuz, dostlarının kendisine çok ihanet ettiğini ancak onları hayatından çıkarmadığını, “dost acı söyler.” sözüne riayetle ona da bütün acı sözleri dostlarının söylediğini şöyle anlatır;

Çok ihanet gördüm bir dost atmadım
 Dost sözünden gayri acı tatmadım
 Yar gönlünden güçlü hasma çatmadım
 Güvensizlik denen zor yıktı beni (29/ 2)

İnsanların bozulduğuna, milletin birbirini satmaya alıştığına, kendisinin de onlar gibi olmayı bir türlü başaramadığından duyduğu sitemini Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Herkesçe malum ya kurnaz değildim
 El alay ettikçe yarenlik bildim
 Kim bilir kaç kere satışa geldim
 Dostumu satmaya alışamadım (43/ 1)

Sofrasına oturup yemeğini yiyen insanların bile işine geldiği zaman kendini tanımazlıktan geldiğinden yakınan Âşık Yavuz, kendisine dostum diyenlerin ikiyüzlü oluşundan ve sözünün eri bir dostunun olmadığından şöyle sitem eder;

Âşık Yavuz da kim dedi hırkamı giyen
Oturup soframda aş ekmek yiyen
İkiyüzlü çıktı her dostum diyen
Bir sözünün eri çatmadı bana (13/ 2)

Namert insanlardan çektiklerini Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Bir coşturdu on pusturdu
Bir söyletti bin susturdu
Açtım, yedim kan kusturdu
Namertlerin yemi beni (7/ 5)

Zamanın kötülüğünü ve çok değiştiğini, doğrunun yanlış, yanlışın doğru; şerrin hayır, hayrın şer kabul edildiği zamanda olduğumuzu Âşık Yavuz şöyle dile getirir;

Aklım ermedi yar sizin köylerde
Puşt ile namerde er mi diyorlar?
Her doğruya doğru denecek yerde
Şerre hayır, hayra şer mi diyorlar? (76/ 1)

Âşık Yavuz, belgeselini çekeceğiz diyen ama bir şey yapmayan arkadaşlarına sitemini şöyle dile getiriyor;

Söz verdi birkaç eş dost biz çekeceğiz diye
Sevdamin belgeseli çekilecek duruyor
Üç bahar evvelinden yönler döndü kıbleye
Niyet tamam besmele çekilmeyi bekliyor (155/ 1)

Toplumdaki kötü insanların çokluğundan şikâyetçi olan Âşık Yavuz, bunu şöyle dile getirir,

Ne hikmetse toplumun bitmiyor kötülere.
Kötü her zaman kötü, ne günü var ne yeri.
Çullanıyor üstüne bela gitmiyor geri.
Mazluma yaşamayı çok görenler çıkıyor. (154/ 3)

Mizahî şiirlerinde Âşık Yavuz, toplumumuzun yozlaşmaya başladığını, milli değerlerimizi kaybetmek üzere olduğumuzu söyleyerek bunlara sahip çıkmamız gerektiğini ve bunu gerçekleştirmek için üzerimize düşen şeyleri yapmamız gerektiğini

söyler. Milli değerlerimize karşı duyarlı olan Âşık Yavuz, bozulan ve yozlaşan toplumumuzu eleştirir ve kendimize çeki düzen vermezsek, başımıza geleceklerin bizi çok üzeceğini ve iş işten geçtikten sonra elden bir şey gelmeyeceğini hatırlatır. Âşık Yavuz'un, bu konudaki şiirlerinde toplumsal ve bireysel eleştirilerini görüyoruz. Bunu yaparken de kimseyi kırmak niyetinde olmadığını sadece yol göstermek, çözüm sunmak olduğunu görüyoruz.

3.4.10. Millî Konulu Şiirleri

Ozanlar halkın sözcüsüdür. Onların dertlerini, problemlerini, sevinçlerini, kederlerini, acılarını kısaca bütün duygularını dile getirirler. Âşık Yavuz, milliyetçi bir ailenin çocuğudur. Bu nedenle şiirlerinde milli konular ağırlıktadır. O milletin derdiyle dertlenmiş, sevinciyle mutlu olmuştur. Âşık edebiyatımızda, Türklük şuuruyla yaşayan ve yazan şairlerimiz arasında önemli bir yere sahip olan Âşık Yavuz, milletin sorunlarını kendi problemi saymış ve bu problemlerin çözümünün neler olduğunu şiirlerinde dile getirmiştir. Bir şiirinde birlik beraberlik içinde olup birbirimize kenetlenmezsek gelecekte huzurumuzun bozulacağını şöyle anlatır:

Tehlike kapımızda haçlılar ittifakta
Birleşmezsek huzuru göremeyiz ufukta
Yollara düşmek lazım beliren ilk şafakta
Kurtuluş birliktedir amma, lakin, fakat yok
Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok (176/ 1)

Âşık Yavuz, şiirlerinde millî değerlerimize sahip çıkmamız gerektiğini söyler. Bayrağımıza, türkülerimize, geleneklerimize ve kültürümüze sahip çıkmazsak yok olacağımızı söyler.

Türküler, bir toplumu ötekileşmekten koruyan, geçmişini geleceğe taşıyan, kutsal nağmelerdir. Türküleri bilmeyenler, kendini ve milletini anlayamaz. Çünkü türkülerin nağmelerinde bizim milletimizin yankılanan hikâyeleri yatar. İnsana ve yaşanmışlıklara dair her şey türkülerle söze dönüşür. Sevdalıların gurbet acısı çekenlerin, savaş zaferleriyle tarih yazan bağı yanık Anadolu halkının tesellisi oluverirler. (Şenocak, 2013: 174)

Âşık Yavuzda türkülerimizi, milletimizin konuştuğu ortak bir dil olarak anlatarak, türkülerimizin dertlerimize derman olduğunu ve türkülerimize duyduğu sevgiyi şöyle dile getirir;

Özü Türkçemizin derinliğinde
 Bir ortak lisandır türkülerimiz
 Yangınlar buz keser serinliğinde
 Dertlere dermandır türkülerimiz (97/ 1)

Türk insanı, tarih boyunca, içine attığı sevdasını, acısını, dertlerini, sazın inleyen nağmeleriyle paylaşmıştır. Bu yüzden türküler hüznün bekçileridir. Sessizliğe indirgenmiş sesi açılmaktadır. (Şenocak, 2011: 174) Bu durumun bilincinde olan âşıklar da milletin sesi olmak için türkülerimize değer vermiştir. Âşık Yavuz da türkülerimize çok değer veren bir insandır. Âşık Yavuz'a göre türkü demek mutlu olduğumuz zaman demek, yas demek, insanımızın aşkını anlattığı, sırlarımızı gizlediğimiz yer demektir. Bu düşüncelerini şöyle dile getirir;

Kimi tattığımız mutluluk demi
 Kimi çektiğimiz hasret matemi
 Her biri bir başka aşkın gizemi
 Sırlara mekândır türkülerimiz (97/ 2)

Âşık Yavuz, türkülerimizin insana huzur verdiğini, savaşları sona erdirdiğini, barışı sağladığını şöyle anlatır;

Huzur arayana bir türkü yeter
 Şenlenir ocağı bacası tüter.
 Türküler coştukça savaşlar biter
 Barışa nişandır türkülerimiz. (97/ 3)

Âşık Yavuz, bayrağımızı ilk göz ağrısı ve son sevdası olarak tanımlar. Milletimizin asırlardır verdiği mücadelenin bayrağımız için olduğunu söyleyerek bayrağımız için gerekirse canını bile vereceğini şu cümleleriyle anlatır;

İlk göz ağrım son sevdamsın
 Al bayrağım sözüm sana
 Asırlardır tek davamsın
 Kurban olsun özüm sana (3/ 1)

Vatan sevgisinin imandan olduğunu bilen Âşık Yavuz, bu aziz vatan uğruna gerekirse canını bile vereceğini söyler;

Ey yurdum yoluna fedadır canım
 Fırsat ver uğruna kurban olayım
 Her yanın dergâhım, sarayım, hanım.
 Gel diye çağrana kurban olayım. (49/ 1)

Vatan aşkıyla sarhoş olduğunu söyleyen Âşık Yavuz, Türkiye adını duydukça bile kendinden geçtiğini, çok mutlu olduğunu, vatanının her şeyine kurban olduğunu şöyle anlatır;

Âşık Yavuzum aşkınla sarhoş olurum
 Türkiye dendikçe bir hoş olurum
 Erle er, berduşla berduş olurum
 Eğrine, doğruna kurban olayım. (49/ 6)

“Kolektif bilincin hatıralarını ölümsüzleştiren bellek mekânı olarak dağ türküleri, gönüllerimizi kanatan, bireysel/ toplumsal yaşanmışlıkları hafızalarımızda yeniden diriltten ve tarihimizi bir belge niteliğinde geçmişten bugüne taşıyan kutsal nağmelerdir” (Şenocak, 2011: 178). Âşık Yavuz, şiirinde Kars’ın Sarıkamış ilçesinde Birinci Dünya Savaşı sırasında milletimizin verdiği mücadeleyi şöyle dile getirir;

Üzgünüm geçemedik Sarıkamış dağından.
 Tarihler bizim için ne yazdı anacığım
 Ellerim ayrılmadı mavzerin kundağından,
 Çünkü vatan her şeyden azizdi anacığım. (119/ 1)

Âşık Yavuz, askerliğin kutsal bir görev olduğunu, Mehmetçimizin sayesinde güven içinde yaşadığımızı ve bugünlere geldiğimizi söyler. Ülkemizin kazandığı zaferlerin hep Mehmetçik sayesinde olduğunu ve bayrağımızın rengini Mehmetçimizin kanından aldığını şöyle dile getirir;

Sancağa renk veren kan Mehmetçiğin
 Kazanılan zafer şan Mehmetçiğin.
 Tekbirle şahlanan can Mehmetçiğin,
 İmanlı bağına kurban olayım. (49/ 3)

Âşık Yavuz şehitlik makamının kutsal olduğunu, imanı olmayanın şehit olamayacağını ve şehitliğin İslam’dan olduğunu şiirlerinde şöyle dile getirir;

Şehadete adanmış döşler iman nakışlı
 Damarlarda çağlayan kanlar çılgın akışlı.
 Kimi Alparslan kimi, Şah-ı Merdan bakışlı.

Tadı gelsin diyerek aşkın da zaferin de
Bölgesel barış için Mehmetçikler Afrin'de. (175/ 2)

Dörtlüğünde de Âşık Yavuz, şehitliğin herkese nasip olmayacağını, her ölenin şehit olmayacağını söyler. Vatani için canını vermeyen münafıkların ölüsüne geberik, vatan için can verenlere şehit dendiğini şöyle anlatır;

Âşık Yavuz gönlüm isyanda duyduğum haber acı
Eşkiyada iman yok uyan ey! Artist bacı
Her ölene yakışmaz kutlu şehitlik tacı
Geberik münafiktan, şehit mü'minden olur. (158/ 4)

Âşık Yavuz, Leheb'in diktiği şerrin yobazlık olduğunu, tarih boyunca iman ile yobazlığın mücadele ettiğini ve halkın bundan çok çektiğini şöyle anlatır;

İlime hep zıttı, zanla değişti.
Leheb'in diktiği şerdir yobazlık.
Tarih boyu iman ile boğuştu.
Halkımın çektiği şerdir yobazlık (34/ 1)

Yobazlığın milletimize neler çektiğini anlatmaya devam eden Âşık Yavuz, yobazlığın milli bilincimizi zedelediğini, milli değerlerimize zarar verdiğini söyleyerek çağdaşlığa İslam'ın engel olduğunu söyleyenlere yobazlığı, İslam'ın yıktığını şöyle anlatır;

Her bozduğu milli şuur kazancı
Günden güne öze değer pis hıncı
Çağdaşlığa engel sayar inancı
İslam'ın yıktığı şerdir yobazlık. (34/ 2)

Toprak, bir millet için vatan, yurt demektir. Kıbrıs, Türkiye'nin bir parçası, yavru vatanımızdır. Kıbrıs'ta Türkiye'nin hakkı yok diyenlere tepkisini Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Dinle Türkiye'ni yılma katiyen
Sabrını bitirme Hak kerim Kıbrıs
Toprağında Türk'ün hakkı yok diyen
Dilleri kökünden sökerim Kıbrıs. (90/ 1)

Âşık Yavuz, şiirin devamında, Kıbrıs'ı başkalarına vermemek için gerekirse canını verip şehitlik mertebesine ulaşacağını, Kıbrıs meselesini namus meselesine benzeterek, Kıbrıs'ı kaybettikten sonra yaşamının bir anlamının olmadığını, onu

kaybetmemek için Dünya'yı bile yıkacağını, Kıbrıs'ı vermemenin bedeli ne olursa olsun ödemeye hazır olduğunu şöyle belirtir;

Sen Türklük şerefim, namusum arım
 Sen yok isen yoğum, var isen varım
 Yoluna ölürsem şehitlik kârım
 Uğruna cihanı yıkarım Kıbrıs. (90 / 6)

Kıbrıs'ın Misak-ı Milli kararlarıyla Türkiye'nin olduğu kabul edildiği halde, bunu kabul etmeyip almaya çalışanlar kim olursa olsun yakacağını Âşık Yavuz şöyle dile getirir;

Âşık Yavuz'u inleyen çektiğin çile
 Misak-ı milli'msin çiğnetmem ele
 Avrupa'ya değil dünyaya bile
 Seni değişeni yakarım Kıbrıs. (90/ 7)

Âşık Yavuz, Kerkük'ü, şer odaklarının taktiklerle elimizden aldığını şöyle anlatır;

İngiliz taktiği yine gündemde
 Kerkük ona buna ikram edildi
 Erenler perişan, şakiler demde
 Kerkük ona buna ikram edildi (26/ 1)

Şer odaklarının huyundan hiç vazgeçmediğini, gözlerinin topraklarımızda olduğunu Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Elden bırakmamış huysuz huyunu
 Merdi pes ettirdi, Buş'un oyunu
 Azınlık dediler Türkmen boyunu
 Kerkük ona buna ikram edildi. (26/ 2)

Ülkemizin güzel topraklarından biri olan, Serhat ilimiz Kars'ın ilçesi Digor'un bakımsız ve sahipsiz bırakılmasına sitemini Âşık Yavuz, şöyle dile getirir;

Serhat Kars'ımızın yoksul ilçesi
 Birçoğu bırakıp gitmiş Digor'u
 Hayır vermedikçe geçim çilesi
 Gurbetçilik viran etmiş Digor'u (93/ 1)

Âşık Yavuz, Atatürk'ü çok seven biridir. Türk milletinin bugünlere Atatürk sayesinde geldiğini o olmasaydı ülkenin halinin kötü olduğunu Atatürk'ün öncelikli

amacının düşmanı yurttan kovmak ve bağımsızlığımıza sahip çıkmak olduğunu şiirlerinde şöyle anlatır;

O lider olmasaydı yamandı yurdun hali
 Namus borcuydu O'nca milletin hürriyeti
 Düşmanları kovmaktı önceliği-evveli
 O'nun azmiydi kuran şanlı Cumhuriyet'i (115/ 1)

15 Mayıs 1919'da İstanbul'dan Bandırma vapuruyla Samsun'a hareket eden Mustafa Kemal Atatürk'ü, Karadeniz'in sabırsızlıkla beklediğini, Mustafa Kemal'in, Samsun'a gelir gelmez vatani kurtarmak için hemen çalışmalara başlayarak düşmanları sindirdiğini hatırlatan Âşık Yavuz düşüncelerini şöyle dile getirir;

Karadeniz hırçındı beklerken Bandırma'yı
 Ulu önder başardı hırçını sindirmeyi
 Zalimlerin zulmünü barışa döndürmeyi
 Mecburdu istiklale çünkü O'nun milleti (115/ 2)

Anadolu'yu düşmandan temizlemek için Atatürk'ün, millete yol göstererek kimseye baş eğmeden mücadele ettiğini bunun için 15 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktığını Âşık Yavuz, şöyle anlatır;

Anadolu çilekeş anaların yurduydu
 Yoluna baş koymaksa Atatürk'ün derdiydi
 Işık oldu halkına ne pustu ne baş eğdi
 Samsun için kesince İstanbul'dan bileti (115/ 3)

Yine bir başka şiirinde Âşık Yavuz, öldü sanılan bir yurdu tekrar diriltlen bir kahramanı, bir insanın nasıl sevmediğine duyduğu hayreti ve şaşkınlığı “yuh olsun” diyerek şöyle anlatmıştır;

Öldü denen bir ulusu uyanan
 Atatürk'ü sevmeyene yuh olsun
 Neslimizi hürriyete doyuran
 Atatürk'ü sevmeyene yuh olsun (73/ 1)

Âşık Yavuz, Atatürk'ün insanın insana kulluğunu kaldırdığını, Hak'tan aldığı imanla batının ilmini birleştirerek cehalete karşı savaş açtığını bilen bir insanın nasıl Atatürk'ü sevmediğine şaşırıldığını söylemeye şöyle devam eder;

Kulun kula kulluğunu kaldıran
 Hak'tan iman garpten ilim aldıran
 Dini tutup cehalete saldıran
 Atatürk'ü sevmeyene yuh olsun (73/ 2)

Âşık Yavuz, milli değerlerimizi konu alarak yazdığı şiirlerinde, vatanımızı, bayrağımızı, şehitlerimizi, türkülerimizi, geleneklerimizi, göreneklerimiz, Atatürk ve silah arkadaşlarını, cumhuriyeti, milli ve manevi değerlerimizi işlemiştir. Bütün bu değerlerimizi namusumuz bilip sahip çıkmamız gerektiğini vurgulamıştır. Yobazlığa karşı dikkatli olup öz değerlerimizden taviz vermeden yaşamamız gerektiğine de değinen Âşık Yavuz, bizi biz yapan değerlerimizi korumak için ecdadımızın neler yaptığına değinir. Mustafa Kemal'i ve silah arkadaşlarını yurdumuzu kurtaran kahramanlar olarak kabul eder. Bu günlerimize gelmemizi, onlara borçlu olduğumuzu anlatır. Cumhuriyete kavuşmak için Atatürk ve silah arkadaşlarının verdiği mücadeleleri anlatan Âşık Yavuz, cumhuriyete sahip çıkmamız gerektiğini vurgular.

3.4.11. Çeşitli Şahıslarla İlgili Şiirleri

Âşık Yavuz, şiirlerinde, aile efradına, dostlarına, arkadaşlarına, sevdiklerine ve Türk kültüründe önemli bir yer etmiş; Yunus Emre, Pir Sultan, Mevlana, Âşık Veysel gibi önemli kişilerin adlarına yer vermiştir. Bunların dışında başlı başına bir kişiye yazdığı şiirleri de vardır. Âşık Yavuz şiirlerinde bu şahısların çeşitli özelliklerine yer vermiş bazen de bu kişilere olan sitem ve sevgilerini dile getirmiştir.

Âşık Yavuz, şehit Metin Arslantürk, Recep Tayyip Erdoğan, Yusuf Ziya Yılmaz, ilkokul öğretmeni Ali Osman Gözpınar, eşi Ümmü Âşık Yavuzarslan, Gülhanım Saha, arkadaşı Ahmet ve Fırat Çakıroğlu için şiirler söylemiştir.

Fırat Çakıroğlu için yazdığı Fırat'ım şiirinde;

Senden bir yürek yandı ülkende yetmiş milyon
 Tek dileğim yaşanan son acı ol Fırat'ım
 Gün gelir kenetlenir ülkünde yetmiş milyon
 Git, bu kutlu sevdaya duacı ol Fırat'ım (120/ 1)

Mısralarıyla Âşık Yavuz, şehit olan Fırat'ın artık son şehit olmasını istemiş ondan başka hiçbir evladımızın başına aynı şeyin gelmemesi dileklerinde bulunmuştur.

Seçimi aldın amma dikkat et uzun adam
 Her yan muamma dolu sır yüklü zamandayız
 Üstümüze çökmesin Gök kubbe denen o dam
 Terörün ülkemize yurt dediği andayız (166/ 1)

Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan için yazdığı Uzun Adam şiirinde Âşık Yavuz, cumhurbaşkanımıza seçimi kazanmakla her şeyin bitmediğini ülkemizde terörün kol gezdiğini bunlardan kurtulmak için dikkatli hareket etmesi gerektiğini hatırlatır.

Bir âşığa eş olmak büyük sabır işidir
 Bunu bil, gönlün huzur dolsun diyorum gülüm
 Merak etme âşığın sözüne er kişidir.
 Eğlen ömrün neşeyle dolsun diyorum gülüm. (135/ 1)

Vuslatta kırkinci yaş ömürde elli beşsin
 Dört evladıma ana, Âşık Yavuz kalbime eşsin
 Gel bugün ellerimiz daha güçlü birleşsin
 Her doğum günün kutlu olsun diyorum gülüm (135/ 2)

Eşi Ümmü Hanım için yazdığı Doğum Günün Kutlu Olsun şiirinde, eşine bunca yıl ona katlandığı için teşekkür etmiş ve eşinin doğum gününü kutlamıştır.

Âşık Yavuz'un, eşi için yazdığı bir diğer şiir şöyledir;
 Çoğu için sıradan benim için zahmetli
 Âlemlerden âleme daldım on dört şubatta
 Helal sütle büyütüp yetiştirmiş, rahmetli
 Kaynanamın kızını çaldım on dört şubatta (105/ 1)

Sultanlıktan vazgeçip devrettim tacı ona
 Tahtıma konar konmaz vurdu zinciri bana
 İzinsiz gitmek nerde öyle yâdâ yabana
 Belanın tatlısını buldum on dört şubatta (105/ 2)

Şehit Metin Arslantürk'e yazdığı şiirde, şehidimizin adından eşine şöyle seslenir;

Yâr yavrumuz büyür beni sorarsa
Hayali bu canda yaşıyor dersin
Bana gelmek için çare ararsa
Toprağın koynunda yaşıyor dersin (72/ 1)

Öğretmeni Ali Osman Gözpinar'a yazdığı şiirde Âşık Yavuz, öğretmenin hakkının ödenemeyeceğini şöyle anlatır;

İlim verdin ışık oldun yoluma
Öğretmenim senin hakkın ödenmez.
Ben çiçeğim, gövde sensin dalıma
Öğretmenim senin hakkın ödenmez. (95/1)

Âşık Yavuz, arkadaşı Ahmet'e yazdığı şiirde arkadaşına şöyle seslenir;
Şair yürekli köylüm üzülme benim için.
Uğruma kurban ol de söz olurum Ahmet'im
Varsın yanlış yapsınlar şu hır-gürden vazgeçin.
Hır-gür olursa yanar köz olurum Ahmet'im (129/ 1)

Şahıslara özel olarak yazdığı şiirlerinde Âşık Yavuz, bunların bazılarını ilgili şahsa öğüt vermek bazılarını da ilgili şahsı övmek bazılarını da anmak için yazmıştır.

3.4.12. Öğüt Konulu Şiirleri

“Âşık şiirinde öğretici, öğüt veren şiirlere “öğütleme” adı verilir. Bir şeyi öğretmek, bir düşünceyi tanıttıp yaymak için yazılan şiirlerdir. Âşıklarda öğretici olmak yaygın bir nitelik olduğu için halk şiirlerinin çoğunda az veya çok öğreticilik özelliği vardır.” (Artun, 2009:171-172).

“Âşıklık geleneğinde öğütleme türü şiir söyleme çok yaygındır. Âşıklar her ne kadar köklü eğitim görmemişlerse de gezip gördükleri yerlerden, ailelerinden, köyün imamından, usta kabul ettikleri âşıklardan, gelenekten öğrendiklerini halkın diliyle öğüt vererek, halkı aydınlatarak, uyararak bir tür gelenek, örf, adet taşıyıcısı ve uygulatıcısı olmuşlardır. Halkın âşıklara verdiği değer ve itibar bunu pekiştirmiştir. Âşıklar seslendikleri kitlenin önündedir. Bu yönleri onları ve öğütlerini önemli kılmıştır. Âşıklar, öğütlemeli- didaktik, öğretici, eğitici şiirin pek çok örneğini vererek görevlerini en iyi şekilde yapmışlardır. Onlar insanın insana, dine, topluma, toplumun değer

yargılarına karşı olan sorumluluğunu hatırlatmışlar. Halka halkın ihtiyaçları doğrultusunda hizmet etmişlerdir.” (Artun, 2009: 176).

Âşık Yavuz, sınıf öğretmeni olduğu için eğitimli bir âşıktır. Yaşının verdiği olgunluk ve donanımı sayesinde öğüt verici şiirleri çoktur. O toplumda bozulan ve yanlış giden durumlarla karşılaştığı an kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla düsturuyla şiirler yazmıştır. Öğüt verirken atasözü, deyimler ve mahallî söyleyişlerden faydalanmıştır.

Ağzımızdan çıkan sözleri düşünerek söylememiz gerektiğini, ağzımızdan çıkacak kötü sözleri dışarı çıkarmadan vazgeçmemiz gerektiğini ve insanların ayıplarını yüzlerine vuran değil gizleyen kişiler olmamız gerektiğini Âşık Yavuz şöyle anlatır;

Dil dediğin kemiksiz et, tutmasını bilelim
Gırtlığımız düğüm düğüm çatmasını bilelim
Dilden çıkan acı sözü, yutmasını bilelim
Kul aybını, kul yüzüne, vurmaya ne olur. (172/ 2)

Gençliğe, ecdadımızın çetin mücadeleler vererek kazandığı Cumhuriyet’e sahip çıkıp korumaları gerektiğini Âşık Yavuz şöyle dile getirir;

Oğul, koru onu, o senin özün
Mazinde yeşerdi bu Cumhuriyet
Zaferlerle dolu koca bir yazın
Güzünde yeşerdi bu cumhuriyet. (92/ 1)

Âşık Yavuz, gençlere öğüt vermeye devam eder. Gençlere öncelikle bir iş bulup çalışın, boş boş sağda solda dolaşmayın, hiçbir iş yapamıyorsanız da dağ başında tipi olun ama insanların önünde engel olmayın der.

Git evladım bir iş bul da
Orda burada, sürtük olma
Dağ başında tipi ol da
Yol kapatan kürtük olma (1/ 1)

Gençlere öğüt vermeye devam eden Âşık Yavuz, çalışmayıp boş boş yatanların halinin kötü olacağını, çalışan insanın bacasının tüteceğini, hiçbir şey yapmıyorsanız da kör bir baltaya sap olun ki başkaları saptan tutup odun kessin bir işe yarayın der. Bunu şöyle ifade eder;

Boş yatanın hali beter
 Çalışırsan bacan tüter
 Kör baltaya sap ol yeter
 Yontulmamış kertik olma (1/ 2)

Âşık Yavuz, bu kez bütün insanlarımıza seslenir ve kinden vazgeçin, aslımıza dönün, vatanımız, bayrağımız, dinimiz ve namusumuza sahip çıkmak için canımızdan vazgeçtikçe daha da iyi olacağımızı şöyle anlatır;

Âşık Yavuz der ki, kinden vazgeçin
 İş işten geçmeden öz yolu seçin
 Vatan, bayrak, barış, namus, din için
 Öldükçe dirilen sır değil miyiz? (99/ 8)

Yaşlıların öğütlerinin daha çok önemsendiğinin farkında olan Âşık Yavuz, kendine seslenir ve artık ömrünün son yıllarına yaklaştığını, gençlere öğüt vermesinin gerektiğini şöyle ifade eder;

Âşık Yavuz öğüt ver nesline
 Geldin ömrün son faslına
 Ten toprağa, can aslına
 Döner, emir Hakk'tan diye (4/ 4)

Âşık Yavuz, bir şiirinde de şöyle öğütler verir;

Çalışıkça kaybetsen de üzülme
 Salih kullar sabrı seçer Gülhanım
 Bağlandığın umutlardan çözülme
 Çözüldükçe fırsat geçer Gülhanım (47/ 1)

Fatma Kızın Öyküsü adlı şiirinde Âşık Yavuz, gençlere arkadaşlarının tuzağına düşmemeleri için öğütler verir;

Herkes baştan sezemez, başına geleceği
 Kimseye ayan olmaz ne zaman öleceği
 Artsın düşüncesiyle, bildiği- bileceği
 Fatma okumak için köyden kente göçmüştü (165/ 1)

Âşıklar, toplumsal değerlerden ödün vermezler. Geleneklere ve değerlere sıkı sıkıya bağlıdırlar. Toplumsal olaylara dikkat çekerek, halkı sevgi, kardeşlik, barış gibi toplumsal olaylara duyarlı kılmak için uyarır ve yönlendirirler. Bunun için öğütleme şiirleri yazarlar. Âşık Yavuz'un şiirlerinde de bu duyarlılığı ve halka öğüt vermeyi

gördük. Âşık Yavuz, bazen bir çocuğa öğüt veriyormuş gibi bazen de örnek verdiği bir olay karşısında yapılacakları ve yanlışlıkları öğütle anlatıyor.

3.4.13. Ölüm Konulu Şiirleri

“Âşıklık geleneğinde ölüm teması düşünce ve sanat anlayışı doğrultusunda konu edilmiştir. Âşıklar ölümü yaşamın kaçınılmaz sonu olarak değerlendirmişlerdir. Âşıklık geleneğinde âşık, sevgiliye kavuşmak için ölümü göze alır, sevgili zalimliğiyle âşıkları öldürür, rakip ise sevgilinin âşığa kavuşmasını engellediği için daima ölüme layık görülür.” (Artun, 2009: 171).

Âşıklar, mezar ve ölüm temalı şiirlerini işlerlerken, İslami ahlakın kurallarına uyulmasını öğütler, dünyanın geçiciliğini anlatırlarken, gerçek ebedi mutluluğun yollarını şiirlerinde dile getirirler.” (Artun, 2009:171). Âşıklarda ölüm, Allah’ın egemenliği karşısında yapacak bir şeyin olmadığı bir yazgı, kaçınılmaz bir son olarak anlatılır. Âşık Yavuz bu kabullenışı şiirinde şöyle anlatır;

Bir gün bu Dünya’dan göçer gideriz
Kul hakkı yediysek bedel öderiz
Yüzsüzler gözünde şanımız keriz
Yüzümüz güldü de biz mi bilmedik (35/ 4)

Âşık Yavuz’da aşkı için ölümü göze alan âşıklardandır. Seven insan dünya malına göz dikmez. Sevdiği için canından bile vazgeçen bir insana sevgilinin yüz vermemesi Âşık Yavuz’u üzer. Bunu şöyle dile getirir;

Can vermek erliktir yârin yoluna
Sevenler göz dikmez dünya malına
Yar için ölümü göze alana
Hiç gönül kapısı kapatılır mı? (22/ 1)

Âşık Yavuz, ihtiyarlığın gelmesini ölüme yaklaştırdığı için istemez. İnsanlar yaşlandıkça kendilerini ölümden uzaklaştıracak ve ölümü unutturacak yollar ararlar. Ölümün mutlak bir son olduğunu herkes kabul eder ama ölümün ansızın erken gelmesinden korkarlar. Bu düşünceleri yaşayan Âşık Yavuz bunu şöyle ifade eder;

Haber göndermedim mektup yazmadım.
İhtiyarlık erken geldin başıma.
Bin derdime bir tek mezar kazmadım.
İhtiyarlık erken geldin başıma. (12/ 1)

Büyüklerimiz, gökyüzünden bir yıldız kaydığında bir kişinin öldüğünü söylerlerdi. Bilimsel olarak hiçbir gerçekliği olmayan bu durum halk arasında hala anlatılır ve bir yıldızın kaydığını görenler bir kişinin öldüğüne inanır.

Âşık Yavuz'da buna inanıyor olmalı ki, kendine, “ecelim arkamda mı? Yıldızım kaydı mı?” gibi sorular sorarak cevap bekler. Bunu şöyle ifade eder;

Arkana bak hele ecel peşte mi?
Gökteki yıldızım kayıp düştü mü?
Yâre ispat edemedim rüştümü.
İhtiyarlık erken geldin başıma. (12/ 2)

Âşık Yavuz, öldükten sonra can ve bedeninin birbirinden ayrılacağına telmihte bulunarak, çileyle geçen ömrünün sona ereceğini ve bedeninin gideceği yerin toprak olduğunu ancak ruhunun gideceği yeri bilmediğini şöyle ifade eder;

Âşık Kul Âşık Yavuz'um ömrüm dert dolu
Akıl mecnun yürek sevgi okulu
Bedenimin en son topraktır yolu
Ruhun gideceği yol belli değil (37/ 4)

Âşık Yavuz bazı hesapların dünyada verilmesinin imkânsız olduğunu, öldükten sonra verileceğini şöyle anlatır;

Kıskanma aldıkça elime sazi
Sendeki boyadır ondaki sızı
Çarp, topla, böl, çıkart yine de bazı
Hesaplar ölümden sonra diyorum. (56 /2)

İnsanlar şairlerin kıymetini öldükten sonra anarlar. Yaşarken kıymet bilmezler. Âşık Yavuz bu durumu bir şiirinde şöyle dile getirir;

Yaşarken duyulmaz şairin sesi
Ölünce nam alır nice güftesi
Erken gazel dökmüş gönül bahçesi
Gülü gonca iken derilmiş derler (80/ 2)

“İnsanoğlu ne kadar uzun yaşarsa yaşasın, geriye dönüp baktığında bütün bir ömür, bir anlık nefes alıp veriş gibidir. Bütün yaşanmışlıklar; ‘Bir varmış bir yokmuş’ cümlesinin gölgesine gömülür.” (Şimşek, 2009: 37). Zamanın nasıl geçtiğini anlamadan insanoğlu, ihtiyarlar ve ölümün soğuk nefesini yakınında hissetmeye başlar. Âşık Yavuz bu durumu bir şiirinde şöyle anlatır;

Haber göndermedim mektup yazmadım.

İhtiyarlık erken geldin başıma.

Bin derdime bir tek mezar kazmadım.

İhtiyarlık erken geldin başıma. (12/ 1)

Âşık Yavuz şiirlerinde ölümü ayrılıkla eş değer olarak anlatmış ve dünyada gün yüzü görmeden ihtiyarladığından yakınmıştır. Diğer âşıklar gibi ölümün bir gün mutlak gerçekleşeceğini kabullenmiştir. Onun için ayrılık ölümden de beter olduğu için daha çok ayrılık konulu şiir yazmış ve ölümü ikinci plana koymuştur.

3.4.14. Diğer Konularda Söylediği Şiirleri

Etkili ve canlı üslûbuyla hemen her konuda şiirler yazan Âşık Yavuz, yukarıda sıraladığımız konuların dışında; kedi, sigara, kıskançlık gibi konularda da şiirleri vardır.

Âşık Yavuz, karşidan karşıya geçerken bir arabanın çarpması sonucu ölen sokak kedisinin ölümüne duyduğu üzüntüyü şöyle anlatır;

Acele davrandın, şimdi kim kârlı
Bak, ecelin senden daha kararlı
Varlığı topluma yurda zararlı,
Olanlar ölse de sen ölmeseydin. (68/ 2)

Sigaranın kendisine verdiği zararlara artık katlanamayacağını ve sigarayı bırakacağını şiirinde şöyle anlatır;

Ya sen beni bırak ya da ben seni
Taşıyamam bunca derdi sigara
Her tattıkça zehir saçan buseni
Akciğerim ihtar verdi sigara. (15/ 1)

Sigaranın zararlarını anlatmaya devam eder;

Duman ettin yaka yaka paramı
Unutmam zor yaşadığın dramı
Tez tükettin yar gönlünde çıramı
İki de bir küsüyordu sigara. (15/ 2)

Âşık Yavuz, birkaç şiirinde gönlüne seslenir ona dargın olduğunu şöyle anlatır;

Topla kendini gönül kocayıp oldun ata.

Kıt aklın da tükenir, an gelir güman gider.

Nefes durur göz söner bir de o daldan ata.

Anan-atan misali bin gelir siman gider. (150/ 1)

Salıverip gönlümü hayallerin yeline,

Âşık sandı kendini vurdukça saz teline

O esir etti beni vefasız yar eline.

İçimdeki Âşık Yavuz'a dargınım efendiler. (148/ 2)

Hemen her konuda şiir yazan Âşık Yavuz, şiirlerini sevgi, saygı, hoşgörü çerçevesinde yazmıştır. Âşık Yavuz, toplumu ilgilendiren her konuda yazmıştır

METİNLER

SEKİZ HECELİ ŞİİRLER

1. OLMA

Git, evladım bir iş bul da
Orda burada sürtük olma
Dağ başında tipi ol da
Yol kapatan kürtük olma

Boş yatanın hali beter
Çalışırsan bacan tüter
Kör baltaya sap ol yeter
Yontulmamış kertik olma

Vefasızlık yar yitirir
Hesapsızlık, er bitirir
Sabırsızlık, şer getirir
Hiçbir zaman ertik olma

Densiz denen söze gem ol
Aşk meyine meze, dem ol
Aslanlara deve yem ol
İt yalında artık olma

Âşık Yavuz der, bir hiç olsan da
Çalış, durma geç kalsan da
Mert yanında aç kalsan da
Namert ile ortak olma

2. EYVAH BANA

Hakk'a karşı her sözümde
Duramazsam eyvah bana
Dostluğunu can özümde
Kuramazsam eyvah bana

Gizli kalmış aşkın hası
Dünya olmuş şer dünyası
Bir canda bir dert yarası
Saramazsam eyvah bana

İblis derler ecdadını
Herkes bilir muradını
Huysuz nefsin inadını
Kıramazsam eyvah bana

Âşık Yavuz oldum zaman ile
Geçti ömrüm aman ile
Son nefesi iman ile
Veremezsem eyvah bana

3. İLK GÖZ AĞRIM

İlk göz ağrım son sevdamsın
Al bayrağım sözüm sana
Asırlardır tek davamsın
Kurban olsun özüm sana

Sen olmazsan bacam tütmez
Kaygım tasam kavgam bitmez
İşven nazın bana yetmez
Gel süreyim yüzüm sana

Salın arşa değsin başın
Yıldızlara Ay'a taşın
Cihana denk hilal kaşın
Doymaz gönlüm gözüm sana

Sar Türk'ümü koyma derde
Düşmanımız kalsın şerde
Kul Âşık Yavuz'um teneşirde
Sarılmak son çözüm sana

4. DÖNER EMİR HAKK'TAN DİYE

Gün geceye, gece güne
Döner, emir Hakk'tan diye
Her bir nesne, aynı yöne
Döner, emir Hakk'tan diye

Sular çağlar zerre zerre
Varlığa güç vere vere
Yerden göğe gökten yere
Döner emir Hakk'tan diye

İnanmayan çok zararda
İman eden sonsuz kârda
On sekiz bin âlem turda
Döner, emir Hakk'tan diye

Âşık Yavuz öğüt ver nesline
Geldin ömrün son faslına
Ten toprağa, can aslına
Döner, emir Hakk'tan diye

5.DİLLER BENİ BENDEN ALDI

Senden âşık olmaz diyen
Diller beni benden aldı
Her lokmada haram yiyen
Eller beni benden aldı

Bir gönlüm var yanıp tüten
Ateşleri mekân tutan
El vermeden akıl satan
Kullar beni benden aldı

Sırlarıma sır ekleyen
Dertten derde sürükleyen
Yıkılmamdan kar bekleyen
Seller beni benden aldı

Kula değil Hakk'a kulum
O'na gider her an yolum
Kem gözlerde geçmez pulum
Pullar beni benden aldı

Yoktur bana kızan, küsen
Dostluk ördüm desen desen
Dost ilinden serin esen
Yeller beni benden aldı

Âşık Yavuz söyler, alır alan
Sevdiğidir insan olan
İnsanlarda yalan dolan
Haller beni benden aldı

6.PİŞTİ GÖNÜL USLANIR MI?

Âşık oldu tam çağında
Şaştı gönül uslanır mı?
Sönmez aşkın ocağında
Pişti gönül uslanır mı?

Bakan görür göz nuruna
Kimi almış nazarına
Dost ararken huzuruna
Düştü gönül uslanır mı?

Kurdum sevgi otağını
Kıran gelsin şer bağını
Musa ile Tur Dağı'nı
Aştı gönül uslanır mı?

Kul Âşık Yavuz bu ne hal sende
Sorulur mu yar sinende
Ben bendeyim o da bende
Taştı gönül uslanır mı?

7. DEYİŞ

Erken doğdum geç yetiştim
 Toy der dayı emmi beni.
 Aşk denilen korda piştim.
 Çiğ zanneder kimi beni.

Ben de bilmem kimim neyim.
 Dert yelinde pervaneyim.
 Dost bilenin yareniyim
 Sorun cemden ceme beni.

Halk için yola çıkalı
 Peşimde iti-çakalı
 Bir kaç bencil fiyakalı
 Sürdü gamdan gama beni.

Her can ile asırdaşım
 Her insanla öz gardaşım
 Çağladıkça gözden yaşım
 Aydı aşkın demi beni.

Bir coşturdu on pusturdu
 Bir söyletti bin susturdu
 Açtım, yedim kan kusturdu
 Namertlerin yemi beni

Coştum canan kul deyince
 Beni sende bul deyince
 Âşık Yavuz kulum gel deyince
 Taşır tahta gemi beni...

8. KÂR MI ETTİN

Ceylan gözlüm benden uzak,
Dur dedin de kâr mı ettin
Git başka ceylana tuzak,
Kur dedin de kâr mı ettin

Ölürsem sensin sebebi
Sendin derdimin tabibi
Artık beni bacın gibi
Gör dedin de kâr mı ettin.

Elde değil murat vermek
Seni yârim gibi görmek
Yüreğime söz geçirmek
Zor dedin de kâr mı ettin.

Âşık Yavuz netti sana
Tükeniyor yana yana
Gittin O'ndan başkasına
Yâr dedin de kâr mı ettin.

9. BE HEY DİLBER

Suskunluğum sevgimdendir
Lâl mi sandın be hey dilber?
Derdim -tasam- kavgam"sen" dir
El mi sandın be hey dilber?

Yırtıp kader torbasını
Çekip derdin harbisini
Giydiğim aşk urbasını
Çul mu sandın be hey dilber?

Baban Türkmen anan Yörük
Zulmün için sabır gerek
Uzattığım eli çürük
Dal mı sandın be hey dilber?

İlan edip aşkı sana
Açtım şu can köşkü sana
Âşık Yavuz başkasına
Kul mu sandın be hey dilber?

ON BİR HECELİ ŞİİRLER**10. NEVRUZ****Obalı**

Yine bahar geldi toprak uyandı
Barışa gel diyen güle merhaba
Tüm tabiat bin bir renge boyandı
Kardeşliğe giden yola merhaba

Âşık Yavuz

Bahar gelir gelmez, yeşerdi bağlar
Ağaca yaprağa dala merhaba
Türlü türlü renge, bezendi bağlar
Yeşile, maviye ala merhaba

Obalı

Neden bu acılar neden bu çile
Cana kıyılır mı hiç bile bile
Dünyamız dönmesin, bir kızgın çöle
Sevgiyi yaşatan dile merhaba

Âşık Yavuz

Merhaba uyanan bayana beye
Bereket yağıyor şehire, köye
Çiçekler meyveye dönüşün diye
Dalları okşayan yele merhaba

Obalı

Töremizde nevrüz kutlu sayılır.
Asya'dan Balkan'a uzar yayılır
Dostluğa bağ olur yola koyulur
İnsanlıkla dolan göle merhaba

Âşık Yavuz

Güneş karı kışı alsın götürsün
Nevruz Dünyamız'a barış getirsin
İnsanlar sözünü tatlı bitirsin
Dillerden dökülen bala merhaba

Obalı

Nevruz soluk almak, nevruz can demek
Obalı'ya sevinç heyecan demek
Nevruz rızık veren kutlu an demek
Hak'tan coşup gelen sele merhaba

Âşık Yavuz

Âşık Yavuz der bu düzen Hakk'ın yapısı
İnsan emanetçi O'nda tapusu
Açılır nevruzda rızık kapısı
Çalışıp kazanan kula merhaba

11. BAŞKA BAŞKA

Gitti eski günler geriye gelmez.
 Mevsim başka başka ay başka başka.
 Hiç kimse kimsenin derdinden bilmez.
 Eyvah başka başka, vay başka başka

Bitsin artık yanıp dövündüğümüz.
 Bir Türk adı kaldı övündüğümüz.
 Yetki verip mal, can güvendiğimiz.
 Bayan başka başka, bay başka başka.

Boşuna yedirdik onca otları.
 Ne çitleri aştı, ne de batları.
 Çöktü bizim safkan yarış atları.
 Kırat başka başka, tay başka başka

Bunlar bizim değil dışarıdan alma
 Kimisi değişmiş, kimisi bulma
 Aslını bozdular Atam' dan kalma
 Oklar başka başka, yay başka başka

Cismi toprak oldu ismi kartlarda.
 Pusuya kaçmazdı en zor şartlarda.
 Koca kurt gideli yeni kurtlarda
 Mekân başka başka huy başka başka

Âşık Yavuz der ki sözüm yârenlik
 Gönlümde kimseye olmaz serinlik
 Çocuk işi oldu erlik erenlik
 Söyle başka başka, duy başka başka

12. İHTİYARLIK

Haber göndermedim mektup yazmadım.
İhtiyarlık erken geldin başıma.
Bin derdime bir tek mezar kazmadım.
İhtiyarlık erken geldin başıma.

Arkana bak hele ecel peşte mi?
Gökteki yıldızım kayıp düştü mü?
Yâre ispat edemedim rüşümü.
İhtiyarlık erken geldin başıma.

Şimdi benim huyum çekilmez olur
Yüzüme gözüme bakılmaz olur.
Aşk bahçeme tohum ekilmez olur
İhtiyarlık erken geldin başıma

Geri git de yaşım üç otuz olsun.
Çektiğim azabın süresi dolsun
Azap veren elin sırrı bozulsun.
İhtiyarlık erken geldin başıma.

Akranlar emmi der güzeller dayı
Benden ahtı aldın yârden edayı
Âşık Yavuz perperişân sen kabadayı
İhtiyarlık erken geldin başıma...

13.ÇATMADI BANA

Çoğunu güldüren bahtın açığı
Doğduğumdan beri çatmadı bana
Herkesi dost bilip açtım kucağı
Benim gibi biri çatmadı bana

Âşık Yavuz da kim dedi hırkamı giyen
Oturup soframda aş ekmek yiyen
İkiyüzlü çıktı her dostum diyen
Bir sözünün eri çatmadı bana

14. DEDİ BANA

Bu sabah o eski yârimi gördüm
Nerdesin hayırsız yar dedi bana.
Sarıldı boynuma hatrını sordum
Sır oldun hayırsız sır dedi bana

Söylendi söylendi boynunu büktü
Sensizlik Dünya'ma çığ gibi çöktü.
Cadılar gönlüne kurşun mu döktü
Gel şimdi hesabı ver dedi bana.

Kolay mı yıllardır il il dolanmış
Öldüm sanıp elle çoktan evlenmiş.
Kocası er değil sanki yılanmış
Koynuma aldığım şer dedi bana.

Dolaştık Samsun'u gün kararınca
Geçmişi yâd ettik daha derince
Aklına geldim mi diye sorunca
Sen onu kendine sor dedi bana.

Gözlerden ırak bir tenhaya sindik.
İrkildik her sestem duydular sandık
Rüzgârla savrulduk yağmadan dindik
Murat yalan hasret kâr dedi bana.

Tuttukça yalvardı ellerin sinsin
Dokunma sineme aşkınla yansın
Kalbimin sahibi muradı sensin.
Bedenim elindir dur dedi bana.

Az mı yandı sinem aşk odunda
Asırdı seneler hasret yâdında
Biz bize haramız Allah katında
Ya sal beni ya da vur dedi bana.

Ağladık sızlandık der ki beklerim
Telefon açarım her an yoklarım
Arada sırada öper koklarım
Yaşını yazmama sür dedi bana.

Âşık Yavuz'um çaresiz son verdik söze
Ayrılık yeniden dem vurdu öze
Gülmedi sevdiğim şans ikimize
Bir daha kavuşmak zor dedi bana.

15. SİĞARA

Ya sen beni bırak ya da ben seni
Taşıyamam bunca derdi sigara
Her tattıkça zehir saçan buseni
Akciğerim ihtar verdi sigara

Duman ettin yaka yaka paramı
Unutmam zor yaşadığın dramı
Tez tükettin yar gönlünde çıramı
İki de bir küsüyordu sigara

Senelerdir pis kokunu koklattın
Zifirine erliğimi haklattın
Yokluğunda el cebini yoklattın
Otlakçılık şanı vurdu sigara

Düşmanlıkta yokmuş senden yamanı
Çoktan geçti ayrılmanın zamanı
Bitirirsin senden yardım umanı
Dostluğundan kim kâr gördü sigara

Senin şerrin kanımdaki nikotin
Düş yakamdan, çık cebinden ceketin
Almam artık altın olsa paketin
Sana tutkum defter dürdü sigara

İçimdeki Âşık Yavuz'luğu sınıdım
Kararlıyım senden daha inadım
Bu gelişim artık sana son adım
Arkadaşlık sona erdi sigara.

16. HAYDi! BAHAR YELİ

Haydi, bahar yeli es deli deli
Dağıt efkârımı savur dağlara
Yar dediğim güzel yâr seçti eli
Boz ah-ü zarımı savur dağlara

Deli çaylar gibi coştum çağladım
Bir halden bilmeze gönül bağladım
Boşuna yaş döktüm boşa ağladım
Al gözyaşlarımı savur dağlara

17. BİLİYORSAN DE

Seni âşık diye tanıdım dostum.
Sevilmek nasıl biliyorsan de
Bilgini sınamak değildir kastım
Övülmek nasıl, biliyorsan de

İnsan âşık olur ergin yaşında.
Saç sakal ağartır sevda peşinde
Hasret tuzağının keskin dişinde
Gevilmek nasıl biliyorsan de

Kaç kere usandın tatlı canından?
Geçtiğin oldu mu kendi kendinden?
Ruhsatla konduğun gönül tahtından
Kovulmak nasıl biliyorsan de

Âşık Yavuz'um dert çektim dert torbasıyla
Kaçmadım kavgadan en harbisiyle
Sevdiğin birinin söz darbesiyle
Dövülmek nasıldır biliyorsan de

18. BİSMİLLAH İLE

Gideceğın yolu nefsine inat
Seç dediler seçtim, Bismillah ile
Cismim kuşa döndü, kollarım kanat
Uç dediler uçtum, Bismillah ile

Uçtukça önümde gökler yarıldı
Kondum bir zirveye, sofrı kuruldu
Elime bir gümüş kadeh verildi
İç dediler içtim, Bismillah ile

İçtikçe kavradım aşkın özünü
Gördüm nur içinde, dostun yüzünü
“Bir düş gördün Âşık Yavuz miskin gözünü
Aç “ dediler açtım, Bismillah ile

19. KALMADI

İnsanlık denilen vasfi kaybettik
 Sabrımın senesi ayı kalmadı
 Şerefsiz çoğaldı şerefler yitik
 Dilimde sinkafın payı kalmadı

Özler olduk kurtla kuzu yayanı
 Çılgınlık kuşattı bayı-bayanı
 Gözleri hor etti nefsin oyunu
 Yüzde ar fikirde haya kalmadı

Bitmiyor Dünya'nın soysuzu puştu
 Sapıklar çoğaldı sabırlar taşı
 İnsan azdı yaban mülayimleşti
 Dağda kurt inlerde ayı kalmadı

Yavrular yanıyor kader diyen çok
 Eceli gelenler gider diyen çok
 Suçlular bedeli öder diyen çok
 Tedbir kıt laflarda riya kalmadı

Güç yetmez bir çare bulmak istesem
 Gülerler saç-sakal yolmak istesem
 "Ya tutarsa" deyip çalmak istesem
 Yurtta göl bakraçta maya kalmadı

Sus diyen zalimdir Âşık Yavuz'a
 Zengin güne doymuş yoksul ayaza
 İyiyi kötüyü söyleye yaza
 Bende söz kalemde boya kalmadı

20. YARINA KALDI

Hoş geçen günlere hey gidi derler
Bizim “hey gidimiz” yarına kaldı
Ümit kapısında bekleyen erler
Hayal nöbetimiz yarına kaldı

İşçi memur olduk, boyun bükmedik
“Ağanın” eline su da dökmedik
Hiç göz boyamadık, yağ da çekmedik
Ondan kıdemimiz yarına kaldı

Bizdeki dertlere sabırdı çözüm.
Bir tek sermayemiz, bitmeyen azim,
Kazanç borcumuza yetmezdi bizim.
Kaç kez senedimiz yarına kaldı.

Âşık Yavuz’un sözleri “şeyler şeyi” ne
Bizde sabır bitmiş kimin neyine
Hep son ümit derken bittikte yine,
En son ümidimiz yarına kaldı.

21. İNSANOĞLU AÇ GÖZ

İnsanoğlu aç göz, nefsi doymuyor.
Meyiller maddeye aktı akalı.
Edepsiz yayınlar edep koymuyor.
Gözler sakınmadan baktı bakalı.

İster oldu deyin, ister olmadı,
Gaflet eli bizi tuttu, salmadı.
Günah ne, sevap ne farkı kalmadı.
Kul akli modaya taktı takalı

Sıfatlar değişti ünlem değişti
Kürre-i arz'daki enlem değişti
Namusta hayâda, anlam değişti.
Dekolte bedeni sıktı sıkalı

Âşık Yavuz'un aklına böyle yer etti
Hakikat sustukça batıl kâr etti.
Şeytan döndü, tövbe istiğfar etti.
İnsanlardan şeytan çıktı çikalı.

22. GÖNÜL KAPISI

Murada az varken göz göre göre
Hiç gönül kapısı kapatılır mı?
Ümitle yaşarken gereksiz yere
Hiç gönül kapısı kapatılır mı?

Bir büyümedik mi, aşk beşiğinde
Az mı nöbet tuttuk ay ışığında.
Haydi, gel deyip de tam eşiğinde
Hiç gönül kapısı kapatılır mı?

Can vermek erliktir yârin yoluna
Sevenler göz dikmez dünya malına
Yâr için ölümü göze alana
Hiç gönül kapısı kapatılır mı?

Layık mı Âşık Yavuz'a bu kara yazı?
Vuslata koşarken, kesildi hızı.
Sevilip severken zalimin kızı
Hiç gönül kapısı kapatılır mı?

23. SENDEN BAŞKASI

Tek sana haczetti aşkın aklımı
Kalbime giremez senden başkası
Sen derbeder ettin şaşkın aklımı
Teselli veremez senden başkası.

İlhamı sendeydi dönen dilimin.
Mızrabı sendeydi gönül telimin.
Tüketip gittiğin bitkin halimin,
Sırrına eremez senden başkası.

Terk ettin Âşık Yavuz'u bıraktın şerde.
Seninle hesabı rûz-ı mahşerde.
Gönül bahçesine hazan düşer de,
Bir yaprak deremez senden başkası.

24. BAFRA OVASI

Bir yanı Alaçam, bir yanı Muştâ
Uzar uzar gider, Bafra Ovası.
Toprağı cömerttir alış- verişte
Bire yetmiş öder Bafra Ovası.

Çiftçi güz gelmeden hasada geçer
Oraksız tırpansız ekini biçer
Nebiyân Dağı'nın suyunu içer,
Bize dostluk güder Bafra Ovası

Ona hayran kalır, bayırım, kıırım
Güldürdü yüzleri ikili tarım
Kim ne derse desin, her bahse varım.
Bir devlete yeter Bafra Ovası.

Âşık Yavuz der ki, seyret Hara'ya.
Bir denize uzan, bir de karaya.
GAP' daki hizmeti verin buraya.
Yedi Harran eder, Bafra Ovası

25. SAHTE ÇIKTI

Bir gurbet dönüşü köyüme vardım
Karşıma ilk çıkan bey sahte çıktı
Dünya mı değişti ben mi şaşırdım
Elimi attığım şey sahte çıktı

Bir beyimiz vardı rahmetlik olmuş
Gelmiş makamına şakiler dolmuş
Kardeşlik şarkımız çoktan bozulmuş
Kudümler patlamış ney sahte çıktı

Sağıma soluma baktım bir zaman
Konu- komşudaki hal daha yaman
Başım dara düştü çektim el aman
Sivri dilimdeki hey sahte çıktı

Bir muhtar gerekti köyün başında
Birkaç aday bulduk akli başında
Var aklım zay oldu sandık başında
Başkan üçkâğıtçı rey sahte çıktı

Âşık Yavuz dön gurbete yine sus dedim
Sustukça her yandan darbeler yedim
İçip dertlerimi atmak istedim
Meyhane ruhsatsız mey sahte çıktı

26. KERKÜK

İngiliz taktiği yine gündemde
Kerkük ona buna ikram edildi
Erenler perişan, şakiler demde
Kerkük ona buna ikram edildi

Elden bırakmamış huysuz huyunu
Merdi pes ettirdi, Buş'un oyunu
Azınlık dediler Türkmen boyunu
Kerkük ona buna ikram edildi.

Bülbüller figanda karga kürsüde
Kuzular anasız kurtlar beside
Dünya seyrederken, altın tepside
Kerkük ona buna, ikram edildi

Âşık Yavuz dedi ki, yok mu çaresi
Bu kadar uzun mu sabrın süresi
Şu Anadolu'mun, ciğer paresi
Kerkük ona buna, ikram edildi.

27. HEKİMLERİN HASTASI

Doldurdun sineme, acıyı âhı
Sinem dert küpümü ah tasımıydı
Kararttın dünyamı cuma sabahı
Bu bir ölüm müydü, ötesi miydi?

Çıkmıyor sırtımdan sevda yeleği
Bilirdin bendeki en son dileği
Bunca kul içinden bir tek meleği
Sevmek yüreğimin hatası mıydı?

“Yolumuz ayrıldı bak son yol” dedin
“Bir delilik etme sakın ol” dedin
“Git derdine başka hekim bul” dedin
Âşık Yavuz hekimlerin hastası mıydı?

28. ADIM SEFİLE ÇIKTI

Halk içinde adım sefile çıktı
Şaşıp aptal aptal gezdim gezeli
Yandı güçsüz cürmüm eridi aktı
Ben bendeki sırrı, çözdüm çözeli

Yâr aldı aklımı perişan oldum.
Düşüne düşünce sararıp soldum
Varlığın özünde gerçeği buldum
Mantık süzgecimden süzdüm süzeli.

Gördüğüm düşleri hayra yorarım.
Fikrime sadık bir yoldaş ararım.
Sabırsız sabrımdan hesap sorarım.
Nefsimin şerrinden bezdim bezeli.

Âşık Yavuz'u narına sunasım geldi.
Uçup küllerine konasım geldi.
Varıp Hallaç gibi yanasım geldi
Cismimdeki Hakk'ı sezdim sezeli.

29. YIKTI BENİ

Nice dengim olan er yıkamadı
Sözünde durmayan yar yıktı beni
Düşmanlardan gelen şer yıkamadı
Dostlara verdiğim sır yıktı beni

Çok ihanet gördüm bir dost atmadım
Dost sözünden gayri acı tatmadım
Yar gönlünden güçlü hasma çatmadım
Güvensizlik denen zor yıktı beni



30. NE KÖŞKE HAYRANDIM NE DE SARAYA

Ne köşke hayrandım ne de saraya
Kader niye şehre indirdin beni
Yoksulsun gülmeye hakkın yok diye
Gurbetten gurbete gönderdin beni

Peşpeşe geliyor çile ızdırıp
Hangisine çare bulsun bu garip
Ayrılık yelinin koynuna sarıp
Yuvasız kuşlara döndürdün beni

Zulmünde ayar yok Âşık Yavuz'da hamle
Zehrettin ömrümü efkârla gamla
Kandırıp cananın sunduğu demle
Acıdan acıya bandırdın beni

31. SADIK BİR DOST BULMAK

Sadık bir dost bulmak ne kadar zormuş
En ufak hatamda attılar beni
Yaşamak ızdırıp ölüm huzurmuş
Ölmeden yokluğa kattılar beni

Saymakla bitmiyor başa gelenler
Hani hatırım için taşı delenler
Yüzüme gelince yüzü gülenler,
Sırtımdan çarmıha çattılar beni

Sevgimle saygımla alay ettiler
Bittim sanmasınlar onlar bittiler
İyi günde yâdâ atıp gittiler
Kötü günlerinde tuttular beni

Âşık Yavuz gönlüm derde kahıra doygun
El alem sanıyor keyfinden baygın
Kimi para kimi zevkine uygun
Parça parça edip sattılar beni.

32. BU KİMİN NESİ

Bu sabah sahilde bir güzel gördüm
Huri desem değil bu kimin nesi
Çarpıyor bakışı titredim durdum
Peri desem değil bu kimin nesi

Zeytin karasıdır gözünün rengi
Acep kimdir bunun gönlünün dengi
Sıradan bir güzel ya da herhangi
Biri desem değil bu kimin nesi

Yüzüne baktıkça tükendi halim
Merhaba diyemem tutuldu dilim
Âşık Yavuz'u Mecnun'a çeviren zalim
Yâri desem değil bu kimin nesi.

33. DEDİ DE GEÇTİ

Bugün yine çattım o gül yüzlüme
“Durmamam gerekir” dedi de geçti
“Aşkın yürektedir, gel de yüzüme
Unutursam tükür” dedi de geçti

Senden ayrılalı perişan halim
Kaderin boynuna yükür vebalim
Ah! Âşık Yavuz’um, seni bana sağ salim
Gösterene şükür dedi de geçti

34. YOBAZLIK

İlime hep zıttı, zanla değişti
Leheb'in diktiği şerdir yobazlık
Tarih boyu iman ile boğuştu
Halkımın çektiği şerdir yobazlık

Her bozduğu milli şuur kazancı
Günden güne öze değer pis hıncı
Çağdaşlığa engel sayar inancı
İslam'ın yıktığı şerdir yobazlık

Kible görür nefsi ister ki eğil
Çoğunun sandığı irtica değil
İmansız irfansı, simada siğil,
Gafletin ektiği şerdir yobazlık

İsmi yakışmıyor uzay çağına
Her inançsız yürek düşer ağına
Devlet yıkmak için yurt toprağına
Düşmanın döktüğü şerdir yobazlık

Böyle anlatmama yasım nedendir
İnsanla iblisi hısım edendir
Şuursuz mecliste ahmak güdendir
Âşık Yavuz'un bıktığı şerdir yobazlık

35. BİR NEFES HUZUR

Nasıl hükmedilir, paraya pula
Hükmeden bildi de biz mi bilmedik?
Sermayeler yüklü, kazançlı yola
Yaya gidildi de biz mi bilmedik?

Gizli kasalarda sinen paralar
Malum gecelerde yenen paralar
Hesabı başkentten dönen paralar
Gökten döküldü de biz mi bilmedik?

Bize göre düğün bayramdı her gün
Sattığımız ilim, kârımız zor gün
İçtiğimiz acı, yenilen sürgün
Haklar verildi de biz mi bilmedik?

Bir gün bu Dünya'dan göçer gideriz
Kul hakkı yediysek bedel öderiz
Yüzsüzler gözünde şanımız keriz
Yüzümüz güldü de biz mi bilmedik?

Âşık Yavuz der, dün geçti, yarın daha zor
Bugünden yarına çilemiz hazır
Bir yudum mutluluk, bir nefes huzur
Kapıya geldi de biz mi bilmedik?

36. YAYLA GEZİSİ

Kısa sürdü bizim yayla gezisi.
Saat on iki de yaylanıp döndük.
Sulu şaka yaptı yaylanın sisi
Tadını kaçırdı yaylanıp döndük.

Güneş açtı yandık sis geldi donduk.
Az daha beklersek kar yağar sandık.
Ne horona girdik ne de et bandık.
Ahlanıp vahlanıp yaylanıp döndük

Çiseye doyunca dağ, tepe, bayır.
Hoştu İnişdibi Armutlu Çayır.
Umudum he dedi kaderim hayır.
Gizgine düzünde eylenip döndük

Bahtım Âşık Yavuz benim eğlence haram.
Dünya'lık derdime ahrette çarem.
Ne ahım tükenir ne gönül yaram.
Şansıma tükürüp söylenip döndük

37. DEĞİL

Doğum yerim Samsun Erikli Köyü
Ay ramazan ayı, yıl belli değil
Kıt vermiş olsa da Hak bana boyu
Bende yaprak çiçek dal belli değil

Çocukluk yıllarım tez geçip gitti
Kabadüz köyünde ilkokul bitti
Mevla'm Akpınar'dan su nasip etti
İçip içmediğim hal belli değil

On dört yaşımdayken sazla tanıştım
On yedimde kara sevdaya düştüm
Hasret ateşinin içinde piştım
Piştiğim alev kor kül belli değil

Âşık Kul Âşık Yavuz'um ömrüm dert dolu
Akıl mecnun yürek sevgi okulu
Bedenimin en son topraktır yolu
Ruhun gideceği yol belli değil

38. OĞUL

Gel, bizi yâd eyle bir Fatiha'yla
Çağımız çok yaman çağdı be oğul
Bedenim baş edip yedi belayla
Boyunca toprağa sığdı be oğul

Düşman gücümüze şaşırıp kaldı
Deniz geçilmezdi, karaya daldı
Tutup üstümüze Anzak'ı saldı
Ölüm dört cepheden yağdı be oğul

Bu savaş kuruttu genç fidanları
Böyle güç görmedi er meydanları
Cansız gövdeleri, asil kanları,
Devirip üst üste yığdı be oğul

Yel estikçe barut, kan koktu duman
Güneş doğmuyordu, durmuştu zaman
Bizdeki var olan yenilmez iman
Zulmün hançerini eğdi be oğul

Bozduk hedefini şaşkın tokmağın
Deldik gövdesini demir yumağın
Şu Çanakkale'de etin kemiğin,
Ezdiği demirden dağdı be oğul

Bak evlat, tehlike her vakit yakın
Gel okşa kabrimi onurla bakın
Kim ne derse desin, inanma sakın
Size Gün, süngümle doğdu be oğul

Baştaki paşamın nurdu cemali
Emretti alt ettik garbı şimali
Unutma gönlünde yaşat Kemal'i
Ondaki yürek bir çığdı be oğul



39. BU SEVDA İMKÂNSIZ

Bu sevda imkânsız büyütüp durma
Cürmüm kıt içime sığmıyor gönül
Çilene razı ol hayaller kurma
Hayal yârden vicdan sağmıyor gönül.

Dilinden bilmiyor uymaz çağrına
Susması gitmesin sakın ağrına
Mihredip canımı versem uğruna
Zülfünün teline değmiyor gönül

Cemali gülerken içi kanıyor
Yıllardır çektiği derde yanıyor
Uzanan her eli hançer sanıyor
Bu yüzden meylini eğmiyor gönül

Çağırılmaz ne yapsak sohbeta meşke
Düşlerin başkaymış hakikat başka
Gözyaşım kar etmez yandığın aşka
Yar katından rahmet yağmıyor gönül

El sözü neyine kendini dinle
Bir Âşık Yavuz inlesin bir de sen inle
Çaremiz karanlık oldu seninle
Güneş bizden ağmıyor gönül

40. BİLMEM

Dert baştan aştıkça bir de yâr yaktı.
 Derde mi yanayım yâre mi bilmem.
 En kral acılar hep bana çıktı.
 Sıradan mı yoksa kura mı bilmem.

Kul sevdim başıma elem uğrattım.
 Boşa kürek çektim elim ağrıttım.
 Bildiğim her ilmi ele öğrettim.
 Kendi dermanımı çare mi bilmem.

Eridim çektikçe bir bir geleni.
 Bilmiyor düşmeyen düşkün hâlini.
 Yıkıldım her gören, çek der çileni.
 Üstümde gök mü var kürre mi bilmem.

Sam vurdu gövdeme dallarım kurur.
 Kırıp yerden yere savurup durur.
 İçimde bir sızı densiz oturur,
 Çıban mı sancı mı yara mı bilmem.

Yorum yaptım az aklımca bin kere.
 Karar verdim yine caydım son kere.
 Geç kavrarım tekrar edin on kere.
 İnsanlık mı önde para mı bilmem.

Âşık Yavuz'um dostlarım kârdan ettiler.
 Ağlatıp gözümü ferdan ettiler.
 Hangi hükme göre yârdan ettiler.
 Hadis mi, yasa mı, töre mi bilmem.

41. KİRVEM

Memlekette ne var ne yok diyorsun
Kaleme sarıldım der demez kirvem
Şerefgil tatilde Tombik Dursun'un
Kahvesinde hava tertemiz kirvem

Gurbeti bilirim yanar sızlarsın
Altına belensen vatan özlersin
Rahatım demekle neyi gizlersin
Mum keser gurbette sertimiz kirvem

Sermaye çağladı zengin sevindi
Beyaz kısmı halkın moru cebindi
Yüz milyarlık ciro yüz bine indi
Karıştı eksimiz artımız kirvem

Yine gün doğmadı aç a sefile
Devletin işi yok el insaf ile
Ne iktidar ne de muhalif ile
Uymuyor ölçümüz tartımız kirvem

İşittin belki de mertlikte oldu
"wan minut" sözüyle Acun sarsıldı
Katilin oyunu böyle bozuldu
Bazen de "ful as"tı kartımız kirvem

Sanma ki bayramlar seyranlar kutlu
Çoğunluk umutlu azınlık mutlu
Şehirler, ovalar, dağlar haydutlu
Dosta hedef oldu sırtımız kirvem

Terör kana doymaz eşkiya özre
Toz- duman içinde Silopi Cizre
Beklenen çözüme varılmak üzere
Değişti kardeşlik şartımız kirvem

Yasaklanan "Türk'üm doğruyum" sözü
Aslından koparmaz Âşık Yavuz'u
Öz ruha yadlaşan milletin özü
Gaflet perdesini yırtamaz kirvem



42. ANLAŞAMADIM

Kalbin taştan beter, dişimle taşı,
Oydum da seninle anlaşamadım.
Vazgeçtim canımdan, uğruna başı,
Koydum da seninle anlaşamadım.

Bilirsin âlemi kim kimin dostu.
Kimi dost etmişim, görenler sustu.
Hükmettim gönlüne kaplıdan postu,
Soydum da seninle anlaşamadım.

Yılan bile pusar, tatlı kelamda,
Sen yılanı geçtin gönül sılamda.
Kırk yıllık hasmımla tek bir selamda,
Uydum da seninle anlaşamadım.

Kalbim ölesiye bağlıyken sana,
Düğüm oldun elin zevk tezgâhına.
Sevgi iplerimi koca cihana,
İydım da seninle anlaşamadım.

Dil derdimden öttü, saz efkarımdan.
Bülbül ilham aldı, ah-ü zarımdan.
Olmuyor dediğin tüm huylarımdan,
Caydım da seninle anlaşamadım.

Yoruldum yanına gidip- gelmekten,
Korkmadım elinde kalıp ölmekten.
Azrail'i bile bana gülmekten,
Baydım da seninle anlaşamadım.

Sevdim diye buyur ettin dünyana,
Aşkima karşılık ne verdin bana.
Kerem- Aslı diye bizi her yana,
Yaydım da seninle anlaşımadım.

Kahrettin Âşık Yavuz'u şerde hayırda,
Çareler arattın, dağda bayırda.
Kurt ile kuzuyu aynı çayırda,
Yaydım da seninle anlaşımadım.



43. ALIŞAMADIM

Şu kalın kafamın şekli yüzünden
Her yöne yatmaya alışamadım
Hiç taviz vermedi soyka özünden
O kaş göz çatmaya alışamadı

Kaç sille yese de tınmaz tepesi
Kırk küpte bir çıkar bunun gibisi
Kafa kafa değil kemik kafesi
Üstümden atmaya alışamadım

Herkesçe malum ya kurnaz değildim
El alay ettikçe yarenlik bildim
Kim bilir kaç kere satışa geldim
Dostumu satmaya alışamadım

Yerinde durmadı sabırsız çıktı
İnandı sevdaya kendini yıktı
Yar hışmına rağmen sevgiye aktı
Meylini tutmaya alışamadım

Her tür arza hitap edemedim de
İlkellik sezildi nezaketimde
Yârden gayrisine bacı dedim de
Ayşe'ye Fatma'ya alışamadım

İmana zan zarar vicdanlara kin
Bu fikre kapıldım sessiz ve sakin
Nice acıları sindirdim lakin
Acı söz tatmaya alışamadım

Âşık Yavuz'luk bilmiyor bendeki azim
Manaya aşığım nefse garezim
Maddeyi saf tartar vicdan terazim
Süte su katmaya alışamadım.

44. SON TELEFON

O, son telefonda “bu akşam bana,
Erken gel” demeni unutamadım.
Halini hatrını sorunca sana,
“Hoş değil” demeni unutamadım.

“Umut kesmek varmış, çıkmayan candan.
Yâr sürgün edildim, senin dünyandan
Anılar silinmez, gönül sayfandan.
Beni sil” demeni unutamadım.

Âşık Yavuz kader bana çok gördü seni
Bozuldu bu bitmez aşkın düzeni.
Yaşasam ne çıkar sevdiğim beni.
“Ölü bil” demeni unutamadım.

45. KISKANDIM

Kıskançlık insanın mayasında var
Aslım bir damla su, gölü kıskandım
Ne şan kazandırdı ne de itibar
Aynaya baktıkça gülü kıskandım

Çileyle yetiştim mutlu göründüm
Mensubu olduğum türle övündüm
Küçük bir çiçekten meyveye döndüm
Üstünde durduğum dalı kıskandım

Düştüm on sekizde sevda zoruna
Hasret alevinin kızgın koruna
Karartım bahtımı zoru zoruna
Elin bahtındaki alı kıskandım

Bekâr olan beymiş, evlenen paşa
Evlenir evlenmez düştüm telaşa
Geçim sıkıntısı bindikçe başa
Bu sefer bekârı, dulu kıskandım

Hasetlik değildi celalimdeki
Bir nefes huzurdu hayalimdeki
Mal- mülkte gözüm yok el âlemdeki
Bükülmez bileği, kolu kıskandım

Siyaset mi, nedir? Hiç anlamadım
Kavgayı hır- gürü, her an kınadım
Hep ortada kaldı attığım adım
Bazen sağı bazen solu kıskandım

Nefsimce cazipti şeytanın tezi
İnsanım, yanılttı, kaybettim izi.
Hakk'ı hakikati bizdeki bizi
Benden fazla bilen kulu kıskandım

Baktım Âşık Yavuz asi, sabır da elde
Keramet hissettim nice sefilde
Açlıktan nefesi koktuğu halde
Şükretmeyi bilen dili kıskandım



46. ÂŞIĞIM

Günden güne Şu dünya'yı görel
Düştüm nice halden hale, âşığım.
Aklım fikrim vara yoğa ereli.
Yâre sonsuz özlem ile âşığım.

Nuru parlar her canlının yüzünde.
Aşkı çağlar âşıkların özünde.
Bin hikmet var bir hecelik sözünde
Kula dostum diyen, dile âşığım.

Zaptet Âşık Yavuz, nefis denen hasmını
Zikret Hakk'ın doksan dokuz ismini.
Varıp yarın görmek için cismini
Girdim Hakk'a giden yola âşığım.

47. GÜLHANIM

Çalışıkça kaybetsen de üzülme
Salih kullar sabrı seçer Gülhanım
Bağlandığın umutlardan çözülme
Çözüldükçe fırsat geçer Gülhanım

Nasip gelmez bizler ona gideriz
Almak için bedelini öderiz
Varsa verir Hak'tan niyaz ederiz
Rızkı biten burdan göçer Gülhanım

Sabret güler talihin de şansın da
Güldürecek yürek sende can sende
Umut, hayal, azim yoksa insanda
Ömrümüzün tadı kaçar Gülhanım

Zamanımız kolay değil zor zaman
Âşık Yavuz'luğa bakmaz kulu yer zaman
Yılma kızım, sen yine de her zaman
Gül, yüzünde güller açar Gülhanım

48. BIRAKTIM

Sonum yakın artık tattım sancımı
Bitmeyen işleri sona bıraktım
Varımı yoğumu her kazancımı
Şu dünya denilen hana bıraktım

Silahım kalemdir, hançerim kında
Umarım makbuldür Mevla katında
Birkaç şiir yazdım barış tadında
Kim tatmak isterse ona bıraktım

Eğittim sancağı tuğ'lasın diye
Zorluğu kolayla bağlasın diye
Her biri bir yanda çağlasın diye
Yurduma yüzlerce Tuna bıraktım

Yar değil bedenim solsün diyerek
Muradım ahrete kalsın diyerek
Allah'a emanet olsun diyerek
Arkamda bir garip suna bıraktım

Âşık Yavuz'um doymadım dört evladıma
Duayla düşerler belki yâdıma
Neslim artsın diye kendi adıma
İki baba iki ana bıraktım.

49. KURBAN OLAYIM

Ey yurdum yoluna fedadır canım.
Fırsat ver uğruna kurban olayım.
Her yanın dergâhım, sarayım, hanım.
Gel diye çağrana kurban olayım.

Hilâlden şavk alır ufkundaki tan.
Ecdattır bağrında kefensiz yatan.
Şüheda kanıyla yoğrulan vatan.
Kars'ına Ağrı'na kurban olayım.

Sancağa renk veren kan mehmetçiğin
Kazanılan zafer şan mehmetçiğin.
Tekbirle şahlanan can mehmetçiğin.
İmanlı bağına kurban olayım.

Özgürlük aşığı kuşun, kurdun var.
Zafersiz dönmeyen şanlı ordun var
Namertten ziyade erin-merdin var
Kutsal değerine kurban olayım.

Sevdamdır göklerin bucağın, köyün
Atalık şanıdır analık huyun.
Bir elinde eğcek bir elinde yün
İplik eğirene kurban olayım.

Âşık Yavuz'um aşkınla sarhoş olurum
Türkiye dendikçe bir hoş olurum
Erle er, berduşla berduş olurum
Eğrine, doğruna kurban olayım.

50. NASIL SUSAYIM

İşine gelmeyen sus! Diyor bana
Canım sıkılıyor, nasıl susayım
Neden boyun eğdik yâda yabana
Aklım takılıyor nasıl susayım

Ustayım sanıyor her keser tutan
Tabana uymadan tavanı çatan
Harcında binlerce şehidim yatan
Temel yıkılıyor, nasıl susayım

İz kalmasın diye dünden yarına
Bozdular düzeni zoru zoruna
İnsanlık hayrına inen Kuran'a
Yanlış bakılıyor, nasıl susayım

Batıdan koparak gelen fırtına
Düşürdü halkımı varlık derdine
Şu barış kalesi ata yurduna
Nifak ekiliyor, nasıl susayım

Çareyi söylerken, sustum çözüme
Sansür tıkadılar, haklı sözüme
Sezen yüreğime, gören gözüme
Çomak sokuluyor, nasıl susayım

Birlikte çıkardık her tür sefere
Bir imza atardık onca zafere
Kardeş hasım oldu uyup kâfire
Kanlar dökülüyor, nasıl susayım

Bunlardan iyidir seçsek ördeği
Hiç olmazsa mekân tutar çardağı
Ya hırsızın kendi ya da ortağı
Başa dikiliyor, nasıl susayım

Yobazmış, haramı bezle bağlayan
Özünden aldığı feyzle bağlayan
Toplumunu sımsıkı özle bağlayan
Bağlar sökölüyor, nasıl susayım

Âşık Yavuz anlat hali yürü kürsüye
Kamber mi kavuştu puşt mu Arzu'ya
Milyonların hakkı beş- on düzöye
Peşkeş çekiliyor, nasıl susayım

51. RABBİM

Aklı yetmeyenler hâşâ yok diyor
Sen seni zikreden dildesin Rabbim
Gönül gözü gören sana Hak diyor
Adının geçtiği ildesin Rabbim

Dermanlar sendedir aciz kullara
Güç kuvvet verirsin güçsüz kollara
Kudretin değdikçe kuru dallara
Açılıp serpilene güldesin Rabbim

Sevdasın Kur'an'ı dinleyen canda
Vicdansın kavgayı önleyen canda
Zalimin zulmünden inleyen canda
Mazlumun tuttuğu daldasın Rabbim

Hep öyle söylüyor akli erenler
Himayende sürer devran sürenler
Senin rızan için verir verenler
Yoksula uzanan eldesin Rabbim

Yoldaş et Âşık Yavuz'u halden anlara
Yardım et yanılıp aldananlara
Aşkımın ahtıyla tüm insanlara
Gönlümü bağlayan teldesin Rabbim

52. AZ MI BEKLEDİM

Ayrılıp giderken, geriye bakıp
Kalacaksın diye az mı bekledim.
Hasretle doldukça setleri yıkıp,
Geleceksin diye az mı bekledim.

Doğruysa evet de gel şu sözüme,
Erdi mi meselen bensiz çözüme.
Gelip hasretinden solan yüzüme
Güleceksin diye az mı bekledim.

Çıkarıp gönlünden etsen de sürgün,
Ümidim sabrıma güç verir her gün
Kapımın zilini mutlaka bir gün,
Çalacaksın diye az mı bekledim.

Aklımdan çıkmıyor ayrılık anı
Affetsem ne yazar, onca hatanı
Yaralı kalbimden damlayan kanı
Sileceksin diye az mı bekledim.

53. BANA GÜL DİYORDUN

Bana gül diyordun nasıl güleyim.
Hasretin canımı yaktı sevdiğim.
Ya gel muradım ol ya vur öleyim.
Sanki can bedenden çıktı sevdiğim.

Ne baharım belli ne yazım kışım.
Zehir oldu suyum, ekmeğim, aşım.
Mert Irmağı gibi coştı gözyaşım
Bulanı bulanı aktı sevdiğim.

Âşık Yavuz'unun yarası derin.
Gitmez hayalinden ceylan gözlerin.
Sensiz günü günden saymayan yârin
Yılları saymaktan bıktı sevdiğim.

54. YÂR DELİSİYİM

Yol göstersin bana bir aklı eren
Ben bir halden bilmez yar delisiyim
Git dedikçe ahı dağlar deviren
Gel dedikçe gelmez yar delisiyim

Her türlü ahtıma hep olsun derken
Sar sinem yangından kurtulsun derken
Ben sana sultanım sen kulsun derken
Kuldan selam almaz yar delisiyim

Azdır Âşık Yavuz gibi doğuştan garip
Yar yıktı bahtını kanına girip
Uğrunda ölenin hakkını verip
Son namazı kılmaz yar delisiyim.

55. TAŞIYORUM

Beni ben etti yar, verdiğin ilham
Sayende bir garip gam taşıyorum
Meylimde Amentü, dilimde Elham,
Elimde, belimde gem taşıyorum

Nettin bana canan diye seçtiğim
Mizan mıdır Sırat mıdır geçtiğim?
Zemzem'den mi, Kevser'den mi içtiğim?
O günden bu yana dem taşıyorum

Gözlerime görmesini öğrettin
Ellerime vermesini öğrettin
Ermez akla ermesini öğrettin
Serde Cihan kalpte cem taşıyorum

Ne takâtım kaldı ne basiretim
Karalar içinde soluk suretim
Ne yeşile ne aklığa hasretim
Yine de gözünde mim yaşıyorum

Kul Âşık Yavuz'un af bekliyor sürgünde
Vicdan bahsi yok mu gönül serginde?
Dört kitabı hatmettirdin bir günde
Sen Elif'sen ben de Lam taşıyorum

56. SONRA DİYORUM

Sana durmak yasak yaz be kalemim
Dinlenmek talimden sonra diyorum
Yaz ki şadan olsun gönül alemim
Salim'den Halim'den sonra diyorum

Kıskanma aldıkça elime sazi
Sendeki boyadır ondaki sızı
Çarp, topla, böl, çıkart yine de bazı
Hesaplar ölümden sonra diyorum

Aşkim senin yazman sazın ötmesi
Bir de kulun kula dua etmesi
Hüznüm kültürümün zâyâ gitmesi
Vuslat bu âlemden sonra diyorum

Kağıda selam ver dilsiz olsa da
Koparmaz özünden seni ol seda
Dar görüşlü kullar karşı gelse de
Merhaba! selamdan sonra diyorum

Âşık Yavuz der selamsız girilmez mülke
Dinimde yasadır, töremde ilke
İşin zor ey kalem gafletin halka
Attığı çalımdan sonra diyorum

57. GÜLÜM

Hasretine hamal yapsan da beni
Sabırla taşıyım unutma gülüm
Özür diliyorum üzdüysem seni
Bana eller gibi kaş çatma gülüm

Biraz hatrı varsa sende aşkının
Su serp yangınına garip şaşkının
Âşık Kul Âşık Yavuz'a gönül köşkünün
Ümit kapısını kapatma gülüm



58. DENEME CEYLAN

Hasretin kapımı çaldı çalalı
Zehretti gecemi günümü ceylan
Dünya'mı sensizlik aldı alalı
Gözlerim görmüyor önümü ceylan

Bu muydu hayalin bu muydu düşün?
Ecele on çekti azap edişin
Giderim demeden çekip gidişin
Mecnun'a çevirdi ünümü ceylan

Yüzüme bakanlar mutlu sanıyor
Dışarım gülüyor içim yanıyor
Durdukça sızlıyor değsem kanıyor
Hançeri pek vurdun sineme ceylan

Kim atar aşkını böyle bir hale?
Gurura uydun da bitti mi çile?
Murat mahşer günü kabrinde bile
Âşık Yavuz'a gelmeyi deneme ceylan

59. PERİŞAN

Hani yapacaktın Yılmaz başkanım.
Köyümde sular kıt yollar perişan.
Tamir kesin çözüm olmaz başkanım.
Sabrımız tak etti kullar perişan.

Kabadüz, Cerekli, Erikli köyüm.
Yıllardır hizmete meraklı köyüm
Ne vay vayım kaldı ne de hey heyim.
Soğudu mangalım küller perişan

Seçimde verdiğin sözünde misin?
Çoğunu yaptın da azında mısın?
İpekte, atlasta, pazen de misin?
Kırıldı tezgâhım teller perişan

Köyümdeki gözler seni arıyor
Yoldaki çukurlar makas kırıyor
Şoförler koltukta kambur duruyor
Direksiyon tutan eller perişan

Haydi! Gerçek eyle verdiğin sözü
Erit şu gönlümde büyüyen buzu
Son hamlede mars et Âşık Yavuz'u.
Tavlam yamuk-yumuk pullar perişan.

60. SENİN YÜZÜNDEN

Hasretin ömrümü zay etti gülüm
Sarıp soluşum senin yüzünden
Gözümde hayalin kapımda ölüm
Çaresiz kalışım senin yüzünden

Hasretin vurdukça boynumu büktüm
Gözde fer kalmadı, her gün yaş döktüm
Yaş elli demeden kocadım çöktüm
İhtiyar oluşum senin yüzünden

Âşık Yavuz yüreğimde Ferhat ahtını
Yürekler sızlatan Mecnun bahtını
Kerem'i kül eden korun tahtını
Kendimden buluşum senin yüzünden.

61. BIRAKMADIN

Dilin Türkçe miydi, İngilizce mi?
Bende he kendinde yes bırakmadın
Virane eyledin gönül bahçemi
Dalda gül bülbülde ses bırakmadın.

Ne beni ara-sor ne mezarımı
Oyuna benzettin ah-ü zarımı
Damlaya susattın gülizârımı
Yerde nem havada sis bırakmadın.

Nurumsun dedikçe nursuza döndün
Varımsın dedikçe hırsıza döndün
Havamsın dedikçe poyraza döndün
Sevdamın yeline "es" bırakmadın

Kimi Âşık Yavuz diyor kimisi deli
Geri al aşkımın buysa bedeli
Sevgiyle bakmadım gittin gideli
Gözde fer yürekte his bırakmadın

62. TINMADIN

Ne sağırdın ne de kördün vicdansız
Burnunun dibine geldim tınmadın
Topuk vura vura kaldım dermansız
Bastığın toprağı deldim tınmadın

Ne vardı âhtımda kaş-göz çatacak
Ömür kısa ecel gelip çatacak
Derdini tasanı silip atacak
Tufandım, doluydum, seldim tınmadın

Âşık Yavuz gönlüm şendir şükürler olsun
Ben Mevla'ya kulum sen kula kulsun
Selamım sabahım şurada kalsın
Kapını bin defa çaldım tınmadın

63. GİTME CEYLAN

Gitme ceylan dönüp ararsan beni
Kaybolur giderim tez bulamazsın
Hasret narı göz göz eder sineni
Yarana saracak bez bulamazsın

Yokuştan yokuşa sürdün yolunu
Kadir Mevla'm senden sorar kulunu
Her gün köşe bucak şirin Samsun'u
Dolansan da benden iz bulamazsın

Dermanım sendedir gel son göz ağrım
Başka yar bulamam bil son göz ağrım
Seninle tutuşup harlanan bağrım
Küle dönmüş olur köz bulamazsın

Görüşmek nasipse ölmeden önce
Bak Âşık Yavuz derdime inceden ince
Sevene yaptığın zulmü görünce
Kendine diyecek söz bulamazsın

64. SEN DE AĞLARSIN

Erkeğe ağlamak yakışmaz diyen
Sende yürek varsa sen de ağlarsın
Seninle birlikte gülmek isteyen
Dünyanı yıkarsa sen de ağlarsın

Düştüğün hale bak ele gülerken.
Rabbi'ne şükreyle bana sus derken
Ömründe mutlu gün görmek isterken
Bahtın kör çıkarsa sen de ağlarsın

Ansızın düşersin aşkın narına
Gönlün volkan olur kışa borana
Bir yaman çığ düşer göz pınarına
Eriyip akarsa sen de ağlarsın

Gönül yarasının yârde ilacı
Teselli veremez kardeşle bacı
İliğine işler verdiği acı
Kalbini yakarsa sen de ağlarsın

Âşık Yavuz'um düşün de hisse al benden
Can çıktı zanneder aklın bedenden
Ayrılıp giderken sevdiğin senden
Geriye bakarsa sen de ağlarsın

65. ANLARSIN

Dert yüklerken, işlediğin hatayı
Dert kapını çaldığında anlarsın
İçimdeki kahrettiğin sevdayı
Kahredeni bulduğunda anlarsın

Vur kadere kılıcını, kırıgını.
Döndür artık devranını, çarkını.
Sevdiğinle, yüreğimin farkını.
Kollarına aldığında anlarsın.

Azrail'in er-geç kırar kalemi.
Tattırırlar, tattırdığın eleme.
Senden sonra yaşadığım âlemi.
Ölüp yalnız kaldığında anlarsın.

Al bir zengin kazan hayat cengini
Mahşer günü bulamazsın zengini
Âşık Yavuz'daki yangınların dengini
Cehenneme daldığında anlarsın.

66. VAR GİT KARA SEVDAM

Var git kara sevdam, durma yolumda
Yine kör edecek, göz mü ararsın?
Kışa çevirdiğin ömür yılımda
Hasat vakti geçti, güz mü ararsın?

Ağlattın gönlümü gülecek yaşta
Seni saran kollar yıllardır boшта
Giderken boynunu büktüğün başta
Yüzüne gülecek yüz mü ararsın?

Âşık Yavuz Hakk'a dönüş çağında
Kanı buz tutuyor yaz sıcakta
Söndürüp attığın aşk ocağında
Seni ısıtacak, köz mü ararsın?

67. FIRSAT VERMEDİN

Aklımı başımdan çekip aldın da
Diz dize durmaya izin vermedin
Beni dinlemeden söze daldın da
Hatırını sormaya fırsat vermedin

Peşinden koşarken kalmadı takat
Böyle mi oluyor aşka sadakat?
Gülünü uzaktan koklattın fakat
Elimi sürmeye fırsat vermedin

Tertemiz duygumu kötüye yordun
Bir sıcak davrandın, bir soğuk durdun
Olura olmaza hayır diyordun
Murada ermeye fırsat vermedin

Aşk verdin Âşık Yavuz'a tınmaz yapımdan
Bin parsel dert sattın bölüp tapundan
Gönlüm boş dedin de gönül kapımdan
İçeri girmeye fırsat vermedin

68. SOKAK KEDİSİ

Ölümün çok erken sokak kedisi
Fılanlar ölse de sen ölmeseydin
Dermansız dert ile ölüp gidesi,
Gelenler ölse de, sen ölmeseydin

Acele davrandın şimdi kim kârlı
Bak, ecelin senden daha kararlı
Varlığı topluma, yurda zararlı,
Olanlar ölse de, sen ölmeseydin

Bilirim kızarsın pisi diyene
Ben pisi demeden kaçmak neyine
Çöplükten geçinip ekmek yiyene
Gülenler ölse de, sen ölmeseydin

Şakinin boynuna ilmek takıp ta
Çözenler kim idi garbe bakıp ta
Ezilecek başa sahip çıkıp ta
Salanlar ölse de, sen ölmeseydin

Kahretti Âşık Yavuz'u o şaşkın dümen
Tokların döktüğü lokmayı yemen
Yıllardır halkımın kanını emen
Yılanlar ölse de, sen ölmeseydin

69. ARTIK DİNSİN

Artık dinsin Türkiye'min gözyaşı.
Aramıza yedi yaban girmesin.
Bu insanlar birbirinin kardeşi.
Kimse bizi ayrı- gayrı görmesin.

Her sözüme âmin deyin yüz kere.
Nasip olsun her yiğide teskere
Yurdu bölmek için tutup askere,
Tetik çeken el murada ermesin.

Kul Âşık Yavuz'um kader ortak yazı bir.
Halkımızın türküsü bir, sazı bir,
Bu devletin Kürt'ü, Türk'ü, Laz'ı bir.
Hiçbir neden ayrılığa varmasın.

70. SENİN DEĞİL MİSİN?

Gel, ey gül yüzünü benden çeviren.
Derdimin çaresi sen değil misin?
Bu garip âşığım gönlüne giren,
İlk ilham perisi sen değil misin?

Göklerde ararken yerde bulduğum.
Yüzüne baktıkça hayran kaldığım.
İçtikçe körkütük sarhoş olduğum,
Şarabın şırası sen değil misin?

Ne şarap ne rakı içmezdim inan,
Sensin aşk meyini elime sunan.
Yıllardır sönmeden içimde yanan,
Ateşin şırası sen değil misin?

Şu kara bahtına boyun büktüren,
Gözünden sel gibi yaşlar döktüren,
Âşık Kul Âşık Yavuz'a hasret çektiren,
Sevdanın karası sen değil misin?

71. NE DENSİN

Dilim varmaz gel sen anlat Mahinur
Benim sefil oluşuma ne densin
Alın yazım neden sensiz okunur
Bahtımdaki oluşuma nedensin

Sen vurdukça gururunun timiyle
Ben barıştım acıların tümüyle
Senden sızan bir sevdanın demiyle
Dirhem dirhem, doluşuma nedensin

Al şifamı diyar diyar göç eyle
Mücrimine dirilmeyi güç eyle
Sen gideli hayalimin gücüyle
Sırdan sırra dalışıma nedensin

Bundan sonra ne yüz göster ne bakın
Kul Âşık Yavuz'a ne uzak dur ne yakın
Aradığım gün doğuran afakın
Menzilini buluşuma nedensin

72. YAŞIYOR DERSİN

Yar yavrumuz büyür beni sorarsa
Hayali bu canda yaşıyor dersin
Bana gelmek için çare ararsa
Toprağın koynunda yaşıyor dersin

Asker etti onu bir şanlı ordu
Değişti mekânı hanesi yurdu
Milyonlar gönlüne tahtını kurdu
Vatanın bağrında yaşıyor dersin

Rahmetle şad olsun adımı anan
Bir aşk ateşidir bendeki yanan
Uğruna öldüğüm şu dalgalanan
Bayrağın şanında yaşıyor dersin

Âşık Yavuz der ki ağlama bacı
Metin'deki şeref bizdeki acı
Peygamber elinden giydi de tacı
Cennet sarayında yaşıyor dersin

73. YUH OLSUN

Öldü denen bir ulusu uyaran
Atatürk'ü sevmeyene yuh olsun
Neslimizi hürriyete doyuran
Atatürk'ü sevmeyene yuh olsun

Kulun kula kulluğunu kaldıran
Hak'tan iman garpten ilim aldıran
Dini tutup cehalete saldıran
Atatürk'ü sevmeyene yuh olsun

Ne padişah ne evliya ne şahtı
Esareti yok etmektı ilk ahtı
Milletinin gönlündedir tek tahtı
Atatürk'ü sevmeyene yuh olsun

Âşık Yavuz der ki Güneş gördü otağım
Olmasaydı ne ben vardım ne tuğum
Sarı saçlı mavi gözlü başbuğum
Atatürk'ü sevmeyene yuh olsun

74. NE ÇIKAR

Gülmeyi tatmadan bu yaşa geldim
Bundan böyle yüzüm gülse ne çıkar
Kaderle güreşte hep tuşa geldim
Kaldırıp sırtımı silse ne çıkar

Coştum gençlik serden göçtükten sonra
Taştım son badeyi içtikten sonra
Kör talih zamanı geçtikten sonra
Dünya'yı benimle bölse ne çıkar

Âşık Yavuz'um Hakk'ı Hak sayamadıysam
Gururdan, kibirden cayamadıysam
Kötü huylarıma kıyamadıysam
Şanım ozan diye kalsa ne çıkar

75. ÇALDILAR

Murat alamadım gönül bağımdan
İçinde salınan kızı çaldılar
Zor bela bulduğum mutluluğumdan
Çoğu göremedim azı çaldılar

Karardı ufkumuz görmez gözümüz
Kime ne söylesek geçmez sözümüz
Ne bahtımız güldü ne de yüzümüz
Yârimden işveyi nazı çaldılar

Âşık Yavuz gözlerimde hüznü bakış
Ömür gergefimde çiledir nakış
İki mevsimim var bir güz bir de kış
Benden ilkbaharı yazı çaldılar

76. ER Mİ DİYORLAR

Aklım ermedi yar sizin köylerde
Puşt ile namerde er mi diyorlar?
Her doğruya doğru denecek yerde
Şerre hayır hayra, şer mi diyorlar?

Ne buldun o soysuz kalp gözü körde.
İçi haset yüklü gözünde perde
Mecbur mu ettiler seni bu derde.
Onsuzluk ömrünü yer mi diyorlar?

Sen kahır çektikçe ben eriyorum.
Bittikçe sabrım dem veriyorum.
Yüzünde al değil gam görüyorum.
Sizde gören göze kör mü diyorlar?

Ne huzuru tattın ne heyecanı
Taştan yürek olsa çekmez acını
Seveni unutup sevmeyen canı
Yâr diye bağrına sar mı diyorlar?

Dur de artık bitsin ömründen ceza
Oynama zalimin çaldığı saza.
Zalimden cefa çek, Âşık Yavuz'a,
Günahın ecrini sor mu diyorlar?

77. USANDIM

Usandım kullara hesap vermekten
 Âşığım diyorum azdın diyorlar
 Çocukluk halimi bilen dostlar sen
 Eskiden noksandın azdın diyorlar

Bilen az kırk asra bedel çilemi
 Bahte hasret yazmış kudret kalemi
 Ben "gel" ezber ettim yar "gelemem" i
 Dağ mı yardın çöl mü gezdin diyorlar

Bir gördüm bir daha görmedim yâri
 Seyran yurdu yaptım gök ile yeri
 Gördükçe sinemden düşen külleri
 Yandın amma neyi çözdün diyorlar

Kim yaşıyor hayalinde düşünde
 Düşünmeden bize peşin peşin de
 Evin de var barkın da var eşin de
 Bu şiiri kime yazdın diyorlar

Kazandığım her kalp gönlün camisi
 Der demez vaaza başlar kimisi
 Birkaç bayramı var beş-on cuması
 Hayır gelmez beynamazdan diyorlar

Aşk dara sürdükçe Âşık Yavuz kulunu
 Tek derdim sandılar Ala Ceylan'ı
 Çalıp çağırdıkça yedin aklını
 Uzaklaş türküden sazdan diyorlar

78. ŞAŞAR

Aşkının rengini kara seçenin
Bakışı körleşir kulağı şaşar
Meylinin hızından öne geçenin
Akışı gürleşir bulağı şaşar

Dar gelir kalbine kor düşen bağı
Yar ister gelmeden o mutlak çağrı
Ne arzular diner ne başta ağrı
Havası değişir soluğu şaşar

Erdirir vasfını aşkın edebi
Nurlanır düştüğü kyunun dibi
Ecelle güreşir dumrullar gibi
Şeytanı saflaşır meleği şaşar

Noksansa cananda sevdanın dozu
Set olur murada hasretin pozu
Mevla'm bu hallerden kuru Âşık Yavuz'u
Kaderi horlaşır feleği şaşar

79. KORKUM VAR

Sana çoktan vurgunum da diyemem
Kaşlarını çatışından korkum var
İçimdeki gizli aşka kıyamam
Başlamadan bitişinden korkum var

Sezmedin mi sensin bende özlenen?
Senin sevdan ümidimde gizlenen
Çıplak gözle küt kütleri izlenen

Sen soldurdun al rengini gülümün
Ölçüsü yok çektirdiğin zûlümün
Can tatmadan acısını ölümün
Hasretini tadışından korkum var

Kul Âşık Yavuz'um sahip sensin tahtıma
Zincir vurdum sende kalan ahtıma
Güneş gibi doğsan da bahtıma
Gün bitince batışından korkum var

80. DERLER

Gün gelir anlayan çıkar da beni
Garibin kanına girilmiş derler
Hele bir okuyun şiirlerini,
İlhamı kudretten verilmiş derler

Yaşarken duyulmaz şairin sesi
Ölünce nam alır nice güftesi
Erken gazel dökmüş gönül bahçesi
Gülü gonca iken derilmiş derler

Âşık Yavuz derviş olur o vasma erse
Kurt kuzuya döner gönlünü görse
Yar ile aşkımız dile düşerse
Leyla ile Mecnun dirilmiş derler

81. ADINI ANDIKÇA (Leb Değmez)

Adını andıkça şad oldu yürek
Gönül seni ister dil seni ister
Hasretin elinden od aldı yürek
Harından dökülen kül seni ister

Cihanı ışıtan senin ziyandır
Sensizlik hüsrandır akla ziyandır
Her rengin içinde aslın ayandır
Siyah seni ister al seni ister

Yetiş ey şanına aşk denen Canan
Aşkının narıdır yürekte yanan
Her dara düşene çareler sunan
Sine seni ister el seni ister

Aşığına ne gün göster ne rüya
Ayan et sözünde olursa riya
Ne Cennete hasret ne de huriye
Odlara atsan da kul seni ister

82. BİZDEDİR

Bize bakan bizde kendini görür
Akıllı akılsız deli bizdedir
Her damla su bizde kendini görür
Denizi deryası gölü bizdedir

Coşar ilden ile konar göçeriz
Yar katına doğru kanat açarız
Gel dense dağları deler geçeriz
Ferhat'ın kazması, beli bizdedir

Nur insin kabrine, şanla ölenin
Türkü, türkümüz gönül telinin,
“Bir dost bir post yeter” diyen Veli'nin
Abası, tesbihi, çulu bizdedir

Sözümüz yalansa tez elden kesin
Sevdamız uğrunda öldürün asın
Âşığı anlatan nice mahlasın
Hem coşkun hem durgun hali bizdedir.

Gönlü hiç geçmemiş güzelden gülden
İlham aldık pirin gittiği yoldan
Abdalız, sefiliz, usta Pir Sultan
Sazının püskülü, teli bizdedir

Yâre kavuşmaya aklımız emin,
Şifası kesindir, onda merhem
Aslı'm Aslı'm diye yanan Kerem'in
Ateşi, alevi, külü bizdedir

Dünya'da kavga var, zulüm üst üste
El açıp sığındık o yüce dostu
Dergâhlar Tur Dağı, kulaklar seste
Musa'nın yüreği dili bizdedir

Sırlar çözülüyor, çağ bilgi çağı
Hem gönüller görür, hem göz merceği
Yunus'tan öğrendik nice gerçeği
Bülbülün feryadı "gülü" bizdedir

Âşık Yavuz'um, nesliyiz asil bir soyun
Kırılır, bükülmez bizdeki boyun
Tahtınız onların verdiği huyun
Muhammet, Mustafa, Ali bizdedir

83. BAŞIM SENİ TAŞA VURSAM

Kabahatin bini geçti sonunda.
Başım seni taşa vursam yeridir.
Sersem beynin rahat durmaz kınında.
Başım seni taşa vursam yeridir.

Garip garip durmak sana gelir mi?
Zulüm çeken zalimden af diler mi?
Yiğit başı ezilmeden ölür mü?
Başım seni taşa vursam yeridir.

Sevdan büyük bu sevdadan bıkılmaz.
Seven yürek tek darbede yıkılmaz.
Ne tez bıktın vay utanmaz sıkılmaz.
Başım seni taşa vursam yeridir.

Hak veren yok nice sırrı çözsün de.
Muradına yüz verilmez yüz sende
Sabırsız dil dinlenilmez söz sende.
Başım seni taşa vursam yeridir.

Âşık Yavuz der ki sen hiç böyle değildin.
Çatlak mıydın kırılmadan dağıldın...
Hak var iken haksızlığa eğildin.
Başım seni taşa vursam yeridir.

84. HASRET AYAZI

Yar, hani verdiğin her söz senetti
Bu ayrılık sözü neyin nesidir
Aklını şeytan mı cin mi yönetti
Yar, bu kara yazı neyin nesidir

Vebali bende mi bu kaybedişin?
Bir haber vermeden çekip gidişin
Beni bu hasrete mahkûm edişin
Söyle zalim kızı, neyin nesidir?

Senden vazgeçmemi sakın isteme
Suçluysam çekerim kendi kendime
Kavuşmak çok az bir ihtimal deme
Çoğu varken azı neyin nesidir

Âşık Yavuz'a bu özlem bu çile hak mı?
Sana kavuşmadan ölüm mutlak mı?
Vuslat güneşimiz, doğmayacak mı?
Bu hasret ayazı, neyin nesidir?

85. CAVIDAN BACI

Bana hesap sorma Cavidan baci
Yetki kimlerdeyse var onlara sor
Çoğunun merhemi acıdan acı
Yaramızı tuzla saranlara sor

Gençliğin önüne tuzak kurana
Halkı sağa sola bölüp durana
Şairi susturup yazar vurana
Kalemi, gözlüğü kıranlara sor

Bilmeden konuşma ileri geri
Yürekteki yangın katil eseri
Bekçiyi, polisi, subayı, eri
Kundakta bebeyi vuranlara sor

Uzarlarda yaşar bunların miri
Kestiler emirle sağlam demiri
Dürüst memurları, dürüst amiri
Bizden değil diye sürenlere sor

Haydi, lanet oku her tür teröre
Doyduğu sofraya kusan nanköre
Kendi yurttaşını hor göre göre
Halkı birbirine verenlere sor

Kavramlar karıştı modada ayıp
Ahlaklar ahlaksız, benlikler kayıp
Madde tezgâhında din baltalayıp
İslam'ı hatalı yoranlara sor

Âşık Yavuz der zihinler küfrün şokunda
Küfür kara arar sütün akında
Mürşidi Hak bilen kullar hakkında
Yargısız karara varanlara sor.



86. DİYORUM- DİYOR

Meylim çağlayandı şimdi sığ durgun.
Sazların diyorum aksana diyor.
Bakışımı bakışına mıhlayan.
Gözlerin diyorum baksana diyor.

Söndürmez bu âhı ne derya ne kar.
Sende alev bende kül- duman kokar.
Dokunsam seni de beni de yakar.
Közlerin diyorum yaksana diyor.

Herkesle muhabbet eylersen eğer
Sevdamın şanına mor leke değer.
Duyanın fikrini muştuya boğar.
Sözlerin diyorum tek sana diyor.

Ben isem hayalin ben isem tutkun.
İzin ver murada el versin yetkin.
Dermanı kalmadı bendeki bitkin.
Dizlerin diyorum seksene diyor.

Mesafe koyuşun canıma yetti.
Yettikçe ettiğim sabrı tüketti.
Şu Âşık Yavuz gönlümü perişan etti.
Nazların diyorum hak sana diyor.

87. GELİYOR

Hınzırlık yaparken üşenmez lakin
İbadet işinde el ham geliyor
Karşılık olmadan yazdığı çekin
Ecrini öderken el ham geliyor

Koydum eli, beli edep kabına
Bu kez dediler ki ne oldu buna
Arada-sırada suya-sabuna
Söz etmek istesem dil ham geliyor

Beden çiğ, dert pişkin kalp aşka düşkün
Neyleyim keyfini sarayın, köşkün
Ele- güne meşkin, bana da aşkın,
Sefasından her gün ilham geliyor

Âşık Yavuz'um dost olmak muratsa Hak'la
İlk önce içteki hınzırı hakla
Yarın ki hesabı unutan akla
Neden zor görünce Elham geliyor

88. BİR YASTIKTA

Bir yastıkta geçen bir ömür için
Saygım beni sana köle veriyor
Yaşın kırk demeden ağaran saçın
Beni halden alıp hale veriyor

Git gide artıyor, sıcağın kanda
Seni yaşıyorum, gecede günde
Yüzüme gülerek baktığın anda
Kaderim dertlere mola veriyor

Varsa da kaçamak fikre daldığım
Kaç gün var seninle dargın kaldığım
Küstüğün her vakit sensiz aldığım
Bir tek nefes bile çile veriyor

Âşık Yavuz der mutluyum ilk günden beri
Bu kadar ummazdım ettiğim karı
Demek ki Yaradan en sadık yâri
Benim gibi sefil kula veriyor

89. OLMUYOR

Avrupa Birliği bir tuhaf birlik
Girmezsek olmuyor, girsek olmuyor
İpimiz elinde vermiyor dirlik
Kırmazsak olmuyor kırsak olmuyor

Niyeti apaçık Avrupalının
Gözü aç karnı tok Avrupalının
Dikensiz gülü yok Avrupalının
Dermezsek olmuyor dersek olmuyor

Ya soyumuz ya da dinimiz engel
Düşmezler yakadan, el sanki çengel
Sözleri iğneli dilleri engel
Yermezsek olmuyor, yersek olmuyor

Âşık Yavuz der, onların bitmez kaprisi
Kurmak zor onlarla gönül köprüsü
Ver de gel diyorlar Kuzey Kıbrıs'ı
Vermezsek olmuyor, versek olmuyor

90. KIBRIS

Dinle Türkiye'ni yılma katiyen
Sabrını bitirme Hak kerim Kıbrıs
Toprağında Türk'ün hakkı yok diyen
Dilleri kökünden sökerim Kıbrıs

Dostane çağrına karşı çıkanın
Açtığın kucağa kurşun sıkanın
O nazlı bayrağa her yan bakanın
Gözüne Cehennem dökerim Kıbrıs

Dayan yavru vatan çok yakın murat
Sen şehit yurdusun mucize yarat
Bir adım Sakarya, bir adım Fırat
Ben akarsam, deli akarım Kıbrıs

Küçük Anadolu'm gel de ki varam
Ey ağlayan gözüm, ey bahtı karam
Sen olmazsan bana Akdeniz haram
Yıllardır yumruğu sıkarım Kıbrıs

Bunlar komşu değil, püsküllü bela
On İki Adadan çıkmadı hala
Akdeniz sallanır çıkarsam yola
Bu sefer güneyden çıkarım Kıbrıs

Sen Türklük şerefim, namusum, arım
Sen yok isen yoğum, var isen varım
Yoluna ölürsem şehitlik kârım
Uğruna Cihanı yıkarım Kıbrıs

Âşık Yavuz'u inleyen çektiğin çile
Misak-ı milli'msin çiğnetmem ele
Avrupa'ya değil, Dünya'ya bile
Seni değişeni yakarım Kıbrıs.



91. 19 MAYIS

Solgun dudaklara, müjde balının.
Sürüldüğü andır On Dokuz Mayıs.
Türk düşmanlarına gidiş yolunun.
Görüldüğü andır, On Dokuz Mayıs.

Şifası güvendi halkta yaranın.
Üstüne gün doğdu, bahtı karanın.
İşgal güçlerine, ilk uyarının
Verildiği andır, On Dokuz Mayıs.

Düşmüştük ateşe, körü körüne,
Bağlıyız çözüme yol gösterene.
“Ya istiklâl ya da ölüm” fikrine.
Varıldığı andır, On Dokuz Mayıs.

Değişti makamı sazın ozanın.
Unutuldu hergi hozun hozanın
Yediden yetmişe kızın- kızanın
Er olduğu andır On Dokuz Mayıs.

Silindi gözyaşı yârin- yârenin
Bahşışı hür toplum alın terinin
Bir paçavra gibi Sevr defterinin,
Dürüldüğü andır On Dokuz Mayıs.

Bedeli malumdu vatan borcunun
Ahtı şahadetti o gün her canın
Samsun Limanı'nda devlet harcının
Karıldığı andır On Dokuz Mayıs.

Ömrü kaç gün sürer yasta adamın
Gözü dostça bakar dosta adamın
Artık ölü denen hasta adamın,
Dirildiği andır On Dokuz Mayıs.

Âşık Yavuz'um, bayram var allar bürünün
Yarına hür bakın mutlu görünün
Türk'ün tarihine, Cumhur mührünün
Vurulduğu andır On Dokuz Mayıs.



92. BU CUMHURİYET

Oğul, koru onu, o senin gözün
Mazinde yeşerdi bu Cumhuriyet
Zaferlerle dolu koca bir yazın
Gözünde yeşerdi bu Cumhuriyet

Vatan, bayrak, devlet namusun arın
Sahip çık evladım vah! Deme yarın
Üç kıtayı saran ulu çınarın
Özünde yeşerdi, bu Cumhuriyet

Hak'tan alıp halka güç verenlerin
Aç savaşıp kabre aç girenlerin
Çağ kapatıp açan alp erenlerin
İzinde yeşerdi bu Cumhuriyet.

Yollar yürüyenin, dağlar aşanın
Âşık Yavuz kurbanıdır ondaki şanın
O Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın
Sözünde yeşerdi bu Cumhuriyet.

93.DİGOR'U

Serhat Kars'ımızın yoksul ilçesi
 Birçoğu bırakıp gitmiş Digor'u
 Hayır vermedikçe geçim çilesi
 Gurbetçilik viran etmiş Digor'u

İki bin sekiz yüz kadar nüfusa
 Bakılır bakılmak tek hedef ise
 Gezdim köşe-bucak nefes nefese
 Sevdim sabrı sona yetmiş Digor'u

Mahalli lisanda Tekore adı
 Kardeşlik üstüne halkın muradı
 Çevresi dağ-tepe konumu vadi
 Mevla böyle kurup-çatmış Digor'u

Tarım geri kalmış çiftçi perişan
 Ne yardım eden var ne de karışan
 Cürmü zayıflamış milli barışın
 Güvensizlik karıp-katmış Digor'u

Hali gördüm sitemkârım- asiyim
 Yurtaşımın milletimin sesiyim
 Durdurmayın yağıp- tozup eseyim
 Haykırayım kim unutmuş Digor'u

Âşık Yavuz der ki bahtı gülmemiş
 Hastanesi fabrikası olmamış
 Hizmet gelmedikçe sabır kalmamış
 Devlet yalnızlığa atmış Digor'u

94. BEŞİKDÜZÜ

Senin gibi böyle şirin mekâna
Gelmek kolay dönmek zor Beşikdüzü
Öteki şehirler küsmesin bana
Aşkın yürek yakan kor Beşikdüzü

Bir yanın Sis Dağ'ı, bir yanın deniz
Hepimiz insanız aynı tendeniz
Haydi, doyur bizi bugün sendeniz
Gönül sofrasını kur Beşikdüzü

Sevilen sevenden ölse de bıkmaz
Verdiği muradı başına kakmaz
Sana yar olanlar koynundan çıkmaz
Nedir bu sendeki sır Beşikdüzü

Böyle gelmiş gider dünden yarına
Kemençeyi duyan koşar horana
Dede eşlik eder bu gün toruna
Var mı bundan yüce kâr Beşikdüzü

Hoş gör Kul Âşık Yavuz'u aklı karışık
Aydınlık balından tat kaşık kaşık
Seni aydınlığa götüren ışık
Şehitlere inen nur Beşikdüzü

95. ÖĞRETMENİM SENİN HAKKIN

İlim verdin ıfık oldun yoluma
Öğretmenim senin hakkın ödenmez
Ben çiçeğim, gövde sensin dalıma
Öğretmenim senin hakkın ödenmez

Güneşimsin her ufukta sen varsın
Meşalemsin başucumda yanarsın
Hem anasın, hem babasın, hem yarsın
Öğretmenim senin hakkın ödenmez

Eser bekler başöğretmen Atatürk
Eğit nesli el açmasın yâda Türk
Yakışırsa kazandığı ada Türk
Öğretmenim senin hakkın ödenmez

Âşık Yavuz bitti sen de hala dimdiksın
Yaydan kıvrak oktan daha atiksın
Emek verdin ekmeğimde katıksın
Öğretmenim senin hakkın ödenmez

96. VİCDANSIZ

Bu ne hal diyorsun öteden beri
Başımı döndüren kimdi vicdansız
Nazarım değdikçe yanan lebleri
Sinemde söndüren kimdi vicdansız

Senin ki aşk değil sırf göz boyama
Lodos mu atmıştı seni koyuma
Gemiye çekip de sevda suyuma
Yelkeni indiren kimdi vicdansız

97. TÜRKÜLERİMİZ

Özü Türkçemiz'in derinliğinde
Bir ortak lisandır türkülerimiz
Yangınlar buz keser serinliğinde
Dertlere dermandır türkülerimiz

Kimi tattığımız mutluluk demi
Kimi çektiğimiz hasret matemi
Her biri bir başka aşkın gizemi
Sırlara mekândır türkülerimiz

Bazen Albayrak'a bazen vatana
Yürektir kışlada tüfek çatana
Yârinden, askerde nöbet tutana
Sevdayı ilandır türkülerimiz

Huzur arayana bir türkü yeter
Şenlenir ocağı bacası tüter
Türküler coştukça savaşlar biter
Barışa nişandır türkülerimiz

Tezene değdikçe sazın döşüne
Teller nağme okur aşka düşene
Âşık Yavuz gibi aşk ateşine
Düşenlere candır türkülerimiz

98. SAMSUN İLİMİZ

Gururla kabarr, coşar denizi
Bulunmaz bir şehir, Samsun ilimiz
Geçmişini anarken okşar denizi
Her günlere seher, Samsun ilimiz

Isınır suları mayıs ayında
Onu sevenleri saklar koyunda
Yeşil bir kuşaktır sahil boyunda
Dört mevsimde bahar, Samsun ilimiz

Yediden yetmişe her insanıyla
On dokuz mayısı anar şanıyla
Ata'nın buraya geliş anıyla
Düşmana tam kahır, Samsun ilimiz

Âşık Yavuz der ki, bak şu gayrete
Âşıktır Samsun'lu Cumhuriyete
On dokuz mayıs'ta milli devlete
İlk imza ilk mühür, Samsun ilimiz

99. BİR DEĞİL MİYİZ?

Ayrı bayrak ayrı yurt isteyenler
Kaderde kıvançta bir değil miyiz?
Dertsiz başımıza, dert isteyenler
Birlikte daha şen, gür değil miyiz?

Kana mı bulansın, Dicle'nin suyu
Nereden aldınız, bu çirkin huyu
Kardeş kardeşine, kazar mı kuyu
Biz, gareze, kine şer değil miyiz?

Türkiye deniyor, eserimize
Leke mi sürelim, şerefimize
Acı tatlı günde birbirimize
Asırlardan beri, yar değil miyiz?

Dağların başını aldıkça duman
Kaç kere denendi, gücümüz yaman
Vatan tehlikeye, düştüğü zaman
Yediden yetmişe, er değil miyiz?

Hem soyda biriz bizi hem sülalede
Birlik mi dağılsın, her velvelede
El ele verip de, Çanakkale'de
Devleri deviren, zor değil miyiz?

Aslı insan olan, uymaz domuza
Kim çamur atıyor, umudumuza
Doğuda, batıda omuz omuza
Zulme karşı duran, sur değil miyiz?

Bağımız, bahçemiz, gülümüz birdir
Hastamız, dirimiz, ölümümüz birdir
Yangınımız birdir, külümüz birdir
Aynı mangaldaki, kor değil miyiz?

Âşık Yavuz der ki, kinden vazgeçin
İş işten geçmeden öz yolu seçin
Vatan, bayrak, barış, namus, din için
Öldükçe dirilen sır değil miyiz?



ON DÖRT HECELİ ŞİİRLER

100. HAZIRLIĞINDA

Kırgınlığı tatmayan sevgiden tat alamaz
Erin zehir sunsan da içme hazırlığında
Gönül her şaysız kalır bir tek sensiz kalamaz
Kalacaksa ömründen geçme hazırlığında

Ey hanemin direği ey ömrümün gereği
Kırıp taşı-tereği yakma buruk yüreği
At bensizlik fikrini mekân etsin ırağı
Serseri akıl baştan kaçma hazırlığında

Ben içten ağlıyorum sen ayan ağlıyorsun
Damladan sele dönüp deryama çağlıyorsun
Bendeki "gel- git" lere vurup dağılıyorsun
Yüreğin hangi şekli seçme hazırlığında

Boynum eğik affım zor yangınım için için
İnfazdan geç yeter ki farkı yok erin- geçin
Hasadını yellerde savurup gitmek için
Ellerim ektiğini biçme hazırlığında

Bir suçum bin deniyor dil pabuç gibi elde
Netsek bizden Âşık Yavuz'dur ayrılık da ecel de
Dört arttık üç eksildik bak şimdi kaç var elde
Son yavru da yuvadan uçma hazırlığında

101. DOKUNMA

Çoğunluk seni seçti yapma halkın ağası.
Al dışım senin olsun içerime dokunma.
Bozulmasın bağrımın delik- deşik doğası.
Bırak böyle mutluyum hançerime dokunma.

Satacaksan Türk'e sat Agop'tan hayır gelmez
Gelse de Yakuplardan Yusuf aşkını silmez.
Elalem milletimin ağız tadını bilmez
Şalgamıma, turpuma, pancarıma dokunma.

Tütünü kaldırdık ta kanseri mi bitirdik.
İçilen o zıkkımı ucuza mı getirdik.
Fındıkçılar sahipsiz köylümüzü yitirdik.
Gel bari lahanama cincarıma dokunma.

Satan hep zarardadır alanlar kâr ediyor.
Çobanlar sürü değil boş merayı güdüyor
Başlar hata yaptıkça bedeli halk ödüyor.
Zeytinime, ayvama, incirime dokunma.

Sattıkça nur mu yağdı milletimin köşküne.
Kaç kuruş kârı oldu fukaraya- düşküne
Vakfettim Âşık Yavuz gönlü vatan- millet aşkına
Koy tutsak etsin beni zincirime dokunma.

102.SEN NE YAPTIN AŞK BANA

Çalar, söylerim lâkin ne âşığım ne zâkir.
Bu kadar boş değildim sen ne yaptın aşk bana.
Maldan- mülkten çok şükür gönlüm sevgiden fakir.
Bir arttım beş eksildim sen ne yaptın aşk bana.

Suskunların sesiydim, gözüydüm, nefesiydim.
Haksızlık karşısında asabiydim, asiydim.
Susturdun bıraksan az daha söyleseydim.
Perişanım, dağıldım sen ne yaptın aşk bana.

Yâr hasreti çullandı çaresiz yüreğime
Bırakmıyor yakamı, gitmiyor ırağım
Söküp atsam yapışır saçıma- tarağım
Acizim güçsüz kaldım sen ne yaptın aşk bana.

Âşık Yavuz gönlün yanında ne dost kaldı ne canan.
Kaç asır sabreder ki sabrı her gün harcanan
Cemaline baktıkça eyvahlanıp acınan,
Biri haline geldim sen ne yaptın aşk bana.

103. DİYORSUN BANA

Bu gönül oyununa böyle mi başlamıştık
Oynamıyorum artık caydım diyorsun bana
Çifte kumrular gibi az mı gezip koklaştık
Seni dost gibi sevdim saydım diyorsun bana

Suç sende değil bende sebebini de sorma
Bir daha benim için hayaller bile kurma
Konuşmayalım artık, dilini boşa yorma
O güzel sözlerine, doydum diyorsun bana

Yıktın ümitlerimi gönlüme kastın neydi
Ayrılık anmaktansa, vursan daha iyiydi
Bilmez misin içinde, kim sultandı kim beydi
Gönül bahçene sınır koydum diyorsun bana

Son sözüm şudur Âşık Yavuz, hep dost kal hayalimde
İster anlayış göster, istersen de zalim de
Acı çektirse bile, gönlüm başka zalimde
Onu yar bildim, sana kıydım diyorsun bana

104. SARIKAMIŞ'TA

Şüheda kışlasını kurduk yüce dağlara,
Vatanı bekliyoruz, bizler Sarıkamış'ta.
Öldü demeyin bizi geri kalan sağlara,
Silinmez açtığımız izler Sarıkamış'ta.

Sılamızda hasretle yol beklerken, sunalar,
Çalınmadı davullar, ertelendi kınalar.
Mutluluk çığlıkları atamadı analar,
Eyvahlara dönüştü sözler Sarıkamış'ta

Paşamız attı bizi ecel denen kafese.
Düşman mermisi değil, tipi değdi nefese.
Aşamadık dağları, yenik düştük tifüse.
Umutla bekliyorken, gözler Sarıkamış'ta.

Olan oldu bir kere ne söylense nafîle.
Barışa bin adımdı çektiğimiz her çile.
Üşüdükçe biz yaktık hayat umudu ile,
Sönmesin ocaklardan közler Sarıkamış'ta.

Bombalar değil bizi yaman inat yıktı.
Zemherinin rüzgârı düşmandan kâfir çıktı.
Ne boğazlar sıkıldı, ne bir damla kan aktı.
Sarardı, soldu, gitti yüzler Sarıkamış'ta.

Savaş oyundu bize, hikâyemiz çok uzun.
Çekemedik derdini sakalda tutan buzun.
Pay-ı mahşere kaldı oyundaki her kozun,
Bölünecek duruyor, kozlar Sarıkamış'ta.

Nöbetteyiz evlatlar ayrılmak yok bu yerden.
Haber getirin bize, doğan günden, seherden.
Güneş'e hasret kaldık doksan binimiz birden.
Hala geç mi geliyor, yazlar Sarıkamış'ta?

Âşık Yavuz der ki sizinle coştı zafer pınarı.
Unutmamız mümkün mü sizi yakan o narı.
Türk Ulusu denilen on bin yıllık çınarı,
Dimdik ayakta tutan özler Sarıkamış'ta.



105. ON DÖRT ŞUBATTA

Çoğu için sıradan benim için zahmetli
Âlemlerden âleme daldım on dört şubatta
Helal sütle büyütüp yetiştirmiş, rahmetli
Kaynanamın kızını çaldım on dört şubatta

Sultanlıktan vazgeçip devrettim tacı ona
Tahtıma konar konmaz vurdu zinciri bana
İzinsiz gitmek nerde öyle yâdâ yabana
Belanın tatlısını buldum on dört şubatta

Hayrını kat kat gördüm yaktırdığım kınanın
Temelini o attı kurduğum her binanın
Çenesine katlanmak zorundayım sunanın
Huzurunda hizaya geldim on dört şubatta

Bahtını bahtı saydı şu Âşık Yavuz fukaranın
Hakkını ödeyemem netsem Ümmi Kara'nın
Nüfusumu bir iken on bire çıkaranın
Ömür boyu esiri oldum on dört şubatta

106. NE ÇARE

Bugün Ala ceylan'la şans eseri eskaza
Yolda birbirimize çattık amma ne çare
Durdu, üzülmeyselim diye başladı söze
Üç dakikalık bakış tattık amma ne çare

Merhaba ettik ancak sohbete kalamadık
"Ne var ne yok" tan gayrı kelime bulamadık
Yine görüşmek üzere bir karar alamadık
Kabaran yürekleri tuttuk amma ne çare

Ne bir adım çekildi ne sarılmak istedi
Özledin mi dedikçe ne olursun sus dedi
Ellerin ki mutluluk bizimkisi yas dedi
Bahtımıza beddua ettik amma ne çare

Kem talih çilemizi islerken nakış nakış
Selleri kıskandırdı meylimizde son akış
Âşık Yavuz'da hasret zulmü cananda ürkek bakış.
Ayrılırken eridik, bittik amma ne çare.

107. İNŞALLAH

On dört şubat gününü önemli gün saymışlar.
Yâr ile bizde aynı sayacağız inşallah.
Çatlasın o kem gözlü sevdamıza kıymışlar.
Birlikte kırk yıl daha sayacağız inşallah.

Ben yâre çektirsem de o bana çektirmedi.
Tattığı acıları ellere çaktırmadı.
Abâd etti haneme inciri diktirmedi.
Yarından umutluyuz diyeceğiz inşallah.

Âşık eşi olmanın zorluğunu biliyor
Aklımı yönetmenin üstesinden geliyor.
Sabrettikçe gözümde gönlümde yükseliyor.
Cananla muratlara doyacağız inşallah.

Sustu onu Âşık Yavuzca acıtıp incitsem de.
Düz yollara çevirdi eğri yola gitsem de.
Sadık oldu canına bin bir kere yetsem de.
Her güçlüğü yoluna koyacağız inşallah.

108. TERS İNSANLAR

Ters insanlar beni yâr etti gama.
Sövsem günahkârım, sövmesem gamlı
Aylardan ramazan günlerden Cuma
Sövsem günahkârım sövmesem gamlı.

Artık ne sebatım ne sabrım tekin.
Şeytan açık oynar melekler sakın
Hâl bozuk ahlâkın çöküşü yakın
Sövsem günahkârım sövmesem gamlı.

Oruç geldi zamlar doldu kazana
Fırsatçı akıllar zarar izana.
Orucun tadını bozan bozana.
Sövsem günahkârım sövmesem gamlı.

Ne kula saygı var ne ramazana
Toz kondurmaz miskin çirkef pozuna.
Ezana selaya kızan kızana.
Sövsem günahkârım sövmesem gamlı.

Komşusu muhtaçken bir kaşık aşı
Kimi beyim diyor kimisi paşı.
Yoksul aç, beyler tok ah!... tövbe haşı.
Sövsem günahkârım sövmesem gamlı.

Başta aklım şaştı, dilde avazım.
Bizi bitiren söz, "bana ne lazım"
Terbiyem müsaade etmez, Âşık Yavuz'um.
Sövsem günahkârım sövmesem gamlı.

109. KISA KISA

Sen biraz bekle beni aşkını tatil ettim
Son günlerde acayip şeyler aldı aklımı
El milyonla yarışır ben sıfırı tükettim
Bir bilsen ceylan gözlüm neyler aldı aklımı

Yakında seçim varmış adaylar boy gösterir
Kimi rahmet yağdırır kimi tufan estirir
Kimisi kalın doğrar kimi kılı kestirir
Sandıklardan çıkacak vaylar aldı aklımı

Acze düştü gözlerim eğri doğru görmüyor.
Göze dürüst görülen kalbe güven vermiyor
Haklı kimdir haksız kim aklım-fikrim ermiyor
Birbirini fişleyen beyler aldı aklımı

Yolsuzluk muhabbeti gerçek midir çamur mu?
Koltuk için rakibe gönderilen şamar mı?
Türkiye üzerinde oynanılan kumar mı?
Günden güne değişen huylar aldı aklımı?

Derin devlet duydum da paralel duymamıştım
Ananas da hırlıymış hiç öyle saymamıştım
Haşhaşiler dirilmiş derlerken aymamıştım
Onlara binek olan taylor aldı aklımı

110. ERİKLİ

Şehirdeki sefadan hoş buldum Erikli'mi.
Kış tükendi köyümün başına bahar geldi.
Yapraklar açar açmaz başlar sevda iklimi.
İçimdeki hasretin alevine har geldi.

Şimdi yaprak çiçek az yar gelmedi ben geldim.
Sen git evi-barkı bak deyince hemen geldim.
Şehirde çok Âşık Yavuz'dum köye daha şen geldim.
Keşke yâr de gelseydi hanem bana dar geldi

111. SANKİ

Ben hasret zincirini kırmaya çalıştıkça
Kör bahtım ayrılığa kanat açıyor sanki
Gönlümde yâre mekân kurmaya çalıştıkça
Hiçe sayıp sevgimi benden kaçıyor sanki

Bilmem ki bu gönlümün bedenime kastı ne
Bir zalime yâr diyor kaderinin restine
Rüyasında içtiği aşk meyinin üstüne
Hasret meyhanesinde zehir içiyor sanki

İnsanoğlu her zaman ektiğini biçmezmiş
Alın yazısı Hakk'tan kul kendisi seçmezmiş
Aşkım için zalimin, gönlüne söz geçmezmiş
Kul Âşık Yavuz'un gönlüne söz mü geçiyor sanki

112.NEDEN BÖYLE ÜZGÜNSÜN

Neden böyle üzgünsün, gülüm sendeki canın
Gönlüne göresini bilmemek yıktı beni
Gönül bahçem yetmezse, dediğin köşkün hanın
Yurdunu yöresini, bilmemek yıktı beni

Sen naz edip giderken, peşine mi gelen yok?
Dostların mı vefasız, yüzüne mi gülen yok?
Ayrılık acısı mı? Kahrını mı silen yok?
Derdinin çaresini bilmemek yıktı beni

Gönül gözümün sana bakışını görmedin
Arama sorma derken, kalan ömrünü yedin
“Görüşmeyelim artık, ara verelim” dedin
“Aranın!” süresini bilmemek yıktı beni

113. AŞKIN GÖZÜ KÖR DEĞİL

Aşkın gözü kör değil, el desin ben kıyamam
 Ona nasıl baktıysam öyle gördü aşk beni
 Gönül bağım zor çekmez her mekâna uyamam
 Dedikçe figan yüklü tele ördü aşk beni

Ördükçe değiştirdi görüntümü, şeklimi
 Sıcığına gark etti yaşadığım iklimi
 Emsalsiz mahareti kuşattıkça aklımı
 Şeyda bülbül eyleyip güle sordu aşk beni

Yönden yöne çevirdi zulmüne alıştıkça
 Ateşime dem verdi narından alıştıkça
 Halimin anlamını çözmeye çalıştıkça
 Yangınım artsın diye yele verdi aşk beni

Bir yâre yangın bağır ne başka var ne diğer
 Cürmümden kat kat ağır bana verdiği değer
 Boynum ona baş eğer, sahibim oymuş meğer
 Vefasızlık etseydim kül ederdi aşk beni

Her sıradan acıya benzemez oldu acım
 Gam ile doldu içim şefkatine muhtacım
 Efkârımdan az gücüm deryasıymış ilacım
 Anladıkça o biçim sele verdi aşk beni

Sefasını özlerken cefasını bulduğum
 Vefasına şükredip hasretiyle dolduğum
 Cemalini görmeden divanesi olduğum
 Yârin lütfuna mazhar kıla derdi aşk beni

114. DÜŞ PERİSİ

Farkında değil miydin yaptığın mezalimin.
Esirinle uymadan kayboldun düş perisi
Hasretinin narına düşürdüğün mazlumun
Feryadını duymadan kayboldun düş perisi.

Sen gideli dardayım, efkârdayım, gamdayım
İçirdiğin demdeyim, estirdiğin samdayım
Sorarlarsa çilemin müsebbibi kim deyim?
Son noktayı koymadan kayboldun düş perisi

Cemalini göreyim hayalinle yaşatma
Sensiz beden zaten yük, özleminle kuşatma
Varlığından haber ver, yokluğunu taşıtma
Düşlerimden aymadan kayboldun düş perisi

Deryana akan seller benden doğan meyildi
Ne tek bir cana kıydı, ne akışı eğildi
İdamlıktı Kul Âşık Yavuz, müebbetlik değildi
Kalemine kıymadan kayboldun düş perisi.

115.ONDOKUZMAYIS VE SAMSUN

O lider olmasaydı yamandı yurdun hali
Namus borcuydu onca milletin hürriyeti
Düşmanları kovmaktı önceliği-evveli
Onun azmiydi kuran şanlı Cumhuriyet'i

Karadeniz hırçındı beklerken Bandırma'yı
Ulu önder başardı hırçını sindirmeyi
Zalimlerin zulmünü barışa döndürmeyi
Mecburdu istiklale çünkü onun milleti

Anadolu çilekeş anaların yurduydu
Yoluna baş koymaksa Atatürk'ün derdiydi
Işık oldu halkına ne pustu ne baş eydi
Samsun için kesince İstanbul'dan bileti

Varınca Samsun'uma uğruna baş koyduğum
Erzurum'da çözülür diyordu bu kördüğüm
Sarı saçlı masmavi gözlüydü o başbuğum
Amasya tamiminde tanıtırken illeti

Merkez Ankara derdi ora başkent olacak
Sivas'tan yola çıkıp oraya varılacak
Ulusal devlet için yaralar sarılacak
Ne Mutlu Türk'üm derken ilk bunu emel etti

116. BENDE İKLİM DEĞİŞTİ

Seni tekrar sevemem yüreğimden uzak dur
Hayalinde gezdiğin eski aklım değişti
Kahretmek istiyorsan başkasına tuzak kur
Senden sevgi dilenen garip şeklim değişti

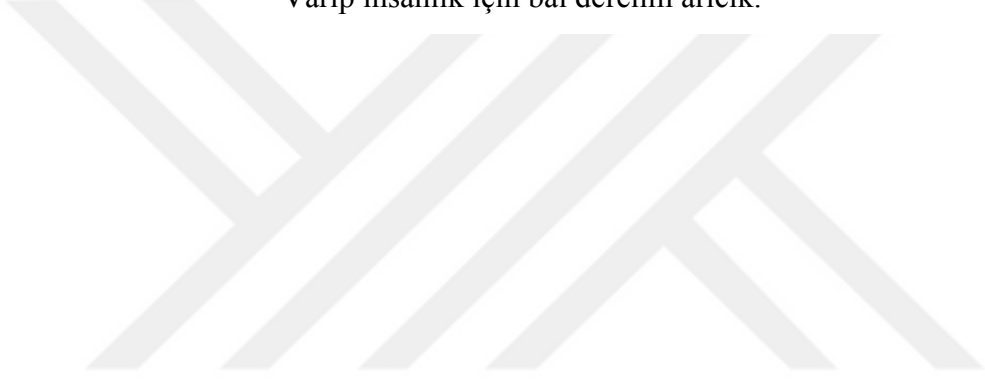
Sen set kurdun aşkına meylimin akışına
Şimdi Fatiha oku aşkın kabir taşına
Hoşuma gider diye allar giyme boşuna
Sevgime layık olan al eteklim değişti

Kalbime kırdığın gün, üzdüğün canı düşün
Teklifimin üstünden geçen zamanı düşün
“Hiç havamda değilim” dediğin anı düşün
Sen havanı ararken bende iklim değişti.

117. ARICIK

Bir zerre nektar için bu ne gayret bu ne şevk.
Gel bu sırrı aleme bildirelim arıcık.
Kimi işe çile der kimi kahır kimi zevk
Biz meşk deyip herkesi güldürelim arıcık.

Sır paylaş benim ile hafızamı yenile.
Âşık Yavuz'luğa kalkarsam kem dilimi iğnele
Sen çiçekten çiçeğe ben gönülden gönüle
Varıp insanlık için bal derelim arıcık.



118. BARIŞMAM

Sevinsem de özgürce attığım her adıma
Yirmi altı şubatın hüznü düşer yâdına
Acısını katmışım tattığım her yuduma
Küskünüm... Hocalı'yı yakanlarla görüşmem

Karabağ meselesi çözülmeden barışmam
Aşk beklesin üzgünüm tükenmiyor yas günüm
İple çekmek beyhude mazideydi has günüm
Güneş göster Türk'üme ne bu kara sis günüm

Davacıyım tarihten bin olsa da duruşmam
Karabağ meselesi çözülmeden barışmam
Sakin ol be yüreğim bu nasıl çırpınmaktır
Suyundan mı içtin ki bu ne biçim yanmaktır

Barış için ön koşul Hocalı'ya dönmektir
Kaderse de vurulup şehitlere karışmam
Karabağ meselesi çözülmeden barışmam
Sabrımı çatlatıyor çözülmeyen Karabağ

Suya kilit vuran Türk, atamaz mı kara bağ
Hilal'in gölgesinden mahrum iken Karabağ
Herkesi erden saymam, her minderde güreşmem
Karabağ meselesi çözülmeden barışmam

Soykırım ehli kimmiş anla artık batılı
Dünya Dünya olalı sizde gördük batılı
Kimden olursa olsun affedemem katili
Âşık Yavuz'luğum incinir namertlerle yarışmam
Karabağ meselesi çözülmeden barışmam.

119. ANACIĞIM

Üzgünüm geçemedik Sarıkamış Dağı'ndan
Tarihler bizim için ne yazdı anacığım
Ellerim ayrılmadı mavzerin kundağından
Çünkü vatan her şeyden azizdi anacığım

O emri bir duysaydık "siperden çık süngü tak"
Kaynardı kanlarımız al olurdu yağın ak
Düşmanla çarpışarak destan yazdık saysın Hak
Potin kalem, dağ kağıt, yel sazı anacığım

Dönecektim belki de gelseydi dağın ardı
Ne yol bitmek bilirdi, ne şafak ağarırdı
Bizim gözümüz kara hasmın saçları kırdı
Gündüz tipi geceler ayazdı anacığım

Ne kurşun sıkabildik ne hedef görebildik
Ne meydan bize geldi ne de biz varabildik
Ne küstük ne darıldık ne kızıp yerebildik
Biz elif dedik talih be yazdı anacığım

Enver Paşa derdi ki varacağız inşallah
Hem Gaffar'dır hem Rahim her hali görür Allah
Bu sözler söylenirken içtik Elhamdülillah,
Şehadetin şerbeti beyazdı anacığım

120. FIRAT'IM

Sende bir yürek yandı ülkende yetmiş milyon
Tek dileğim yaşanan son acı ol Fırat'ım
Gün gelir kenetlenir ülkünde yetmiş milyon
Git, bu kutlu sevdaya duacı ol Fırat'ım

Sevda büyük birliktir yurтта beraberliktir
Savunmamak namertlik savunması erliktir
Görülmüyor gerçekler bu ne biçim körlüktür
Gitsen de gnllerde kalıcı ol Fırat'ım

Terör bir yanda bitse öbür yanda başlıyor
Pisliğine bulaşan yurttaşını taşlıyor
Yangın düştü Ege'me yürekleri haşlıyor
Haşlanmış yüreklerin ilacı ol Fırat'ım

Vatandır Őhitlerin alkanı da kabri de
Derdi veren de Hak'tır milletime sabrı da
Âşık Yavuz diyor ki Mahkeme-i Kübra'da
lkne hor bakarsam davacı ol Fırat'ım

121. EN YAKIN TANIĞIYIM

En yakın tanığım, iflah etmez bir aşkın,
Ne böyle bir aşk duydum, ne böylesini tattım.
Aklım bu aşk sırrını bildi bileli şaşkın,
Ne böyle bir aşk duydum, ne böylesini tattım.

Yıkılmış iki yüreği aşktaki duygu seli,
Başları dert içinde, vuslatları şüpheli,
Leyla'yla Mecnun derdi, yaşasaydı Fuzuli,
Ne böyle bir aşk duydum, ne böylesini tattım.

Birini geç tanıdım, biri benim can dostum,
Ayrılmak istemişler, ikisine de küstüm,
Küstüm diyorum fakat kavuşmaktır kastım,
Ne böyle bir aşk gördüm, ne böylesini tattım.

Birinin elçisiyim, de gelsin sarsın diyor,
Sarmaktan geçti ise, arasın sorsun diyor,
Almasın beni benden, can bende dursun diyor,
Ne böyle bir aşk duydum, ne böylesini tattım.

Âşık Yavuz der ki aşktır bu bakmıyor yaşa başa,
Bir an şöyle düşündüm, gitmese bile hoşta,
Bunları aşk değil, tapınmak sandım hâşâ!
Ne böyle bir aşk duydum, ne böylesini tattım.

122. OLAYIM

Seni bıraktım deyip ölmekten beter etme.
El gözünde miskin can sana Acun olayım.
Kıskançları çıldırtan sevdamızı tüketme.
Mutluluğun sevincin derdin acın olayım.

Senin ile karıldım senin ile var oldum.
Yıkıldıkça sayende toparlanıp kuruldum.
Sen de bitkinsin amma inan bende yoruldum.
Kalbindeki inancın elde gücün olayım.

Namazda kiblem Kâbe sevdada kiblem sensin
Âşık Yavuz dilim sustukça bağlarını çözensin.
Koy düşmanlar çatlasın dostlar bize özensin.
Gel de kapında hacın başta tacın olayım.

123. ÖZLEDİM

Âşık oldum dedikçe, yanılıp eş-dost-yaren
Sandılar ki halamın Fatma'sını özledim
Derdim o biçim değil ülküme hançer vuran
Ellere çuvaldızın batmasını özledim

Ülkü sevda yoludur, yürünür dur bilmeden
Durulmaz vatana sulh Cihan'a sulh gelmeden
Öz birlik dağılmadan şer ülkeyi bölmeden
Halkımızın barışı tatmasını özledim

Kumpas kumpas üstüne tüm liderler celalde
Ergenekon da aynı balyoz da paralel de
Götüren götürene haram da bir helal de
Hakikat mayasının tutmasını özledim.

Suçlanan suçlanana ortamda kin halkası
Salih yiğit arıyor umudumun ülküsü
Adilce yargılanıp "var" ı "yok" u belkisi
Adaletin tecelli etmesini özledim

Sen sen ol deli gönül, Âşık Yavuz'luk ta alçalma
Kimi hizmet peşinde kiminin ki oç alma
Gel iki bin on dördün otuz martı geç kalma
Seçimin bir an evvel bitmesini özledim.

124. BİR ANLAM VEREMEDİM

Bir yaman hale düştüm, kocadığım şu yaşta
Bu hal neyin nesidir bir anlam veremedim
Huyum- suyum değişti, dil Hakk'a yalvarışta
Bu hal neyin nesidir, bir anlam veremedim

Aşk değil, tutku değil, bunlardan çok ileri
Böylesi bir duygunun, lügatımda yok yeri
Gönül bir meçhul yolda, dönmek bilmiyor geri
Bu hal neyin nesidir bir anlam veremedim

Birini sevdim ama ondan hiç umudum yok
Kara sevda demişler el âlemde yorum çok
Allah'ıma çok şükür, gözüm gönlüm karnım tok
Bu hal neyin nesidir, bir anlam veremedim

Kendine gel dedikçe, ruhum feryat ediyor
Bir suçum var besbelli, canım bedel ödüyor
Kaybolur giderdim de, eş dost beni güdüyor
Bu hal neyin nesidir, bir anlam veremedim

Hastalıktır diyorum, ne ağrı var ne sızı
Aklıma yoruyorum, ne çoğu var ne azı
Tanımaz oldum artık, içimdeki Âşık Yavuz'u
Bu hal neyin nesidir, bir anlam veremedim

125. DELİ YÜREĞİM

Üç yılın kaldı elde, hala gözün güzelde
Altmıştan sonra bari uslan deli yüreğim
Bendeki yüz neden beç, senin yüzün güzel de,
Yaktığımı ten sanma, uslan deli yüreğim

Övüp durma kendini, eldeki senden pozlu
Canana hor kendine aslan deli yüreğim
Yapma yine ürtüldün sendeki üç dokuzlu,
Bahtının kartları ful ...as...lan deli yüreğim

Kerem'idim demekle ne demek istiyorsun
Kaç kez Âşık Yavuz'luk yaptı Aslı'n deli yüreğim
Azabımı eksiltme artır ya Hu! diyorsun
Kays'a mı uzanıyor aslın deli yüreğim?

126. GÜZELİM

Nice dostlar unutup gitti bu biçareyi
Unutmak istiyorsan sen de unut güzelim
Hasret yüklü kalbimde kabuk tutmuş yâreyi
Kanatmak istiyorsan, sen de kanat güzelim

Islak dudaklarına kondurduğum busemle,
Git ellere muhabbet, mecnununa kin demle
Serviler gölgesinde aşk soframı özlemle
Donatmak istiyorsan sen de donat güzelim

Bir denedim bir daha deneyemem ölümü
At hasret ateşine, sele verme külümü
Garip Âşık Yavuz'a aşkı için zulümü,
Denetmek istiyorsan sen de denet güzelim

127. BU SIRA

Memleketi kargaşa hır-gür almış bu sıra
 Alandan aldırandan ben sorumlu değilim
 İzliyorum ibretle yattım kemiş hasıra
 Çalandan çaldırandan ben sorumlu değilim

Tövbeliyim yeniden sağla-solla yarışmam
 Küstüm siyasilere ne yapsalar barışmam
 Milleti birbirine kırdırsalar karışmam
 Ölerden öldüren ben sorumlu değilim

Korsanlar çiziyorsa geminin rotasını
 Eyvah! Demek kapatmaz kaptanın hatasını
 Sahibi açıklasın kundura kutusunu,
 Dolandan doldurandan ben sorumlu değilim

Diyelim ki olaylar hep iftira tuzağı
 Öyleyse yanlış yerde ne arıyor buzağı
 Allem-gullem eyleyip hak edene kazığı
 Olandan öldürandan ben sorumlu değilim

Âşık Yavuz çıldırmış diyen başlasa da fırçaya,
 Hak veririm şaşırıp kartal dersem serçeye
 Bahtı ortak toplumu yirmi altı parçaya
 Bölenden böldüren ben sorumlu değilim

128. ÂŞIK DEĞİL ŞAİRİM

Dostları kaybetmenin matemine kapıldım.
Kolay küsüp -darılmam biraz nazlı şairim.
Binlerce kez yıktılar, bir kaç kere yapıldım.
Sinesi yanık-yırtık sırtı tozlu şairim.

Âşıklık gelenekmiş öyle diyor ustalar.
Varsın onların olsun tepsi tepsi pastalar.
Gönlün ne gözü kalır ne ister ne üsteler.
Onlar sevdaya zanlı ben infazlı şairim.

Ne paraydı ne puldu ne şuh dilberdi derdim .
Papatyamla geçindim ne lale ne gül derdim.
Ékşittiler içimi ne külek ne gelderdim.
Şimdi bardağı kırık meyi buzlu şairim.

Âşıklığım tasdiksiz kaldı beyler gözünde.
Âşık değilim lakin sazlı-sözlü şairim.
Âşık Yavuz kalbi hun etti sevdasının közünde.
Vuslatı gerçek olan yâre sözlü şairim.

129. AHMET'İM

Şair yürekli köylüm üzülme benim için.
Uğruma kurban ol de söz olurum Ahmet'im
Varsın yanlış yapsınlar şu hır-gürden vazgeçin.
Hır-gür olursa yanar köz olurum Ahmet'im

Erikli'de var oldum, Kabadüz'de okudum.
Dostluğun tezgâhında sevgi bezi dokudum.
Şeyda bülbül ettiler, halkım için şakıdım.
Sevenlerin elinde saz olurum Ahmet'im

Âşık Yavuz der ki can dostum ben halkın âşığıyım.
Atakum'da Kabadüz-Erikli uşağıyım.
İkiliğin zindanı birliğin ışığıyım
Gel denirse geç kalmam tez olurum Ahmet'im.

130. SENDEN AYRI DÜŞELİ

Senden ayrı düşeli, ümitlerim gurbette
Yar gönlünün gönlüme yar olduğu yerdeyim
İnan ki sen gideli arzularım nöbette
Tozpembe hayallerin kurulduğu yerdeyim

Geleceksen erken gel, kaderimle oynama
Hasretini yar ettim, yakışmadı koynuma
Bilmem hatırlar mısın, kollarının boynuma
Uzanıp ta ilk defa, sarıldığı yerdeyim

O duvarı yıkmışlar, bulduğumuz yerden
Hiçbir eser kalmamış, o yerde eskilerden
Kalbim orda atıyor, iki gözümün birden
Bir başka sevda için, kör olduğu yerdeyim

Sensin her bir gayesi Âşık Yavuz ümitlerimin
Senelerdir tarifi değişmez adresimin
Merhemi sende kalan, yaralı yüreğimin
Ahu bakışlarına, vurulduğu yerdeyim

131. BİRLİKTEYİM

Koparıp atmamaya and içmişim bir kere
Sinemde taşıyorum yârimle birlikteyim
Sevgililer gününde buruk çıktım sefere
Her yanı gamla yüklü bağımla birlikteyim

Dedim senle bütünümlü yarımday yârsiz kalan
Dedi ki "US" lanırsın git biraz bensiz dolan
İşte o can yarısı özü-sözü bir olan
Doğru yanım Samsun'da eğrimle birlikteyim

Aşk yaresi alanlar olmaz aşktan muzdarip
Yarem de var yarım de o yüzden şanımlı garip
Uğurlar olsun derken çantasından çıkarıp
Saçına sür dediği uğrumla birlikteyim

Canan uzak tuttukça meşkinin şerbetini
Sılada yaşar oldum hasretin gurbetini
Yüklendim gidiyorum kahrın en berbatını
Azabımla, sızımla, ağrımla birlikteyim

Çaresiz dertlerime derman bulmaya geldim
Sümmani harmanında dane olmaya geldim
Âşıklar diyarından ilham almaya geldim
Kars'ımla, Iğdır'ımla, Ağrı'mla birlikteyim

Digor'da Âşık Yavuz olmak ne hayaldi ne düştü
Sebebi açık-seçik armut dibine düştü
Suyu burda çağladı ekmeği burda pişti
Meslektaşım ve son göz ağrımla birlikteyim.

132. ARIYORUM

O kadar şaşkınlım ki kendi verdiğim söze,
Er olmadan sözünün erini arıyorum.
Düştüm aşk denizine, çırpınıp yüze yüze.
Şu derbeder gönlümün yârini arıyorum.

Düştüğüm hal alıyor, halin nedir diyeni.
Çözülmez, düğüm düğüm çile sardı bedeni.
İnsanlık öğrencisi benliğimdeki beni
İnsanlık gibi sevecek birini arıyorum.

Kimi parada arar, kimi de turasında.
Aradıkları servet garibin şurasında,
Sazım ile baş başa perdeler arasında,
Kaybettiğim makamın yerini arıyorum.

Âşık Yavuz der ki aşk denen, ne eğlence ne oyun.
Sırrını çözenlerde eğilmek bilmez boyun.
Âşık oldum diyenler bendeki aşkı duyun.
Ben sizin ustanızın pirini arıyorum.

133. OLURUM

İki de bir yolcuyum diye ayrılık anma.
Gidersen çatım çöker şurda-burda olurum.
Bu günüme aldanıp huzur bulurum sanma.
Gençlik seninle gider ihtiyar da olurum.

Acı sözler söyleme sus hanemin direği.
Yokluğun çilem olur tutamam hor yüreği.
Neylerim öyle ömrü evi, tası, tereği
Şeyda bülbüller gibi intizarda olurum.

Erken yolculuk için ne hâyâl gör ne rüya
Kimse derman bulamaz açacağın yaraya.
Elimi son kez tutup gideceğin yer var ya...
Orayı mesken tutar her gün orda olurum.

Sen Âşık Yavuz ettin şu miskinler şahını
Sana Cennet yakışır bana sar günahını.
Dindirmek mümkün olmaz garibinin ahını
Sensiz ne gülistanda ne baharda olurum.

134. UNUTMUŞUM

Sensiz geçen günleri birer birer toplarken
arpmayı, çıkarmayı, bölmeyi unutmuşum.
mrm gelip geçmiş de hasretinle beklerken
Azrail'i, eceli, ölmeyi unutmuşum

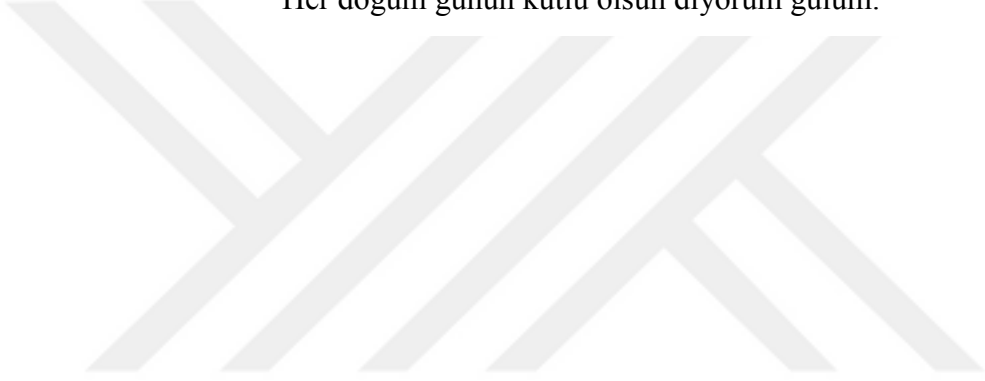
Bilmem hesap ettin mi? Kaç yıl sonra görüőtük,
Ben yorgunum sen anlat, ilk nerede glmőtk.
Söylesene sevdiğim, biz neden ayrı düştük.
Kaderden yediğimiz elmeyi unutmuşum.

Kaybettik vuslat için tuttuğumuz ladesi,
Bir merhabalık anmış, feleğin müsadesi.
Haz vermez artık sana yüzümüzün ifadesi,
Yüzünü görmeyeli gülmeyi unutmuşum.

135. DOĞUM GÜNÜN KUTLU OLSUN

Bir aşığa eş olmak büyük sabır işidir.
Bunu bil, gönlün huzur dolsun diyorum gülüm.
Merak etme aşığın sözüne er kişidir.
Eğlen ömrün neşeyle dolsun diyorum gülüm.

Vuslatta kırkınıc yaş ömür de elli beşsin.
Dört evladıma ana, Âşık Yavuz kalbime eşsin.
Gel bu gün ellerimiz daha güçlü birleşsin.
Her doğum günün kutlu olsun diyorum gülüm.



136. CEYLAN GÖZLÜM

Gönül senin dediysem, sözüm sözdür erkekçe
Verdiğim her bir sözü, tutarım ceylan gözlüm
Sevdim diyorsun ancak tavırların ürkekçe
Sanma ki sever sonra atarım ceylan gözlüm

Kimseden korkmuyorsan, haberdar et âlemi
Gizli kalsın diyorsan kilitlerim dilimi
Sevdiğini anlarsam, o zaman gör halimi
Ben her yola yordama, yatarım ceylan gözlüm

Kul sevmekte Kerem'im, Hak yolunda Yunus'um
Şerefim şerefimdir, namusun da namusum
Sen denizim diyorsan, ben de bir okyanusum
Hırçın dalgalarını, yutarım ceylan gözlüm

Hor cismime aldanma, mertliğim yürektedir
Güler yüzüm yanında, sertliğim ıraktadır
Âşık Yavuz için yüreğin, hala mı meraktadır
Uğruna canı bile satarım, ceylan gözlüm

137. GEÇTİ ÖMRÜM

Doğduğum gün yağan kar adam boyunu aşmış.
Baharı koklamaya başlarken geçti ömrüm.
Şans yazan kalemlerin bana siyahı düşmüş.
Aşkın narı tenimi haşlarken geçti ömrüm.

İşitmedi görmedi şansım kördü-sağırdı.
Gelmeyen sevgiliyi beklerken gün ağardı.
Çobanın gönlü olsa tekeden süt sağardı.
Yürümeyen bahtımı çüşlerken geçti ömrüm.

Belkilerle yaşadım dönüp sabır kabına.
Ne yaptıysam işlerim uymadı kitabına.
Meyveli olanları haram ettiler bana.
Meyvesiz ağaçları taşlarken geçti ömrüm.

Âşık Yavuz olarak düşsem de dilden dile.
Sosyal hayat yalnızlık sevda hayatım çile.
Kimisini bilmeden kimini bile bile
Nefsime uyup günah işlerken geçti ömrüm.

138. DÖNDÜM CEYLAN

Siyaset devlerinin fikirleri savaşta
Ben yine seni yazıp çizmeye döndüm Ceylan
İnan ki hasretinle vatan aşkı karıştı
Kan-revan içindeki çizmeye döndüm Ceylan.

Memleket sorunları ağır basıyor lakin
Okuyucum kıtlaştı kalemim ondan sakın
Ambarımı doldurur güzden ektiğim ekin
Tavanda unutulmuş kazmaya döndüm Ceylan.

Pustum yanlış yazarlar kin yüklü söz yazarken
Bozkurttum it sandılar yalnız gezip-tozarken
İnsanlar birbirinin kuyusunu kazarken
Bende kendi inimi kazmaya döndüm Ceylan.

Gel işvenden işve kat bendeki halk aşkına
Dönmesin Âşık Yavuz yürek derbedere-şaşkına
Vadiler dar geliyor içimdeki taşkına
Deryaların rengini bozmaya döndüm Ceylan.

139. KADER DEYİP GEÇERİZ

Kader deyip geçeriz başa gelen kazayı
Dağlar tekin değildir avcılar gezer Ceylan
İlahi kudret işte, çekilecek ezayı
Daha biz anamızdan doğmadan yazar Ceylan

Mevsimi gelmedikçe ağaçta yaprak solmaz
Rabbim istemedikçe ömrün vadesi dolmaz
Dünya yalansız olmaz, insan hatasız olmaz
Tabiat kanunu bu, can canı üzer Ceylan

Bir anlık heves için kalp kırmanın nesi kâr
Senin ıstırabına sofra kursam ne çıkar
Yüzümü görebilsen, nedametim aşikâr
Testinin içindeki dışına sızar Ceylan

Aman kapına koyma hırsızın Âşık Yavuz'unu
Yavruna yazık eder zay eder avuzunu
Ben nasıl ayan ettim gönlünün mahfuzunu
Hem senden hem yavrundan binlerce özür Ceylan

140. KÜSKÜN DURMA BENİMLE

Küskün durma benimle yaşamak zor bu gamla
Gül açsın mah yüzünde kaş-göz çatış kalmasın
Cesaret bitti bende senden gelsin ilk hamle
Öyle sar sarmala ki kalpte atış kalmasın

Bir anlık yüz çevirsen bakışına susardım
Dargınlık doğar diye konuşmazdım susardım
Sensizlik acısını dindirmek için sardım
Gel sök at ey sevgili bağrımda taş kalmasın

Dilim dilim dilsem de yüreğini üzeni
Kusuruna denk olmaz bil gönlümün nazeni
Affın ile mahçup et aşkımda şer sezeni
Boz hitap düzenini dilde satış kalmasın

Dönüş mutlak değilse alıştıır ağır ağır
Son nefesin sunduğu vuslata razı bağır
Diyorsan ki Âşık Yavuz'um özrün suçundan ağır
Ver hükmünü döşümde senli ateş kalmasın

141. MEDENİYET BU İSE

Çirkefe soysuzluğa medeniyet diyorlar
Medeniyet bu ise yerin dibine batsın
Sermayeye taptıkça insan hakkı yiyorlar
Medeniyet bu ise, yerin dibine batsın

Çoğunun hoş dediği bana göre rezillik
Git gide yozlaşıyor insandaki özellik
Meslek haline döndü bu devirde cinsellik
Medeniyet bu ise, yerin dibine batsın

Bu çağda dinsiz yatan imansız uyanıyor
Kültürler horlanıyor fikirler kınanıyor
Bir buluş bulan hâşâ tanrılaştım sanıyor
Medeniyet bu ise, yerin dibine batsın

Bilim ilerledikçe birçok insan alçaldı
Batı petrol avında güney ekmeksiz kaldı
Avrupa'da düşünce dinleri hedef aldı
Medeniyet bu ise, yerin dibine batsın

Kutsallık anlıyorum aile denilince
Özentiye dönüştü bizlerde o düşünce
Evlilik deniyorlar nikâh kıymadan önce
Medeniyet bu ise, yerin dibine batsın

Eşref-i mahlukatlık bizden uzaklaşıyor
Şükrünü bilmeyenler Ummanları aşıyor
Tekniği ezber eden Kur'an'la savaşıyor
Medeniyet bu ise, yerin dibine batsın

Âşık Yavuz seni delirten neden deki den'iyor
Niçin anlamıyorsun batıl bizi deniyor
Batılın kültüründe, zinaya aşk deniyor
Medeniyet bu ise, yerin dibine batsın



142. SİLİFKE'NİN

Hayran kaldım şehrine, ovasına, suyuna
 Herkese merhabası-hoşu var Silifke'nin
 Çalıştıkça elvermiş Yörük-Avşar boyuna
 Köylüğünde kentinde koşu var Silifke'nin

Hangi şair tanır da ilham almaz adından
 Bir gün misafir kalan vazgeçemez yâdından
 İlk şu fikri edindim Göksu'yun feryadından
 Antik çağa uzanan yaşı var Silifke'nin

Batısında Mut, Gülnar doğusunda Erdemli
 Vatan aşkı içmişler her gördüğüm er demli
 Dalda limon, portakal şişelerde nar demli
 Tufanları dindiren döşü var Silifke'nin

Sahilinde Dalyan'ı zirvesinde kalesi
 Sen yazımı gör diyor Taş ucu iskelesi
 Adına daha nice türküler yakılası
 Taştan taşa sıçrayan kuşu var Silifke'nin

Erbabından cezerye, aşçısından tantuni
 Gelip yemeden giden yoksun saysın kendini
 Künefe ballandırır dil denen efendini
 Damaklara afiyet aşısı var Silifke'nin

Saymakla bitiremem turistik mekanları
 Kızıl Geçit, Uzun Burç şaşırtır bakanları
 Narlıkuyu, Korikos ve Tokmar yakınları
 Toroslar'la yarışan başı var Silifke'nin

Böyle bir güzellikten hangi yürek haz almaz
Diyorlar ki yıl boyu yeşillikler azalmaz
Burda mevsim sayısı üç desem hata olmaz
Tek poyrazdan ibaret kışı var Silifke'nin

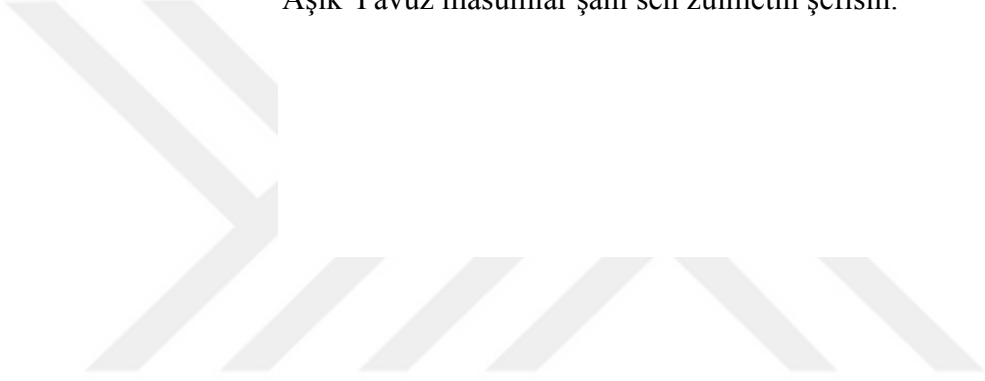
En meşhur kırmızı et kasapta keçi eti
Yoğurdunun türküsü tanıttı bu milleti
Mavi yengeç yiyenler "Ay"a kesmiş bileti
Sütünde yengecinde bişi var Silifke'nin

Her beldeye has mıdır kendi kendine yetmek
Şairliğe yakışmaz bunu övmeden gitmek
Kolay mı gitme! Diyen kalbe Âşık Yavuz'luk etmek
Ne benzeri ne de bir eşi var Silifke'nin
Damaklara afiyet aşısı var Silifke'nin

143. KAPAT

Kapat Şu telefonu, kıyma suskun halime.
Ne yapsam nefesime karıŐmıyor nefesin.
Mutluluk baldan âlâ ölüm acı kelime.
Yolcusuyum sayende kabir denen kafesin.

Bu kaçınıcı kavuşmak, bu kaçınıcı ayrılık.
Sende huzur bulmaksa bende sancı ayrılık.
Kararım kesin artık bu sonuncu ayrılık.
ÂŞık Yavuz masumlar Şahı sen zulmetin Şefisin.



144. VASFIMI MECNUN ETTİN

Şu gönül sarayına seni sultan ettim de
Emrindeki gönlümü zulmet ile yönettin
Tam yetkini almadan güvenoyu verdim de
Güvenimi sarstın da nefreti mekân ettin

Kimseye garezim yok kendime bütün hıncım
Gençliğimi zay etti, aşkıdaki kazancım
Zalim senin sayende bitti aşka inancım
Ben hiç böyle değildim, ne ettinse sen ettin.

Başka bir hamal ara, hasretini çekmeye
Layık bile değilsin, elime su dökmeye
Hazırdım ömür boyu, önünde diz çökmeye.
Niyetimi şaşırdın kiblemi fızan ettin.

Hafızamdan adını çizdim birkaç kalemde
Duygularım buz tuttu, akarken şelalemde
Âşık Yavuz'a Leyla mı yok şu koskoca âlemde
Tuttun boşu boşuna vafımı Mecnun ettin.

145. GİDİYORSUN

Vurdun bileklerime, hasret kelepçesini
En sonunda canıma yettin de gidiyorsun
Tükenip gideceğim, duymadıkça sesini
Farkında mısın bana, nettin de gidiyorsun

Suçlusu Âşık Yavuz muydu, akan gözyaşlarının?
Yazısı böyle miydi, o kalem kaşlarının?
Bir ürkek bir arzulu ceylan bakışlarının
Muhatabını mecnun ettin de gidiyorsun

146. GÖTÜRDÜN

Sana ait ne varsa bıraktım dedin amma
Gönlümdeki sarayın haremimi götürdün
Ayrılık hançerini sapladığın bağrıma
Açtığın yaraların merhemini götürdün

Ateşten halka taktım aşkın için boynuma
Meylim ile oynadın gururumla oynama
Taş bassam sebat etmez ıssız kalan koynuma
Göğsümün içindeki kahramanı götürdün

Hiç farkında değilsin benden aldığın âhın
Bedelini ödersin işlediğin günahın
Ne günün huzur dolar ne gecen ne sabahın
Kendine padişahın Hürrem'ini götürdün

İnan ki zulmün bile senden daha sadıkça
Çektiğimi anlarsın çilen seni sağdıkça
Tadardım ara- sıra busene susadıkça
Çatlayan leblerimin kremini götürdün

Sonra bir uyandım ki meğer rüyadaymışım
Uykuda gördüğümü hakikatim saymışım
İyi ki uyanmışım bu kâbustan aymışım
Yaşantımdan bir düşlük seremoni götürdün

Meylimin akışını savarsa bir yar savar
O yar ki ilk yârimdir birlikte deriz havar
İlk nefesten sona dek yürekte zaten o var
Bir kaç tonluk sevdamin gramını götürdün

Dilde üç kelimelik Âşık Yavuz'luk ediyorum
Kabuğu çoktan geçtim ta öze gidiyorum
Sayende gerçek yârin aşkına hu diyorum
Sen gönül hikâyemin dramını götürdün



147. ÂŞIKLARDA MUTLULUK

Âşıklarda mutluluk daim değil anlıktır
 Mesela sevda en zor oldukça mutludurlar
 Gönülde ümit yoksa günleri karanlıktır
 Geceleri ah-ü zar doldukça mutludurlar

Binde bir ya da hiçtir fanide murat gören
 İçmeden içmiş gibi sarhoş gezerler her an
 Kıt bulunur onların erdiği vasfa eren
 Her gün yeni bir yaren buldukça mutludurlar

Aşk manadır diyerek meyletmezler Cihan'a
 Sabırla yüklenirler aç nefsin ıslahına
 Özlemdir muteberi yârden selam bir yana
 Sağlık sıhhat haberi aldıkça mutludurlar

İki halden zevk alır bahsettiğim ozanlar
 Ozan da bir âşık da, lafımı bilen anlar
 Bir kendi acıları bir de masum insanlar
 Üzüldükçe huzursuz güldükçe mutludurlar

Sıradanlık arz etmez ezber bozar halleri
 Mevla'nın verdiği halka sunar elleri
 Bir lokma bir hırkadır Dünya'lık emelleri
 Eserleri yarına kaldıkça mutludurlar

Âşık Yavuz gönül bunları bilmiyorsan çağlama
 Su dök nefsin narına, bağı boşa dağlama
 Masada kalem-kağıt kucağında bağlama
 Halk için yazıp-çizip çaldıkça mutludurlar

148. EFENDİLER

Zorluk şehrine düştüm elim kolum tutmuyor.
Tükenmeme az kaldı yorgunum efendiler.
Nefeste boğukluk var kalp sağlıklı atmıyor.
Sinem yara başım dar vurgunum efendiler.

Salıverip gönlümü hayallerin yeline,
Âşık sandı kendini vurdukça saz teline
O esir etti beni vefasız yar eline.
İçimdeki Âşık Yavuz'a dargınım efendiler.

149. YİNE Mİ AYRILIK VAR

Yine mi ayrılık var, bu kez bizi ağlatan
Hasretin defterini dürelim de öyle git
Söylemesi bile zor, seneler sonra çatan
Fırsatın sefasını, sürelim de öyle git

Bu kaçınıcı asırdır sabrımızın bittiği
Aşkın azaba dönüp canımıza yettiği
Bizi ayıranların bize haram ettiği
O murada bir defa, erelim de öyle git

Aşk mı yoksa biz miyiz kâbuslardan ayılan
Elde nikâh mı yoksa gönlümüz mü kıyılan
Kavuşmak bize yalan, aşksa yasak sayılan
Günahın hesabını görelim de öyle git

Yanmadan ayrılalım, böyle gerekir bize
Yine hasret hançeri vuralım sevgimize
Yıllar öncesi gibi, yine birbirimize
Ayrılık hediyesi verelim de öyle git

150. GELİR- GİDER

Topla kendini gönül kocayıp oldun ata.
Kıt aklın da tükenir, an gelir güman gider.
Nefes durur göz söner bir de o daldan ata.
Anan-atan misali bin gelir siman gider.

Sevgi-saygı siliyor yüreklerin pasını
Bunlar yoksa bozuk say gönlünün mayasını.
Hor görme demiş Mevlâ kendinden başkasını
Horlarsan iç Dünya'na zan gelir îman gider.

Önce kendine söz de ardından sülalene.
Özlü de ki meyiller şen aksın şelalene.
Şaşırp ta uyarsan aç nefsin celâline
Fikir Dünya'na her gün şeytan gelir cin gider.

Çalışanla yoldaş ol tembellelere yarama
Alın teri dökmeden hazır kısmet arama
Âşık Yavuz'luğa kalkışıp el atarsan harama.
Şerefinden, arından on gelir yüz bin gider.

151. OLMAZ DEDİLER

Köylüm beni unutmuş, mahzun kaldı yüreğim.
Hatrın yedide kalır sekiz olmaz dediler.
Şenliğinde toyunda yoktur artık gereğim
Sanatçı rıv rıv söyler kekez olmaz dediler

Dinleyenler biliyor bülbül müyüm karga mı
Anlayanlar anlıyor betimimi vurgu mu
Unutulmam kasıt mı senaryo mu kurgu mu?
Davet edilen gelir ikaz olmaz dediler

İki tosun koşuya ne güzel de uyardı
Çöylü birini tuttu öbüründen ayırdı
Âşık yürek işte tam bundan aklı sıyırdı
Köy danasından köye öküz olmaz dediler

Çöyümden bir yâr sevsem derlerdi ki lâf atma.
Demek ki ben bu köyde ya yetimim ya katma.
Git kimi seversen sev Topal Aysel Kör Fatma
Tin tin Emine olur o kız olmaz dediler.

Âşık Yavuz gönlüm diyor ki eğil hor aklım eğil
Çemençeci sanatçı âşık sanatçı değil
Demek ki sen köylüne ne yarensin ne oğul
Senin sazında ölçü dokuz olmaz dediler.

152. DEĞİŞMEYEN GERÇEKLER

Değişmeyen gerçekler aklıma zarar verdi
Nice körpe fidana yaz değmeden güz düşer
İçimi parçalıyor nice yoksulun derdi
Tevekkel tepe takla uyanıklar düz düşer

Birçoğundan farklıdır Kul Âşık Yavuz'un bakışı
El düz yolda kar eder o tırmanır yokuşu
Dünyada düzen buymuş, zalime deve kuşu
Mazluma ya bir serçe, ya yolunmuş kaz düşer

153. HAVALANDIR

Sil yaşlı gözlerini sakinleş âşık yürek.
Uyan, aç pencereyi odayı havalandır.
Öp ahu gözlerinden, sana böylesi gerek.
Yarındaki işveyi, edayı havalandır.

Ezilirsin dertlere alt olmadan pes dersin.
Açılırsın sofraya kur, bir çay demle istersen.
Olur ya hata yapıp hatundan fırça yersen.
Kahvaltının üstüne sodayı havalandır.

Düşünerek şiir yaz okura örnek olsun.
Davranışın hasa bal, kıllıya zırnık olsun.
Doğrun fazla yanlışın deveye tırnak olsun.
Hoş laf et güzele bak, dideyi havalandır.

Mislini önemseme zararının-kârının.
Öyle yap ki tonajı azalsın efkârının.
Sırtına binseler de onlar senin yarının.
Torunlarla gül Âşık Yavuz, dedeyi havalandır.

154. ÇIKIYOR

Kimse öldürülmeyi hak etmiyor demiştim.
Sözümü geri aldım, hak edenler çıkıyor.
Kim ne yaparsa yapsın sabrı benimsemiştim.
Cana, mala, namusa göz dikenler çıkıyor.

Sabrın bir sınırı var, zorlayan bozar onu.
Sabrı tüketilenler, düşünmez beş-i onu.
Kedi aslan kesilir, eğer namussa konu.
Olura olmaza söz söyleyenler çıkıyor.

Ne hikmetse toplumun bitmiyor kötöleri.
Kötü her zaman kötü, ne günü var ne yeri.
Çullanıyor üstüne bela gitmiyor geri.
Mazluma yaşamayı çok görenler çıkıyor.

Tekim insan içinde, insanlığa susadım.
Hep sabredip sustukça, pintiye çıktı adım.
Nasıl ispat edeyim, ne buruğum ne hadım,
Âşık Yavuz'un erkekliği yok bilenler çıkıyor.

155. BEKLİYOR

Söz verdi birkaç eş dost biz çekeceğiz diye
Sevdamın belgeseli çekilecek duruyor
Üç bahar evvelinden yönler döndü kibleye
Niyet tamam besmele çekilmeyi bekliyor

Aşkı sezdim sezeli Mevla'ya duadayım
Hem zorlu çilesine hem lütfuna adayım
Dostluğun hasımlığı yendiği sahadayım
Elimdeki meşale yakılmayı bekliyor

Şad olurum tutsalar bezimin kenarından
İlham alırım belki gözlerinin nurundan
Değişim dinlenirken gözümün pınarından
Sevincim sağnak sağnak dökülmeyi bekliyor

Ermiyor Âşık Yavuz aklım kim neyin hesabında
Ezilip duruyorum bahtımın azabında
Çuvalımda tohumluk den de hazır saban da
Umut hergim tavında ekilmeyi bekliyor

156.YETİYOR

Tatmamız murat ise sevgi sıcaklığını
O demde bir kıvılcım küçük bir k z yetiyor
Bakıp görmek istersek yüzlerin aklığını
İki g ze gerek yok kalpteki g z yetiyor

Dünya herkese yeter, ey zorbalar vazgeçin
Gayeniz barış ise, yöntemi doğru seçin
K kreyen canavarı sakinleştirmek için
Yürekte pişmişinden bir tatlı söz yetiyor

Aklımı bir d ş çekti Yunus'ların izine
İzlerken Yunus'ları düştüm aşk denizine
Zenginlik ararsanız, her gönül bir hazine
Sahip olmak zor değil bir güler yüz yetiyor

Bunlar son vasiyetim, susayım sus dersenez,
Ben herkesi dost bildim sağ olun dost dersenez
Âşık Yavuz öldükten sonra, hak vermek isterseniz
Fatiha okuyanın, bir beyaz bez yetiyor.

157. SABIR BİZE DÜŞÜYOR

Duyun, ey Avrupa'nın sözde medenileri
Yaz dediğiniz mevsim, bizde güze düşüyor
Sizdeki sosyal ahlak, ortaçağdan da geri
Attığınız her bir taş, kutsal ize düşüyor

Eyer mi zannettiniz, devenin hörgücünü
Unuttunuz galiba dedemizin gücünü
Hatırlatmayın Türk'e, seferlerin öcünü
Elinizdeki barut, yine köze düşüyor

Şan eksiltmez tavrınız, Muhammed'in şanında
Eksilen, gönlünüzün, insanlık lisanında
İnsanlık da öğrenin, müspet ilmin yanında
Sözünüz kurşun gibi, özden öze düşüyor

Hiç hakaret ettik mi, haçlı bayrağınıza
Uyanın da şer değil, er olun çağınıza
Kaç kere dil uzattık, kutsal saydığınıza
Dilimize gelen söz, midemize düşüyor

Âşık Yavuz der ki sizinle, bir dalarsak engine
Yozlaşmış ahlakınız yetmez kültür cengine
Huyları paylaşırsak, bugün dengi dengine
Sizlere saygısızlık, sabır bize düşüyor.

158. ŞEHİT MÜ'MİNDEN OLUR

Susmuyorum sustukça azgın gördüm batılı
Şair susar yüreği imandan-dinden olur
Terörün sebebini İslam sanan batılı
Gün gelir sarf ettiği kinli sözünden olur

İslam dışı inancı yermem lakin din demem
İnancım gereğidir şaşkınlara, dön demem
İrk ayrımı gözetmem, "biz" var iken ben demem
Ayrım yapan özdeki" insani gen" den olur

Kürt-Türk sorunu değil bu terör hezimettir
Emperyalist güçlerin gayesine hizmettir
Yaz kalemim yazdıkça barışları azmettir
Belki de huzurların sebebi senden olur

Âşık Yavuz gönlüm isyanda duyduğum haber acı
Eşkiyada iman yok uyan ey! Artist bacı
Her ölene yakışmaz kutlu şehitlik tacı
Geberik münafıktan şehit müminden olur

159. MAHİNUR

İntizar ediyorsan tutkunun oluşuma.
Gönül bahçemde gezip tozmasaydın Mahinur.
Hayalinle avunur, kıymazdım gözyaşıma.
Hasretin ayazını bozmasaydın Mahinur.

Şimdi hasretlin değil, başka biri olurdum.
Belki de yokluğunun zifrinde boğulurdum.
Ya Güneş'e yar derdim, ya bir Yıldız bulurdum.
Kaderimi şavkınla yazmasaydın Mahinur.

Toprağına akmasan feyzin ile dolmazdı.
Ferinde büyütmesen sessizlikte solmazdı.
Yürek tavında pişer, kül yığını olmazdı.
Ateşimin keyfine kızmasaydın Mahinur.

Gidişin bitirmiyor, etmesen de yâdını.
Bu aşk mahşerde bile doldurmaz miadını.
Mezarımın taşına kazıtırdım adını.
Ahtımda sıradanlık sezmeseydin Mahinur.

Ne bıraktın sevdamin dününden yarınlığa,
Aldın bütün ömrümü sığdırdın bir anlığa.
Âşık Yavuz düştüğü o meçhul karanlığa,
Razıydı makberine sızmasaydın Mahinur.

160. GÖRMEDİM ÇOKTAN BERİ

Görmedim çoktan beri, gönlümde bir taneydi
Dostum somağa dönüp serenlere karışmış
Günden-yelden sakınmış bilmem ki derdi neydi
Kıyılardan sıyrılıp derinlere karışmış

Ararken diz menüsküs tabanlar nasır oldu
Küstüyse tavrımdaki hangi hal kusur oldu
Ayrılığın süresi sanki bir asır oldu
Duydum, bu günü aşır yarılara karışmış

İmanla gururlanır Türklük'le övünürdü
Kepçe ile istemez kaşıkla avunurdu
Patronlara kaş çatar emeği savunurdu
Son günlerde Koçlara Karunlara karışmış

Derler ki, Âşık Yavuz dostun ya erdi ya delirdi
Bir unvanı Obalı bir unvanı Bilir'di
Ezbere iki süre, bin bir türkü bilirdi
Şimdi sakal uzatıp erenlere karışmış...

161. SİYASET

Girmedim girmeyi de istemiyorum asla
Ehli olmayan için köze döndü siyaset.
Yiğit isen güvenip gövdesine sırt yasla
Daldan budaktan sonra öze döndü siyaset

Ne balyozla meselem ne paralel kavgam var
Görevini adilce yapanlara övgüm var
Bir avuç yüreğimde zerre kadar sevgim var
Ondan da bi kaç gram aza döndü siyaset

Darbeciler darp aldı "Ergenekon" şer dendi
Denmesinde değilim mitolojim kirlendi
Fiyakalar söküldü nice rütbeler indi
Arpacık'tan gez üstü göze döndü siyaset

Gençleri dağa çeken devlete kaş çatıyor
Bebeme kurşun sıkan meyine dem katıyor
Yanlışa yanlış demek zindanı boylatıyor
"Hüzzam"la göbek atan "nez" e döndü siyaset

Her zaman demişimdir Avrupa almaz bizi
Haçlının zihniyeti sadık dost bilmez bizi
Yaz desek nokta atar sil desek silmez bizi
Ordan ümit kestikçe bize döndü siyaset

Muhalifler düş görür iktidar yağıp eser
Yandaş yandaşı korur kendine yontar keser
Yasalar ferde göre emir demiri keser
İki yüzlükten bin bir yüze döndü siyaset

"Bozkurt"dum it dediler ne uludum ne ürdüm
Bu hesaplar da biter ben ne defterler dürdüm
Şu çözüm sürecinin sonunu vahim gördüm
Dedikçe harcadığım söze döndü siyaset

Âşık Yavuz hırsıza ağa "rant" a hak denir oldu
Yeşile ala siyah, mora ak denir oldu
Mıh gibi göze batan vara yok denir oldu
Caferin altındaki beze döndü siyaset



162. EY MUCİT

Feryadımı isyandan sayma yaram kanıyor
İcâd ettiğin aşkın zorundayım ey mucit
Kıvılcımlar içinde aciz tenim yanıyor
Bir dumansız alevin korundayım ey mucit

Kocamadı hor gönül gözde yar elde saz var
Ömür geçti gidiyor yaş yetmişe dokuz var
Bilmezden gelsem ne ki Azrail'den ikaz var
Bense hala yar ile yarendeyim ey mucit

Yoluma dikenli ağ, başa gam örüyorum
Hangi tarafa baksam cananı görüyorum
Aynalarda Yusuf'un aynını görüyorum
Alaca karanlığın zifrindeyim ey mucit

Tükendi cesaretim bağlandı basiretim
Gün yüzüne hasretim renkten yoksun suretim
Kar etmiyor Âşık Yavuz'luk bitmiyor esaretim
Dipsiz kuyu adresim derindeyim ey mucit

163. OLMUYOR MU?

Her karşıma çıktıkça kaş, göz karartıyorsun
Geçip gitsen mesela görmesen olmuyor mu?
Aynı şehrin ferdiyiz kaçsan da çatıyorsun
Dolandığım sokağı yermesen olmuyor mu?

Taşa sürsen erirdi tattırdığın hüznü
Dar ettiğin yetmez mi ömrüme yeryüzünü
Yıllar önce düştüğüm o yangının közünü
İki de bir önüme sermesen olmuyor mu?

Ben beterim sen de ol çöksün kalem kaşların
Mücrimiyim tınmadan yaşattığın kışların
Afeti çekilmeyen tufani bakışların
Mağduruna eziyet vermesen olmuyor mu?

Kul Âşık Yavuz'un çektiği zulmü sen imal ettin
Süründürdün, bitirdin hasretine mal ettin
Ayık hali yok gibi, olanı da hallettin
O masum düşlerine girmesen olmuyor mu?

164. KÖR GİTTİ ŞAŞI DÖNDÜ

Damağım kap olalı kara sevda zehrine
 Gözlerim yâr şehrine kör gitti şaşı döndü
 Selam veren şaşırdı o zehrin eserine
 Çektiğimi dinleyen dostların başı döndü

Aşkın bizi içine düşürdüğü karanlık
 Karardıkça karardı ışımadı bir anlık
 Ne bende sabır koydu ne cananda şirinlik
 Cahil meylim Ferhat'a kaderim taşa döndü

Boşunaymış hasretler geçiciymiş o dertler
 Bir çeşit sınav imiş o bitmez esaretler
 Sen sadıksan sadıkmış sevdandaki niyetler
 Anladıkça hor tavrım garip sarhoşa döndü

Neyi derya bilmişim aklıma şaşıyorum
 Damlaymışım sel oldum kendimi aşıyorum.
 Aktıkça duruluyor doldukça taşıyorum
 Gerçeği sezen aklım yeniden başa döndü

Şaşılıktan, körlükten kırk asırda uyandım
 Silip Âşık Yavuz rengimi aşk rengine boyandım
 Bu kez gönlü İbrahim bahtı Firavun sandım
 Daldım gül bahçesine güller ateşe döndü.

165. FATMA KIZIN ÖYKÜSÜ

Herkes baştan sezemez, başına geleceği
Kimseye ayan olmaz ne zaman öleceği
Artsın düşüncesiyle, bildiği- bileceği
Fatma okumak için köyden kente göçmüştü

Tek bir gayesi vardı bilmeliydi her şeyi
Kahpelik tez soldurdu, o taptaze körpeyi
Zengin çocuklarının okuduğu en iyi,
Liseye yazılınca sevincinden uçmuştu

İkinci sınıftaydı, birden takdirle geçti
Zamanla dost bildiği birkaç arkadaş seçti
Zulalı kafelerde sohbet çayları içti
Ne bilsin ki kötülük zehirini saçmıştı

Yine günlerden bir gün, bir kafeye girdiler
Garson bey gelir gelmez siparişi verdiler
Gözü dizine çattı eyvah dedi gördüler
Diz üstü çorabının biraz ipi kaçmıştı

Kola, pasta, çerezler gün işte tam bu gündü
Son bardağı içerken azıcık başı döndü
Hiç farkında olmadan kara gözleri söndü
Kolasının içinde uyku hapi içmişti

Uyandı ertesi gün gözü saate dikti
Fırladı yatağından kalkıp giyinecekti
Bir baktı ki ne görsün, iş işten çok geçmişti

Âşık Yavuz der ki bu gerçek, masal sanıp durmayın
Takip edin evladı, sonradan haykırmayın
Bu masum yavrucağı şöyle- böyle yormayın
Arkadaş grubunu yanlışlardan seçmişti



166.UZUN ADAM

Seçimi aldın amma dikkat et uzun adam
Her yan muamma dolu sır yüklü zamandayız
Üstümüze çökmesin Gök kubbe denen o dam
Terörün ülkemize yurt dediği andayız

Barış dedin inandık ya da olacak sandık
Kan dökülmüyor lakin"son" beklerken usandık
Zaferi eşkiya mı yoksa biz mi kazandık?
Katillerin özerklik şart dediği andayız

İş zarlardan arınmak, seçim kazanmak hoş ta
Hançer sana dönmesin üç"ye" ile savaşta
Haklıysan rakiplerin ebedi kalır tuşta,
Yendiğin boyunların kırt dediği andayız

Göster gerçek yüzünü ak dediğin akların
Gizlin yoksa gücüne aldırma tahrıkların
Fi, tarihinden beri iç ve dış mihrakların
Ülkemize püsküllü dert dediği andayız

Geçmedi Âşık Yavuz'luğum yâre de ağyâre de
Gördüm ki gözlerinde ak da birmiş kara da
Bizler çalıp oynadık siz erdiniz murada
Davulun pırt, zurnanın zırt dediği andayız

167. ÜFLÜYORUZ

Havamızı bozdular gün vuruldu zinciri
Görmek için tipiye borana üflüyoruz.
Bir yanda kapı açık öbür yanda pencere
Kapatmaktan erinip ceryana üflüyoruz

Demem o ki, kuş olan olmayan da ötüyor
Ötmesini beceren rakibi uyutuyor
Kim kimi küçültüyor kim kimi büyütüyor
Bilmeden olayların seyrine üflüyoruz

Üfürmek böyle işte çıkmaz nefes almadan
Gerçekleşmez içteki garip ofis dolmadan
Bir de gafa düşerek hiç farkında olmadan
Gidip rakip ekibe hayrana üflüyoruz

Atlamak zorlaştıkça siyaset çıtasından
Kulları dinden ettik, imanı tahtasından
Sıkıştıkça atlayıp okyanus ötesinden
Ülkedeki seyire seyrana üflüyoruz

O çeşit kültürüm kıt fikrim yoldan sapıyor
Hal bu desem söz peşin kıyamet mi kopuyor?
Vezirin üflediği veziri şah yapıyor
Bizler de babamızın hayrına üflüyoruz

Âşık Yavuz'a göre kaplan da bir aslan da
İşin erbabı olsun şer aramaz aslında
Bu kadar üflemenin sebebi şu aslında
Sütten ağzımız yanmış ayrana üflüyoruz

168. GÖRÜRSÜNÜZ

Göremedim diyenler silin beynin pasını
 Evrende çeşit çeşit boyutlar görürsünüz
 Kalp gözüyle seyredin insanlık dünyasını
 Yaşadığı ortamdaki soyutlar görürsünüz.

Yola çıkmış gidiyor ömürler akın akın.
 Ecel denilen gerçek nefesten bile yakın.
 Önce kara toprağa, sonra çevreye bakın.
 Yaşanmış, yaşanacak hayatlar görürsünüz.

Kâşifi kâşif yapan akıl-fikir değil mi?
 Zıt kutup mu sandınız İslam'la müspet ilmi?
 “ıgra” emrine uyan âlim midir cahil mi?
 Bunu sezmeyen akli bayatlar görürsünüz.

“Enestü bi- Rabbi kûm” demiştik bir ağızdan.
 İman lokması yutun can çıkmadan boğazdan.
 Herkes inanç sahibi korkmayın her yağızdan.
 Umulmadık mecliste seyitler görürsünüz.

Bir garip kul Âşık Yavuz'um ne dervişim ne veli.
 Huzurdayım duyulu ahir ile evveli.
 Canlı- cansız ne varsa halıkının delili.
 Yerde gökte apaçık ayetler görürsünüz.

ON BEŞ HECELİ ŞİİRLER**169. AŞK ELİNDEN**

Aşk elinden çektiklerim aratmıyor veremi.
Kendim ettim kendim bulmak azmindeyim çaremi.
Senelerdir hasret baştan gitmek nedir bilmiyor.
Gurbet yaptı hor ömrüme diyarımı, yöremi.

Çılgın akan taşkın meylim uyar uymaz arkına.
Canan bende can bendeymiş ancak vardım farkına
Gönül yaşım inatlaşıp otuzuna-kırkına.
Varmadıkça kabuk tutmaz etti sevda yaremi.

Halk içinde unvanıma er dense de ne çare.
Gücüm yetmez el atamam sinemdeki hançere.
Narım harlı cürmüm âciz yâr ateştir ben çıra.
Dünya vuslat yeri midir yoksa azap yeri mi?

Dermanı tek yaşadığım ızdırabın-elemin.
Kahrı onda son bulacak yürek yakan çilemin
Âşık Yavuz gönül netse bilmez on sekiz bin âlemin.
Aslı bilir içimdeki şu derbeder Kerem'i

170. DOSTUYUM

Dostluk için kapımızı çalanların dostuyum.
Muhabbetle yüzümüze gülenlerin dostuyum.
İnsanların soyu dini fark etmiyor gözümde.
İnsan doğup insanlıkta kalanların dostuyum.

Can veririm güler yüzden tatlı dilden anlara
İçim yanar göre göre şu dökülen kanlara
Dar günlerde ikram için dara düşmüş canlara
Gönül cebi sevgi ile dolanların dostuyum

Âşık Yavuz der ki ahtım barış, kavgalara kastım var
Hudutların ötesinde milyarlarca dostum var
Bile bile şer yoluna düşenlere restim var,
Kalpten kalbe giden yolu bulanların dostuyum.

171. ANLATIN

Hey! Ağalar kimin tuzu kuru bana anlatın.
Kim kazandı kim kaybetti kârı bana anlatın.
İman ehli olanların hâli başka diyorlar
Evliyanın yüzündeki nûru bana anlatın

Bin bir çeşit soru vardır kıt aklıma takılan
Hava mıdır odun mudur ocaklarda yakılan
Yâr gözünden alevlenip sinemize dökülen
O dumansız ateşteki harı bana anlatın.

Hangi neden şu Cennet'ten irak etti Adem'i?
Ne yapmıştı ne yemişti katkılı mı sade mi?
Yeryüzüne iner inmez su mu içti bade mi?
Kolayları ben çözerim zoru bana anlatın

Anlatın ki bilgi dolsun usumdaki bilince
Âşık Yavuz aşka âşık olur gerçekleri bilince
Sevdiğinden sevdiğine oku emri gelince
Ümmî iken âlim olan eri bana anlatın

172. NE OLUR

İnsan gönlü tez kırılır kırmayalım ne olur
Kimi mutlu kimi mutsuz yormayalım ne olur
Gönül kırmak kul hakkıdır kolay kolay ödenmez
Hak Divana kul hakkıyla varmayalım ne olur

Dil denilen kemiksiz et, tutmasını bilelim
Gırtlığımız düğüm düğüm çatmasını bilelim
Dilden çıkan acı sözü, yutmasını bilelim
Kul aybını kul yüzüne, vurmayalım ne olur

Âşık Yavuz dostlarından meydan ister, söz ister
Sanmayın ki yüz verdikçe yüz bin kere yüz ister
Zaten yanmış, yangınına alev ister köz ister
Hatırından başka bir şey, sormayalım ne olur.

DİĞER ŞİİRLERİ**173. BİLİYORDUM**

İnsan kabul ettiğim kişilerin hatası
Otuz dokuz eder de kırk etmez biliyordum.
Bir değilmiş herkesin taşıdığı us tası.
Dost dostunu sebepsiz terk etmez biliyordum.



174. YAKARIŞ

Sapıklaştı insanlar gidip nefsin izinden
Ahlâk dedin Allah'ım sana sığınıyoruz.
Koskoca Lût Kavmini yirmi sapık yüzünden
Helâk eden Allah'ım sana sığınıyoruz.



175. MEHMETÇİKLER AFRİN'DE

Yürüyünce ordumuz, yürekler kalktı şaha.
 Bir ağızdan diyelim dem gelsin maşallah.
 Zafer için avuçlar açıldıkça Allah'a.
 Bilsin ki kahpe düşman bu hareket yerinde.
 Bölgesel barış için mehmetçikler Afrin'de.

Şehadete adanmış döşler îman nakışlı.
 Damarlarda çağlayan kanlar çılgın akışlı.
 Kimi Alparslan kimi, Şah-ı Merdan bakışlı.
 Tadı gelsin diyerek aşkın da zaferin de.
 Bölgesel barış için mehmetçikler Afrin'de.

Kahpeler göz diktikçe İslâmın dirliğine.
 Seferler umut oldu Türk-İslam birliğine.
 Gönlüm Hakk'a sevdalı, halkım özgürlüğüne.
 Dile gelsin bölgemde" hâl keyf hõşe pır rinde".
 Bölgesel barış için mehmetçikler Afrin'de.

Âşık Yavuz der ki bu millet eyvallah etmez piçe.
 Bu gün Azez , Afrin se yarın sefer Münbiç'e.
 Mecbur ettiyse kâfir mazlumları zor göçe.
 Zafer ballansın artık Türk'ün alın terinde.
 Bölgesel barış için mehmetçikler Afrin'de.

176. KAYBEDECEK VAKİT YOK

Tehlike kapımızda haçlılar ittifakta
 Birleşmezsek huzuru göremeyiz ufukta
 Yollara düşmek lazım beliren ilk şafakta
 Kurtuluş birliktedir amma, lâkin, fakat yok
 Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok

Biri demir perdeydi öbürü sinsî bela
 Boşuna bölmediler halkımı sağa-sola
 Gaye engel olmağı birliğe giden yola
 Kim demiş ki el ele vermek için takat yok
 Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok

Müslüman olsalar ne yardırlar ne yaran
 Kurtarsın kendisini Türk'ü sırtından vuran
 Atatürk Ülküsü'nün son hedefiydi Turan
 Uyanıp silkinmek var, dur durak yok, sükût yok
 Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok.

Kralların makamı "BOP"cularla doluyor
 Hal böyleyken Arab'ın baharımı oluyor
 Waşington'da sınırlar yeniden yazılıyor
 Zihniyet sömürücü, insaf, vicdan, şefkat yok
 Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok

En güçlü halka biziz, Turan denen zincirde
 Dik durursak yıkamaz bizi topta, hançer de
 Çok deneyim yaşadık hem dışta hem içerde
 Hangi gafil diyor ki, böl, parçala, yok et yok.
 Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok

Avrupa faşistlerin zührettiği kıtadır
Ticaret yapmak ala, ortak olmak hatadır
İslam birliği hayal, Türk Birliği rotadır.
Âşık Yavuz Türk'te kimseye verilecek akit yok
Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok



177.DİNDEN ÇIKAR

Dün Saddam'dı bugün de Esed canisi geldi
Komşu ülke kan gölü masum başlar eğildi
Firavun nesli bile böyle zalim değildi
Açın bakın tarihe dediklerim âşikar
Esed müslüman diyen olduğu dinden çıkar

Vahşet sözü yakışmaz kelime arıyorum
Utancımdan başımı yerlere vuruyorum
Körleşti mi insanlık yürekten soruyorum
İnancın hangi türü bu şekilde can yakar
Esed müslüman diyen olduğu dinden çıkar

Voyvoda'nın zulmünü geçti yaptığı zulüm
Dünya'ya meydan okur halkına sunar ölüm
Olmasa da orada ne kardeş ne sevgilim
Ölenler insanoğlu kanlar sebepsiz akar
Esed müslüman diyen olduğu dinden çıkar

Baştan beri doğrudu Erdoğan'ın sözleri
Tüm Dünya'yı saracak bu ateşin közleri
Ey! Birleşmiş Milletler korkutan ne sizleri
Âşık Yavuz der ki zalimler göz kapar kulak tıkar
Esed müslüman diyen olduğu dinden çıkar

178.SÖNDÜRÜN ŞU KANDİLİ

Zafer Hakk'ın şan sizin askerim kanın asıl
Göz kırpma tetiklere asıl Mehmed'im asıl
Son hedef Kerkük- Musul yeni başladı fasıl.
Esaret yok zulüm yok sussun artık kin dili
Cehennem ateşine bandırın şu Kandil'i.

Türk'le Kürt savaşıyor Hak'la batıl savaşta.
Karavana kepçe bir kaşıklar aynı aşta.
Kandırılmış insanlar küfür için uğraşta,
Görsün idraksiz gözler kimde daha kan deli.
Buz tutsun şer umutlar dondurun şu Kandil'i.

Taş üstünde taş kalsa altından çıkar hain.
Dinden dönmüş Haçlı'nın sözüne bakar hain.
Her tetik çekişinde özünü yakar hain.
Kökünden kesip atın o küfür kokan dili,
Baykuşlar diyarına döndürün şu Kandil'i.

Âşık Yavuz der ki halkımın duaları sizinle.
Çınlatın o yerleri tekbir ile ezanla.
Bir gömülsün hainler emperyalist düzenle.
Şavkından şavk alanın bildiği dil kan dili,
Köreltmesin gözleri, söndürün şu Kandil'i.

179.BİR DEĞİL

Gözler görür gönül sever, böyle âşık olunur
Aşk insanın yüreğinde, nefes nefes solunur
Aşk bir Allah vergisidir her yürekte bulunur
Kıymetini bilenlerle bilmeyenler bir değil
Murad alıp gülenlerle gülmeyenler bir değil



180.BİLİYOR MUSUN?

İçimi neler acıtıyor? Biliyor musun?

Tabi ki bilemezsin Mahinur

Nereden bileceksin

Öyle demem sözün gelişi işte

Seni her gördüğümde

Konuşmadan, bakışmadan

Gelip geçişin

Yürüyüşün, duruşun, salınışın

İçimi acıtıyor

Hançer yemiş gibi sızlanıyorum

Peşinden bakıyorum donmuşçasına

Hareketsiz ve durgun, suskun

Bakıyorum işte....

Duygularım umutlarımı kalbime

Perçinlemiş bi kere susuyorum

Densizlik olur diye..sana seni

Seviyorum diyememek

Ürkekliğim, suskunluğum, saflığı

İçimi acıtıyor

Adam sen de... vazgeç diyorum

Kütkütleri hızlanıyor bağrımın

Durmasından korkuyorum

Yüreğimin, aklımın, fikrimin

İçine düştüğüm bu hal

Bu durum

İçimi acıtıyor

SONUÇ

Âşıklık geleneğinin yaygın olmadığı, yetişen âşık sayısının bir elin parmaklarını geçmediği ilimiz Samsun'da, âşıklık geleneği buradaki âşıklar tarafından her yönüyle yaşatılmaya çalışılmaktadır. Samsun'da âşıklık geleneği, Âşık Erdemli ile başlar. Daha sonra Âşık Kemâli Bülbül, Samsun'da da âşıklık geleneğinin var olduğunu göstermek ve geleneğin yüzyıllarca devam ettirilmesini sağlamak için (HOTEYDER) Halk Ozanlarını Tanıtma ve Eserlerini Yaygınlaştırma Derneğini kurar. Derneğin başkanlığına Âşık Kemâli Bülbül, Âşık Yavuz'u geçirir ve dernek bünyesinde geleneği yaygınlaştırmak için çeşitli programlar düzenlerler. Daha sonra derneğe, Âşık Obalı ve Âşık Sancak katılır ve geleneği yaymak için çalışırlar.

Âşıklık geleneği içerisinde Âşık Yavuz'u değerlendirdiğimizde onun, Muamma yazma ve Nazire Yazma dışında her yönüyle âşıklık geleneğine uyduğunu söyleyebiliriz.

Âşıklar, şiirlerini hece vezni ve dördlük esasına bağlı olarak söylerler. Âşık Yavuz'un şiirleri genellikle üç ile beş dördlük arasında değişmektedir. İncelediğimiz 180 şiirden 132 şiir üç ile beş dördlük arasında değişirken 2 şiir tek dördlükten oluşmaktadır. Bunların dışında kalan şiirlerinde dördlük sayısı altı ile dokuz arasında değişir. Âşık Yavuz, şiirlerinde genellikle on birli ve on dördlü hece ölçüsünü kullanır. İncelediğimiz 180 şiirden 160 tanesini on birli ve on dördlü hece ölçüleriyle söylemiştir.

Âşıkların şiirlerinde genellikle yarım kafiye görülür. Âşık Yavuz da çoğunlukla yarım kafiye kullanmıştır. Bunun yanında diğer kafiye çeşitlerini de kullanarak ahenk unsurlarından başarıyla yararlanmıştır. Şiirlerinde, ses benzerliklerine dayalı problemlere çok az rastlanır. Âşık Yavuz, şiirlerinde gelenekte çok başvurulan ilk dördlüğün ikinci ve dördüncü mısralarında kullandığı mısra halinde redifleri her dördlüğün sonunda aynen tekrarlamıştır.

Âşıklığın önemli bir unsuru da rüya görmektir. Âşık Yavuz gördüğü bir rüyada ihtiyar bir kişinin kendisine bir bardak içecek içirdiğini ve bu rüyadan sonra daha çok şiir yazmaya başladığını ve kendisinde birtakım değişikliklerin olduğunu belirtir.

Âşık Yavuz şiirlerinde birkaç mahlas kullanır. "Âşık Yavuz" , "Kul Âşık Yavuz" ve " Âşık Kul Âşık Yavuz" mahlaslarını da kullanan Âşık Yavuz şiirlerinde daha çok "Âşık Yavuz" mahlasını kullanmıştır.

Âşıklar, şiirlerini saz eşliğinde söylerler. Herhangi bir saz eğitimi almayan Âşık Yavuz, kendi gayretleriyle saz çalmayı öğrenmiştir. O, bazı şiirlerini saz eşliğinde dile getirmektedir. Âşık Yavuz, hem saz çalan hem de şiir söyleyen âşıklardandır. Bundan dolayı “Okuma yazma bilen âşıklar” grubunda yer alır.

Âşık Yavuz, şiirlerinden çok beşeri ve ilahî aşk, ayrılık, sevgi, doğa, kaderden şikâyet, ölüm, güncel meseleler, siyaset ve Atatürk vb. konuları işlemiştir. Şiirlerinde beşeri ve ilahi aşkı başarılı bir şekilde dillendirmiştir. Toplumunu ilgilendiren her konuda şiir yazmıştır. Bu da Âşık Yavuz’un topluma karşı duyarlılığının göstergesidir. Âşık Yavuz’un kendi bestelediği bir türküsünün Samsun’un yöresel türküsü olarak kabul edilecek olması bu alandaki başarısını gösterir. Âşık Yavuz, tasavvufi ve mistik konularda yazdığı şiirlerini sazıyla sözüyle duyurmaya devam etmektedir. Onun şiirlerindeki ayrılık yürekleri yakan cinsten ve aşk ise; herkesin özlemini çektiği, tertemiz hiç kirlenmemiş, hiçbir şartta bitmeyen, ölümsüz bir aşktır. Taşlamalarında kimseyi kırmadan incitmeden, toplumun bozulan, aksayan yönlerini dile getirmiştir.

Âşıkların dili, açık ve sadedir. Âşık Yavuz’un şiirlerinde de herkesin anlayabileceği yapmacıktan uzak, sade bir dil kullanılmıştır. Bunun yanı sıra mahallî kelimelere, deyimlere, atasözü ve vecizelere de yer verilmiştir.

Âşık Yavuz, şiirlerinde başta benzetmeler olmak üzere telmih, teşhis, mübalağa, tezat, cinas, tekrar, irsal-i mesel, iktibas, vb. birçok edebî sanata yer vererek duygu ve düşüncelerini canlı bir şekilde dile getirmiştir.

Âşık Yavuz’un şiirlerinde tarih bildirme geleneğine rastlarız. Âşık Yavuz, kendi doğum tarihini ve toplumu derinden etkileyen olayların kendisinde bıraktığı izleri aktarmak için bu gelenekten yararlanmıştır.

Âşık Yavuz’un leb-değmez tarzında birkaç şiiri vardır. Bunlardan birini şahsımın isteği üzerine çok kısa bir sürede yazmıştır. Âşık atışmalarında söylememiştir. Uygun ortam olduğu her zaman Âşık Yavuz, lebdeğmez söyleme kabiliyetine sahiptir.

İlk örneğine Divanü Lügati’t Türk’te rastladığımız dedim- dedi tarzı şiir söyleme Âşık Yavuz’da da görülmektedir. Âşık Yavuz, hazırlıksız (irticalen) şiir söylemede başarılıdır. Âşıklarla yaptığı atışmalar bunun en güzel kanıtıdır. Ayrıca kısa zamanda birkaç şiiri peş peşe yazması da irticalen şiir yazmadaki başarısını göstermede önemlidir.

Âşık Yavuz, usta- çırak geleneğinde herhangi bir âşık koluna bağlı değildir ancak ona âşıklık geleneğini öğreten, ustam diyeceği âşıklar vardır. Onlardan öğrendiği bilgilerle geleneği yaymak ve yaşatmak için çalışmalar yapmaktadır. Âşık Yavuz'da, nazire yazma geleneği de görülmez. O kendine özgü orijinal şiirler yazmaktadır

Âşık Yavuz çok yönlü bir kişiliğe sahiptir. Öğretmen, şair ve âşık kimlikleriyle tanınan Âşık Yavuz, çalışmalarındaki başarısı ve dürüst ve mütevazı kişiliğiyle çevresi tarafından sevilen ve saygı duyulan bir ozandır. Şiirlerini okuyanların hayran olmaması elde değildir. Şiir yazmak için ilham perisi beklemeyen Âşık Yavuz, duygularını mısralara dökerken hiç zorlanmamaktadır. Şiirlerinde öğretici bir üslubu vardır. Hece ile şiir yazmada çok başarılıdır. Şiirlerini, irticalen yazmadaki başarısında kelime hazinesinin geniş olmasının yadsınamaz bir etkisi vardır.

Bu çalışmamızla, milletimizin duygusunu, düşüncesini, özlemini, sevincini vs. sazıyla, sözüyle dile getiren, âşıklık geleneğinde önemli bir yeri olan Âşık Yavuz'u edebiyat dünyasına tanıtmaya ve araştırmacıların bilgisine sunmaya çalıştık. Kültür mirasımızın taşıyıcılarından olan Âşık Yavuz'un tanınması, tanıtılması ve âşıklık geleneğinde hak ettiği yeri alması edebiyatımız için önemli bir kazanç olacaktır.

ŞİİRLERİN DİZİNİ

Âşık Yavuz'un 180 şiiri incelendi. Şiirlerin dizinini oluştururken incelenen 180 şiiri önce kullanılan ölçüye göre sekizli, on birli, on dördü ve on beşli ve daha sonra da tek dördlükten oluşan şiirler ve diğer şiirler (hanelerindeki mısra sayısı beş veya daha değişik olanlar) diye ayrıldı. Âşık Yavuz'un şiirlerinin dizini hazırlanırken her şiirin ilk dördlüğünün son iki mısraı alınmış olup, ayak seslerine göre alfabetik olarak sıralandı. Parantez içerisindeki ilk numara şiirin çalışmadaki sayfa, ikincisi ise şiirin numarasını göstermektedir.

SEKİZ HECELİ ŞİİRLER

Dağ başında tipi ol da
Yol kapatan kürtük olma (131/ 1)

Dostluğunu can özümde
Kuramazsam eyvah bana (132/ 2)

Asırlardır tek davamsın
Kurban olsun özüm sana (133/ 3)

Her bir nesne, aynı yöne
Döner, emir Hakk'tan diye (134/ 4)

Her lokmada haram yiyen
Eller beni benden aldı (135/ 5)

Sönmez aşkın ocağında
Pişti gönül uslanır mı? (136/ 6)

Aşk denilen korda piştim.
Çiğ zanneder kimi beni (137/ 7)

Git başka ceylana tuzak,
Kur dedin de kâr mı ettin (138/ 8)

Derdim -tasam- kavgam"sen" dir
El mi sandın be hey dilber? (139/ 9)

ON BİR HECELİ ŞİİRLER

Tüm tabiat bin bir renge boyandı
Kardeşliğe giden yola merhaba (140/ 10)

Hiç kimse kimsenin derdinden bilmez.
Eyvah başka başka, vay başka başka (142/ 11)

Bin derdime bir tek mezar kazmadım.
İhtiyarlık erken geldin başıma (143/ 12)

Herkesi dost bilip açtım kucağı
Benim gibi biri çatmadı bana (144/ 13)

Sarıldı boynuma hatrını sordum
Sır oldun hayırsız sır dedi bana (145/ 14)

Her tattıkça zehir saçan buseni
Akciğerim ihtar verdi sigara (147/ 15)

Yar dediğim güzel yâr seçti eli
Boz ah-ü zarımı savur dağlara (148/ 16)

Bilgini sınamak değildir kastım
Övülmek nasıl, biliyorsan de (149/ 17)

- Cismim kuşa döndü, kollarım kanat
Uç dediler uçtum, Bismillah ile (150/ 18)
- Şerefsiz çoğaldı şerefler yitik
Dilimde sinkafın payı kalmadı (151/ 19)
- Ümit kapısında bekleyen erler
Hayal nöbetimiz yarına kaldı (152/ 20)
- Edepsiz yayınlar edep koymuyor.
Gözler sakınmadan baktı bakalı (153/ 21)
- Ümitle yaşarken gereksiz yere
Hiç gönül kapısı kapatılır mı? (154/ 22)
- Sen derbeder ettin şaşkın aklımı
Teselli veremez senden başkası (155/ 23)
- Toprağı cömerttir alış- verişte
Bire yetmiş öder Bafra Ovası (156/ 24)
- Dünya mı değişti ben mi şaşırđım
Elimi attığım şey sahte çıktı (157/ 25)
- Erenler perişan, şakiler demde
Kerkük ona buna ikram edildi (158/ 26)
- Kararttın dünyamı cuma sabahı
Bu bir ölüm müydü, ötesi miydi? (159/ 27)

Yandı güçsüz cürmüm eridi aktı
Ben bendeki sırrı, çözdüm çözelı (160/ 28)

Düşmanlardan gelen şer yıkamadı
Dostlara verdiğim sır yıktı beni (161/ 29)

Yoksulsun gülmeye hakkın yok diye
Gurbetten gurbete gönderdin beni (162/ 30)

Yaşamak ızdırıp ölüm huzurmuş
Ölmeden yokluğa kattılar beni (163/ 31)

Çarpıyor bakışı titredim durdum
Peri desem değil bu kimin nesi (164/ 32)

“Aşkın yürektedir, gel de yüzüme
Unutursam tükür” dedi de geçti (165/ 33)

Tarih boyu iman ile boğuştu
Halkımın çektiği şerdir yobazlık (166/ 34)

Sermayeler yüklü, kazançlı yola
Yaya gidildi de biz mi bilmedik? (167/ 35)

Sulu şaka yaptı yaylanın sisi
Tadını kaçırdı vaylanıp döndük (168/ 36)

Kıt vermiş olsa da Hak bana boyu
Bende yaprak çiçek dal belli değil (169/ 37)

Bedenim baş edip yedi belayla
Boyunca topırağa sığıdı be oğul (170/ 38)

- Çilene razı ol hayaller kurma
Hayal yârden vicdan sağmıyor gönül (172/ 39)
- En kral acılar hep bana çıktı.
Sıradan mı yoksa kura mı bilmem (173/ 40)
- Şerefgil tatilde Tombik Dursun'un
Kahvesinde hava tertemiz kirvem (174/ 41)
- Vazgeçtim canımdan, uğruna başı,
Koydum da seninle anlaşımadım (176/ 42)
- Hiç taviz vermedi soyka özünden
O kaş göz çatmaya alışamadım (178/ 43)
- Halini hatrını sorunca sana,
“Hoş değil” demeni unutamadım (179/ 44)
- Ne şan kazandırdı ne de itibar
Aynaya baktıkça gülü kıskandım (180/ 45)
- Aklım fikrim vara yoğa ereli.
Yâre sonsuz özlem ile âşığım (182/ 46)
- Bağlandığın umutlardan çözülme
Çözüldükçe fırsat geçer Gülhanım (183/ 47)
- Varımı yoğumu her kazancımı
Şu dünya denilen hana bıraktım (184/ 48)

- Her yanın dergâhım, sarayım, hanım.
Gel diye çağrana kurban olayım (185/ 49)
- Neden boyun eğdik yâda yabana
Aklım takılıyor nasıl susayım (186/ 50)
- Gönül gözü gören sana Hak diyor
Adının geçtiği ildesin Rabbim (188/ 51)
- Hasretle doldukça setleri yıkıp,
Geleceksin diye az mı bekledim (189/ 52)
- Ya gel muradım ol ya vur öleyim.
Sanki can bedenden çıktı sevdiğim (190/ 53)
- Git dedikçe ahı dağlar deviren
Gel dedikçe gelmez yar delisiyim (191/ 54)
- Meylimde Amentü, dilimde Elham,
Elimde, belimde gem taşıyorum (192/ 55)
- Yaz ki şadan olsun gönül alemim
Salim'den Halim'den sonra diyorum (193/ 56)
- Özür diliyorum üzdüysem seni
Bana eller gibi kaş çatma gülüm (194/ 57)
- Dünya'mı sensizlik aldı alalı
Gözlerim görmüyor önümü ceylan (195/ 58)

- Tamir kesin çözüm olmaz başkanım.
Sabrımız tak etti kullar perişan (196/ 59)
- Gözümde hayalin kapımda ölüm
Çaresiz kalışım senin yüzünden (197/ 60)
- Virane eyledin gönül bahçemi
Dalda gül bülbülde ses bırakmadım (198/ 61)
- Topuk vura vura kaldım dermansız
Bastığın toprağı deldim tınmadım (199/ 62)
- Hasret narı göz göz eder sineni
Yarana saracak bez bulamazsın (200/ 63)
- Seninle birlikte gülmek isteyen
Dünyanı yıkarsa sen de ağlarsın (201/ 64)
- İçimdeki kahrettiğın sevdayı
Kahredeni bulduğunda anlarsın (202/ 65)
- Kışa çevirdiğın ömür yılımda
Hasat vakti geçti, güz mü ararsın? (203/ 66)
- Beni dinlemeden söze daldın da
Hatırını sormaya fırsat vermedin (204/ 67)
- Dermansız dert ile ölüp gidesi,
Gelenler ölse de, sen ölmeseydin (205/ 68)
- Bu insanlar birbirinin kardeşi.
Kimse bizi ayrı- gayrı görmesin (206/ 69)

Bu garip âşğın gönlüne giren,
İlk ilham perisi sen değil misin? (207/ 70)

Alın yazım neden sensiz okunur
Bahtımdaki oluşuma nedensin (208/ 71)

Bana gelmek için çare ararsa
Toprağın koynunda yaşıyor dersin (209/ 72)

Neslimizi hürriyete doyuran
Atatürk'ü sevmeyene yuh olsun (210/ 73)

Kaderle güreşte hep tuşa geldim
Kaldırıp sırtımı silse ne çıkar (211/ 74)

Zor bela bulduğum mutluluğumdan
Çoğu göremedim azı çaldılar (212/ 75)

Her doğruya doğru denecek yerde
Şerre hayır hayra, şer mi diyorlar? (213/ 76)

Çocukluk halimi bilen dostlar sen
Eskiden noksandın azdın diyorlar (214/ 77)

Meylinin hızından öne geçenin
Akışı güreleşir bulağı şaşar (215/ 78)

İçimdeki gizli aşka kıyamam
Başlamadan bitişinden korkum var (216/ 79)

Hele bir okuyun şiirlerini,
İlhamı kudretten verilmiş derler (217/ 80)

Hasretin elinden od aldı yürek
Harından dökülen kül seni ister (218/ 81)

Her damla su bizde kendini görür
Denizi deryası gölü bizdedir (219/ 82)

Sersem beynin rahat durmaz kınında.
Başım seni taşa vursam yeridir (221/ 83)

Aklını şeytan mı cin mi yönetti
Yar, bu kara yazı neyin nesidir (222/ 84)

Çoğunun merhemi acıdan acı
Yaramızı tuzla saranlara sor (223/ 85)

Bakışımı bakışına mıhlayan.
Gözlerin diyorum baksana diyor (225/ 86)

Karşılık olmadan yazdığı çekin
Ecrini öderken el ham geliyor (226/ 87)

Yaşın kırk demeden ağaran saçın
Beni halden alıp hale veriyor (227/ 88)

İpimiz elinde vermiyor dirlik
Kırmazsak olmuyor kırsak olmuyor (228/ 89)

Toprağında Türk'ün hakkı yok diyen
Dilleri kökünden sökerim Kıbrıs (229/ 90)

Türk düşmanlarına gidiş yolunun.
Görüldüğü andır, On Dokuz Mayıs (231/ 91)

Zaferlerle dolu koca bir yazın
Gözünde yeşerdi bu Cumhuriyet (233/ 92)

Hayır vermedikçe geçim çilesi
Gurbetçilik viran etmiş Digor'u (234/ 93)

Öteki şehirler küsmesin bana
Aşkın yürek yakan kor Beşikdüzü (235/ 94)

Ben çiçeğim, gövde sensin dalıma
Öğretmenim senin hakkın ödenmez (236/ 95)

Nazarım değdikçe yanan lebleri
Sinemde söndüren kimdi vicdansız (237/ 96)

Yangınlar buz keser serinliğinde
Dertlere dermandır türkülerimiz (239/ 97)

Geçmişini anarken okşar denizi
Her günlere seher, Samsun ilimiz (240/ 98)

Dertsiz başımıza, dert isteyenler
Birlikte daha şen, güre değil miyiz? (241/ 99)

ON DÖRT HECELİ ŞİİRLER

Gönül her şeysiz kalır bir tek sensiz kalamaz
Kalacaksa ömründen geçme hazırlığında (243/ 100)

- Bozulmasın bağrımın delik- deşik doğası.
Bırak böyle mutluyum hançerime dokunma (244/ 101)
- Maldan-mülkten çok şükür gönlüm sevgiden fakir.
Bir arttım beş eksildim sen ne yaptın aşk bana. (245/ 102)
- Çifte kumrular gibi az mı gezip koklaştık
Dost gibi sevdim saydım diyorsun bana (246/ 103)
- Öldü demeyin bizi geri kalan sağlara,
Silinmez açtığımız izler Sarıkamış'ta (247/ 104)
- Helal sütle büyütüp yetiştirmiş, rahmetli
Kaynanamın kızını çaldım on dört şubatta (249/ 105)
- Durdu, üzölmeyelim diye başladı söze
Üç dakikalık bakış tattık amma ne çare (250/ 106)
- Çatlasın o kem gözlü sevdamıza kıymışlar.
Birlikte kırk yıl daha sayacağız inşallah (251/ 107)
- Aylardan ramazan günlerden Cuma
Sövsem günahkârım sövmesem gamlı (252/ 108)
- El milyonla yarışır ben sıfırı tükettim
Bir bilsen ceylan gözlüm neyler aldı aklımı (253/ 109)
- Yapraklar açar açmaz başlar sevda iklimi.
İçimdeki hasretin alevine har geldi (254/ 110)

- Gönlümde yâre mekân kurmaya çalıştıkça
Hiçe sayıp sevgimi benden kaçıyor sanki (255/ 111)
- Gönül bahçem yetmezse, dediğin köşkün hanım
Yurdunu yöresini, bilmemek yıktı beni (256/ 112)
- Gönül bağım zor çekmez her mekâna uyamam
Dedikçe figan yüklü tele ördü aşk beni (257/ 113)
- Hasretinin narına düşürdüğü mazlumun
Feryadını duymadan kayboldun düş perisi (258/ 114)
- Düşmanları kovmaktı önceliği-evveli
Onun azmiydi kuran şanlı Cumhuriyet'i (259/ 115)
- Kahretmek istiyorsan başkasına tuzak kur
Senden sevgi dilenen garip şeklim değişti (260/ 116)
- Kimi işe çile der kimi kahr kimi zevk
Biz meşk deyip herkesi güldürelim arıcık (261/ 117)
- Acısını katmışım tattığım her yuduma
Küskünüm. Hocalı'yı yakanlarla görüşmem (262/ 118)
- Ellerim ayrılmadı mavzerin kundağından
Çünkü vatan her şeyden azizdi anacığım (263/ 119)
- Gün gelir kenetlenir ülkünde yetmiş milyon
Git, bu kutlu sevdaya duacı ol Fırat'ım (264/ 120)
- Aklım bu aşk sırrını bildi bileli şaşkın,
Ne böyle bir aşk duydum, ne böylesini tattım (265/ 121)

- Kıskançları çıldırtan sevdamızı tüketme.
Mutluluğun sevincin derdin acın olayım (266/ 122)
- Derdim o biçim değil ülküme hançer vuran
Ellere çuvaldızın batmasını özledim (267/ 123)
- Huyum- suyum değişti, dil Hakk'a yalvarışta
Bu hal neyin nesidir, bir anlam veremedim (268/ 124)
- Bendeki yüz neden beç, senin yüzün güzel de,
Yaktığını ten sanma, uslan deli yüreğim (269/ 125)
- Hasret yüklü kalbimde kabuk tutmuş yâreyi
Kanatmak istiyorsan, sen de kanat güzelim (270/ 126)
- İzliyorum ibretle yattım kamış hasıra
Çalandan çaldırandan ben sorumlu değilim (271/ 127)
- Binlerce kez yıktılar, bir kaç kere yapıldım.
Sinesi yanık-yırtık sırtı tozlu şairim (272/ 128)
- Varsın yanlış yapsınlar şu hır-gürden vazgeçin.
Hır-gür olursa yanar köz olurum Ahmet'im (273/ 129)

- İnan ki sen gideli arzularım nöbette
Toz pembe hayallerin kurulduğu yerdeyim (274/ 130)
- Sevgililer gününde buruk çıktım sefere
Her yanı gamla yüklü bağımla birlikteyim (275/ 131)
- Düştüm aşk denizine, çırpınıp yüze yüze.
Şu derbeder gönlümün yârini arıyorum (276/ 132)
- Bu günüme aldanıp huzur bulurum sanma.
Gençlik seninle gider ihtiyar da olurum (277/ 133)
- Ömrüm gelip geçmiş de hasretinle beklerken
Azrail'i, eceli, ölmeyi unutmuşum (278/ 134)
- Merak etme aşığın sözüne er kişidir.
Eğlen ömrün neşeyle dolsun diyorum gülüm (279/ 135)
- Sevdim diyorsun ancak tavırların ürkekçe
Sanma ki sever sonra atarım ceylan gözlüm (280/ 136)
- Şans yazan kalemlerin bana siyahı düşmüş.
Aşkın narı tenimi haşlarken geçti ömrüm (281/ 137)
- İnan ki hasretinle vatan aşkı karıştı
Kan-revan içindeki çizmeye döndüm Ceylan (282/ 138)
- İlahi kudret işte, çekilecek ezayı
Daha biz anamızdan doğmadan yazar Ceylan (283/ 139)
- Cesaret bitti bende senden gelsin ilk hamle
Öyle sar sarmala ki kalpte atış kalmasın (284/ 140)

- Sermayeye taptıkça insan hakkı yiyorlar
Medeniyet bu ise, yerin dibine batsın (285/ 141)
- Çalıştıkça elvermiş Yörük-Avşar boyuna
Köylüğünde kentinde koşu var Silifke'nin (287/ 142)
- Mutluluk baldan âlâ ölüm acı kelime.
Yolcusuyum sayende kabir denen kafesin (289/ 143)
- Tam yetkini almadan güvenoyu verdim de
Güvenimi sarstın da nefreti mekân ettin (290/ 144)
- Tükenip gideceğim, duymadıkça sesini
Farkında mısın bana, nettin de gidiyorsun (291/ 145)
- Ayrılık hançerini sapladığın bağrıma
Açtığın yaraların merhemini götürdün (292/ 146)
- Gönülde ümit yoksa günleri karanlıktır
Geceleri ah-ü zar doldukça mutludurlar (294/ 147)
- Nefeste boğukluk var kalp sağlıklı atmıyor.
Sinem yara başım dar vurgunum efendiler (295/ 148)
- Söylemesi bile zor, seneler sonra çatan
Fırsatın sefasını, sürelim de öyle git (296/ 149)
- Nefes durur göz söner bir de o daldan ata.
Anan-atan misali bin gelir siman gider (297/ 150)
- Şenliğinde toyunda yoktur artık gereğim
Sanatçı rıv rıv söyler kekez olmaz dediler (298/ 151)

- İçimi parçalıyor nice yoksulun derdi
Tevekkel tepe takla uyanıklar düz düşer (299/ 152)
- Öp ahu gözlerinden, sana böylesi gerek.
Yarındaki işveyi, edayı havalandır (300/ 153)
- Kim ne yaparsa yapsın sabrı benimsemiştim.
Cana, mala, namusa göz dikenler çıkıyor (301/ 154)
- Üç bahar evvelinden yönler döndü kıbleye
Niyet tamam besmele çekilmeyi bekliyor (302/ 155)
- Bakıp görmek istersek yüzlerin aklığını
İki göze gerek yok kalpteki göz yetiyor (303/ 156)
- Sizdeki sosyal ahlak, ortaçağdan da geri
Attığımız her bir taş, kutsal ize düşüyor (304/ 157)
- Terörün sebebini İslam sanan batılı
Gün gelir sarf ettiği kinli sözünden olur (305/ 158)
- Hayalinle avunur, kıymazdım gözyaşıma.
Hasretin ayazını bozmasaydın Mahinur (306/ 159)
- Günden-yelden sakınmış bilmem ki derdi neydi
Kıyılardan sıyrılıp derinlere karışmış (307/ 160)
- Yiğit isen güvenip gövdesine sırt yasla
Daldan budaktan sonra öze döndü siyaset (308/ 161)

Kıvılcımlar içinde aciz benim yanıyor
Bir dumansız alev in korundayım ey mucit (310/ 162)

Aynı şehrin ferdiyiz kaçsan da çatıyorsun
Dolandığım sokağı yermesen olmuyor mu? (311/ 163)

Selam veren şaşırıldı o zehrin eserine
Çektiğimi dinleyen dostların başı döndü (312/ 164)

Artsın düşüncesiyle, bildiği- bileceği
Fatma okumak için köyden kente göçmüştü (313/ 165)

Üstümüze çökmesin Gök kubbe denen o dam
Terörün ülkemize yurt dediği andayız (315/ 166)

Bir yanda kapı açık öbür yanda pencere
Kapatmaktan erinip ceryana üflüyoruz (316/ 167)

Kalp gözüyle seyredin insanlık dünyasını
Yaşadığı ortamdan soyutlar görürsünüz (317/ 168)

ON BEŞ HECELİ ŞİİRLER

Senelerdir hasret baştan gitmek nedir bilmiyor.
Gurbet yaptı hor ömrüme diyarımı, yöremi (318/ 169)

İnsanların soyu dini fark etmiyor gözümde.
İnsan doğup insanlıkta kalanların dostuyum (319/ 170)

İman ehli olanların hâli başka diyorlar
Evliyanın yüzündeki nûru bana anlatın (320/ 171)

Gönül kırmak kul hakkıdır kolay kolay ödenmez
Hak Divana kul hakkıyla varmayalım ne olur (321/ 172)

DİĞER ŞİİRLER

Bir değilmiş herkesin taşıdığı us tası.
Dost dostunu sebepsiz terk etmez biliyordum (322/ 173)

Koskoca Lût Kavmini yirmi sapık yüzünden
Helâk eden Allah'ım sana sığınıyorum (323/ 174)

Bilsin ki kahpe düşman bu hareket yerinde.
Bölgesel barış için Mehmetçikler Afrin'de (324/ 175)

Kurtuluş birliktedir amma, lâkin, fakat yok
Asır birleşme asrı kaybedecek vakit yok (325/ 176)

Açın bakın tarihe dediklerim âşikar
Esed müslüman diyen olduğu dinden çıkar (327/ 177)

Esaret yok zulüm yok sussun artık kin dili
Cehennem ateşine bandırın şu Kandil'i (328/ 178)

Kıymetini bilenlerle bilmeyenler bir değil
Murad alıp gülenlerle gülmeyenler bir değil (329/ 179)

İçimi neler acıtıyor? Biliyor musun?
Tabi ki bilemezsin Mahinur (330/ 180)

KAYNAKÇA

1.1. Sözlü Kaynaklar

Aşağıda kaynak şahıslar hakkında bilgi verilirken şu sıralamaya bağlı kalınmıştır:

a.Adı soyadı, b. Doğum yeri, c.Yaşı, ç. Öğrenim durumu.

K.1. a.Esra Âşık Yavuzarslan (Âşık Yavuz'un kızı), b. Samsun, c. 35, ç. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Grafik Bölümü Mezunu,

K.2. a.Ümmü Âşık Yavuzarslan (Âşık Yavuz'un eşi), b. Samsun, c. 55, ç. Ev Hanımı.

K.3.a.Kenan Âşık Yavuzarslan (Âşık Yavuz'un yeğeni), b. Samsun, c.46, ç. Orman Mühendisi, şair.

2.Yazılı Kaynaklar

AKGÜN, Engin (2008), **Türk Dünyasında Din ve Gelenek Üzerine**, Doğu Kütüphanesi Yayınevi, İstanbul.

AKSOY, Ömer Asım (1988), **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II**, İnkılap Kitapevi, İstanbul.

APAYDIN, Mustafa (1993), **Türk Hiciv Edebiyatında Ziya Paşa**, Adana. (Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.)

ARTUN, Erman (2009), **Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı**, Kitapevi Yayınları, İstanbul.

AKTAŞ, Hasan (2002), **Modern Türk Şiirinde Edebi Sanatlar**, Çizgi Kitapevi, Konya.

ATALAY, Besim (1998), **Divanü Lügat'it- Türk Tercümesi**, C. I, Ankara: TDK Yayınları.

AZAR, Birol (2007),**Sözlü Kültür Geleneği Açısından Türk Saz Şiiri**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi C. 17, S.2, s.119-133, Elazığ.

BAKİLER, Yavuz Bülent (2004), **Âşık Veysel**, Size Dergisi Yayınları, İstanbul.

BANARLI, Nihat Sami (1971), **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi I-II**, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi.

BAŞGÖZ, İlhan (1977), "Halk Edebiyatı ve Folklor", **Milliyet Sanat Dergisi**, s.216, İstanbul.

- BEKKİ, Salahaddin (2016). “1980 Sonrası Âşık Şiirinde Söylemler”, **Littera Turca**, C. 2, S. 1, s. 51- 66.
- ÇERİBAŞ, Mehmet (2011), **Âşık Veysel’in Duygu ve Düşünce Dünyasında Toprak, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim**, S. 134, s. 70-72.
- ELÇİN, Şükrü (1988), **Halk Edebiyatı Araştırmaları I- II**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara
- EMİROĞLU, Mecdi (1977), **Bolu’da Yaylalar ve Yaylacılık**, Ankara Üniversitesi DTCF Yayınları, Ankara.
- ERCİL, Mahmut (2008), **Malatyalı Âşık Bîrfânî (Hayatı- Sanatı ve Şiirleri)**, Elazığ. (Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)
- FEYİZLİ, Hasan Tahsin, **Feyzî’l Furkan Tefsirli Kur’ân- ı Kerîm Meali**, Server Yayınları, İstanbul.
- FİDAN, Süleyman (2018), “Mahzunî Şerif Türkülerinde Politika ve Politikacılar”, **Uluslararası Etnomüzikoloji Sempozyumu**, Bursa, s.1-20.
- GÖLPINARLI, Abdülbâki (1969), **100 Soruda Tasavvuf**, Gerçek Yayınevi, İstanbul.
- GÜLENSOY, Tuncer (2005), **Türkçe El Kitabı**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- GÜLLÜ, Arzu (2014), **Malatyalı Âşık Mürteza Aksüt (Hayatı, Sanatı ve Şiirleri)**, Malatya. (İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)
- GÜNAY, Umay (1992), **Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- İNAN, Abdulkadir (1986), **Tarihte ve Bugün Şamanizm**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- KAFESOĞLU, İbrahim (1994), **Türk Milli Kültürü**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.
- KAYA, Doğan, (1994), **Sivas’ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsatı**, Sivas.
- KÖPRÜLÜ, Fuad (1989), **Edebiyat Araştırmaları**, Ötüken Yayınları, İstanbul.
- KÜLEKÇİ, Numan (2003), **Açıklamalar ve Örneklerle Edebî Sanatlar**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- NIETZSCHE, Frierich (2003), **İnsanca Pek İnsanca I**, (çev. Mustafa Tüzel), İthaki Yayınları, İstanbul.
- OĞUZ, Öcal vd. (2004), **Türk Halk Edebiyatı El Kitabı**, Grafiker Yayınları, Ankara.

- ONAY, Ahmet Talat (1996), **Türk Halk Şiirinin Şekil ve Nev'i** (Hızl: Prof. Dr. Cemal Kurnaz), Akçağ Yayınları, Ankara.
- SAHA, Gülhanım (2010), **Âşık Obalı (Hayatı-Sanatı-Şiirleri)**, Elazığ. (Fırat Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Basılmamış Lisans Tezi)
- SÜME, ÇETİNDAG, Gülda (2017), **“Türk Kültüründe Değerler Simgesi Gül”**, Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi, S. 13, c. 5, s.105-123.
- ŞENER, Cemal (1996), **Şamanizm**, BDS Yayınları, İstanbul.
- ŞENOCAK, Ebru (2007), **İronik Yaşamda Sonsuza Yürüyen Kahraman Nasreddin Hoca**, Mozaik Kültür Sanat Vakfı Yayınları, Konya.
- ŞENOCAK, Ebru (2013), **“Türkülerimizde Dağ Kültü”**, **I. Uluslararası Kültürümüzde Türkü Sempozyumu Bildirileri**, 22-25 Ekim 2011, I-II-III, C. III, Sivas 2013, s. 173-194.
- ŞENOCAK, Ebru (2017), **“Âşık Veysel'in Şiirlerinde Toprak Ana”**, **Turkish Studies**, 12(21), s.503-518.
- ŞİMŞEK, Esmâ (2009),**“Yakınma/Yakarışlar Dünyasında Felek ve Türk Halk Edebiyatına Yansımaları”**, **Milli Folklor**, (84), 34-41.
- ŞİMŞEK, Esmâ (2016),**“Âşık Veysel'in Âşıklık Geleneği İçerisindeki Yeri Üzerine Bir Değerlendirme”**, **Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi**, S. 9, 117-126.
- ŞİMŞEK, Esmâ (2017),**“Kültürümüzde Yol ve Bu Bağlamda; “Uzun İnce Bir Yoldayım” Adlı Şiirin Sembolik Çözümlemesi”**, **Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi**, S. 13, c. 5, s. 55- 69.
- ŞİŞMAN, Bekir (2010), **“Kültürel, Yapısal ve İşlevsel Açından Karadenizde Yaylacılık ve Yayla Şenlikleri (Hıdırnebi ve Kadırğa Yaylaları Örneği)”**,**Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 1/ 2010, s. 549-559.
- ÜNEŞ, Halit (2017), **Âşık Firkatî (Hayatı- Sanatı- Şiirleri ve Hikâyeleri)**, Artikel Yayıncılık.
- YARDIMCI, Mehmet (2002), **Başlangıçtan Günümüze Halk Şiiri, Tekke Şiiri, Saz Şiiri**, Ürün Yayınları, Ankara.
- YAVUZARSLAN, Ramazan (2008), **Yine mi Ayrılık Var?**, Samsun Yazarlar Eğitim ve Kültür Derneği Yayınları, Samsun

YILMAZ, Ebru Burcu (2012),“Kültürümüzde Toprak”, **Acta Turcica**, (Editörler: Emine Gürsoy Naskali, Hilal Oytun Altun), Yıl: IV, Sayı: 1, Ocak 2012, 172-182.

3.İnternet Kaynakları

www.ozanlar.biz 08. 07. 2018

www.samsunkulturturizm.gov.tr 08. 07. 2018

www.samsunumut.com 08. 07. 2018



EKLER



Fotoğraf- 1: Âşık Yavuz ve eşi



Fotoğraf-2: Âşık Yavuz ve eşi



Fotoğraf-3: Âşık Yavuz ve ailesi



Fotoğraf-4: Samsun Kocatepe Okulu Öğretmen kadrosu 2001



Fotoğraf-5:
OMÜ Türkçe Kulübünden aldığı şilt



Fotoğraf-6:
Bursa Yıldırım Belediyesinden aldığı şilt



Fotoğraf-7:
Kars Belediyesinden aldığı şilt



Fotoğraf-8
SED'den aldığı şilt



Fotoğraf-9:
OMÜ'den aldığı şilt



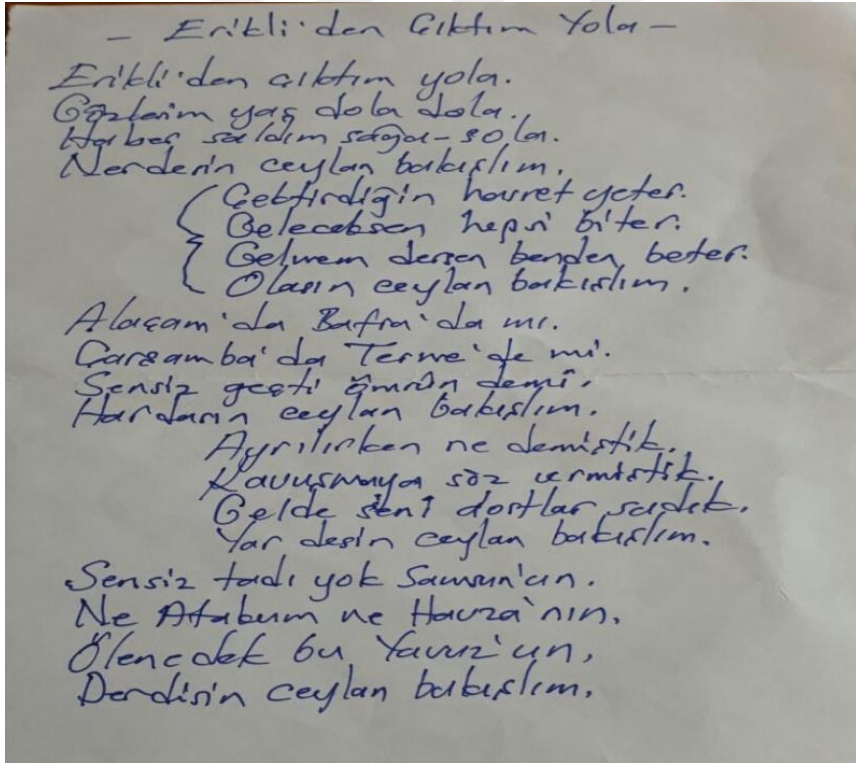
Fotoğraf-10:
Türkiye Murat Çobanoğlu Uluslararası
Aşıklar Bayramı'ndan aldığı şilt



Fotoğraf-11:
Samsun Büyükşehir Belediyesinin verdiği şilt



Fotoğraf-12:
Âşık Yavuz



Fotoğraf-13: Âşık Yavuz'un kendi el yazısıyla şiiri

Ek 1. Orijinallik Raporu



SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Gülhanım SAHA ARSLAN
Öğrenci Numarası	112213114
Enstitü Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı	Türk Halk Edebiyatı
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Dr. Öğr. Ü. Ebru ŞENOCAK
Tez Başlığı (Türkçe)	Samsun'da Âşıklık Geleneği ve Âşık Yavuz'un Hayatı, Sanatı, Şiirleri

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam sayfalık kısmına ilişkin, tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin doktora tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.
Gereğini saygılarımla arz ederim.

.....
Danışmanın Adı-Soyadı

(İmzası)
Dr. Öğr. Ü. Ebru ŞENOCAK

.....
Anabilim Dalı Başkanı
(İmzası)

Lisansüstü tezler, savunma öncesinde intihal program raporu ile birlikte enstitüye teslim edilir.

İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla %10, "alıntılar dâhil" % 30'u geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

ÖZ GEÇMİŞ

1987 yılında Niğde’de doğdu. 1993 yılında Tokat’a yerleşti. İlk, orta ve lise tahsilini Tokat’ta tamamladıktan sonra lisans eğitimine 2006 yılında Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde başladı. 2010 yılında adı geçen bölümden mezun oldu.

Üniversiteden mezun olduktan sonra Gazi Osman Paşa Üniversitesi’nde pedagojik formasyon eğitimi aldı. 2012 Şubat döneminde, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Halk Edebiyatı Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans eğitimine başladı. 2013 yılında Samsun, Ladik Akpınar Anadolu Öğretmen Lisesi’nde bir yıl ücretli öğretmenlik yaptı. 2015 yılında Ağrı, Taşlıçay Anadolu İmam Hatip Lisesi’nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaya başladı. 2018 Ağustos ayında Murat ARSLAN ile hayatını birleştirdi. Konya Bozkır Anadolu Lisesi’nde öğretmenlik görevine devam etmektedir.